

Societatea Politehnică

—
ISTORIC

1881-1927

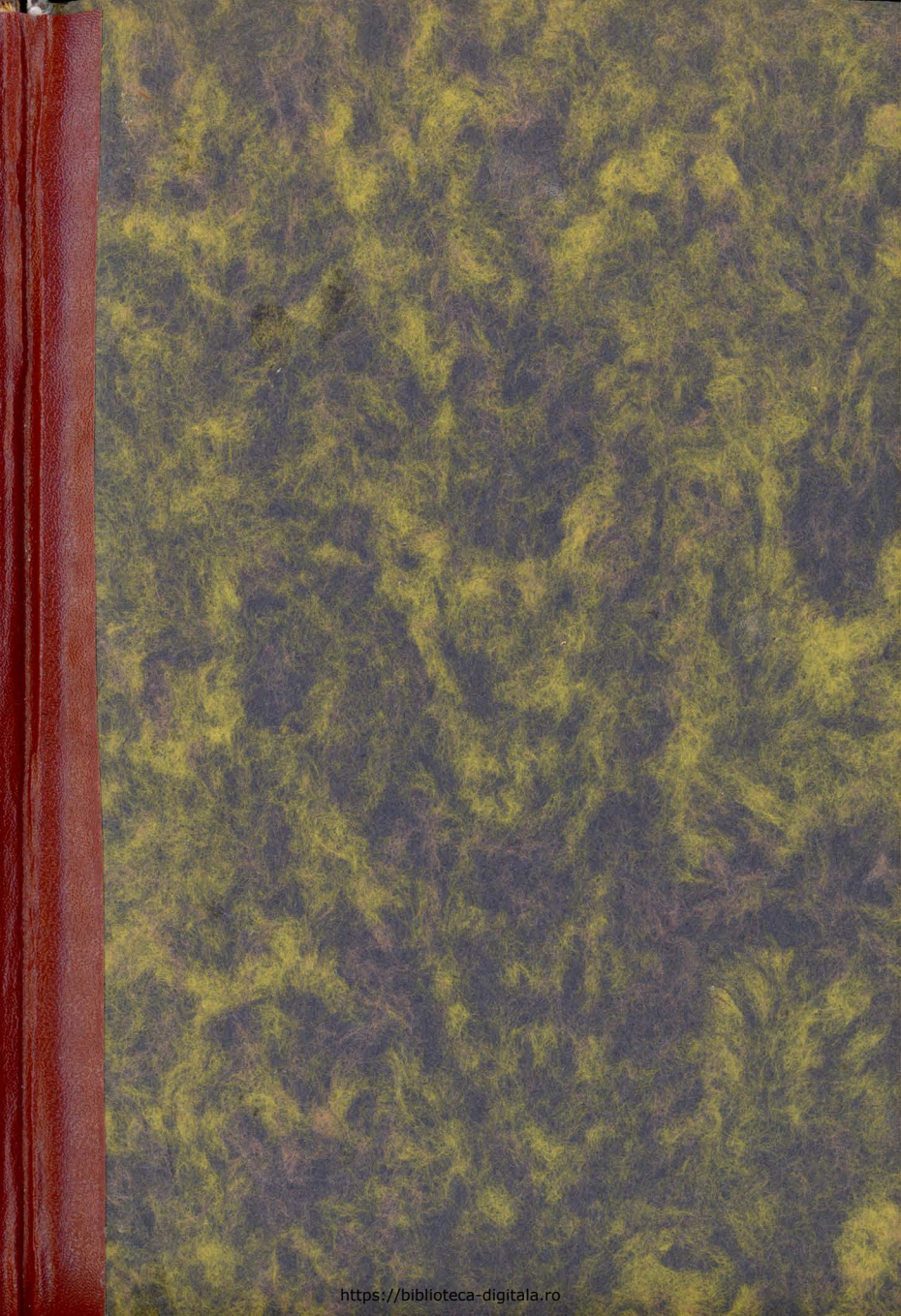
DE

ION IONESCU

SOCIETATEA
POLITEHNICĂ DIN ROMÂNIA
BIBLIOTECA

Nr. 3196

Locul 28

ISTORICUL SOCIETĂȚII POLITECNICE

ISTORICUL SOCIETĂȚII POLITECNICE

DE LA ÎNFIINȚAREA EI PÂNĂ LA INAUGURAREA LOCALULUI SĂU PROPRIU

(1881 — 1927)

DE

ION IONESCU

INGINER INSPECTOR GENERAL,
PROFESOR LA ȘCOALA POLITECNICĂ DIN BUCUREȘTI,
VICE-PREȘEDINTE AL SOCIETĂȚII POLITECNICE.

N. 875

„CARTEA ROMÂNEASCĂ”, BUCUREȘTI

1 9 2 7

† *Profesor Ion Ionescu*

Societatea Politehnică din România are durerea să anunțe pierderea valorosului său membru, Profesor Ion Ionescu, Inginer Inspector General, fost Președinte al Societății și membru în Comisia Interimară.

COMITETUL SOCIETĂȚII POLITECNICE

pe anul 1927

Președinte de onoare :

CONSTANTIN OLANESCU

Președinte :

NICULAE P. ȘTEFANESCU

Vice-Președinți :

Constantin Bușilă, Ion Ionescu

Casier :

Teodor M. Atanasescu

Secretari :

Teodor Balș, Gheorghe Em. Filipescu, Șerban Ghica

Membri :

Gheorghe Balș

Alexandru F. Bădescu

Constantin Cihodariu

Andrei G. Ioachimescu

Mihail Manoilescu

Cesar P. Mereuță

Ștefan Mirea

Gheorghe Nicolai

Constantin Orghidan

Ștefan Pretorian

Elie Radu

Constantin Răileanu

Grigore Stratilescu

Gheorghe Țițeica

Cenzori :

Alexandru F. Bădescu, Gheorghe Em. Filipescu, Constantin Orghidan

Comitetul de Redacție al Buletinului

Redactori : **Gheorghe Em. Filipescu, Ion Ionescu**

Secretari : **Ion Popescu, Dumitru Stan**

Comisiunea de excursiuni

Teodor M. Atanasescu

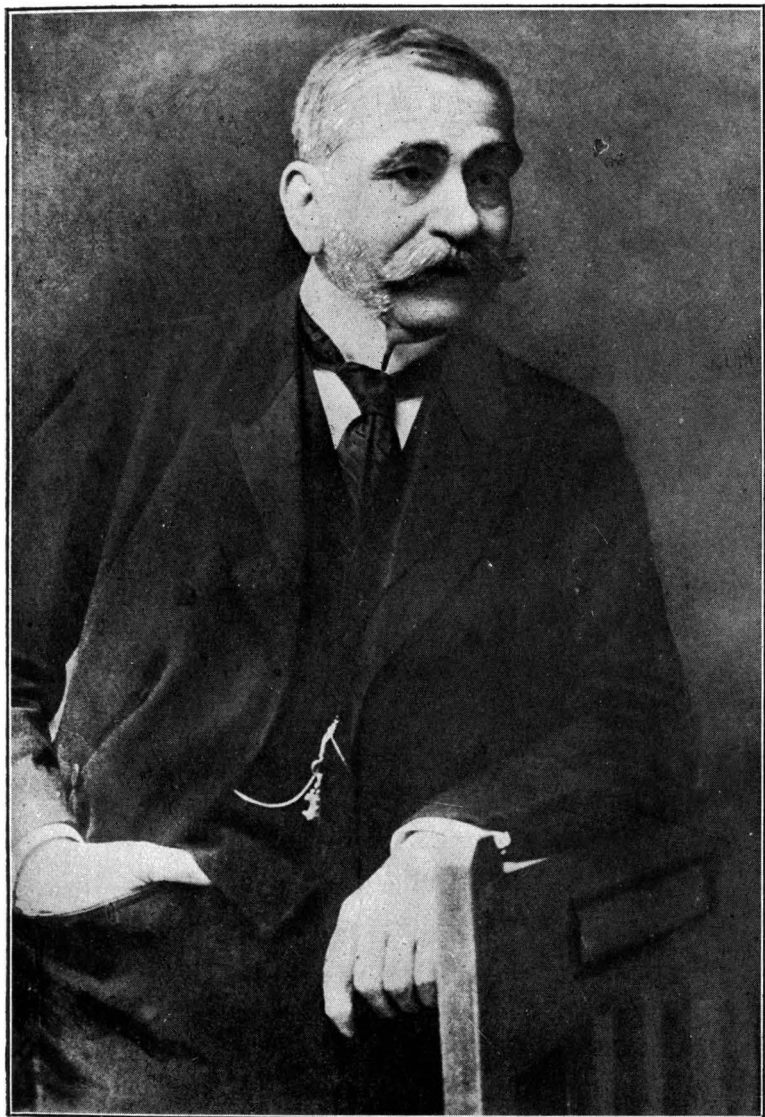
Niculae Georgescu

Șerban Ghica

Mihail Șt. Gheorghiu

Alexandru Russ

Ion Vardala

Constantin Olănescu

COMISIUNEA PERMANENTĂ A LOCALULUI

Președinte :

Constantin Olănesou

Vice-Președinți :

Vintilă I. C. Brătianu, Ermil Pangrati, Nicolae Zanne

Casier :

Gheorghe Popescu

Secretar :

Nicolae Georgescu

Membri :

Petre Antonescu

Constantin Bușilă

Grigore Casimir

Alexandru Cottescu

Andrei G. Ioachimescu

Ion Ionescu

Elie Radu

Nicolae P. Ștefănescu

INTRODUCERE

Cu ocaziunea intrării Societății în al doilea sfert de veac, în anul 1906, Comitetul a găsit că ar fi folositor pentru tinerii și viitorii membri ai ei, ca să se scrie un scurt istoric al Societății pentru primii 25 de ani de existență. În ședința dela 14 Noemvrie a aceluși an, a fost însărcinat Dl. *Ion Ionescu* ca Secretar al Societății, cu adunarea materialului necesar și cu facerea unui istoric care să se citească în Adunarea Generală din 15 Decemvrie, cu care se încheie activitatea de 25 ani ai Societății Politecnice.

Timpul scurt de care s'a dispus atunci, lipsa unor scripte sau Procese-Verbale ale ședințelor Comitetului și ale Adunărilor Generale din primii ani ai Societății; lipsa unor dări de seamă asupra lucrărilor Societății, asupra conferințelor ținute, asupra excursiunilor făcute, au avut de efect ca acel istoric să nu fie complet, și să conțină de sigur omisiuni relative la fapte importante, la chestiuni desbătute sau la rezoluțiuni importante, petrecute în Societatea noastră.

Așa de exemplu, nu s'a găsit atunci mai nimic referitor la anii 1883 și 1884. Dintr'o condică de expedițiune de abia s'a putut reconstitui cine erau în Comitet pe atunci, dar nu s'a putut deduce cine au fost Președinți și cum era alcătuit biroul în acei ani. Pe de altă parte, informațiunile ce s'au putut aduna de pe la vechii membri ai Societății, referitoare la anii 1883 și 1884, erau prea contradictorii și prea în neconcordanță cu Statutele de pe atunci, așa în cât nu s'a putut deduce nimic precis.

Dela 1885 încoace, începând să apară Buletinul Societății Politecnice, s'au putut păstra mai bine elementele necesare pentru constituirea istoricului Societății, însă nu s'a putut găsi tot ce trebuia. S'au rugat însă, în introducerea aceluși istoric, membrii

care vor observă lipsuri sau omisiuni să le aducă la cunoștință, spre a-l putea complectă ulterior printr'un supliment de articol în Buletin. Inșă de atunci au trecut peste 20 de ani fără să se primească ceva în această privință! E posibil ca și avizul care s'a tipărit în No. de pe Decemvrie 1926 al Buletinului, să aibă aceeași soartă, astfel că mă mărginesc la ceia ce s'a găsit sau se mai reamintește.

Pentru a se vedea mai bine împrejurările în care s'a format Societatea Politecnică, și a se explică unele fapte petrecute într'ânsa, precum și pentru a ne da seama de ce o asemenea Societate nu s'a putut înființa mai de vreme, s'a crezut necesar, atunci, de a preceda istoricul de oarecare indicațiuni asupra formării și dezvoltării ingineriei la noi în țară și a Corpului tehnic român; asupra începuturilor învățământului tehnic în România, precum și asupra încercărilor care s'au făcut la noi pentru întemeierea de Societăți de Ingineri și Arhitecți. După aceasta s'a trecut la înființarea Societății Politecnice pe baza unor date destul de precise care s'au putut aduna; apoi la evoluțiunea ei pe baza Statutelor și Regulamentelor care s'au făcut la diferite epoce.

S'a arătat în urmă cum s'a dezvoltat Societatea prin sporirea continuă a numărului membrilor ei, de ce mijloace financiare s'a dispus, de cine a fost condusă, ce lucrări mai de seamă a studiat sau a făcut, și în fine cum s'au dezvoltat și au progresat mijloacele prin care își putea atinge scopurile propuse, ca de exemplu Buletinul, Biblioteca, Excursiunile, Conferințele, etc.

Cu modul acesta istoricul poate servi și ca un document restrâns pentru cei care voesc să-și dea seama de ceia-ce a făcut Societatea în diferite direcțiuni și la diferite epoce, ce chestiuni au fost destul de desbătute și încercate în trecut, spre a nu se mai încerca sau pierde vremea cu ele în viitor, de oare ce experiența și timpul le-au dovedit ca foarte greu, sau chiar imposibil de realizat. Se va vedea astfel și care sunt chestiunile noi de care nu s'a ocupat Societatea, sau pe care trebuie să le mai încerce, sau să le studieze în viitor.

După ce manuscrisul istoricului din 1906 a fost terminat, el a fost citit D-lui Președinte *Al. Cottescu* și la doi din membrii mai vechi, *J. Pușcariu* și *N. Gallea*, în ziua de 10 Decemvrie, conform hotărîrii Comitetului. Această Comisiune a aprobat în

întregime acel istoric. El având o extindere relativ mare (46 pagini în 8°) nu s'a mai citit în Adunarea Generală din 15 Decembrie 1906, dar s'a luat deciziunea de a se publica în No. 1 al Buletinului pe anul 1907. Acesta a fost primul istoric al Societății Politecnice, în afară de o scurtă notiță alcătuită de *D. Poenaru* cu ocaziunea Expozițiunii Universale din Paris dela 1900.

În vederea apropiatei inaugurări a noului Local al Societății, din Calea Victoriei, construit în anii 1925—1927, Comitetul în urma propunerii D-lui Președinte *N. P. Ștefănescu*, în ședința sa dela 4 Decembrie 1926, i-a dat tot D-lui *I. Ionescu* sarcina de a continua și complecta istoricul scris în 1906, spre a se putea distribui într'o broșură a parte, cu ocaziunea solemnității acelei inaugurări.

De data aceasta ne găsim însă în condițiuni mult mai rele de cât în 1906. Dacă atunci s'au putut aduna oarecare acte, condici, scrisori, procese-verbale, etc. care fuseseră strânse și legate într'un dosar, spre a fi păstrate perpetuu la Societate, dacă de atunci până în 1916 se mai găsiseră oarecare acte interesante pentru Societatea Politecnică, toate acele acte, absolut toate, cu întreaga arhivă până în 1916, au fost distruse în timpul războiului de către unitățile dușmane care au ocupat localul nostru, din Noembrie 1916 până în Octombrie 1918, când au fost puși pe fugă de către Aliații noștri. Pentru complectarea istoricului până la această dată nu ne rămân de cât cele publicate în Buletinele Societății și cele ce ne-au rămas în amintirile noastre. Din această cauză avem puțin de schimbat sau de adăogat la perioada 1881—1906. S'a mai adăogat însă ceva la partea preistorică a Societății, după datele ce s'au mai putut aduna dela 1906 până acum, privitoare la desvoltarea ingineriei la noi în țară. Sunt aci numai câteva jaloane noi, puse pe traseul *Apollodor-Saligny*, căci istoricul ingineriei române își așteaptă încă scriitorul lui. Este înbucurător că inginerii noștri au început să se intereseze de un asemenea istoric, strângând și publicând materialul, — ce se găsește pe ici pe colo, — prin cursuri, uvrage și reviste; în special *Biblioteca Cercului tehnic al României*, consacră numeroase pagini acestei chestiuni. Să sperăm că pentru jubileul de o jumătate de veac al Societății Politecnice se va putea scrie un istoric al Științei și Artei tehnice în România.

Câteva date privitoare la dezvoltarea ingineriei în România.

Nu se știe în mod sigur care au fost primele încercări care s'au făcut la noi în țară pentru înființarea unor Societăți în care să se adune tehnicienii de una sau mai multe specialități, pentru a discuta chestiunile privitoare la meseria lor, sau pentru a-și apăra interesele. Lăsăm aci de o parte *breslele* de meșteșugari și negustori care existau la noi în secolul XVIII și pe la începutul secolului trecut, căci acestea aveau mai mult de scop interesele profesionale și economice, iar nici de cum de ordin științific, pentru ameliorarea producției sau fabricației.

Este evident că formarea unei societăți analoage cu Societatea Politehnică este în strânsă legătură cu progresul științei, cu dezvoltarea lucrărilor publice și private, și cu existența industriei mari. Din acest punct de vedere, este necesar ca să ne dăm seama mai întâiu de începuturile și dezvoltarea ingineriei la noi în țară, înainte de a păși la Istoricul Societății noastre, căci numai așa ne putem explica întârzierea cu care a apărut o asemenea Societate la noi. Pe de altă parte, o Societate durabilă nu se poate face de cât între oameni cam de aceeași cultură și care să urmărească unele scopuri comune. Prin urmare, atâta timp cât la noi în țară nu erau de cât numai câțiva ingineri cu școli tehnice speciale; câțiva oameni de știință pură sau aplicată, câțiva ofițeri de geniu, artilerie sau marină; câțiva mari antreprenori; câțiva proprietari sau diriguitori de instalațiuni mari industriale, nu putea fi vorba de înființare a unei Societăți Politehnice.

Sporirea numărului tehnicienilor într'o țară este în legătură și cu focarele de cultură superioară națională: Școli tehnice superioare, Universități, Școli militare de arme speciale, de oare ce altfel, numai cu numărul acelor ce vin cu studii din străinătate,

se pot face Cercuri intime, iar nu o Societate mare care să contribuie la progresele științei și la propășirea tehnică și economică a țării.

Este dar locul aci, ca în lipsa unui istoric al Ingineriei în România, la care să ne putem referi, să dăm oarecare indicațiuni de starea ingineriei și a învățământului tehnic la noi în țară în diferite epoce, până la constituirea Societății Politecnice; apoi de încercările ce s'au făcut pentru înființare de asemenea Societăți și numai după accia să trecem la istoricul Societății Politecnice.

Pentru a schița puțin istoricul dezvoltării ingineriei în România, mă voi servi de puținele cercetări ce s'au făcut în privința dezvoltării științelor la noi în țară, și în special de cele făcute de repausații *Ionescu Gion, P. Eliad, Constantin Erbicaneanu, Dr. Constantin Istrati* și de D-nii *N. Iorga, N. Urechău, N. Bogdan*, etc. precum și de cercetările pe care le-am făcut prin arhivele Ministerului de Lucrări Publice pe când încă nu se vânduseră cu kilogramul, fără o prealabilă cercetare inginească.

Până în secolul XVIII nu existau la noi școli în care să se învețe științele; nu existau de cât școli bisericești. Asemenea învățături nu și le puteau căpăta Românii de cât în străinătate. Astfel se vorbește de burse pentru Moldoveni la Cracovia chiar pela anul 1400. Valahii se duceau pe la școlile din orașele Italiei de azi, sau prin Franța, iar Moldovenii prin Polonia. Pe acolo se căpătau oarecare cunoștințe tehnice și arhitecturale. Astfel se vorbește de cunoștințele tehnice ale lui *Petru Cercel*, și *Petru Schiopul*, și de cunoștințele arhitecturale serioase ale lui *Neagoe Vodă* și *Petru Rareș*. *Duca Vodă* se pricepea în mecanică.

În secolul XVI se înființează școli civile elementare pe lângă cele preoțești; apoi școli grecești cu învățământ mai înalt, în 1644 la Trisfetitele din Iași și în 1680 la St. Sava în București, în care s'a introdus și s'a dezvoltat treptat și învățământul științelor. S'au găsit cărți grecești, manuscrise, texte de elevi, care arată că în acele școli sau Academii, cum li se mai zicea, se preda aritmetică, geometrie, algebră, logaritmi, trigonometrie plană și sferică, cosmografie. Un matematician neapolitan *Vito Caravelli* dedică lui Alexandru Ypsilante o Trigonometrie sferică, din care un exemplar se găsește la Academia Română și pe care

este o notă din care reese că se preda după acea carte la St. Sava, în vederea unui curs de astronomie. Se pare că acolo se făcea și un curs de artilerie. Academiiile din Iași și din București au durat până peia 1821. Profesorii de științe erau formați în străinătate ca bursieri ai Domnilor, sau erau streini. Astfel *Brâncoveanu* a trimes pe *Chrisante Notara*, care a fost elev al lui *Cassini*, a scris o carte de astronomie și a determinat latitudinea orașului București. El a devenit în urmă patriarh al Ierusalimului. *Ypsilante* a trimis pe *Manase Eliade* de a învățat științele matematice și fizice în streinătate și a adus de acolo instrumente pentru experiențe. Se pare că aceste școli au produs și unii oameni de știință, de oarece un francez *Flachat*, care a fost pe la noi, scrie în 1747: „*Un homme vivait en philosophe à la campagne; j'ai acheté sa bibliothèque; il s'occupait de chimie; j'ai trouvé une collection de bons livres qui parlent de cette science*“.

Se pare însă că în școlile grecești nu se dedea atențiune părților aplicate ale științelor, afară de geometria aplicată la măsurători de terenuri, după cum se constată din planuri și măsurători găsite ca manuscrisuri grecești; însă nici acestei părți dascălii greci nu-i dedeau toată atenția, știut fiind că ei perdeau copiilor o mulțime de timp cu discuțiuni gramaticale și etimologice. În adevăr, în raportul către Ocârmuire dintre anii 1792 și 1803 (data certă nu i se cunoaște) Mitropolitul *Jacob Stamate* spune următoarele:

Cap. 6. Pentru dascălii de geometrie de practică. — *Fiindcă pre cei fără meșteșug numai pământul îi hrănește și mai vârtos pe cei mai mulți ai Moldovei pământeni, din care pricină răsar și cele din toate zilele sfezi și judecăți pentru hotarele moșiilor, urmează dar că de nu ar fi aflat mai înainte geometria Egiptenii tot pentru această turburare negreșit trebuia să o afle Dachii, ca să hotărăscă după regulă pământurile lor. Drept acea dar au trebuință de un hotarnic după meșteșug, și acesta este dascălul de geometria cea de practică, pe care Franzuzii îl numesc inginer, și carele trebuie negreșit să se așeze în Academie, paradosind epistimia aceasta în limba franțuzească, până când cei ce vor învăța-o să o iee pe limba lor.*

Și în adevăr, pe atunci lumea devenise foarte dornică să aibă ingineri topografi pricepuți. Deseori în hotărârile de hotărnicie găsim expresiuni ca aceasta:

„Făcând harta închipuitoare cu meșteșug ingineresc după starea locului“.

În secolul trecut începuseră să se găsească asemenea ingineri topografi. *Russo* vorbește despre *Ionică Tăutu, comis de boier, inginer de meșteșug, român de suflet, născut la 1798.*

Încă din timpul fanarioților legiuirile dela noi au început să se ocupe de chestiunea ingineriei topografice. În *Pravilniceasca Condică a lui Alexandru Ypsilante* din 1780 găsim următoarele:

„Hotărnicia să aibă a se urma întocmai după orânduiala ce a făcut răposatul întru fericire **Constantin V. V. Mavrocordat**, însă să aibă a se săvârși prin trei judecăți, iar nu patru“.

De aci reese că erau legiuiri și mai vechi. Tot în *Condica lui Ypsilante* mai găsim:

„Hotarnicii să se numere după vechiul obicei ce s'a urmat, adică după trepte și dregătorii“.

Condica lui Caragea se ocupă, într'un capitol, despre hotărnicii.

Până la finele secolului trecut nu găsim nicăeri în ce mod trebuie să se recruteze hotarnicii și ce cunoștințe trebuiau să poseadă ei. Numai prin *Regulamentul Organic* dela 1833, articolele 343--348 se cere ca hotărnicii să se facă de ingineri; nu se prevede însă nimic în privința alegerii și numirii lor. Departamentul Dreptății, de care depindeau pe atunci hotărnicii, a dat circulări în această privință în anii 1837—1840. Numai în circulara aceluia Departament No. 6225 din 1847 găsim o preocupare pentru alegerea hotarnicilor. În această circulară se spune:

„De multe ori s'a văzut egumenii abuzând de încrederea ce li s'a fost lăsat de a alege hotarnici și ingineri, au dat această lucrare la oameni care nu aveau nici o știință specială, nici teoretică, nici practică în asemenea îndeletniciri; din care în loc de deslușire și de îndreptarea prigonirilor, au rezultat multe învălmășiri; și chibzuindu-se de neapărată trebuință a se preveghia mai de aproape alegerea hotarnicului și inginerului, a și pus îndatorirea egumenilor ca ori-când vor cunoaște trebuință de a se face hotărnicia la vre-o moșie mânăstirească, să înștiințeze pe Departament, ca acesta să aibă a-i orându hotarnic și ingineri dintre persoanele ce vor fi cunoscute despre al lor caracter și capacitate întru asemenea îndeletniciri“.

Circulara recunoștea dar necesitatea de capacitate a inginerilor topografi, dar nu spunea nimica în ceia ce privește condițiunile

pe care trebuiau să le îndeplinească hotărnicii și inginerii, deși pe atunci se puteau găsi persoane pricepute în ridicări de planuri.

Acest fapt se datorește lui *Gheorghe Lazăr* în Muntenia și lui *Gheorghe Asachi* în Moldova.

Primul începe în anul 1818 învățământul primar în limba română, și cursuri de *inginerie topografică*, predând singur aritmetica, geometria, trigonometria, geodezia sau ingineria câmpului, arhitectura și făcând ridicări topografice cu elevii pe teren. Părinții copiilor spuneau lui *Lazăr*:

„Ingineria vrem noi dascăle; să ne măsoare băieții moșiile; și de inginerie apucă-te să-i înveți, căci socoteala o învață ei în toate băcăniile“.

Eliade spune în această privință:

„Era o bucurie să văd cineva copiii: unii îndreptau linia cu mâna, scoțând pălăria și făcând semn, strigând la dreapta, la stânga, alții îndreptând și scuturând lanțul ce șerpuia prin iarbă, alții așezând și nivelând masa. Bietul Lazăr aprindea pipa și petrecându-și mâna asupra pieptului, i se inunda obrajii de lacrimi“.

Planul Fântânelelor, ridicat și lucrat prin școala lui *Lazăr*, și semnat de dânsul, ca profesor supraveghetor, se găsește la Arhivele Statului.

— În Moldova, după cum am spus, începutul *ingineriei topografice* îl face *G. Asachi*. El învață matematicile teoretice și practice la Lemberg și vine la Iași în etate de 17 ani cu titlul de Doctor în filosofie. După ce lucrează la ridicarea Lembergului, vine în țară la 1804, ocupându-se cu lucrări de arhitectură. La 1805 pleacă din nou pentru studii la Politecnica din Viena și la Roma, iar în 1813, întorcându-se la Iași, cere să facă un curs de inginerie și hotărnicii în limba română, la Academia greacă din acel oraș. Cursul îl începe la 1814. În darea de seamă a școlilor naționale din 1838 se spune:

„Nevoia de a avea ingineri pământeni pentru neconținutele hotăriri a moșilor, au fost îndemnat pe Domnitorul Scarlat Calimach de fericită aducere aminte, de a așeza pe lângă școala elinească o catedră de învățatură acestui ram și D-l Gh. Asachi întâia oară au paradosit în limba națională la anul 1814, un curs de matematică teoretică și de aplicație practică de geodezie

și de arhitectură din care în anul 1819 au eșit câțiva elevi ce până acuma plinesc lucrări de inginerie“.

Printre elevii lui care au avut oarecare renume sunt *Fotaki Ghețu și Scarlat Oswald*.

Prin Revoluția dela 1821 s'au desființat școlile de inginerie dela București și Iași. Ingeria topografică s'a pus pe urmă în școli propriu zise ingineresti, de care vom vorbi mai târziu.

În anul 1847 Domnitorul *Bibescu* cere să se facă listă de inginerii hotarnici:

„Profesiunea de hotarnic și avocat fiind foarte grea, hotărăște ca toți să facă o listă de toți cei care profesază, dându-li-se un act de slobozenie, ce are de a unelti meseria de avocat sau hotarnic“.

De atunci s'au mai dat numeroase circulări în Moldova și Muntenia privitoare la hotărnicii, până la 1868 când s'a decretat un *Regulament al hotărnicilor*. Însă, de unde *Bibescu* cerea garanții, Regulamentul dispensa de cunoștințe tehnice pe cei care au absolvit unul din gimnaziile din țară, și pe toți cei care vor fi dovedit atunci că au exercitat mai înainte profesiunea de inginer hotarnic, sau că au lucrat patru ani mai înainte cu un inginer hotarnic. Se știe că această chestiune nu este pusă definitiv la punct nici până azi.

Iată, dar, că din punct de vedere al ingineriei topografice, nu era motiv, nu numai până la 1868, dar nici după această dată, de formarea unei Societăți a hotărnicilor, când această profesiune putea fi exercitată de oricine, căci, după cum am mai arătat mai înainte, o societate nu se poate forma decât între persoane cam de aceeași cultură și care să urmărească unele scopuri comune. Astăzi inginerii hotarnici au o Societate pentru apărarea intereselor lor profesionale.

* * *

Să trecem acum la *ingineria de comunicațiuni*. Primele drumuri pentru care se cere o amenajare specială, în afară de starea lor naturală, sunt străzile de prin orașe. În această privință, țara noastră are partea ei originală. Orașele erau înainte înconjurate de păduri imense în care se puteau găsi cantități mari de lemne, cu prețuri foarte mici. Astfel fiind, încă din secolul XVI, după cum povestește profesorul francez *Escalopier*, care a trecut pe la noi în 1574, în loc de pavage pe străzi se puneau podele, una lângă alta, ca pe poduri, sprijinite pe niște bârne mari numite

urși, așezate în lungul străzilor. La mijloc, sub podele erau făcute șanțuri sau rigole cam de 6 pe 8 palme, în care se adunau apele de ploaie și se scurgeau în partea despre vale a străzilor. Aceste pavage se numiau *poduri*. Astfel în București erau *Podul Mogoșoaiei* (azi Calea Victoriei); *Podul târgului de afară* (azi Calea Moșilor); *Podul Beilicului* (azi Calea Șerban Vodă); *Podul Calicilor* (azi Calea Rahovei); etc. La Iași era *Podul vechiu*, *Podul lung*, etc. Când aceste poduri erau noi ele înlesneau mult circulația, dar dacă se învechiau urșii și podinile putrezeau, se făceau în ele gropi mari, în care își rupeau picioarele caii și se înțepeneau carele și trăsurile. La trecerea repede a vehiculelor podelele se coborau în noroiul de sub ele, care era atunci proiectat printre podele până pe acoperișurile caselor. Cu bucățelele de lemn putred copiii se jucau „de-a focul“. Din murdăriile adunate sub dânsle eșia deseori „*aprindere de boale lipicioase*“. Repararea lor se făcea umplând găurile și gropile cu paie, frunzișuri, nuele, moloz, până ce se îndurau Domnitorii de dedeau ordine de refacere complectă. Intreținerea lor era dată în seama *Polcovniciei Podurilor* în București și *Naziriei Podurilor* la Iași, adică un fel de Direcțiuni generale de Poduri. Lucrătorii, care făceau și reparau acele poduri, se numeau *podari*, nume care se dădea și acelor care zăcuseră de ciumă și scăpaseră, care umblau prin podurile caselor de furau de pe la locuitorii ce mureau de ciumă. Acestora li se mai zicea și *crai de poduri*. Podarii erau constituiți uneori în bresle și luau parte la ceremoniile oficiale.

Această stare de lucruri a durat până după 1830, după cum povestește chimistul *Béchamp*, care a copilărit în România, și care a plecat în Franța la 1834 în etate de 18 ani. Cu toate că încă din 1824 s'a făcut primul *caldarâm*, (pavaj de bolovani de râu) de către *Hartel*, campania de pavage cu bolovani a început mai întâiu dela 1832. Mult mai târziu s'au adus pietre cioplite din streinătate, pentru pavage mai convenabile.

În afară din orașe erau numai drumuri naturale late, pe care se mergea, de pe o parte pe alta, după fiecare ploaie mai mare. Pe ele „*când nu era tină, era glod*“. Numai când drumurile treceau prin băltoace, eleștaie, se făceau *umpluturi* de pământ puse uneori pe nuele, cărora li se zicea *poduri de pământ*. Astfel de drumuri erau și prin orașe, ca de exemplu *Podul de pământ*

din București (azi Calea Plevnei). Astronomul *Boscovici*, care a trecut pe la noi, povestește de o mare umplutură de aceasta prin pădurile dintre Vaslui și Iași.

Austriacii în timpul ocupațiilor din secolul XVIII au aranjat câteva drumuri de prin munți, în special pe valea Oltului, pe urmele drumului lui *Traian*. Pe la alte trecători nu erau decât *poteci*, prin care mărfurile se transportau pe cai. De aci zicătoarea de marfă „*de un cal*“, „*de doi cai*“, „*de o jumătate de cal*“ după cum putea să fie dusă pe cai. Cuvântul *șosea* nu se întâlnește de cât la anul 1826. Prima șosea s'a făcut pe valea Argeșului la 1838, pe la Persiceni, și apoi altele. La 1845 se face de către *Hartel* șoseaua Severin-Vârciorova. *Băbescu* începe șoseaua pe valea Prahovei, iar *Știrbei* aduce pe inginerul francez *Lalanne*, fost în urmă Inginer Inspector General în Franța, Director al Școlii de Poduri și Șosele de acolo, ca să traseze partea dificilă a acelei șosele dintre Comarnic și Sinaia. *Lalanne* organizează Serviciul de Poduri și Șosele, creiază prima Școală de Conducători tehnici, din care a eșit în prima serie inginerul *Niculae Maxențianu*, și insistă pentru introducerea sistemului metric în România. *Lalanne* a mai făcut parte și din Comisiunea tehnică internațională pentru delimitarea frontierei la Silistra în urma războiului din 1877. Portretul lui nu ar trebui să lipsească dela Societatea noastră.

În Moldova s'au făcut lucrări mari de șoseluire sub *Mihai Sturza*, precum și altele în urmă.

Pentru *ingineria de poduri*, până în secolul trecut s'a făcut foarte puțin. Afară de câteva poduri de piatră făcute sub *Ștejan cel Mare*, ca de exemplu cele dela *Borzești*, *Cotnari*, și câteva făcute mai în urmă, trecerea apelor se făcea pe la *vaduri*, pe poduri *umblătoare*, *mișcătoare*, *dubace*, sau pe poduri „*mereu*“ ori „*statornice*“, foarte puține, făcute pe picioare de *capre*, pe *căsoaie*, și mai rar pe *pari*, *taraci*, sau *șarampoi* bătuți în albia râului și pe care poduri apele le luau la prima viitură. Podurile se făceau de proprietari, sau de antreprenori care percepeau *brudina* la trecerea pe ele. Numai dela venirea Domnilor pământeni s'a dat o atențiune mai deosebită construcțiilor podurilor fixe de lemn și facerii de podețe de piatră. Până atunci, și în multe părți și de atunci încoace, lipsa podurilor permanente a fost una din nenorocirile circulației în România. Din cele spuse de scriitorii noștri

și de cei streini se poate vedea starea nenorocită de pe atunci, față cu starea de azi, datorită muncii și priceperii inginerilor români. Astfel Vornicul *Alexandru Beldiman* spune:

„Cine vrea să vadă iadul, ș'acolo cât e de rău,
Vie din Tazlău pe ploaie, după cum am venit eu“.

Ion Ghica spune că între 1830 și 1840:

„La cea mai mică viitură de apă, comunicațiile încetau; la malurile vadurilor stau carele și căruțele adunate ca la bălcu, câte o săptămână, așteptând să scază apa ca să poată trece“.

Alexandri povestește astfel o trecere prin Bistrița:

„Din vorbă în vorbă, din hohot în hohot, și din cântec în cântec, ne trezirăm de o dată în mijlocul Bistriței. Atunci, ca și când o putere nevăzută ne-ar fi strâns de gât, glasurile noastre se stinseră și se făcu între noi o adâncă tăcere. Câteva fețe schimbau fețe, căci Bistrița clocotea înprejurul nostru, pare că ar fi voit a ne trimite în fundul ei ca să ne sfârșim concertul; valurile se isbeau cu o repeziciune turbată asupra roților și clătina trăsura ca prin o mână de uriaș! Fieștecare din noi se cumpănea în toate chipurile, pentru ca să nu se prăvale brișca, mai ales că malul era cam departe și bolovanii din fundul apei cam mari. Cu cât însă înaintam, valurile clocotiau, roțile lunecau pe pietre, caii se speriau, vizitiul îndesa cu țipete și cu biciul, și Bistrița se suia mereu! Eară noi....., noi nici cântam, nici râdeam“.

Un călător strein, *Döbel*, care a venit la noi în 1830 pe valea Prahovei, spune că a trecut prin apă care i-a venit până la umăr. Croitorul *Holthaus*, care a venit tot pe acolo, a trecut prin Prahova pe jos de 27 ori. *Demidoff* trece Siretul pe un pod strimt și primejdios, trăsura fiind ținută pe de lături ca să nu se răstoarne. Prima sonetă pentru bătut taracii s'a adus în țară la 1842.

Starea podurilor dela noi era de pomină în toată lumea. Intr'o carte franceză am găsit scris că proverbul popular: *Fă-te frate cu dracu până treci puntea* este de origină română.

Poduri metalice nu s'au făcut de cât din 1865 când s'a dat în concesiune construcția a 19 poduri de șosea peste principalele râuri din țară, în special pe șoseaua București-Iași. Consiliul tehnic superior găsisse concesiunea dezavantagioasă, însă Domni-

torul *Cuza*, dorind să aibă o comunicație permanentă între București și Iași, a dat aprobarea pe care o reproduc aci, su semnăturile membrilor de pe atunci din Consiliul tehnic superior.

Până la 1871 nu erau în București peste *Dâmbovița* de cât poduri de lemn, unele în stare foarte rea. Am găsit în archiva Primăriei dese rapoarte de ruperea picioarelor cailor printre podurile de pe poduri, chiar pe la 1869. In acel an, inginerul *Capșa* și arhitectul *Capuțineanu*, care au fost membri ai Societății noastre mai târziu, cereau gardiani de zi și de noapte pentru paza podurilor, căci altfel este pericol mare. In 1871 s'a început construcția a 4 poduri metalice în arc peste *Dâmbovița*, iar după canalizarea ei s'au făcut poduri de piatră. Activitatea mare pentru construcțiunea de poduri importante nu s'a început de cât sub inginerii români, după înființarea Societății Politecnice.

In ceia ce privește organizarea Serviciilor Tecnice de Poduri și Șosele, putem spune următoarele:

Prima preocupare serioasă pentru facerea de căi de comunicație nu o găsim de cât în Regulamentul organic. Art. 163 spune în adevăr:

„Spre înlesnirea comunicațiilor celor dinnăuntru și spre a se da comerțului mai multă lucrare, Ministrul treburilor dinnăuntru va îngriji a se drege drumurile cele mari, a să ținea în bună stare și a se face poduri pe fiecare an, după cererea trebuințelor și după mijloacele în putința Statului“.

Prin Opisul No. 161 din 14 Fevruarie 1847 se înființează o *Direcțiune a Lucrărilor Publice* la *Ministerul dinăuntru* cu patru *Despărțiri* și anume:

1. *Despărțirea inginerească*, condusă de un șef cu științe ingineresti, plătit cu 1200 lei vechi pe an și având ca personal: 1 șef de secție, 1 șef de masă, 1 ajutor, 5 scriitori, 1 registrator, 2 topografi, 1 calfă dulgher și 1 magaziner.

2. *Despărțirea lucrărilor de poduri și drumuri*, condusă de un șef plătit cu 1667 lei vechi pe lună.

3. *Despărțirea de arhitectură*, condusă de un șef plătit cu 1406 lei vechi pe lună.

4. *Despărțirea lucrărilor hidraulice*, condusă de un șef plătit cu 1732 lei pe lună.

di' aprobati' Alexandra Jozay

Jozay

P. Jozay

A. Jozay

M. Jozay

P. Jozay

D. Jozay

C. Jozay

Christine

A. Jozay

Aceste trei din urmă despărțiri aveau fiecare, ca personal, un ajutor de specialitate, un desenator și un tâlmaciu.

Șefii celor patru despărțituri formau un *Comitet al Lucrărilor Publice*, care examina planurile mai serioase și nedumeririle în pricini tehnice, și care este origina actualului *Consiliu Tehnic Superior*. La 1854 găsim în acest Comitet pe *Pencovic*, președinte, pe *Lespezeanu* secretar, pe *Petrache Poienaru* și pe *Colonel Florescu* ca membri.

Organizarea generală însă a Corpului de ingineri civili s'a făcut numai prin *Regulamentul din 4 August 1862*, elaborat de *Panait Donici*. La 22 Ianuarie al aceluiași an s'a înființat *Ministerul Agriculturii, Comerțului și Lucrărilor Publice*, întâiul Ministru fiind *Barbu Catargiu*. Organizarea acelu Minister s'a făcut prin *Regulamentul din 1 Iunie 1868*. La 30 Martie al aceluiași an s'a promulgat și prima *lege a drumurilor*.

Iată-ne dar ajunși la 1868 și cu primele organizări serioase și în direcțiunea *Lucrărilor publice*!

În ceia ce privește căile de comunicațiune pe apă, nu găsim preocupări de cât în *Regulamentul Organic*. Art. 165 spune următoarele:

„Pentru marile folosuri ce putem dobândi din plutirea pe acele cinci mari gârle care trec de-a curmezișul Valachiei, în lărgimea ei, adică Jiul, Oltul, Argeșul, Dâmbovița, și Ialomița, Domnul, dinpreună cu Obșteasca Adunare va îngriji a trimite ingineri meșteri, ca să găsească mijloace spre a curăți matca lor, și după planul ce se va hotărî, lucrarea lor va urma neîncetat, după mijloacele ce va fi în putința Statului, până când aceste gârle vor fi în stare de a fi primitoare de plutire“.

În Moldova ce cerea același lucru pentru Prut, Siret, Bistrița și Moldova. Se oprea ca să se mai facă stăvilare pe aceste ape.

Pe baza *Regulamentului Organic*, *Obșteasca Adunare* din Muntenia în anul 1834—1835 a făcut o legiuire, întărită de *Innalta Stăpânire*, al cărui art. 6 sună astfel:

„Totdeodată, în curgere de 6 luni, se vor trimite inginerii trebuincioși, aleși din cei cu adevărată știință de carte pentru asemenea lucrare și care ar avea dovezi de o cercare netăgăduită, și aceștia, cunoscând prin vedere sau cercare, jirea și purtarea acestor râuri și a lor nivelație, vor aduce științele următoare....“

Chestiunea titlului de inginer începe să se pună!

Lăsăm aci la o parte, bine înțeles Dunărea, a cărei navigabilitate este dată dela natură, și plutirea pe unele ape ca Bistrița, Siretul, Oltul. Pe Olt s'a încercat să se navighe de Sibieni pe la 1837 când au și alcătuit o *Companie a vaselor plutoare*. Pe Siret se mergea cu șalupe până la Călieni și Vadul Roșca, după cum am arătat la Congresul Asociațiunii Române pentru Inaintarea și Răspândirea Științelor din 1912 dela Galați. Concesiuni de regulări, fără rezultate, se dăduseră pentru Jiu și Siret.

Prima cursă întinsă pe Dunăre dela Viena la Mare a făcut-o *Kleemann* la 1773, care a plecat din Viena la 6 Octomvrie și a sosit la Chilia la 30 Noemvrie. După 10 ani *Mihanovici* face o nouă expedițiune, se urcă și pe Siret, pe Prut, se duce pe Brațul St. Gheorghe, intră pe Dunavăț și pe Reazelm pânăla Portița dela Mare. El a stat 2 luni în Galați. *Bois-le-Comte* spune că a văzut pela mijlocul lui Aprilie 1834 primul vapor cu aburi, care a inaugurat navigațiunea pe Dunăre. La 1837 Sultanul dă voie Principatului Moldovei să scoată vase pe Marea Neagră cu Pavilionul Moldovei. La 1838 vasul austriac „*Maria Dorotheia*“, ese prima dată prin gurile Dunării și se duce la Constantinopol de ia pe Sultan și îl duce pânăla Orșova. In anul următor se încep cursele regulate între Brăila și Galați. Se afirmă că vase engleze ar fi intrat pe Dunăre până la Galați, din 1834.

Pentru căile ferate, cu ocaziunea Jubileului de 40 ani de Domnie a Regelui *Carol I*, Direcțiunea Generală a Căilor Ferate a însărcinat pe *Constantin Mănescu* cu publicarea unui istoric al drumurilor noastre de fer. Dânsul a publicat prima parte, până la acordarea marilor concesiuni și este păcat că nu i s'au lăsat mijloacele ca să poată desăvârși acea operă, făcută cu multă trudă și conștiinciozitate. Vestea deschiderii primului drum de fer proiectat dela Vârciorova la Craiova și București să se și la noi în țară. După deschiderea lui la 1830, *Petrache Poenaru* vizitează acea linie în anul următor și o dă ca o minune a industriei secolului. Se miră că chiar animalele se transportă pe sus!

La 1851 Domnitorul *Știrbei* se gândește la facerea de drumuri de fer, iar la 1856 intră în tratative cu *Poarta* pentru ca drumul de fer proiectat dela Vârciorova la Craiova și București să se ducă peste Dunăre pânăla Marea Neagră. Liniile s'au început însă mai târziu prin concesiuni de construcțiune numai, sau și de

exploatare. Prima linie a fost București-Giurgiu, dată în circulație la 7 Noembrie 1866; apoi Burdujeni-Roman în 1869, Pașcani-
lași în 1870, Verești Botoșani în 1871. Linia București-Barboși-
Mărășești-Roman s'a deschis la 27 Decembrie 1870. Linia Pitești-
Vârciorova nu s'a terminat de cât în 1875 iar Ploiești-Predeal la
1879, când s'a făcut legătura și la Vârciorova cu liniile austriace.

Dela 1879 încoace Guvernul, și în special marele om de Stat
și marele patriot *Ion Brătianu* a dat construcțiunea Căilor ferate
în seama inginerilor Români, iar mai târziu și exploatarea lor, de
când s'au făcut și cele mai mari lucrări tehnice pe liniile noastre
ferate. Societatea Politehnică, adânc recunoscătoare acestuia, a
participat, prin delegațiuni, la înmormântarea lui, la desvăluirea
Statuiei din București și la serbarea centenarului nașterii sale, în
anul 1921 Mai 29, când *Anghel Saligny* a pronunțat următoarea
cuvântare:

*„Delegat din partea Societății Politehnice și a Asociațiunii
generale a Inginerilor din România, sunt fericit că am ocazia a
arăta admirația pe care inginerii români o au pentru marele
bărbat de Stat care a fost **Ion Brătianu**, și recunoștința care
i-o datorește Corpul tehnic, nu numai ca Români, dar și în-
special ca ingineri. S'a vorbit mult despre **Ion Brătianu**, ca
patriot, ca om politic, ca om de Stat, ca istoric, ca economist.*

*Eu voi zice câteva cuvinte despre **Ion Brătianu**, creatorul
Corpului nostru tehnic. **Brătianu** era convins că nu vom putea
avea o emancipare economică, de cât având un Corp tehnic
instruit și numeros.*

*Convingerea lui despre însemnătatea Corpului tehnic în țară
o vedem mai cu seamă în direcțiunea studiilor dată celor trei fii
ai săi și în stăruința pusă pentru reorganizarea Școlii Naționale
de Poduri și Șosele, care lânzezea.*

*El și-a ales specialistul priceput și energic, pe mult regretatul
Gheorghe Duca, și convingându-se, cât de fericită era alegerea
lui, i-a dat tot sprijinul său moral și i-a pus la dispoziție mijloa-
cele necesare spre a clădi Școala de Poduri și Șosele, cu labo-
ratoarele sale, astăzi Școala Politehnică.*

*Grație râvnei depuse de Directorul **Duca**, rezultatele obținute
au fost peste toate așteptările și țara se poate mândri cu Corpul
său tehnic.*

Dar nu era destul să faci școala, trebuia totdeodată să dai inginerilor de lucru, ca să se poată forma și căpăta experiența necesară.

Când eminentul bărbat de Stat, după războiul Independenței, a început marea operă de reorganizare a țării, Corpul nostru tehnic se ocupa numai cu construcția și întreținerea șoselelor; la celelalte Servicii din Ministerul Lucrărilor Publice, precum Serviciul hidraulic, Controlul Căilor ferate în exploatare, Controlul căilor ferate în construcție, Direcțiunile erau încredințate streinilor și nu în totdeauna alegerea lor era nemerită. Monopolul tutunurilor era concesionat, exploatarea căilor ferate era concedată Societății Strussberg și Oppenheim, construcțiunea căilor ferate Ploiești-Predeal și Adjud-Târgul-Ocna era concesionată lui Crawley. In aceste condițiuni nu era posibil ca să se desvolte Corpul nostru tehnic.

„Prin noi înșine“; „Voiște și vei putea“ erau devizele lui **Ion Brătianu**. El avea chiar atunci, la începutul epocii de reorganizare, mai multă încredere în viitorul Corpului nostru tehnic decât noi înșine, pentru că cunoștea mai bine ca oricine însușirile neamului și era convins că cu acele însușiri și cu voința hotărîtă de a isbuti, se poate face mult.

Călăuzit de aceste principii el a pus capăt epocii concesiunilor și întreprinderilor generale, ne-a pus la muncă și a pus bazele emancipării noastre economice.

Brătianu a înființat Regia Monopolurilor Statului, el a hotărît ca transformarea rublelor de argint, rămase dela războiul independenței să se facă în țară, clădind în acest scop Monetăria Statului. El a reziliat contractul de concesiune cu **Crawley**, hotărând ca linia ferată Adjud-Ocna să se lucreze în regie.

Dar cea mai importantă dintre operele lui **Brătianu**, în domeniul economic, a fost răscumpărarea și naționalizarea căilor ferate **Strussberg**, a căror exploatare era concedată pe 99 ani.

In afară de dezvoltarea noastră economică care era stânjenită, **Brătianu** a avut ocazia să se convingă cât de periculos era pentru siguranța țării ca streinii să aibă căile ferate în mâinile lor. In realitate, în timpul războiului Independenței ne-am aflat la un moment în conflict cu Rușii. Direcțiunea Generală a Căilor Ferate de atunci ne era mai favorabilă nouă decât Rușilor. Atunci Rușii au intervenit la Berlin și în 24 de ore toată Direcțiunea

era schimbată cu persoane venite dela Berlin cu instrucțiuni speciale. De aceia **Brătianu** a pus toată stăruința și a învins multe dificultăți care i se puneau în cale, pentru a avea cu o oră mai înainte căile ferate în mâinile noastre.

Odată stăpâni pe cea mai mare parte a lor, **Brătianu** a întreprins construcția a peste 1000 kilometri de căi ferate, a Docurilor și a Cheurilor din Galați și Brăila și a hotărît ca Podul de peste Dunăre, care pe acel timp era clasat al treilea pod din lumea întreagă, să se facă după planurile inginerilor noștri, creind în acest scop un serviciu special.

Puși la muncă prin hotărârile marelui **Ion Brătianu**, inginerii români au putut dovedi că sunt la înălțimea celor din țările civilizate din Occident.

Urmând îndrumările date de **Brătianu**, inginerii noștri au construit, afară de numeroase șosele cu lucrări de artă importante, un număr de peste 2500 km. de căi ferate, porturile Constanța, Galați, Brăila, și mai multe porturi Dunărene; conducta de petrol Câmpina-Constanța, și alte lucrări de utilitate, care până acum câțiva ani se socoteau de domeniul specialiștilor din străinătate.

Dar în domeniul exploatării tehnice, tot **Brătianu** ne-a îndrumat, prin răscumpărarea căilor ferate și naționalizarea lor, prin creierea Regiei Monopolurilor, prin baterea monedei în țară. Astăzi petrolul nostru este exploatat în cea mai mare parte de inginerii români. Chiar energia electrică este produsă de Societăți române de electricitate, conduse de ingineri români. Avem azi Servicii de Stat și Societăți de navigațiune pe Dunăre și pe Mare, conduse exclusiv de români. Serviciul nostru de balizare și semnalizare pe Dunăre a fost apreciat de cunoscători.

Intr'un cuvânt, nu este nici o exploatare tehnică în care inginerii noștri să nu se fi manifestat cu deplin succes și să nu fi dat probe că li se pot încredința concepția, construcția și exploatarea lucrărilor tehnice din toate ramurile.

Dacă țara îi datorește așa de mult marelui patriot și om de Stat, noi inginerii îi mai datorăm în special creierea, dezvoltarea și îndrumarea Corpului nostru tehnic.

De aceia cu toții suntem recunoscători lui **Brătianu** și noi inginerii într'un singur glas strigăm „**Veșnic să-i fie slăvită memoria**“.

În privința lucrărilor de *clădiri* mari și monumentale, *Ionescu Gion* spune următoarele:

„*Dela Appolodor Damaschinul și pânăla Neagoe Basarab, cercetătorul cu glasul obosit vox clamantis in deserto! caută în zadar pe arhitectul sau pe inginerul de geniu care ar fi scris în piatră, bronz sau în fer vreuna din acele idei geniale care nemuresc și neamul și pe artist*“.

Neagoe Basarab era arhitect: se atribuie lui și construcția unei Moschee frumoase la Constantinopol. Mitropolitul *Antim* și Spătarul *Mihail Cantacuzino*, se pricepeau în arta construcțiilor. De regulă însă clădirile mari ale boierilor, palatele și bisericile mari, se făceau de sași, macedoneni sau italieni. De aci o mare varietate de construcție a caselor. *Ion Ghica* spune despre construcțiile de pe la începutul secolului trecut:

„*Casele boierești aveau ziduri tari ca de cetate, cu câte 4 și 6 cărămizi, cu odăi multe și mari, cu pământuri adânci și boltite, cu beciuri și un rând de odăi deasupra, cu pod din streașină până în streașină; grinzile erau ca urșii de pod de groase; la che-resteaua unei case mergea un parchet de pădure seculară; învelitoarea de șindrilă, bătută pe șapte și pe nouă, înaltă aproape de două ori cât casa, ca să nu fie zăpada și ca să se poată scurge apa mai lesne*“.

Hanurile aveau caracteristica lor. Casele noastre nu plăceau streinilor; în schimb însă admirau mult bisericile. Iată ce spune *Doussault* despre ele:

„*Les églises, en Roumanie, sont les seuls monuments qui puissent fixer l'attention de l'artiste et de l'archéologue; elles sont nombreuses, et quelques-unes peuvent rivaliser avec les plus célèbres productions de l'art arabe et bysantin des plus belles époques.*

Cet art du Bas-Empire revêt, dans les Principautés danubiennes, un caractère élégant tout à fait inconnu en Europe, où les artistes et les savants vont bien loin chercher de nouvelles inspirations, si difficiles à rencontrer, même sur les bords du Gange ou du Mississippi.

La plus célèbre de toutes ces merveilles, l'église de Courte-D'Arghis est un de ces curieux et splendides monuments arabes où l'Orient a jeté à pleine mains sa magie et le mystère de ses patientes arabesques, monument digne à figurer à côté de

l'Alhambra de Grenade, de l'Alcazar de Séville ou de la cathédrale de Cordoue et des mosquées célèbres de Stamboul et du Caire“.

Constructorii dela noi, până prin secolul trecut, și până prin primul sfert al aceluia secol, nu aveau nici o cultură specială, ci se formau prin ucenicie la constructori mai vechi.

C. Goleșcu în călătoriile lui prin Europa aude de arhitecți și scrie:

„*Ce este un arhitect? Arhitect este acela care dirijează pe lucrătorii zidari și pe care îi cunoaștem noi sub numele de maimarbașa. Dar arhitectul studiază în Academii și cunoaște meseria a fond*“.

După cum am spus, la noi Gheorghe Lazăr și Gheorghe Asachi, în școlile lor de ingineri topografi, făceau și un curs de arhitectură, dar prea puțin pentru a eși specialiști în această direcțiune. Școlile de arhitectură s'au înființat la noi după întemeierea Societății Politecnice.

Obiceiuri din Apus au început să se introducă și la noi în secolul trecut, la unele clădiri. Astfel la 1828 un comerciant de pe Ulița Franceză (azi Strada Carol I) a făcut o casă cu mansardă. Lumea văzând acest lucru neobișnuit, a început să zică:

„*D-l Tonea vrea să se urce la cer*“.

Goleșcu pune la casa lui din Podul Mogoșoai (actuala aripă din stânga a Palatului Regal), un etaj. Lumea îl compătimea că are să cază etajul peste cei de jos și o să-i omoare. Cu drept cuvânt *Pompiliu Eliad* numește pe *Constantin Goleșcu* „*primul român modern*“ care a descoperit Europa în plin secolul XIX, după cum *Cristofor Columb* a descoperit America în secolul XV.

Construcțiuni mai mari s'au făcut de *Hartel* „*Arhitectonul*“ sau „*Căpitanul de Ingeri*“, până ce au venit din străinătate arhitecți și ingineri constructori români, ca de exemplu *Alexandru Orăscu*, care a făcut Universitatea din București și care a fost Președinte la prima Societate de ingineri și arhitecți înființată la noi, și membru fondator al Societății Politecnice.

* * *

Pentru *ingineria hidraulică* nu avem de semnat lucrări mari. Apărarea satelor, orașelor și locuitorilor, de viitori, în contra coroziei malurilor și a inundațiilor, a cerut totdeauna facerea

de lucrări, ca batere de taraci, facere de garduri, leșuri, etc. precum și astupări de brațe de gârle sau de râuri, secări de bălți, canale de scurgerea apelor, etc. Astfel, de exemplu Dâmbovița a dat mult de lucru Bucureștenilor. Cu toate iazurile de pământ care se făceau, cu toate ridicăturile și întăriturile ce se făceau malurilor ei, la viituri producea dezastre, își schimba albia, forma bălți noi și umplea pe cele vechi, etc. Iată cum descrie *Ionescu Gion* prăpădurile Dâmboviței:

„Când Dâmbovița „apă dulce și blajină“ venia nebună și cu valuri dunărene, atunci nici zăgazuri, nici iazuri, nici înălțături de tot felul nu o mai opriau. Se întindea furicasă și văjiindă, pe toată Valea Cotrocenilor. prin Mahalalele Gorganul, Isvorul, Mihai Vodă; răbujnă la podul gârlei din fața zlătarilor, acoperind vechea mahala a trâmbițașilor, pela Podul de Nuiete; umfla lacurile Dudescului și Antimului, făcea să dârdie zidurile Curței Domnești; bătea în colina Mânăstirii Radu-Vodă și apoi acoperind toate mahalalele dela vale, se revărsa ca mulțumită de pagubele ce cauza bieților Bucureșteni, pe câmpia Vitanului, ducând cu dansa buturugile ilfovene, căpriorii dela podurile și dela casele bucureștene, și — de câte ori! — câte o albie de copil sau câte un coș, în care o găină continua a cloci. Și în secolele trecute, ca și în secolul XIX, Bucureștenii deveneau marinari de nevoie. Ca la 1774, ca și la 1805, ca și la 1864 și 1865, luntre, bărci, plute, poduri mișcătoare, albiu mari umblau prin Gorgan, Isvor, Mihai Vodă, întocmai cum la Veneția umblă gondolele prin strade și stradele înainte de a da în Canale Grande. Strigătele luntrașilor, vaetele celor îngroziți, glumele celor ce știau să înnoate și care râdeau pe acoperișurile caselor, alternau cu puștile și pistoalele acelor care chemeau din depărtare în ajutor. Pentru patru, cinci zile, Bucureștii își schimbau adevărata lor fire. După retragerea apelor, țigani din mahalaua Calicilor intrau prin pimițele caselor boierești ca să prinză peștele ce nu plecuse odată ca apele Dâmboviței“.

S'au făcut încercări de abatere a apelor în Ciorogârla și în Argeș. S'au găsit hărți pe care se află desemnat *Canalul lui Ypsilante* dintre Dâmbovița și Argeș. Furia nu a putut fi învinsă decât după ce inginerii români, începând cu *Yorceanu*, au făcut canalizarea care există azi și care a fost terminată la 1883, relativ la care *Ionescu Gion* spune:

„Astăzi, în timpul tuturilor libertăților, Dâmbovița, apa cea dulce a orașului lui Bucur, este înfrânată și înlănțuită, în canalul ce i s'a făcut. Cu toate juriile ei de apă carpatină, Dâmbovița nu se mai revarsă ca în timpuri străvechi ale Bucureștilor, când colina lui Radu Vodă părea o insulă în mijlocul unei mări întinse de apă și când Vlad Vodă, din 1532, se înneca într'ansa.

Altă dată Dâmbovița și-a schimbat matca după plăcere; de aci înnainte va rămâne acolo unde știința și interesul Bucureștilor au așezat-o. Apele, ca și pământul, caută să se supună științei, putere divină“.

Aceași stare de lucruri era și prin alte orașe, și mai ales la unele de pe malul Dunării.

Multe orașe aveau prin ele gârle care adunau apele de ploii, apele menagere și le duceau în gârla sau râul principal ce trecea printr'ânsele sau prin apropiere. Multora din ele li se zicea *Calcaine*. Bucureștii avea și el asemenea gârle ca *Bucureșcioara*, care pornea din Lacul Icoanei, — unde e azi grădina cu acelaș nume, — trecea pe strada Sălciilor, aduna apele dela săpunării, dela măcelării din Scaune, mai la vale dela pescării, și le ducea în Dâmbovița pe două brațe, la hale și la Jicnița. Toată această gârlă, ca și alte două, trei, au dispărut în urma canalizării orașului.

Pentru lucrările de porturi dela Dunăre se aduseseră ingineri streini. Din 1879 Serviciul Hidraulic a fost încredințat inginerilor români, primul Director fiind *Constantin Aninoșianu*. Dela dânsul s'a început să se ia cotele zilnice ale apelor Dunării în toate porturile și să se facă lucrări mai însemnate pentru înlesnirea acostării vaselor.

Pentru utilizarea energiei apelor s'au făcut lucrări mici pânăla 1881, și anume numai pentru mori și unele fabrici mici, ca la fabrica de postav dela Chiperești.

* * *

În privința *aranjării și înfrumusețării* orașelor s'a făcut foarte puțin pânăla Regulamentul Organic, care a dat o mare atențiune acestei chestiuni. Pânăla a doua jumătate a secolului trecut, chiar Bucureștiul nu avea un plan ridicat. *F. Sultzer*, geograful lui *Al. Ypsilante* ridică primul plan în 1775 pentru lucrarea sa *Geschichte des transalpinischen Daciens*. Alt plan nu s'a ridicat decât sub *Știrbei* la 1852 de către Baronul *Boroczin*. Ridicarea

serioasă nu s'a făcut decât după 1881 de către Institutul Geografic al Armatei.

Pentru construcțiuni nu era nici o restricțiune până pe la a doua jumătate a secolului trecut. Casele se așezau de proprietari cum voiau, mai luau din stradă când le trebuia, strâmbau strada ca să aibă lumină mai multă în casă, scoteau ceardacele până la jumătatea stradei, etc. *Alexandru Ypsilante* speriat de marea extindere ce lua Bucureștiul, dă ordin să nu se mai clădească la mahalale fără voia autorităților. La 1776 pune să se fixeze hotarul orașului, ca să nu se mai facă dincolo de hotar case de țărani și țigani. La 1795 *Moruzi* oprește din nou facerea de binale la marginea orașului. La 1813 *Calimachi* înființează la Iași o *Vornicie a Obștei*, cere să se angajeze un *Arhitector* al orașului și ca toți să se ocupe de chestiunile edilitare ale orașului. Intre altele le dă în seamă următoarele:

„Fiindcă ulițele orașului din neprivighere, s'au strâmtorat din cea adevărată ființă a lor, vel-Vornicul se va îngriji a nu îngădui mai mult strâmtorirea ulițelor, dar mai ales întru prefacerea ce poate urma la aceste făcute binale sau din vechimea lor, sau din altă întâmplătoare pricină, va fi cu purtare de grijă, ca în fiește care vreme și la orice prefacere a binalelor, să-și câștige ulițele orașului, lărgimea ființei lor, cu dreaptă linie care este cuviincioasă și neapărat de trebuință“.

Se vede că ordinele acestea nu se ascultau, căci *Mihail Kogălniceanu* la 1834 scria din streinătate că pe acolo;

„Toate drumurile sunt trase cu sfoara; casele la linie“, ceia ce el nu văzuse la Iași. *Ionescu Gion* spune cu drept cuvânt în această privință:

„Cu toate poruncile contrarii ale Domnului, Bucureștii își măriau raza cu o putere pe care vedem că a păstrat-o până în zilele noastre“.

Regulamentul Organic are o parte referitoare la „starea sănătății, înfrumusețarea și paza bunei orândueli“ în Poliția capitalelor. Pentru București art. 1 spunea:

„Intinderea Orașului Bucureștilor fiind mult mai mare decât numărul populației, de acum înainte va fi poprit fiecare de a face orice zidire sau clădire afară din coprinsul de acum al orașului, ale căruia semne sunt cele următoare“:

Se cerea ca ulițele strâmtorate să se lărgească, proprietarii trebuind să dea patru palme din locul lor, sau mai mult, de va fi trebuință, până ce ulița va avea 6 stânjeni. Clădirile nu trebuiau să se înceapă pânăce *arhitectorul* nu se ducea la fața locului. Proprietarii trebuiau să măture strada pânăla jumătate, Marțea și Sâmbăta. Se hotărâsc 6 piețe mari; se oprește tăerea vitelor în oraș; se opresc înmormântările pe lângă biserici și se fixează 4 cimitire; se fixează locuri pentru grădini publice, etc. *Kisseleff* a și pus în aplicare multe din dispozițiile Regulamentului și este regretabil că exemplul lui nu a fost urmat, și nu se urmează nici azi, mai ales în ce privește extinderea demăsurată a orașelor. Consiliul tehnic superior se opune neconținut la asemenea extinderi, dar fără nici un rezultat. Nenorocirile ce rezultă pentru orașe din această pricină nu trebuiesc atribuite inginerilor în viitor.

Pentru *alimentarea cu apă*, populația orașelor noastre se servea de apa din puțuri sau din apa cărată cu sacale din râul ce trecea printr'ânsele, sau prin apropierea lor, dela vâdurile ce se amenajau în acest scop. Chiar în anul 1881, când s'a înființat Societatea Politehnică, în București încă, se mai făcea alimentarea în acest chip.

Ca lucrări pentru aducerea apelor dela distanțe mai mari se vorbește de alimentarea făcută sub Brâncoveanu la Focșani, când s'a adus apa dela două ceasuri depărtare prin *scocuri*. *Alexandru Ypsilante* se hotărâse să aducă apă la București „*dedeparte și cu multă cheltuială*“. El face câteva *cișmele*, și exemplul său este imitat de Fanarioții următori. Pe la începutul secolului trecut se introdusese apa și în case. Se mira lumea cum ese apa din perete sec. *Zilot Românul* traduce în versurile următoare această mirare, dar în acelaș timp și tendința de risipă de apă care a durat în Capitală aproape un secol și căreia nu i s'a putut pune capăt decât plătindu-se apa pe cantitatea consumată prin introducerea contorilor. Iată acele versuri:

O! Iscusință a omenirii!
Ea firește lipse poate a împlini.
Iată de față în potriva firei
Din sec perete apă sbucni.
Bea deci și spal'te fără sfială,

*Spre orice treabă a lua poți;
Căci, cu cât curge, are croiala,
Cu atât mai mult a da la toți.*

De ape îngrijiau *cișmigii*, iar inginerul inspector general al lor se numea *Suilgibașa*. El se ocupa cu știința „*Curgerii și scurgerii apelor*“. *Mavrogheni* a făcut o *Casă a cișmelelor*. Numai la 1846 se aduce la București un *motor cu aburi*, primul pe care l'a văzut România, și pompe ca care se împingea apa de Dâmboviță dela *Casa apelor*, la cișmelele din oraș pânăla capul Podului Mogoșoaiei. Apa nu era supusă nici unei pregătiri. E apa căreia *Del Chiaro* îi zicea în 1710: „*Le acque della Dumbovitza sono leggiere e salubri*“ și pe care *Raicevici* ragusanul, secretarul lui *Al. Ypsilante*, le cânta:

„Dumboviza apa duce, ci ne bee non se aduce“.

La Iași primele aduceri de ape s'au făcut de *Vasile Lupu*, cu care ocazie s'a făcut și un *podet apeduct* de piatră. La 1675 se aduc ape din depărtare, prin olane. Pela 1731 *Grigore Ghica Vodă* aduce *suilgii* din Țarigrad și face cișmele în Iași. S'au făcut instalații de cișmele și sub Domnitorii următori. La 1843 se pun țevi de fer.

Chestiunea *luminatului orașelor* nu s'a pus decât în secolul trecut. Mai înainte, și chiar în primul sfert al secolului trecut, nu exista luminat public, decât cel pe care se îndura să-l facă luna în nopțile senine. În schimb însă circulațiunea era oprită noaptea dela o anumită oră înainte, sub pedeapsa de bătaie sau de închisoare afară de cazuri grave, ca chemarea unui doctor, a unei moașe, când trebuia cerut un însoțitor dela prima gardă mai apropiată. Altfel patrurile turcești opreau pe pietonii nocturni.

Pe străzile comerciale, prăvăliile erau obligate să lase să arză toată noaptea o lumânare la una din ferestre. Boierii, care umblau noaptea cu trăsura prin oraș, trebuiau să aibă înaintea ei un Țigan, sau unu ori doi călăreți, cu masalale aprinse, pentru ca să vază pe unde să ducă vizitiul caii, spre a nu-și rupe picioarele printre dulapii podurilor stricate. Masalalele ereau sdrențe înmuiate în păcură, și se țineau pe un grătar în vârful unei prăjini; ele se fabricau la pușcărie, cu păcură adusă dela Slănic sau

Moinești. Masalagiii le purtau în traiste, și aprindeau una când era să se stingă alta.

Pe la începutul secolului trecut s'a început să se pună felinare cu lumânări de seu, iar în urmă felinare cu ulei. Pe la 1828 s'a început și așezarea de lămpi cu petrol. Pe străzile neluminate pietonii trebuiau să'și aibă cu ei un felinar portativ.

Numai pe la 1843 s'a ameliorat luminatul introducându-se mijloace noi din streinătate. Astfel în „*Albina Românească*“, înființată la Iași de *Gheorghe Asachi*, și care purta deviza:

„*Este albinei dor și lege,
Din flori miere a culege*“

scria în 1843:

„*În chipul luminării Capitalei au urmat o îmbunătățire însemnătoare prin încuviințarea reverberelor (Fănațelor) ce administrația au adus dela Berlin. De mai multe nopți ulițele cele mai de căpetenie sunt iluminate după kipul cel nou și aceste reverbere care răspândesc o astfel de lumină mare încât s'ar putea citi dintr'o depărtare de câțiva pași*“.

Numai în 1868 se dă în București concesiunea iluminatului cu gaz, care s'a pus în funcționare la 1871.

* * *

În ceia ce privește *ingineria industrială*, nu întâlnim mai nimic înainte de secolul trecut. Micile industrii care erau în țară, sau se introduceau din țări streine, se instalau și se conduceau de meșteri pricepuți, cu experiență câștigată prin ucenicie și-o aplicație îndelungată. Nu erau industrii mari, ca să reclame prezența inginerilor la instalare sau la exploatare. Industrii mici, în afară de cea casnică, erau însă, unele ajungând chiar la o desvoltare și o perfecțiune care permitea ca produsele lor să fie căutate și peste frontieră. Iată câteva date în privința vechii noastre industrii.

Morile se mișcau cu animale, cu apă sau vânt. În București erau mori pe Dâmbovița, și o moară renumită de vânt la capul Podului Mogoșoaiei. Prima moară cu aburi s'a instalat numai în 1853 de *Gheorghe Asan*. Cazanele cumpărate în streinătate au fost aduse pe Dunăre până la Giurgiu. Cum ele cântăreau 7 tone, a trebuit să se facă camioane speciale cu care să se aducă și să se întărească toate podurile dela Giurgiu la București. Transportul a durat 4 săptămâni. Pentru ca roatele să nu se scufunde în

pământ, se puneau sub ele dulapi groși care se scoteau după ce treceau roatele și se puneau dinnaintea lor din nou. Moara este și acum la Nordul orașului București. Pe lângă moară a mai făcut o fabrică de uleiuri vegetale și de lacuri. După proiectul instalațiunii, coșul trebuia să aibă 24 metri. Când s'a ridicat de vreo 10 m., Primăria l'a oprit de a mai continua, pentrucă o asemenea construcție înaltă ar periclita viața locuitorilor care ar trece pe lângă dânsa!

Fabrici de *paste făinoase* și de arpacaș existau în ultimul deceniu al secolului XVIII.

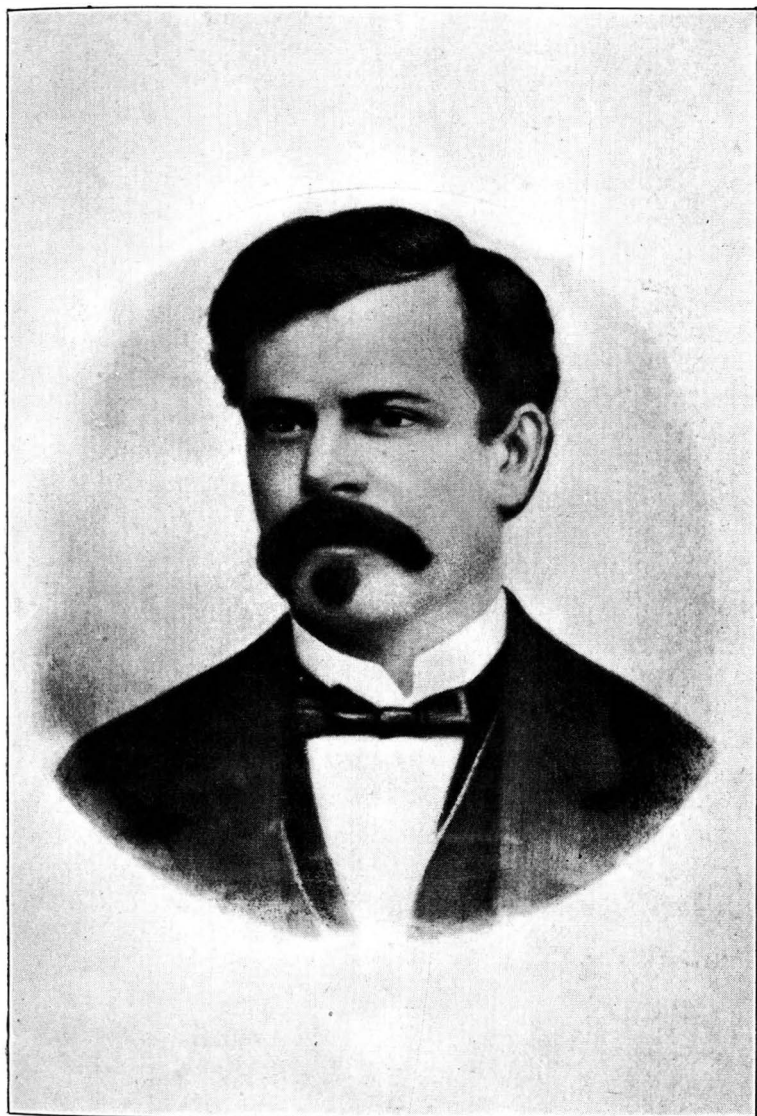
Fabrica de paste și scrobeală din București, Solacoglu, a fost înființată la 1828. Sub Știrbey s'a încercat instalarea unei fabrici de macaroane.

De fabrici de *uleiuri* nu se vorbește înainte de 1814.

În ceea ce privește *zahărul*, s'au găsit prin bibliotecile boerilor noștri, pe la începutul secolului trecut, cărți tratând de extragerea zahărului din cocenii de porumb. *Petrache Poienaru* auvsesse intenția să cheme o fabrică din Arras, ca să instaleze la noi o fabrică de zahăr de sfeclă, dar asemenea fabrici nu s'au făcut decât la 1874 la Sascut și 1878 la Chitila.

Una din cele mai vechi industrii dela noi este a *băuturilor spirtoase*. Poverne, velnițe, existau în secolul XVI. Călătorii care au trecut pe la noi vorbesc de dânsule. *Demidoff*, care a trecut pela noi, a publicat la Paris în 1839 o carte în care arată că în 4 ani numai se făcuseră la noi 180 distilării. Turcii opreau de multe ori funcționarea acestor fabrici, căci consumau prea multe cereale și nu le mai rămânea pentru aprovizionarea Constantinopolului. *Bere* s'a fabricat la noi încă pe la finele secolului XVI, în instalațiuni ce se numeau *sladnițe*. Ele funcționau cu mari întreruperi, căci populația nu consuma cu plăcere berea. Pe la sfârșitul secolului XVIII și începutul celui de al XIX, începuse să se desvolte din nou această industrie. În secolul XVI—XVIII se fabrica *met* sau *idromel*, prin fermentarea mierei.

Primele fabrici de *postav* sunt cele dela Chiperești din Moldova, care datează delă 1764 și cea dela Pociovaliștea, adusă la București și apoi la Afumați, care datează dela 1766. Pela începutul secolului trecut era o fabrică de tistimeluri și basmale la Mărcuța. Tot pe atunci se înființează și torcătorii de bumbac. Fabricile mari existente, sunt înființate după 1881.

Panait Donici

Pentru materialele de construcție nu erau fabrici speciale până în secolul trecut. Cărămida se făcea și se ardea în apropierea locului de întrebuințare. Varul gras venea cu carele dela munte, încă din timpurile cele mai depărtate. Cherestea se tăia din pădurile din apropiere. Se întrebuința puțină fierărie, pe care o pregăteau țigani. Erau însă fabrici bune de țigle, ca pe valea Argeșului și din care se trimeteau și în Transilvania. În general însă industria materialelor de construcție s'a dezvoltat în secolul trecut. Prima fabrică sistematică de cărămidă nu datează decât dela 1865, a lui Tonola. Primul atelier de fierărie este al Școlii de meserii din Iași.

Pentru export, în Turcia mai ales, și pentru construcțiune de vase plutitoare, încă de prin secolul XVI aveam cherestele renumite. Astronomul *Boscovici* s'a minunat de corăbiile cele mari pentru navigat pe Mare, pe care le-a văzut făcându-se la Galați, și care întreceau pe cele ce se făceau în Italia.

Turnătoriile sunt de dată recentă. La 1804 era o turnătorie de clopote în București. Turnătorii de fontă nu s'au instalat decât la 1864.

• În afară de *cromatica* populară, care ajunsese la o mare perfecțiune, și ale cărei procedee din nenorocire s'au pierdut, fabrici de vopsele și vopsitorie nu întâlnim decât la finele secolului XVIII.

Olăria era o ocupațiune a țăranilor noștri. Sub *Lăpușneanu* se făceau discuri smălțuite. Pe la finele secolului XVIII era la Iași o fabrică de farfurii de faianță, care se pare că nu a reușit.

Tăbăcăria era o industrie prosperă la noi în țară. Pieile fabricate aici se exportau în țara nemțească. În București tăbăcarii erau așezați pe malul Dâmboviței, prin spatele Poliției de azi, și mutați mai la vale în 1669. Încă de pe timpul lui *Brâncoveanu* ei își aveau Biserica lor.

Sticla se făcea prin unele locuri de locuitori, de unde și numele de sticlari date satelor unde locuiau. Prima fabrică s'a făcut sub *Matei Basarab*. Se vorbește de o fabrică pe timpul lui *Brâncoveanu*, și de altele prin a doua jumătate a Secolului XVIII. Fabrica dela satul *Intre Prahove* (azi Azuga) datează dela 1830.

O industrie prosperă era a lumânărilor de seu și de ceară, mai ales. La 1761 exista o fabrică specială la Bălteni. Pe lângă mâ-

năstiri și Episcopii erau multe fabrici de lumânări. Unii călători streini vorbesc și de lumânări de ceară minerală. Cu introducerea lumânărilor de stearină importate, și dela 1840 fabricate la noi, și apoi cu introducerea petrolului, industria lumânărilor a decăzut.

Săpunul se aducea din alte țări până în secolul XVIII, de când a început să se fabrice și la noi. Fabricile mari sunt din secolul trecut.

Pentru fabricarea *chibriturilor* s'a înjghebat o Societate în 1877. Fabrica a început la Filaret în 1879. In anul precedent se înființase alta la Iași și în anul următor începe o alta la Cotroceni. Toate s'au concentrat la Filaret în 1887, când s'a înființat Monopolul chibriturilor.

Nu se știe când s'a început să se facă *pulbere de joc* la noi în țară. *Dumitru Cantemir* vorbește de adunarea silitrei. Pulberăria dela Lăculețe datează dela 1881. Pirotecnia armatei s'a înființat la 1873, iar Arsenalul armatei cu 10 ani înainte. Arsenalul marinei dela Galați datează dela 1879.

Odată cu construcția Căilor Ferate s'au făcut și *ateliere* de reparații. Cel mai vechiu este cel din Constanța, făcut la 1860, pe când Dobrogea era sub Turci.

Șantierul naval din Turnu Severin a fost înființat la 1856.

Se afirmă că la 1433 era o *monetărie* în Muntenia, și că ar mai fi fost și altele mai târziu. Ele nu au durat, după cum nu a durat și ultima înființată sub *Regele Carol I.*

Ca *industrie minieră*, cea mai veche, despre care sunt documente de pe vremea lui *Mircea cel Bătrân*, este extracția sării. *Dumitru Cantemir* spune că:

„Dela această sare (dela Trotuș) nu numai Domnia, ci și toată țara are mare folos; osebit de locuitori, vin și dela Buceag și dela Crim, încă și dintre alte țări mai depărtate și o cară în toți anii cu corăbiile“.

Cantemir vorbește și de păcura de lângă Moinești, cu care se ung osiile carelor. Cu păcură se făceau masalalele cu care se luminau străzile noaptea, înaintea trăsurilor.

Petrolul se extrage numai în secolul trecut. Distileria cea mai veche este dela 1860. Industria aceasta este însă numai de curând în plină dezvoltare. Primul proiect care se făcuse în 1896 pentru Portul Constanța prevedea un mic bazin pentru importul petrolului din Rusia sau din America, pe când, peste câțiva ani, a

trebuit să se facă un bazin mare și instalațiuni de rezervoare și de pompare, care să permită exportul unor mari cantități de petrol din țară!

Celelalte industrii miniere sunt cu totul recente. Chiar piatra cioplită pentru pavage, la înființarea Societății Politecnice, se aducea din streinătate. Regulamentul Organic dedea dispozițiuni pentru exploatarea minelor, dar lipseau capitaluri care să le pună în cercetare și în funcționare.

În legătură cu dezvoltarea culturală, este *industria hârtiei și a tiparului*. *Hajdeu* afirmă că se fabrica hârtie în țară la 1583. Sunt indicii de fabricațiune și în secolul XVII. În a doua jumătate a secolului următor se fac mai multe fabrici. Astfel la 1766 una la Fundeni lângă București, apoi alta la Snagov, alta de *Moruzi* pe Sabar, unde se zice și azi *Moara de hârtie*. În secolul trecut *G. Asachi* face o fabrică la Cetățuia în județul Neamț, în anul 1841. Primele coli aveau scris de o parte: „*Intăia fabrică a Moldovei*“ iar pe alta „*Fie o mie*“. *Asachi* spune că acolo a eșit „*Intăia coală de hârtie moldovană*“. Fabrica avea 50 lucrători. Fabricile azi în funcțiune sunt de dată ulterioară înființării Societății Politecnice.

Primele *teascuri* pentru tipărit au fost introduse la noi de călugărul dalmatin *Macarie*, pentru a se tipări cărți bisericești în limba slavonă. În urmă s’au înființat altele pe lângă mânăstiri. *Matei Basarab* și *Vasile Lupu* au dat mare atențiune tipografiilor.

Pe lângă Academiile grecești din Iași și București, funcționa câte o tipografie. În secolul trecut găsim tipografiile înființate la 1819 și 1820. *Eliade* și *Asachi* își aveau tipografiile lor. Cea mai veche, care există încă, este a lui *Ralian* și *Samitca*, dela 1835. *Tipografia Monitorului Oficial* datează din 1839. Institutul de arte grafice *Baer* datează din 1850. De atunci încoace numărul tipografiilor a crescut necontenit.

Dăm aci un tablou de industriile mari care existau la înființarea Societății Politecnice. Prin industrie mare înțelegem pe cele denumite astfel prin Legea Incurajării Industrii Naționale dela 1887, adică acele care au un capital de instalare de cel puțin 50.000 lei (aur), au cel puțin 25 lucrători și posed mașini perfecționate. Numai pentru asemenea industrii se poate avea conducerea și instalarea de către ingineri. Tabloul dă în coloana a

treia numărul industriilor de acelaș fel, iar după aceasta localitatea și anul de fondare al celei mai vechi dintre ele, dacă sunt mai multe.

No. de ordine	FELUL INDUSTRIEI	Numărul fabricilor	Localitatea și data înființării celei mai vechi
1	Arsenalul armatei	1	București 1863
2	„ marinei	1	Galați 1879
3	Ateliere de cale ferată	6	Constanța 1860
4	„ „ poștă	1	București 1879
5	„ „ școli	3	Iași 1840
6	Bazalt	2	București 1865
7	Bere	6	„ 1854
8	Cărămidă	1	„ 1865
9	Cartonage, litografie	1	„ 1850
10	Cherestea	4	Lotru 1853
11	Chibrituri	1	București 1879
12	Conserve	1	„ 1874
13	Lacuri	1	„ 1853
14	Lumânări de ceară	1	Botoșani 1877
15	„ „ stearină	4	București 1840
16	Mori	21	„ 1853
17	Pâslă	1	„ 1881
18	Paste făinoase	1	„ 1828
19	Petrol	5	Ploești 1860
20	Pirotecnie	1	București 1873
21	Pulberărie	1	Lăculețe 1841
22	Șantier naval	1	Turnu Severin 1856
23	Spirt	14	Huseștii mari 1831
24	Tăbăcărie	4	București 1867
25	Tâmplărie	1	„ 1874
26	Timbre	1	„ 1870
27	Tinichigerie	1	„ 1859
28	Tipografie	4	Craiova 1835
29	Tricotage	1	București 1863
30	Turnătorie	3	„ 1864
31	Tutun	2	„ 1864
32	Uleiuri vegetale	1	„ 1854
33	Varuri	2	Comarnic 1876
34	Zahăr	2	Sascut 1874
	Total	101	

Cele mai multe industrii mari s'au înființat după întemeierea Societății Politecnice, și la ele și-au găsit mulți ingineri ocupațiuni, mai ales după naționalizarea acelor industrii.

La 1850 Sultanul își exprimă dorința ca Principatele să participe la Expoziția din Londra din 1851, iar la 1853 se face acelaș lucru pentru Expoziția dela Paris. Probele trebuiau să fie trimise la Constantinopol pentru ca să figureze la Expoziție

în condițiunile Imperiului Otoman. Nu cunosc ce rezultat au avut acele invitațiuni.

Mai adaog aci ceva pentru începuturile aviațiunii la noi. Sub *Caragea* s'a înălțat la București primul Balon Montgolfier, căruia orașenii i-a zis multă vreme „*Bășica lui Caragea*“. Aceasta a fost pentru locuitori o prevestire rea, de viitoare nenorociri asupra orașului. De fapt au venit curând cutremure, ciumă și focuri care au distrus și depopulat orașul, pe lângă Revoluția dela 1821. Ce deosebire între timpurile de atunci și cele de azi, când sgomotul unui aeroplan aduce aminte de înălțimea la care s'a ridicat tehnica modernă, și de lupta dusă de spiritul omului în cucerirea forțelor naturii!

În privința *ingineriei electrice* avem puține de spus de oarece dezvoltarea ei, la noi în țară, a avut loc după înființarea Societății Politecnice. Din câte am citit până acum nu am întâlnit cuvântul electricitate, în afară de cursuri de fizică, decât, pentru prima dată, în *Cronica Revoluției deli 1821* a lui *Ion Dârzeanu* unde, în loc să se spună blestemul popular, „trăsnite-ar Dumnezeu“ îl găsim sub o formă științifică, în versurile următoare:

*Brațul tău vâna să-i arză
Cu jocuri electricești
Pomenirea lor s'o piarză
Din gurile omenești-*

Prima linie telegrafică s'a inaugurat la 2 Fevruarie 1853 la Iași, când Domnitorul a vorbit cu Viena și a primit răspunsul în 18 minute. În anul următor s'a făcut legătura dela Predeal. Delegatul român și austriac s'au urcat pe monumentul Colonelului basarabean *Ion Vasilico Cos'in*, — ucis acolo cu o lovitură de pistol de un copil ungar, — și au legat firele române cu cele austriace. Ciocnind două pahare cu șampanie, au zis:

„Am legat Orientul cu Occidentul“.

După aceia campania de construcții de linii telegrafice s'a continuat repede, pentru legarea capitatelor de județ cu București și Iași.

Prima instalațiune electrică făcută în țară este soneria electrică dela Casa Liebrich, așezată în 1865. Se pare că alte instalațiuni electrice decât sonerii și câteva galvanoplastii nu s'au mai făcut pânăla înființarea Societății Politecnice. Propuneri

de a se face instalațiuni galvanoplastice se găsesc și prin 1855. Luminatul electric începe de abia în 1882, când, după cerința *Regelui Carol I*, s'a instalat la Palat și la Cotroceni, și de când a început să se facă „*Soare electric*“ la serbările din Cișmigiu.

* * *

În privința învățământului tehnic avem puține indicațiuni, înaintea de secolul XIX. Meseriile se învățau prin ucenicie, iar nu prin școli speciale. Prima *Școală de meserii* pare să fie cea făcută la Iași, în 1840. *Învățământul tehnic superior* a apărut pretutindeni în urma aparițiunii învățământului superior general, adică în urma creării Universităților. În această privință se menționează două încercări. Episcopul *Melchisedec* afirmă că sub *Alexandru cel Bun* se înființase la Suceava o școală mare de știință sub direcțiunea marelui dascăl și predicator *Grigore Țamblac*. Sub *Iacob Despotul*, s'a înființat o Universitate, zic unii, Academie alții, la *Cotnari*, unde se formase un centru protestant; se aduseseră profesori învățați ca *Ioannes Sommerus*, care dirija școala, *Luciniu Gaspar Peucer*, ginerele lui *Melanchton*, și pe celebrul matematician de pe vremuri *Ioachim Rheticus*, despre care unii afirmă că nu a făcut curs acolo. Domnitorul dădea burse tinerilor ca să urmeze cursurile. Școala avea o bibliotecă aleasă; ea însă s'a desființat odată cu uciderea lui *Despot*, la 1563. Nu se știe ce rezultate a dat acea școală.

În secolul XVII învățăturile înalte se făceau în streinătate. *Brâncoveanu* avea bursieri la Veneția; el avea o bibliotecă renumită pe care au luat-o Turcii și au încălzit băile din Vidin. Mulți Domni fanarioți au îndemnat pe Boieri să trimeată copii la studii, mai întâiu la Chios, apoi la Viena și în Italia și mai târziu la Paris. *Alexandru Ypsilante* introduce limba franceză în Academiiile grecești. Din aceste Academii nu au eșit oameni de seamă, învățați sau personaje distinse, din cauză că se pierdea timpul cu „flecure gramaticale“, cu „opiniuni subtile și superstițioase“. Latina și greaca se învățau câte 10 ani; *Sulzer* spunea că 20 ani. Din streinătate veneau oameni culți. Astfel românul macedonean *Grigore Constanda* vine la 1790 dela Halle cu doctoratul în filosofie, științe naturale și matematică.

La începutul secolului trecut boerii noștri au început să-și dea seama de lipsa lor de cultură și de insuficiența școalelor grecești,

care nu aveau nici un interes să ridice cultura la Români. *Ion Ghica* vorbind de școalele grecești, spune:

„*Fără noțiuni serioase de istorie, fără filosofie și fără elemente de matematică, te lua de mână și te ducea la părinți într-o Duminică, zicându-le: „Băiatul a isprăvit cartea“.*

Chimistul *Béchamp*, care a făcut primele studii la noi în București, spune:

„*D'études scientifiques il n'avait pas été question dans mon éducation première; en dehors de l'arithmétique élémentaire ce n'était d'ailleurs nulle part“.*

Și încă ce aritmetică! *Constantin Golescu* în „*Insemnarea călătorii mele făcută în anul 1824, 1825, 1826“*, vorbind de Sașii din Brașov spune:

„*Pe la satele lor au foarte bună orânduială, spre podoaba, buna viețuire și învățătura copiilor; căci toți copiii trebuie să învețe carte, încât să poată citi și a scrie, și cele trebuincioase trei socoteli, adunarea, înmulțirea și scăderea“.*

De a patra operație nici pomeneală! Grecii dela noi nu se ocupau de ea!

Această stare de lucruri trebuia îndreptată și de aceia boerii au început să-și aducă profesori din Apusul Europei pentru copii, sau să trimeată copiii acolo pentru învățatură.

La 1801 *Gheorghe Bogdan* se duce la Paris pentru studii juridice și, tot pe atunci, preotul *Lazăr Asachi* trimite pe fiul său, mai întâiu la Lemberg pentru studiul filosofiei și al ingineriei și apoi la Viena și la Roma pentru complectarea educațiunii lui. În poezia „*La Italia*“ *Gheorghe Asachi* spune:

„*Un Român a Daciei vine la strămoși, ca să sărute
Țărna de pe-a lor morminte și să-nvețe-a lor virtute.*

De aci înainte se înmulțește neconținut numărul celor care se duc pentru studii „*innăuntru*“, (ca și cum Valahia și Moldova ar fi fost în afară de lumea civilizată a Europei). Mitropolitii *Dositeu* din București și *Veniamin* din Iași insistă pentru trimitere de studenți în streinătate și contribuie cu ajutoare în acest scop. La 1815 *Serafim* dă teza în medicină; la 1818 *Petru Manega* ia primul bacalaureatul la Paris.

Pe la 1820 se hotărăște și Statul să trimită bursieri în streinătate. Primii patru au fost *Poteca*, *Mori*, *Marcovici* și *Pandeli*,

care s'au dus la Pavia și apoi la Paris. Ultimul era destinat pentru matematicile pure și aplicate. Revoluția dela 1821 îi apucă afară din țară; bursele nu li se mai trimit, căci Turcii secfestraseră visteria țării. *Pandeli*, în această stare de mizerie, și văzând ignoranța cu care a venit din țară, deși era primul la matematici, își dă seama că nu poate să corespundă speranțelor puse de Eforii Școalelor într'ânsul și într'un moment de desperare se sinucide. Eforia cere ca unul din ceilalți să se apuce de matematică. Poteca le răspunde că direcțiunea spiritului omului nu se poate schimba dintr'o dată. Eforii se gândesc un moment să trimită pe *Ion Heliade Rădulescu*, unul dintre cei mai buni elevi ai lui *Gheorghe Lazăr*, dar se hotărăsc asupra lui *Petrache Poienaru*, fost secretar intim al lui *Tudor Vladimirescu*. Pe atunci el studia la Viena, unde urma greaca, latina, istoria universală, psihologia, logica, morala, metafizica, matematicile pure și aplicate, fizica, chimia, tehnologia. La 1826 pleacă la Paris, unde face studii juridice și școala de aplicațiune de ingineri de sub Direcțiunea lui *Puissant*, și se duce cu elevii Școalei Politecnice din Paris de lucrează la Harta Franței. *Constantin Brăiloiu*, student la Paris pe atunci, spune, într'o scrisoare, că *Poienaru* s'a apucat de studiul podurilor și șoselelor și de ridicarea planurilor, și că știința pe care și-a ales-o el, va fi foarte utilă țării sale. La Paris inventează, și ia un brevet, pentru un toc cu cerneală la dânsul (stilograf), — prima încercare de acest fel, — sub numele de „*Pierre de Pojenar*“. Trece apoi în Anglia unde studiază minele și metalurgia, și vede începuturile căilor ferate. Peste tot se interesează de ce s'ar putea face din cele văzute în patria lui, ia note și chiar intră în tratative pentru adus în țară mașini, lucrători pricepuți, etc. Intors în țară, adăpat la cultura austriacă, franceză și engleză, devine unul din personagiile mari ale epocii de consolidare a României. Ca învățat ajunge repede primul Efor al Școalelor și unul dintre cei care au contribuit mai mult la crearea Universității din București, iar ca inginer a fost timp îndelungat membru în Comitetul Lucrărilor Publice și apoi în Consiliul Tehnic superior.

Prin *Regulamentul Organic* se dedea o foarte mare importanță învățământului superior și învățământului tehnic. La Capitolul I al „*Învățăturilor care s'au așezat în Școalele Naționale*“ la Secția IV, sub titlul: „*Cursuri Speciale*“ găsim:

§ 11. *Aceste cursuri vor cuprinde legile, matematica aplicată și agricultura practică.*

§ 21. *Cursul de matematică aplicată va fi compus iarăși de trei clase.*

§ 22. *În cel d'întâiu se va învăța trigonometria aplicată la meșteșugul de ridicarea planurilor și algebra superioară.*

§ 23. *În clasa al doilea se va învăța mai întâiu calculul diferențial și integral, pe urmă geodesia, pe cât va fi trebuincioasă la triangulația cea mare pentru ridicarea planurilor topografice.*

§ 24. *În clasa al treilea se va învăța mecanica și arhitectura.*

Regulamentul Organic prevedea un profesor de trigonometrie, algebră și geodesie, unul pentru calculul diferențial, integral și mecanica, și unul de arhitectură civilă. Bugetul mai prevedea încă cinci și anume, în primul an unul și în ceilalți câte doi. Profesorii erau plătiți cu câte 400 lei vechi pe lună, pe când cei dela cursurile de legi și de agricultură nu aveau decât 300 lei vechi pe lună. Numai profesorul de istorie naturală dela Colegiul St. Sava era plătit mai mult, cu 800 lei vechi pe lună.

Școala aceasta, prevăzută de Regulamentul Organic, nu s'a înființat și de aceia s'a continuat cu trimiterea de tineri în străinătate. Astfel în 1834 se trimit din Iași mai mulți elevi buni ai Școalelor Naționale, printre care *Al. Costinescu* la Viena pentru studiul ingineriei și pe *Costache Zefirescu* pentru studii tehnice. Aceasta din urmă pare să fi rămas pe acolo, căci mai în urmă îl întâlnim ca Director al unei uzini metalurgice din Moravia. Primul a fost mai întâiu profesor la Academia Mihăileană și apoi la Universitatea din Iași, înființată în Octomvrie 1860, iar în urmă a venit la București unde a fost timp îndelungat membru al Consiliului tehnic superior.

Printre cei care se duseseră să facă ingineria la Paris trebuie să menționăm pe *Ion Ghica*, care a urmat Școala de mine. El spune că pe atunci erau vreo 20 studenți munteni și moldoveni în acel oraș, printre care viitorul Domnitor *Cuza* și *Vasile Alexandri*. Într'o Duminică, vreo 10—12 dintre ei, printre care *Ghica* și *Cuza* se întâlnesc pe Quay Voltaire, mergând spre Champs Élisées. *Ghica* povestește astfel această întâlnire:

„*Muntenii noștri se opriră un minut dela vorbă. Nu știu cum, nici în ce fel, dar ne-am pomenit odată amestecați; și braț la braț, un Muntean cu un Moldovean, vorbeam fiecare limbajul*

provincii noastre și ne înțelegeam parcă am fi vorbit aceeași limbă. Ce revelațiune! Din acel moment nu am mai fost nici Munteni, nici Moldoveni: Eram toți Români!

Ion Ghica a venit în țară ca inginer de mine la 1841, dorind să intre în serviciul salinelor. Se duce însă la Iași, unde ia catedra de mineralogie și geologie, mai predă și matematici, și se decide să scoată, cu Kogălniceanu și cu C. Negruzzi, o revistă literară și științifică pe care o intitulează: „*Propășirea, foaie științifică și literară*“. Censura a suprimat primul cuvânt. „*Cuvântul progres era proscris*“ pe atunci în țară, scrie cu mâhnire Ion Ghica. „*Foarfecile cenzorului au venit și-i-au tăiat firul vieții*“ mai târziu.

În asemenea condițiuni nu era de mirare că învățământul superior și tehnic nu se dezvoltă la noi, căci numai nu învață pentru regres ci pentru progres.

Prin Opisul No. 169 din 21 Februarie 1847, asupra reorganizării Instrucțiunii Publice, se prevedea înființarea unei Academii pentru învățăturile desăvârșitoare. Art. 6 cerea „*O sucursală a acestei Academii se va așeza pe lângă Departamentul Ostășesc, o școală de aplicație pentru îndoit sfârșit; de a se pregăti acolo atât aspiranții la gradurile militarești, cât și cei ce vor fi a se întrebuința la lucrarea șoselelor, a podurilor, a minelor și alte asemenea slujbe inginerești*“.

Nici această școală nu a fost înființată. De aceia s'a continuat cu trimiterea în streinătate pentru studiile tehnice și militare. Numai la 1849 Gheorghe Asachi înființează la Iași „*Școala de aplicație pentru ingineri și conductori*“ și în anul 1852 Lalanne alta la București numită „*Școala de conductori de poduri și șosele*“. Unul dintre primii absolvenți ai acesteia din urmă a fost și inginerul *Niculae Maxențianul*, fost membru al Societății noastre, căruia Lalanne i-a dat, ca premiu, la terminarea școlii, instrumente inginerești, printre care și un nivel, grație căruia multă vreme *Maxențianu* era singurul român în țară care putea să facă un nivelment precis. Aceste două școli au funcționat cu întreruperi, până ce, fiind Ministru de Lucrări Publice *Panait Donici*, și Director general al Ministerului *Spiridon Yorceanu* au dat un caracter mai permanent școlii din București, formând Școala de conductori, din care a eșit mai târziu Școala Națională de Poduri și Șosele, și azi Școala Politehnică din București. Organizarea definitivă a învățământului tehnic superior la noi în

țară s'a făcut în anul 1881, de către *Gheorghe Duca*, an în care s'a înființat și Societatea Politehnică. Până însă să se poată echivala școlile noastre tehnice cu școlile mari și vechi din străinătate, au mai trecut câțiva ani; în 1892 *Scarlat Vârnava*, ca Director al Școlii Naționale de Poduri și Șosele, obține Decretul Regal prin care se recunoaște că gradul de cultură tehnică ce se obține la noi este asemănător celui din școlile străine și de atunci școala noastră se și ia ca etalon de măsură pentru admiterea inginerilor în Corpul tehnic al Statului. Până atunci însă a trebuit să se continue cu trimiterea în străinătate pentru studii ingineresti superioare, dupăcum se mai trimiteau și pentru învățământul științific superior. Astfel la 1851 vine în țară *Emanoil Bacalogleu*, cu studii serioase de matematică și fizică, primul care a publicat lucrări originale în reviste științifice străine. Universitatea din Iași scoate primul licențiat în științele fizico-matematice pe *Constantin Mănescu*, care a urmat apoi Școala Națională de Poduri și Șosele din Paris și a fost până la moarte membru al Societății noastre. Universitatea din București scoate primul licențiat în științele fizico-matematice la 1863. În 1874 este al patrulea *Spiru Haret* și al cincilea *Mihail Romniceanu*. Primul studiază matematicile la Paris și ia pentru prima oară, (de către un român) doctoratul în ramura științifică. El și-a susținut teza de doctorat în matematici la 18/30 Ianuarie 1878, zi în care se iscăleau preliminările la San-Stefano. În aceeași zi dar, România se înălța pe terenul armelor ca și pe terenul științelor. *Spiru Haret* a fost toată viața sa membru neclintit al Societății Politehnice. *Mihail Romniceanu* a studiat ingineria la Școala Națională de Poduri și Șosele din Paris, pe care a terminat-o în 1879. Și dânsul a fost unul din membrii devotați ai Societății Politehnice.

Numărul cel mare al inginerilor veniți din străinătate sunt fără studii preliminare universitare. Primul inginer care a luat Diploma dela Școala de Poduri și Șosele din Paris, este *Panaît Donici*, în anul 1852. El a fost inginer în Serviciile de Poduri și Șosele dela noi, director general de minister și Ministru de Lucrări Publice în anii 1867—1868. El a făcut prima organizare a Corpului Tehnic Român, a redeschis învățământul tehnic, a creiat arma geniului, a făcut prima lege a drumurilor. El a făcut

parte și din Consiliul Tecnic Superior. La întemeierea Societății Politecnice a fost proclamat membru de onoare al ei

După *Donici* vin, cu Școala de Poduri și Șosele dela Paris, *Dumitru Frunză* la 1856, *Spiridon Yorceanu* la 1859, *Miltiade Tzony*, fost profesor de mecanică la Universitatea din Iași, la 1865. La 1864 vine *E. Șuțu*, iar la 1869 vine *Gheorghe Duca* cu Școala Centrală de Arte și Manufacturi. Au urmat apoi alții cu școlile din Viena, Berlin, Gand, etc. La înființarea Societății Politecnice, erau în țară vreo 130 de ingineri și arhitecți titrați. Se găsea dar un număr îndestulător care să poată permite înjghebarea unei Societăți tehnice. Vom arăta în capitolul următor, ce încercări s'au făcut în acest scop, până să se ajungă la încheierea Societății Politecnice.

Primele încercări de Societăți științifice și tehnice

Din cele spuse în capitolul precedent reese că nu trebuie să căutăm existența unor societăți științifice și tehnice la noi în țară înainte de începutul secolului trecut. Dacă nu am ști ce poate să facă un om cu o mare voință și cu o mare dragoste pentru știință, ar trebui chiar să ne minunăm că s'a putut înjgheba o asemenea Societate acum 94 ani, și ceia ce este mai curios că acea Societate a viețuit de atunci și până azi, așa că peste câțiva ani va avea să-și serbeze centenarul existenței ei. Mirarea noastră trebuie să fie cu atât mai mare, cu cât în Franța nu s'a înființat o asemenea Societate decât în anul 1871 pe când în Germania se înființase prima Societate similară numai cu 9 ani mai înainte, iar Rusia, țară mare și independentă de secole, nu a avut societăți științifice decât dela 1881 încoace. Această Societate română este „**Societatea Mediko-Istoriei-Naturale**“ *în prințipatul Moldovei*. Ea a fost autorizată de Guvern la 12 Martie 1833 și a început să funcționeze la 29 Iunie al aceluiași an, ziua onomastică a lui Kisseleff. Ea a fost întemeiată de Doctorii Cihac și Zota, „*a kăru'a scopos să nu fie numai știința vindekării ce se îmbrătoșeză înkă și toate științele-naturale*“. Societatea avea un Prezes și un Vețe-Prezes. Ea era compusă din *mădulari ordinari, mădulari luc.ă ori extra-ordinari, mădulari onorari sau cinstitori și mădulari corespondenți*. Societatea a înființat un Muzeu de istorie naturală, a încercat publicarea unui Buletin de mai multe ori, a trimis delegați la Congrese științifice streine, a avut ca membri onorari pe celebrul *Humbold*, pe chimistul *Berzelius* etc. Societatea a mers, când mai bine când mai rău, și durează, după cum am spus, și azi.

O nouă încercare de Societate Științifică s'a făcut în anul 1862, după câte se pare, după îndemnul și stăruințele lui *E. Bacaloglu*, primul român care a făcut publicațiuni științifice în Reviste streine. Aceasta reese dintr'o notiță din revista *Cosmos* ce apărea la Paris:

„*La Société Roumaine de Sciences dont M. Bacaloglu est l'un des fondateurs vient à peine de se constituer; elle sera une avant-garde de la civilisation dans ce pays encore si nouveau*“.

Societatea s'a înființat probabil pentru a susține *Revista română pentru științe, litere și arte*, care începuse să apară din 1861 și care a încetat în 1863, când probabil că s'a desființat și Societatea. E probabil că din acea Societate făceau parte și unii ingineri, întru cât, în prospectul pentru începerea tipăririi revistei găsim și pe *K. Aninoianu*, care pare să fie *C. Aninoșanu*.

În 1864 s'au făcut Statutele unei *Societăți de Științe Naturale* în București, care a funcționat din Octomvrie 1865 până prin 1868. În acest an s'a căutat să se înființeze, sub președinția lui *Bacaloglu*, *Societatea de Științe Fizico-Naturale*. În anul 1872 s'a încercat înființarea unei Societăți intitulată: „*Societatea Revistei Române*“. Pe adresa cu care s'au trimis listele de subscripție găsim și pe *C. Aninoșanu*.

* * *

Din cele expuse până aci și din cele arătate în capitolul precedent, reese în mod clar că nu este de mirare dacă până în anul 1872 nu găsim nici o încercare de a se face Societăți ingineresti în țara noastră. Această mirare dispăre cu totul dacă ne gândim că Societatea Inginerilor civili din Franța a fost înființată în 1848 iar Societatea Inginerilor Germani de abia în 1856, și atuncia numai cu 23 membri, de și aceste țări aveau Școli tehnice încă din secolul XVIII.

În anul 1872 mai mulți ingineri și arhitecți s'au reunit într'o Societate pentru a tipări o *revistă tehnică săptămânală*. Nu am putut găsi nimic în privința constituirii acestei Societăți și asupra membrilor care o compuneau. E probabil că dintre inițiatori să nu fi lipsit *Constantin Aninoșianu*, pe care l'am întâlnit în Societăți științifice anterioare și care pare să fie primul publicist tehnic român. Societatea aceasta a scos însă revista „*Inginerul*“

în 1873, din Ianuarie până în Mai, și anume 17 numere. În primele 6 numere avea ca subtitlu: *Topografie, poduri, șosele, căi ferate, lucrări în orașe, mine, silvicultură, telegrafie și construcțiuni*, iar în celelalte s'a pus ca subtitlu *Jurnal Politehnic, redactat de o Societate de Ingineri și Arhitecți*. Administrator era unul *Petre Davidelu*, domiciliat în București, Strada Labirint.

În revista *Inginerul* s'au publicat mai multe chestiuni de curs, traduse din cărți streine și nici o dare de seamă pentru lucrări din țară. Articolele sunt toate nesemnate, afară de două: *Astronomia de I. Fălcoianu* și *Lucrările Publice și influența lor asupra prosperității sociale* de renumitul inginer de pe vremuri *Constantin Aninoșianu*, pe care îl găsim mai târziu ca primul director român al Serviciului Hidraulic.

În prospectul primului număr al *Inginerului* se spune:

„*Construcțiunile în general luând în România din zi în zi o mai întinsă dezvoltare, mai mulți ingineri au simțit necesitatea unui jurnal științific; și constituiți în Societate, au convenit a conlucra la redactarea unui asemenea jurnal*“.

Iar mai departe:

„*Acest jurnal, sau mai bine această revistă științifică, cu totul streină de luptele zilei și de orice pasiune, își va atinge scopul, când va putea întruni într'un scop comun pe toți aceia care se interesează de dezvoltarea și împrăștierea științelor în România, pentru ca astfel se se facă, ca cu încetul noțiunile de știință să pătrundă în toate clasele Societății Române*“.

Prospectul se încheie apoi cu următoarele cuvinte:

„*Știm asemenea că nu încurajări și recompense vom avea, ci lipsa de mijloace pecuniare necesare pen'ru susținerea jurnalului; dur repețăm, nu pierdem curajul convicțiunii noastre, și cu speranța în oameni de bună voință, și în guvernul nostru, vom încerca a contribui la consolidarea bazelor pe care se construiește edificiul nostru social și politic*“.

Se vede că speranțele redactorilor nu au fost realizate, de oarece jurnalul a încetat de a mai apare după o jumătate de an dela aparițiunea lui. Societatea aceasta însă a condus la ideea înființării altora.

Astfel, după datele ce mi s'au pus la dispozițiune de către regretatul *J. Pușcariu*, de către *D-l C. Olănescu* și din cele pe care le-am găsit la Academia Română, reese că în Februarie

1876, vreo 30 de ingineri și arhitecți s'au întrunit în București spre face o Societate. La Martie din acelaș an, vreo 40 de ingineri și arhitecți întruniți sub Președinția lui *D. Manovici* în Casele Török, de pe piața Teatrului Național colț cu Calea Victoriei, au declarat Societatea constituită, cu 71 membri fondatori. La 30 ale aceleiași luni a avut loc prima Adunare Generală a acelei Societăți, sub Președinția lui *D. Manovici*, și în care s'a ales primul Comitet compus din *Al. Orăscu* ca Președinte, *D. Manovici* și *Hottelet*, Vicepreședinți, *Emil Lessel*, Casier, iar ca membri D-nii *C. Olănescu* și *Kuchnowsky*, *Bocklen*, *Ender*, *de Pariset*, *Boiarolu*, și *M. Papadopol*. Statutele s'au stabilit ulterior. Ele prevedeau ședințe săptămânale pentru Comitet și lunare pentru Adunările generale.

În Noemvrie 1876 Societatea număra 135 membri. Adunarea generală din acea lună a reales Președinte pe *Al. Orăscu*, a ales Vicepreședinți pe D-l *C. Olănescu* și *M. Papadopol*, Casier tot pe *E. Lessel*, și ca membri pe *Bothe*, *Hottelet*, *Kuchnowsky*, *D. Manovici*, *L. Pancu*, *Pariset*, și *P. Terrușanu*. Acest Comitet trebuia să funcționeze în anul 1877. Dintre membrii acestei Societăți, care se găsesc azi în viață în Societatea Politehnică, sunt D-nii *C. Olănescu* și *C. Chiru*. Dintr'ânsa au mai făcut parte și *Anghel Saligny*, *N. Maxeșanu*, *I. Lupulescu*, *N. Carcalechi*, *Gottreau*, *Gr. Cerchez*, etc.

Societatea aceasta închiriasc cu 130 galbeni pe an un local la intrarea Cișmigiului, și anume etajul de jos al Casei Schalter, din care s'a subînchiriat o parte cu 80 de galbeni unui restaurator.

Veniturile Societății în primul an au fost de 1273 lei iar cheltuielile de 1985 lei, adică situațiunea financiară la finele primului an s'a încheiat cu un deficit de 712 lei.

În anul următor, găsindu-se localul insuficient, și „cu totul în lături de centru urbei“ Societatea s'a mutat în Pasagiul Român, în localul Logei Franc-Masonice, cu 1200 lei pe an.

Societatea adoptase Calendarul Gregorian.

Societatea își propusese, încă dela început, să scoată un Buletin. Deoarece streinii insistau ca să se publice în trei limbi: română, franceză și germană, s'a amânat începerea publicării pentru anul 1877, când a început să apară sub titlul: *Revista Societății de Ingineri și Arhitecți*. Intr'ânsa urma ca să se publice *Cronici*, coprinzând starea lucrărilor în țară și în streinătate,

prețuri curente, dări de seamă, noutăți, rezumate de legi și decrete, concesiuni, adjudicațiuni, etc.; apoi *memorii*, asupra edificiilor, căilor de comunicație, lucrărilor de alimentare și de în-sănătoșire, mine și metalurgie, geniu rural, tehnologie, teoria și practica geniului civil; *Dări de seamă* ale Societății și ale altor Societăți științifice; *Proiecte* și chestiuni de tratat; *Bibliografie*; *Correspondențe* și anunțuri ale Societății sau particulare.

Din acest Buletin nu au apărut decât trei numere. Primul număr a eșit la 10/22 Februarie 1877 sub titlul „*Revista Societății de Ingineri și Arhitecți*“. Abonamentul era de 6 lei noi pe an. Revista a încetat probabil din cauza războiului cu Turcia.

În cele trei numere apărute, găsim început un articol al D-lui C. Olănescu asupra *Umidității locuințelor*, altul asupra *Căilor de comunicație* de Leonida Panca, și altul pentru *Traseul curbelor pe teren* de Alexandru Boiarolu.

După cum mi s'a comunicat în 1906 de către D-l C. Olănescu și de J. Pușcariu, două au fost cauzele care au făcut ca această Societate să nu-și atingă scopul și să dispară mai târziu. De fapt Societatea era ca și desființată după un an și jumătate dela întemeierea ei, deși nu fusese dizolvată în regulă. Mai întâiu, din cauză că ea era constituită din elemente prea eterogene, cu dorințe și aspirațiuni diferite și chiar opuse. Românii se retrăseseră mai toți după primul an. O a doua cauză a fost neplata cotizațiilor, boală cu care mulți din foștii ei membri au intrat mai târziu în Societatea Politehnică. În prima *Dare de seamă anuală* se poate în adevăr citi următoarele:

„*Am fi fost fericiți, Domnilor membri, dacă puteam să vă comunicăm că scopul acestei Instituțiuni, așa de necesară la noi în țară, a fost pe deplin atins. Pe de o parte însă, începerea campaniei de lucru, îndată după constituirea Societății, a făcut ca cea mai mare parte din membrii ei să fie distrași pe afară din Capitală de diferitele D-lor ocupațiuni, iar pe de alta, cu regret o spunem, un foarte mic număr din colegii noștri care se aflau în capitală au frecventat întrunirile noastre, și un tot așa mic număr a contribuit, prin plata cotizațiilor, la susținerea Societății*“.

Statutele prevedeau apoi dispozițiuni care au oprit pe loc întru câțva mersul Societății. Astfel numai Comitetul *complect* putea admite membri noi, lucru care era greu de realizat. Adunările

generale nu se puteau ține cu mai puțin de 20 membri. Experiința făcută cu Statutele acelei Societăți, a servit însă la alcătuirea Statutelor noastre.

Societatea Inginerilor și Arhitecților își mai ducea târâș zilele în anul 1881, când înființarea Societății Politecnice i-a dat lovitura definitivă. Din această cauză, în Adunările Generale pentru constituirea Societății Politecnice, *Dumitru Manovici*, Inginer Inspector General, a cerut consolidarea vechei Societăți iar nu înființarea alteia noi, deși dânsul semnase mai înainte actul de constituire al Societății noastre.

Propunerea aceasta însă a fost combătută de *G. Duca*, *I. Cantacuzino*, *I. Lupulescu* și de *D-l C. Olănescu*, care a spus atunci următoarele:

„Această chestiune nu ar fi trebuit să iasă la iveală, mai cu seamă când știm cu toții cum a pierit acea Societate, chiar dela nașterea ei“.

De aci se vede că Societatea Inginerilor și Arhitecților dela 1876 nu fusese pusă pe baze solide.

Regele Carol I

Iniințarea Societății Politecnice

După terminarea războiului Independenței, lucrările publice în România au luat o dezvoltare foarte mare. Inginerii români, prin capacitatea, munca, sârguința și conștiinciozitatea lor în lucrările cu cari fuseseră însărcinați până atunci, sau al căror control li s'a dat în seamă, au reușit foarte repede să câștige încrederea guvernanților noștri și în particular pe a marelui om de stat, *Ion C. Brătianu*. Acesta dă în anul 1879 în seama inginerilor români studiul și construcțiunea liniilor ferate de care avea nevoie țara noastră. Printre acestea, prima linie a fost Buzău-Mărășești, care s'a dat în seama inginerului *Dumitru Frunză*, care a început studiile la 1 Maiu 1879, le-a terminat până în toamnă, a început lucrările în acelaș an, și a terminat linia la 1 Iunie 1881. Inaugurarea oficială nu s'a făcut însă decât la 18 Octomvrie al acelui an, în prezența *Regelui Carol I* și a *Reginei Elisabeta*.

În dimineața zilei de 18 Octomvrie 1881, trenul cu Familia Regală și invitații la inaugurare a plecat din București, la Buzău, unde s'a oficiat un serviciu religios de către P. S. S. Episcopul Buzăului. După un discurs al Primarului orașului, inginerul *Dumitru Frunză* a dat explicații Regelui și a condus trenul până la Focșani, arătând lucrările mai importante făcute pe linie. La Focșani s'a oficiat un nou serviciu religios, iar în seara acelei zile s'a dat un banchet în magazia de mărfuri din gara acelui oraș, la care au participat 148 de persoane. Primul toast a fost ridicat de către *Regele Carol I*, toast pe care îl reproduc aci în întregime, deoarece el a fost scânteia care a aprins în inimile inginerilor, ce erau de față, ideia înființării unei Societăți Politecnice, pentru întărirea și prosperitatea Corpului tehnic român, în scopul de a răspunde speranțelor ce se puneau într'înșii, pentru

regenerarea Românilor prin Români, și înălțarea tehnicii naționale. Iată acel memorabil toast:

„Celebrăm azi o îndoită serbare: deschiderea unei linii de mare însemnătate economică și strategică, o linie mult dorită și a cărei lipsă a fost adânc simțită în anul 1877; inaugurăm întâiul drum de fer, conceput, condus și isprăvit prin noi înșine. Salut cu mândrie și bucurie această lucrare românească! Mulțumesc tuturor care au contribuit la această frumoasă izbândă.

Sunt 22 ani de când Comisiunea Centrală puse, aci la Focșani, întâia sămânța pentru Unire; nu s'a gândit că într'un timp așa de scurt un Stat puternic ar răsări, că un Regat ar înflori, care va străluci departe peste hotarele țării prin virtuțile sale politice și militare, prin progresele sale economice.

Sunt 12 ani de când întâiul car de foc străbătu câmpiile frumoase și holdele bogate ale României; nu se prevedea că într'un timp așa de scurt vom lucra și exploata singuri, prin propriile noastre mijloace, drumurile de fer; că vom fi deplin stăpâni a acestei mari arteri a civilizațiunii, care a dat un avânt neașteptat vieții noastre comerciale. Iată succese strălucite, progrese însemnate, dobândite prin noi înșine! Aceste mândre cuvinte care împodobesc Coroana României, trebuese să fie săpate în inima fiecărui român. Trebuese ca ele să fie călăuza noastră, fiindcă ele ne vor da tăria spre a învinge toate greutățile; ele ne vor da încrederea în viitor.

Inchin acest pahar în onoarea întâiului drum de fer făcut de noi; această nouă legătură oțelită între Moldoveni și Munteni, care și-au dat peste Milcov o mână frățescă, punând astfel o temelie nesfârâmată pe care s'a ridicat România unită, scumpa noastră Patrie!

Inchin acest pahar în onoarea geniului român! În amintirea recunoscătoare către acei care au lucrat, luptat și suferit pentru Neamul Românesc.

Să trăiască România, ridicată ca sborul vulturului, simbolul nostru, la o înălțime la care nici un vârtej nu o poate sgudui!“

Își poate închipui oricine entuziasmul ce a produs în asistență, și în special inginerilor care erau prezenți, aceste simțitoare

cuvinte ale *Regelui Carol I.* Entuziasmul a devenit și mai mare la aceștia, în timpul cuvântării Ministrului de Lucrări Publice depe atunci, Colonelul *Dabija*. Reproducem aci toastul ridicat de către acesta, subliniind părțile referitoare la ingineri:

„După ce am văzut pe Majestatea Voastră în fruntea națiunii pe câmpul de luptă, dând țării independența și gloria veche; după ce totdeauna V'am văzut în fruntea națiunii punând o mână energică la mișcarea de progres a activității noastre economice, suntem fericiți de a vedea astăzi pe Majestatea Voastră în mijlocul nostru încununând una din operele mărețe săvârșită sub glorioasa domnie a Majestăților Voastre.

Această lucrare deschide în istoria civilizațiunii României o pagină nouă, căci este rezultatul muncii noastre proprii, reprezintă știința aplicată la noi de către noi înșine. Este o probă că cuceririle făcute pe tărâmul politic sub glorioasa conducere a Majestăților Voastre, nu au avut de scop numai mărirea națională, dar și asigurarea viitorului țării pe tărâmul dezvoltării economice. Mobilul acestor cuceriri a purces dintr'un sentiment nobil, patriotic și național. Majestățile Voastre ați fost cei dintâiu Români care l-ați simțit și ați avut curajul a-l aplica; nu putea dar acest sentiment să aibă decât urmări patriotice și naționale; nu putea decât să reverse asupra țării un suflet de viață binefăcătoare. Până eri eram amatori ai științei, astăzi am intrat pe o cale nouă și ne putem număra la rândul nostru printre stăpânii ei. Pentru dezvoltarea intereselor noastre economice deschideam brațele capitalului, inteligenței și științei streine; astăzi capital, inteligență și știință este un factor nedespărțit de națiunea română; în fiecare zi vedem lărgindu-se cercul activității noastre și în fiecare zi vedem luând naștere și dezvoltându-se tendința de a stabili un echilibru între ceea ce am câștigat și între ceea ce mai ne rămâne de câștigat, spre a păstra câștigul dobândit.

Aceasta este, Majestățile Voastre, faza nouă în care a intrat țara sub glorioasa Majestăților Voastre Domnie, sub patrioticul îndemn al Majestăților Voastre. În asemenea stare a lucrurilor, România poate cu încredere merge înainte; este fericită și mândră de a vedea pe Majestatea sa Regele României în capul națiunii lucrând pentru dezvoltarea intereselor sale cu aceiași stăruință, curaj și abnegațiune, care a pus, când prin pu-

terea armelor, a ridicat-o sus în fața lumii civilizate. România este mândră și fericită de a vedea alături pe prea scumpa noastră Regină lucrând cu acelaș devotament și iubire pentru binele și prosperitatea țării.

Să trăiască Majestatea Sa Carol I, Regele României!

Să trăiască Majestatea Sa, Elisabeta, Regina României!“!

Modul cum au primit asistenții la banchet, veniți din toată țara, opera desăvârșită de inginerii români, reese în mod strălucitor din cuvântarea ținută la banchet de *Gusti*, Primarul orașului Iași:

Sire,

Doamnă,

Dela o margine a țării cu dor și cu bucurie am alergat la Focșani, la acest oraș de predilecțiune al țărilor surori de mai înainte, care fu cel dintâiu pion din calea Unirii, plantat acolo prin așezarea Inaltei Curți a Comisiunei Centrale.

Milcovul, cu apele lui politice a secat și peste el astăzi s'a întins un pod, o linie de cale ferată, care a scurtat spațiul dela un capăt la altul al țării, prin o concentrare mai repede la inima ei, la Capitală. Prin acest brâu de fer, înfrățirea și iubirea Românilui se va întări mai puternic și pentru vecie.

Sire,

Doamnă,

Incă un pas în cultura și progresul țării; încă un pas, zic, sub înțeleapta și puternica impulsione care se dă de sus, dela înălțimea Tronului Vostru, s'a făcut astăzi; inteligența, aptitudinile și brațele românești au probat-o.

Să privim, Domnilor, cu admirațiune în capul acestei mese și să salutăm pe Regele care din câmpul glorios al războiului, cu laurii pe frunte, Se scoboară în câmpul pașnic al poporului și luptă cu aceiaș ardore, cu aceiaș glorie. Să privim deadreapta Regească pe această podoaabă a Tronului României, pe acest geniu al frumosului și al binelui. Dați-mi, Domnilor, vă rog, glasurile voastre, unindu-le cu al meu, al Primarului Iașilor, să am mai multă putere; cu mai mare devotament și o mai profundă iubire întru a zice: Sire și Doamnă, cu mâinile Voastre Suverane scormoniți pământul țării și în măruntaele lui puneți

Regina Elisabeta

prosperării naționale ca și astăzi cu drumul de fer Mărășești-Buzău.

Acum ridic această cupă plin de bucurie și în numele tuturor zic:

Trăiască Regele ! Trăiască Regina ! Trăiască România !

Sire,

Permiteți-mi Vă rog a adăuga la toastul regal încă o urare: Trăiască orașul Focșani, acest inel de veșnică legătură între Moldova și Valahia!

După terminarea banchetului, inginerii prezenți, electrizați de laudele ce li s'au adus, și de patrioticele cuvinte ce le-au ascultat, s'au adunat împreună cu Colonelul Ștefan Fălcoianu, Directorul General al Căilor Ferate, sub Președinția Ministrului *N. Dabija* și au decis să se unească într'o societate spre a putea corespunde mai bine așteptărilor pe care guvernauții și țara le puneau într'înșii, pentru prosperitatea noastră economică. Erau pe atunci în țară vreo 130 ingineri care funcționau la Stat, la județe, și la comune sau care erau antreprenori de lucrări publice. După discuțiunile urmate în acea întrunire, în seara zilei de 18 Octombrie 1881, s'a încheiat următorul *proces verbal*:

Proces Verbal

Astăzi 18—30 Octombrie, cu ocazia inaugurării liniei Buzău-Mărășești, toți inginerii prezenți la banchet s'an întrunit în adunare, și doritori de a corespunde cu înălțimea încrederii ce guvernul pune în regenerarea românilor prin români, au decis :

A se constitui în Societate de ingineri și arhitecți, indigeni sau streini, în scopul de a se menține în curentul dezvoltării științei, comerțului și industriei în celelalte țări și a căuta a le pune în raport cu trebuințele și necesitățile țării, prin o discuțiune întinsă în sânul societății.

Se proclamă ca președinte provizoriu al Societății d-l colonel FĂLCOIANU, iar membrii comitetului, în număr de 6, au fost aleși d-nii: Dimitrie Frunză, Dimitrie Manovici, Constantin Olănescu, Ion Cantacuzino, Constantin Popescu și L. Slonisky.

Acest comitet este dator a elabora statutele Societății și a le supune, în termen de o lună de astăzi, la aprobarea tuturor inginerilor și arhitecților întruniți în adunare generală.

Făcut în Focșani la 18/30 Octombrie 1881.

Semnați: I. G. Cantacuzino, G. D. Constantinescu, Dumitrescu Tassian, colonel St. Fălcoianu, D. Frunză, I. Lupulescu, H. Marin, D. Manovici, N. Maxeșianu, D. Militeanu, C. Monkton, C. Olănescu, Sc. Ottolescu, M. Paclurea, C. Paraschivescu, C. C. Popescu, J. Pușcariu, M. Romniceanu, L. Slonisky, P. Țărușanu, S. Vârnav, N. Zahariad, și C. Zăuceanu.

Dintre aceștia nu mai este azi în viață, decât iubitul nostru Președinte de onoare, D-nul *Constantin Olănescu*.

Ca opinie separată la procesul verbal, inginerul *N. Maxeșianu* a voit ca în Comitet să se introducă și unul din cei trei arhitecți recunoscuți ce erau pe atunci, în țară, și anume: *M. Capușineanu*, *D. Berendei* și *Al. Orăscu*.

Comitetul provizoriu a terminat elaborarea Statutelor în termenul fixat, iar la 24 Noemvrie le-au trimis la toți inginerii din țară, rugându-i să se întrunească la București, spre a le discuta și vota. La început se fixase ziua de 29 Noemvrie în acest scop; însă timpul fiind prea scurt, s'a amânat pentru ziua de Sfântul Nicolae, la 6/18 Decemvrie 1881. Până atunci urii ingineri, care nu puteau veni în București, au aderat în scris la proiectul de Statute elaborat, ca de exemplu D-l *G. Opran*, *E. Grant*, *S. Godini*, etc.

Adunarea Generală a avut loc în ziua fixată, la ora 10 dimineața, în fosta sală de Clasa I a Gării de Nord, sub Președinția Colonelului *St. Fălcoianu*, fiind prezenți 34 membri. Discuția Statutelor neputându-se termina în prima zi, s'a continuat și a doua zi, la 7/19 Decemvrie, ora 9 dimineața, cu 28 membri prezenți. După art. 36 al acelor Statute, Societatea se declara constituită în ziua în care se vor vota Statutele. Ziua dar de 7 Decemvrie st. v. (sau 19 Decemvrie st. n.) este ziua în care Societatea intră într'un an nou.

Tot în ziua de 7/19 Decemvrie 1881 s'a procedat la alegerea Comitetului pentru anul 1882 și s'au ales: Președinte *D. Frunză*, Vice-Președinți *C. Olănescu* și *D. Manovici*; Casier *C. Popescu*; Secretari *M. Paciurea*, *N. Cerchez*, și *E. Miclescu*; Membri

P. Ene, G. Duca, I. G. Cantacuzino, I. Lupulescu, N. Zahariad, Sc. Vârnav, C. Mănescu. D. Matak, E. Beller și St. Hepites; iar ca membri neingineri: *Al. Orăscu, Dr. Bernath, Colonel Gheorghiu, M. Capuțineanu.*

Adunarea a aclamat în unanimitate ca Președinte de onoare pe Colonelul *Ștefan Fălcoianu*; proclamă pe *Panait Donici* ca Membru de onoare; alege ca Membri asociați pe Coloneii *Dabija, Arion, Berendei, Poenaru, Gheorghiu, Lahovary*; pe Doctorul în chimie *Bernath* și pe Doctorul în matematici *Spiru Haret*.

Prin Statute, Societății i s'a dat numele de: „*Societatea Politehnică*“. S'a căutat mai târziu să se propună schimbarea numelui, în special, în acela de „*Societatea Inginerilor și Arhitecților*“, după cum era numită vechea Societate dela 1876, și după cum erau numite societăți similare în Germania, Austria, etc. Toate aceste propuneri au căzut însă; se adaugă numai cuvintele „*Din România*“, în corespondențele cu streinătatea.

La înființare Societatea avea numai 52 membri, cărora li s'a dat numele de Fondatori, și care erau următorii:

E. Beller, St. Beloianu, Dr. Bernath, Col. Berendeiu, C. Bottea, C. Brânză, G. Bucaty, I. G. Cantacuzino, M. Capuțineanu, Gr. Cerchez, N. Cerchez, D. Cezianu, Col. Dabija, T. Dragu, Gh. I. Duca, Gr. Dumitrescu-Tassian, P. Donici, I. Don, P. Ene, Col. St. Fălcoianu, A. Frank, D. Frunză, Al. Gafencu, Col. Gheorghiu, S. Godini, E. Grant, Sp. Haret, St. Hepites, Col. J. Lahovari, L. Lupașcu, I. Lupulescu, C. Mănescu, D. Manovici, H. Marin, D. Matak, E. Miclescu, C. Olănescu, I. Opran, Al. Orăscu, M. Paciurea, M. Papadopol, Col. Poenaru, C. Popescu, J. Pușcariu, Anghel Saligny, L. Slonisky, A. Stanian, V. Szilla, P. Tărușanu, M. Tzony, Sc. Vârnav, N. Zahariad.

Dintre aceștia numai trei mai sunt și astăzi membri ai Societății noastre și anume Domnii *D. Matak, E. Miclescu și C. Olănescu*.

Următorii membri fondatori au rămas în Societate până la sfârșitul vieții lor:

C. Brânză († 1884), *G. Bucaty* († 1902), *I. G. Cantacuzino* († 1911), *Gr. Cerchez* († 1927), *N. Cerchez* († 1927), *D. Cezianu* († 1898), Generalul *N. Dabija* († 1884), *Th. Dragu* († 1925), *Gh. I. Duca* († 1899), *P. Donici* († 1905), *P. Ene* († 1893), General *St. Fălcoianu* († 1905), *D. Frunză* († 1903),

Al. Gafencu († 1923), *S. Godini* († 1914), *E. Grant* († 1926), *Sp. Haret* († 1913), *C. Mănescu* († 1923), *D. Manovici* († 1885), *I. Opran* († 1900), *M. Papadopol* († 1898), *J. Pușcariu* († 1920), *Anghel Saligny* († 1925), *A. Stanian* († 1884), *P. Tărușanu* († 1920), *Sc. Vârnăv* († 1919).

Ceilalți membri fondatori au părăsit Societatea mai curând sau mai târziu, pentru diferite motive.

Înainte de a trece mai departe, exprimăm aci sentimentele noastre de admirațiune și de recunoștință pentru toți acei care, până la finele vieții lor, au păstrat neclintită dragostea lor pentru Societatea noastră, care nu au încetat un moment de a-i da sprijinul lor, și care apoi, prin munca și priceperea lor au știut să ridice prestigiul Societății și s'o facă să treacă cu ușurință vremurile grele pe care le-a avut în existența ei.

Pentru a se vedea de ce sentimente și de ce idei erau animați întemeetorii Societății noastre, precum și speranțele cari se puneau într'însa, voi reproduce aci scrisoarea de mulțumire a Ministrului *Dabija*, pentru alegerea sa ca membru asociat:

Domnule Președinte,

Am văzut cu cea mai deplină satisfacere că ideea creațiunii unei Societăți Politecnice emisă de către Domnii Ingineri într'o întrunire, ce mi-au făcut onoarea de a o prezida, s'a putut realiza într'un timp așa de scurt.

Nu mă îndoiesc că această tânără Societate va pși cu curagiu și încredere în îndeplinirea misiunii sale științifice. Calea prin care va trebui să treacă, la început mai cu seamă, este grea, însă inimile tinere și o fermă voință vor ști să învingă orice obstacol.

Cât pentru mine, atât ca persoană izolată, cât și ca înalt funcționar al Statului, îmi voi face totdeauna plăcuta datorie de a da îndemnul ce reclamă și merită desvoltarea acestei tinere Societăți, întocmită pe baze și principii de progres pe cale științifică, din care întreaga țară va avea să tragă foloase mari.

Cu această ocazie, Domnule Președinte, vă rog a transmite membrilor Societății expresiunea mulțumirilor mele pentru onoarea ce mi-au făcut numindu-mă membru asociat al ei și pentru sentimentele de încredere ce mi-au manifestat și comunicat prin mijlocirea adreselor No. 2 și 4 din 9/21 Decembrie curent.

Primiți, vă rog, Domnule Prezident, asigurarea prea osebitei mele considerațiuni.

Ministru, Dabija.

Imediat după constituirea Societății, s'a cerut Ministerului Lucrărilor Publice ca ea să fie recunoscută de *Utilitate publică*. Grație stăruințelor puse de Ministrul *Dabija*, aceasta s'a obținut foarte repede și anume prin următorul Inalt Decret Regal No. 173 din 25 Ianuarie 1882:

Carol I.

Prin grația lui Dumnezeu și voința Națională, Rege al României.

La toți de față și viitori Sănătate.

Asupra Raportului Ministrului Nostru, Secretar de Stat la Departamentul Agriculturii Comerciului și Lucrărilor Publice cu No. 928.

Având în vedere motivele din acest raport.

Am decretat și decretăm:

Art. 1. — Se recunoaște societatea cu denumirea de „Societatea Politehnică“, de utilitate publică. Statutele societății se vor înscri în Monitorul Oficial.

Art. 2. — Ministru nostru, secretar de stat la departamentul agriculturii, comerciului și lucrărilor publice este însărcinat cu executarea prezentului decret.

CAROL

Dat în București la 25 Ianuarie 1882.

Ministrul Secretar de Stat la Departamentul Agriculturii, Comerciului și Lucrărilor Publice.

Colonel, Dabija.

No. 173.

La 26 Ianuarie Ministrul trimite Societății o copie după acest Decret Regal, împreună cu o adresă din care extragem următoarele:

„Bine condusă, și dacă inginerii din toate ramurile care o copun vor persevera să fie uniți și să aducă pentru realizarea unui scop comun contingentul cunoștinței și experienței Domniilor lor, Societatea Politehnică va face negreșit servicii reale țării și va merita onoarea ce i-a făcut Majestatea Sa, acordându-i titlul de Instituțiune de Utilitate Publică“.

După venirea la Ministerul de Lucrări Publice a D-lui C. Olănescu, D-sa face o adresă Societății prin care cere să se facă formele pentru recunoașterea Societății ca persoană morală și juridică. Președintele *Al. Gafencu* începe revizuirea Statutelor, întru cât mai târziu nu se puteau face modificări fără aprobarea Consiliului de Miniștri. Dânsul prezintă D-lui C. Olănescu noile Statute ale Societății și depune o lege în Parlament pentru recunoașterea Societății de persoană morală și juridică. Legea a fost votată de Senat în 1892 și de Cameră în 1893 și a fost promulgată la 9 Martie 1893.

L e g e

Articol unic. Societatea Politenică, cu reședința în București, se declară persoană morală și juridică.

Această lege s'a votat de Senat în Ședința dela 26 Mai 1892 și s'a adoptat cu majoritatea de 40 voturi, contra 2.

Președinte, G. Gr. Cantacuzino

Secretar, G. G. Fotin

Această Lege s'a votat de Adunarea Deputaților în Ședința dela 26 Ianuarie 1893 și s'a adoptat cu unanimitatea de 66 voturi.

Președinte, General G. Manu

Secretar, Dr. Șabner-Tuduri

Promulgăm această lege și ordonăm ca să fie investită cu sigiliul Statului și publicată prin Monitorul Oficial.

CAROL

Dat în București la 9 Martie 1893.

Ministrul Lucrărilor Publice,

C. Olănescu

Ministru de Justiție,

Al. Marghiloman

În anul 1925, în urma noilor dispozițiuni luate prin Lege pentru persoanele morale și juridice, Societatea a îndeplinit noile cerințe ale Legei, cu binevoitorul concurs al D-lui Avocat *Al. Ionescu*. Societatea a fost pusă sub controlul Ministerului de Lucrări Publice. Delegat al Ministerului a fost numit D-l Inginer *E. Ștefănescu*.

Statute. Regulamente. Dispozițiuni

Statutele votate de Adunarea Generală dela înființarea Societății diferă de cele ce sunt astăzi în vigoare. Condițiunile de admitere erau mult mai grele. Societatea avea două categorii de membri: *societari*, care nu puteau fi luați decât dintre inginerii cu diplome, certificate sau brevete dela Școli de ingineri sau de geniu civil, dacă aveau o practică de cel puțin trei ani și dacă întruneau, la Adunările generale, trei sferturi din numărul voturilor exprimate; și *asociați*, care se luau dintre inginerii fără stagiul, industriașii, persoanele care se ocupau cu științele, ofițerii de arme speciale, dacă întruneau două treimi din numărul voturilor exprimate în Adunările Generale. Comitetul, sau 15 membri, puteau propune alegea de *membri de onoare*.

Membrii Societății erau obligați să se întrunească Duminică, de două ori pe lună iarna și odată vara. Statutele impuneau membrilor admiși, ca în cele șase luni dela admiterea lor în Societate să prezinte un memoriu științific sau al unei lucrări executate.

Taxa de înscriere era de 50 lei, iar cotizația lunară de 3 lei. Neplata cotizației pe un an atrăgea de drept eliminarea din Societate.

Comitetul se compunea, ca și acum, din 21 persoane. Biourul, de asemenea, coprindea 1 Președinte, 2 Vicepreședinți, 1 Casier și 3 Secretari, însă aceștia se alegeau de către Adunarea Generală, ceia ce dădea loc la numeroase discuțiuni în acele Adunări și la voturi nule. Comitetul nu putea conține decât cel mult 4 membri asociați, restul trebuind să fie membri societari. Membrii asociați nu aveau dreptul de vot în Adunările Generale.

Membrii Societății erau obligați ca la cererea Comitetului, să studieze chestiuni de utilitate publică sau de economie indu-

strială, pornite din inițiativa lui, sau cerute de Ministerul Lucrărilor sau de alte organe, dacă chestiunea înfățișa un caracter de interes general. Memoriile prezentate trebuiau desbătute în Adunări generale.

* * *

Imediat după constituirea Societății, Comitetul s'a întrunit de mai multe ori la Școala Națională de Poduri și Șoșele și a discutat Regulamentul de aplicare al Statutelor elaborat de d-l C. Olănescu, I. Lupulescu și G. Duca.

Ca raportor a fost ales d-l C. Olănescu, care fusees și raportor la votarea Statutelor. D-sa a expus principiile pe care se bazează Regulamentul, principii care au fost aprobate de Adunarea Generală.

Regulamentul indica pe larg mijloacele prin care Societatea își putea atinge scopurile prevăzute în Statute și fixa modul cum ea trebuie condusă și administrată; printr'ânsul se preciza modul cum să se facă alegerea membrilor noi, a Comitetului și a Biuroului.

Regulamentul împărțea Comitetul în patru secțiuni, cu câte un Președinte și un Secretar, pentru diferitele specialități de ordin tehnic.

Regulamentul prevedea instituirea unui *Tribunal arbitrar* pentru rezolvarea chestiunilor litigioase de natură tehnică, pentru care părțile ar fi renunțat, înaintea Tribunalului ordinar, la orice opozițiune, apel, revizuire și recurs. El era compus din 7 membri aleși dintre membrii lui la începutul fiecărui an. Tribunalul arbitrar era prezidat de Președintele Societății, dacă făcea parte dintr'ânsul, de unul din Vicepreședinți, sau de cel mai bătrân membru, dacă nu erau printre membri unul din cei menționați mai sus. Unul din Secretarii de biurou era delegat, de Președintele Societății, ca Grefier pe lângă Tribunalul arbitrar. Sentințele trebuiau date în termen de o lună. Din taxele încasate 50% trebuiau vărsate la Cassa Societății, iar restul se împărțea la membrii Tribunalului. Această chestiune a fost foarte mult desbătută în Comitetele Societății Politecnice; nu am putut însă stabili dacă acest Tribunal arbitrar a funcționat vreodată.

Regulamentul obliga pe Președintele Comitetului ca să trimită în fiecare an Tribunalului din țară, lista membrilor Societății, care

ar putea servi ca experți în diferite chestiuni. Comitetul stabilea o tabelă de taxe, din care expertul trebuia să verse Societății 30⁰/₀, sub pedeapsa eliminării din Societate, dispozițiune care a dat naștere la multe discuțiuni și nemulțumiri. Membrul, care fără motiv valabil, refuza de a fi expert, plătea o amendă de 20 lei. Această îndatorire regulamentară, de a se trimite liste de experți Tribunalelor, Societatea a îndeplinit-o, fără nici un rezultat practic, ani de-a rândul, și de aceia a căzut în desuetudine.

O altă dispozițiune a Regulamentului era ca Societatea să creeze, în diferite centre, pe socoteala ei, *Cursuri practice pentru lucrători*, și anume cursuri de desemn, de zidărie, de tăierea pietrei, de tâmplărie, dulgherie, îmbinările lemnului și altele. Cursurile se predau gratis de membrii Societății sau de specialiști plătiți; lucrătorilor nu li se cerea nici o taxă, iar la terminarea cursurilor li se dădea un certificat, în numele Societății Politecnice, și o gratificațiune de 40 lei. Ei erau apoi recomandați Ministerelor, administrațiilor publice și întreprinderilor particulare. Lipsa de local propriu și de venituri suficiente au făcut ca această dispozițiune să nu se aducă la îndeplinire nici până astăzi.

Regulamentul mai prevedea înființarea de *Comisiuni speciale* pentru studiul chestiunilor care privesc interesele Societății. Comisiunea avea cel puțin trei, și cel mult cinci membri; ea își alegea un Președinte și un Raportor. Membrul care lipsia nemotivat de la două ședințe ale Comisiunii, era considerat ca demisionat din Societate. Comisiunea făcea un raport care se înmâna Președintelui Societății.

Regulamentul autoriza Societatea să facă anume *Lucrări particulare*, ca verificări și întocmiri de devize, elaborare sau verificare de planuri, avize în chestiuni de ordin tehnic. Asemenea lucrări se puteau face de Secțiunile Comitetului, în care caz toată suma încasată pentru lucrare revenea Societății; sau prin Comisiuni, ori câte un membru al Societății, în care caz se vărsa la Cassa Societății 30⁰/₀ din sumele încasate. Lucrarea se trimitea Președintelui Societății care o debătea în Comitet, înainte de a se trimite celui ce o ceruse. Președintele fixa și remunerațiile pentru asemenea lucrări particulare. Foarte puține lucrări de asemenea natură au fost făcute prin intermediul Societății, astfel că și această dispozițiune a căzut în desuetudine.

Regulamentul cerea ca fiecare membru al Societății să aibă un dosar al său, în care se înscriau toate datele anuale, pe care era obligat să le trimită, asupra pozițiunii și lucrărilor sale. Membrilor li se dedeau cărți de legitimațiune, cu care trebuiau să se prezinte în Adunările generale. Nici un membru nu era admis să ia parte la lucrările Societății dacă nu achitase dreptul de intrare și nu era la curent cu plata cotizațiunilor. Membrii Comitetului trebuiau să-și motiveze absențele dela ședințe, altfel erau amendați cu 5 lei. Lista absențelor trebuia arătată, la cerere, oricărui membru și prezentată în Adunările generale. Din această cauză mulți membri aleși în Comitet, demisionau imediat dintr'ânsul. Biroul trebuia să se întrunească cel puțin odată pe lună; Comitetul deasemenea, fiind obligat a da într'o lună soluțiunea oricărei chestiuni ce i se punea de Adunările generale.

Regulamentul prevedea că Societatea va putea acorda medalii membrilor ei, pentru răsplătirea operilor lor importante. Se putea acorda cel mult o asemenea medalie pe an, prin votul secret al Adunării Generale de fine de an. Această dispozițiune a fost aplicată o singură dată, și anume, cu ocaziunea excursiunii pe care Societatea a făcut-o la 6 Octomvrie 1891 la Docurile din Brăila și Galați, când s'a oferit o medalie de aur lui *Anghel Saligny* ca semn de distincțiune pentru lucrările importante de bazine, cheuri și magazii cu silozuri, făcute în acele Porturi, și pentru deplina lor reușită.

În fine Regulamentul cerea ca desbaterile din Adunările generale, din Comitet, din Biuro, din Comisiuni, etc. să fi rezumate în procese-verbale de către secretari, așa ca să se poată vedea lămurit ideile emise în discuțiuni și diferitele obiecțiuni și opiniuni, ceia ce nu s'a făcut totdeauna.

* * *

Din cele expuse până aci se vede că Statutele primitive și Regulamentul lor de aplicare erau prea riguroase și putem afirma că ele au fost o piedică la dezvoltarea normală a Societății în primii ei ani. Admiterea de membri noi era foarte împiedecată. Diferențele dintre membrii *societari* și cei *asociați* dedeau loc, cu drept cuvânt, la mari nemulțumiri ale acestora din urmă, care aveau aceleași îndatoriri fără a avea și aceleași drepturi. Din această cauză, chiar în primul an, Comitetul s'a ocupat cu mo-

Statutele Societății au primit numai mici modificări dela 1892 încoace. În anul 1901, din cauza crizei financiare, membrii Societății, mai ales cei din provincie, își trimeteau demisiunile nemai putând plăti cotizațiunile cerute de Statute. Comitetul a discutat mult dacă să se micșoreze cotizațiile sau nu, într-o cât se prevedea că fără cotizațiunile Statutare nu se mai putea face față cheltuielilor. Era chestiunea de văzut dacă veniturile nu scad mai mult reducând cotizațiile decât primindu-se demisiunile celor care nu puteau plăti. Considerațiunea de a se ține la Societate un număr cât mai mare de camarazi a predominat și Comitetul a hotărât, la 28 Ianuarie, scăderea cotizațiilor. Adunarea Generală din 15 Aprilie 1901 a fixat cotizațiile la 36 lei pentru membrii domiciliați în București și 30 pentru cei din provincie. Taxa de înscriere a fost redusă la 15 lei.

O adăogire la Statute s'a făcut în anul 1914, prin votarea la 28 Maiu a unui articol adițional, în vederea construirii localului Societății. Prin acel articol se făcea o derogare dela art. 24 din Statute, prin care o parte din atribuțiunile Comitetului se treceau asupra unei *Comisiuni permanente*, care să se ocupe de toate chestiunile ce privesc construcțiunea și finanțarea Localului Societății, pe locul ce se cumpăraseră pe Calea Victoriei. Comisiunea permanentă se compunea din Președinte, Vicepreședinți, Casierul Societății și alți 16 membri propuși de Comitet și votați de Adunarea Generală. Comisiunea urma să prezinte anual, Adunării Generale dela 15 Decemvrie, o Dare de seamă asupra activității ei, și avea puteri depline până la 15 Decemvrie 1924. Angajamentele Societății nu puteau să depășească suma de 800.000 lei, fără o aprobare a Adunării Generale. După facerea planurilor s'a găsit că suma aceasta este insuficientă și Adunarea Generală din 30 Iunie 1916 a dat autorizare Comisiunii permanente de a anagaja Societatea până la suma de 1.200.000 lei.

O nouă modificare a Statutelor a trebuit să se facă imediat după războiu când din cauza deprecierei leului Societatea nu mai putea face față cheltuielilor cu cotizațiile reduse în anul 1901. Adunarea generală din 5 Mai 1919 aprobă urcarea cotizațiilor la 120 lei de fiecare membru, cu începere dela 1 Iulie 1919.

Mandatul Comisiunii permanente expirând în 1924 și până atunci neputându-se începe construcțiunea localului pe baza principiilor stabilite în 1914, pentru a pune în aplicare ideia adusă

de d-l Președinte *N. P. Ștefănescu*, Comitetul a propus Adunării Generale dela 7 Decembrie 1924 modificarea aceluia articol, așa ca să se poată permite executarea construcțiilor în participare, pe etage, cu diferite Societăți, care să aducă fondurile necesare, Societatea contribuind cu valearea terenului. Adunarea a votat articolul adițional sub noua lui formă.

* * *

Regulamentul Societății nu a primit nici o modificare dela 1892 încoace. În anul 1898 d-l *D. Yarca* a prezentat Comitetului un proiect de Regulament, dar nu a fost admis întru cât conținea dispozițiuni prea severe pentru plata cotizațiilor.

În anul 1903 Comitetul aprobă Regulamentul întocmit de *N. Gallea* pentru ținerea registrelor de contabilitate a Societății, iar în anul 1907 se aprobă de către Comitet, Regulamentul alcătuit de D-l *Gr. Casimir* pentru păstrarea averii Societății și controlarea aplicării bugetului.

Este aci locul de a menționa că s'au propus și discutat la Societate numeroase propuneri, precum creierea de secțiuni pe specialitate, sau de secțiuni regionale acolo unde se află un anumit număr de membri. S'au făcut propuneri de contopire cu diferite Societăți, înființarea unui club al inginerilor pe lângă Societate, înființarea unei Bănci patronată de Societatea Politehnică. S'a propus scutirea de cotizațiuni pentru membrii care împlinesc o anumită vechime sau au eșit la pensie, întru cât s'a constatat că eșirea la pensie este deseori însoțită de demisiunea din Societate. Ceia ce este însă demn de luat aminte este că în toți cei 45 ani trecuți ai Societății nu s'a făcut niciodată de nimeni vreo propunere de dizolvare a Societății, ceea ce dovedește că chiar cei nemulțumiți de activitatea ei, sunt convinși de vitalitatea Societății noastre.

O chestiune care s'a pus la înființarea Societății, a fost a Calendarului după care să se urmeze în Societatea Politehnică. După hotărârea ce se luase în vechea Societate de Ingineri și Arhitecți de a se utiliza Calendarul Gregorian, și avându-se în vedere că mulți membri ai Societății sunt dintre funcționarii Căilor Ferate, care se conduceau de acelaș calendar, Adunarea generală de constituire hotărăște adoptarea Calendarului Gre-

gorian. Societatea s'a servit de acest Calendar pânăla 27 Ianuarie 1889. În Adunarea Generală dela 26 Decemvrie st. n. 1888, inginerul *N. Maxențianu* protestează energic în contra calendarului Gregorian, pe care îl considera mai greșit decât cel Iulian, și cere revenirea la stilul vechiu. Chestiunea se trimite Comitetului în studiu, care însărcinează pe *St. Hepites* cu examinarea propunerii. Acesta opinează pentru menținerea Calendarului Gregorian, părere pe care și-o însușește și Comitetul. În Adunarea Generală dela 27 Ianuarie 1889 se aduce în desbatere chestiunea, și cu toată susținerea Comitetului, se aprobă părerea lui *N. Maxențianu* de a se reveni la vechiul stil. Din această cauză sunt multe încurcături de date, în primii ani ai Societății, prin actele ei.

Desvoltarea societății

După cum am mai spus mai înainte, Societatea Politecnică s'a înființat la 7/19 Decembrie 1881, de către 52 membri, cărora li s'a zis *membri fondatori*.

Inscrierile de membri noi în Societate au mers foarte încet în primii ani. La prima Adunare Generală din 28 Ianuarie 1882 nu s'au mai înscris decât trei membri noi și anume: *Niculae Gallea, Floru Pomponiu și Gama Ionescu*, și apoi numai la finele anului, s'au mai înscris 23 membri noi, printre care găsim pe domnii *Al. Cottescu și E. Radu*, foști Președinți ai Societății și pe *M. Romniceanu și Sc. Ottolescu*, foști Vice-Președinți.

Pe lângă cauza pe care am arătat-o mai înainte, privitoare la rigurozitatea Statutelor, pe lângă neegalitatea de tratament a tuturor membrilor, au mai fost și alte cauze care au făcut ca Societatea Politecnică să meargă greu în primii săi ani de existență. Domnul *C. Olănescu*, printr'o scrisoare care mi-a trimis-o în 1906, cu ocaziunea istoricului ce am scris atunci, a binevoit să-mi comunice unele din acele cauze. Mai întâiu, o bună parte dintre inginerii și arhitecții din țară se considerau încă ca făcând parte din vechea Societate de Ingineri și Arhitecți, în care nu aveau nici una din obligațiunile grele ce se cereau la noi și unde neplata cotizațiilor nu atrăgea eliminarea rapidă din Societate. Ne-reușita acelei Societăți aruncase apoi neîncredere și în reușita Societății Politecnice. Infine multiplele ocupațiuni ale inginerilor îi făcură să uite și de Societate și de îndatoririle lor către dânsa. Numai după desființarea vechii Societăți a început să se mărească mai repede numărul membrilor Societății noastre. Totuși, Societatea mergea greu de tot, deoarece foarte puțini consimțeau să-și achite cotizațiile, fie din obiceiul rămas dela vechea Societate, fie din neîncredere, fie din neglijență. Comitetul a făcut

atunci un act de energie și a eliminat pe toți cei ce nu-și plăteau cotizațiile. Cei rămași și-au strâns rândurile și au început să adune fonduri, cu care au putut închiria un local, cu o cameră numai, și a plăti un servitor. În acel local al Societății nu era decât o masă și un dulap oferite de D-l C. Olănescu; scaunele necesare la întrunirile Comitetului și ale Adunărilor Generale se închiriau! În urma exemplului dat de generosul *Panait Donici*, care a donat Societății 1000 lei pentru a-și putea duce viața mai departe, au mai venit și alte donațiuni mai mici, cu care s'au putut face față cheltuelilor.

Prin stăruințele depuse de Șefii de servicii dela Căile Ferate și dela Ministerul Lucrărilor Publice, s'au înscris în Societate, nu numai ingineri și arhitecți noi, ci și ofițeri de arme speciale, matematicieni, fizicieni, chimiști, naturaliști, agronomi. Conferințele interesante care s'au ținut la Societate, mai mult după îndemnul și stăruința Comitetului, au atras deasemenea membri noi în Societatea Politehnică.

Societatea avea la începutul anului 1885 un număr de 135 membri. Tot pentru a se spori numărul membrilor, s'a decis și publicarea Buletinului cu începerea anului 1885.

Starea aceasta de îngrijorare, și speranțele puse în viitorul Societății, transpiră foarte bine în Darea de Seamă a Comitetului pentru anul 1884, din care extragem următoarele:

„Domnilor, ca pentru orice Instituțiune, începutul a fost a-nevoios.

Fie viciul de organizațiune, fie că toți nu suntem încă bine pătrunși de importanța Societății noastre, care a luat naștere într'un moment de entusiasm, fie în fine că luptele materiale cărora avem a face față în exercițiul carierii noastre, împiedică pe fiecare din noi a sacrifica Societății tot timpul ce ar fi voit a-i da; trebuie să recunoaștem că Societatea este încă departe de frumosul scop ce Statutele îi asigură.

Perioada de constituire nu este încă terminată, pentru noi, de aceia puțin, foarte puțin, avem de înregistrat la activul nostru.

Dar aceasta trebuie oare să ne descurajeze, și să autorizeze teribilul cuvânt, ce din nenorocire s'a auzit deja șoptindu-se, că Societatea noastră cade? Nu, Domnilor, Inginerul astăzi, mai mult ca niciodată, trebuie să aibă încredere în creațiunile sale.

În țara noastră viitorul este astăzi al Inginerilor.

Ei trebuie să voiască și să se unească, și cu toții să muncească la dezvoltarea acestei Societăți, merită a face Corpul de ingineri să ocupe în societatea română locul ce i se cuvine, și a aduce pentru țară roadele care vor fi binecuvântate de tot Românul preocupat de economia și de industria națională. Uniți în Societate, și strânși legați între noi, puțin este de făcut pentru atingerea acestui scop; aducând fiecare mica sa contribuție de timp și de bani ce Statutele ne impun, putem fi siguri de izbândă.

Sacrificiul trebuie însă a fi făcut voios și la timp de fiecare, pentru ca nici un moment angrenajele Societății să nu poată fi împiedecate în regulatul lor mers. Permiteți-ne a vă declara aci, aceasta nu s'a făcut de mare parte din membri“.

Situațiunea era așa de dificilă, încât la finele aceluia an Societatea rămăsese fără biuro, iar Darea de seamă, din care am făcut extrasul de mai sus, din 21 de membri cât trebuia să aibă Comitetul, nu este semnată decât de C. Olănescu, S. Ottolescu, D. Cezianu, N. Cucu și Casierul C. Bottea.

În anul 1885, prin insistențele D-lui C. Olănescu, s'a luat un local mai central, s'a abonat Societatea la reviste tehnice și științifice, s'au ținut conferințe, s'au făcut întruniri săptămânale la Societate, de regulă Sâmbăta, și s'a început publicarea Buletinului. Totuși starea nu s'a ameliorat simțitor, ceiace a făcut ca în Darea de seamă pe acel an, Comitetul să scrie:

„Pare, Domnilor, că o forță de inerție, mai puternică decât voința noastră a tutulora, ne paralizează și împiedică mersul Societății spre îndeplinirea viitorului tras de Statutele sale“.

De fapt numărul membrilor în acel an a scăzut la 126.

Lista membrilor la finele anului 1886 enumăra numai 140 membri, adică numai un spor de 5 membri în doi ani! Membrii noi veniți, abia puteau compensa pe cei decedați, demisionați și eliminați. Lista nu conține numele multora dintre membrii fondatori, ceiace denotă că o mare sciziune se produsese în Societatea Politehnică.

În anul 1888 Societatea ajunge să aibă 200 membri, crescând neconținut din an în an până la 1893 când atinge cifra de 322. În anul 1904, după insistențele lui Anghel Saligny, care era Președintele Societății, se înscriu 81 de membri, astfel că numărul se ridică la 403. Acest număr se menține, cu urcări și scoborări mici, până la 1909 când se ridică la 425, după ce se

scoborâse pânăla 394 în 1903 și 1908. De aci înainte se constată o creștere continuă pânăla 1914 când numărul membrilor se ridică la 536, se menține aproape la acelaș număr în anul următor și se ridică la 562 la finele anului 1915. În timpul războiului Societatea pierde un mare număr de membri, pentru a căror pomenire s'a oficiat un parastas la Biserica Tabacu din București, în ziua de 16 Decemvrie 1918.

La întoarcerea din războiu Societatea avea 537 membri, iar în 1919 avea 532 membri.. De aci înainte admisiunile noi abia compensează decesele, demisiunile, radierile, încât Societatea intră în anul 1926 cu 557 membri. În acest din urmă an se observă un spor mai mare, grație faptului că s'a amânat, de către Comitet, eliminarea membrilor cu cotizatiile întârziate, pânăla mutarea Societății în noul local, sperându-se că acest eveniment din viața ei va îndemna pe toți membrii să-și achite îndatoririle către dânsa.

* * *

O societate nu este însă mare și puternică numai prin numărul membrilor ei, ci și prin valoarea acelor care o compun, prin rolul pe care l'au jucat cât mai mulți dintre dâșii în dezvoltarea și prosperitatea țării; prin progresele pe care alții le-au dat științei pure sau aplicate în ramura cu care se îndeletnicesc; prin lucrările pe care le-au proiectat sau executat și prin renumele pe care îl dau țării în lumea întreagă. Din acest punct de vedere Societatea noastră ocupă un loc de frunte printre Societățile similare din țară. Au fost Guverne în care trei dintre Miniștri erau dintre membrii activi ai Societății noastre. Toți Miniștrii de Lucrări Publice și toți Secretarii generali ai acelu Departament, care erau ingineri, erau și membri ai Societății noastre. Toți Directorii generali ai Căilor Ferate, ingineri sau ofițeri de arme speciale au făcut parte din Societatea Politecnică; deasemenea foarte mulți Directori generali ai Poștelor, Telegrafelor și Telefoanelor, sau ai Regiei Monopolurilor Statului; Directorii Generali ai Porturilor și Căilor de Comunicație pe apă; Directorii și Șefii Serviciilor tehnice din Ministerele de Lucrări Publice, Ministerul de Comunicații, Ministerul de Agricultură și Domenii, Ministerul de Industrie și Comerț, etc., au fost dintre membrii Societății Politecnice. Toți Președinții Consiliului Tecnic Superior și cea mai mare parte dintre membrii acelu Consiliu au fost sau sunt membri ai Societății noastre. Din Societate au făcut

și fac și azi parte, toți inginerii care au proiectat și executat cele mai importante dintre lucrările făcute în țară, marii antreprenori de lucrări publice, directorii marilor instalațiuni industriale și de câțva timp și directorii unora din cele mai importante Instituțiuni financiare din țara noastră. Din Societate au făcut și fac parte profesori ai Școalelor tehnice superioare de ingineri, arhitecți, agronomi, silvicultori, profesori ai Facultăților de Științe, ai Școalelor militare, în afară de profesori ai învățământului secundar și special. Printre membrii Societății se întâlnesc oameni care se ocupă cu știința pură și aplicată, ofițeri care s'au ocupat cu organizarea și administrarea armatei, care au luptat în Războiul Independenței și al Intregirii Neamului.

Repet și acum ceia ce am spus în istoricul din 1906. Când prin o Societate au trecut asemenea oameni, când încă mulți din ei se găesc într'ansa, ea poate privi cu mândrie viitorul și poate merge înnainte cu pași siguri pentru a-și complecta și continua opera, pentru a realiza speranțele ce s'au pus și se vor pune într'ansa sau pe care timpul și împrejurările le vor scoate la iveală.

La finele acestui istoric s'a dat lista membrilor care alcătuiau Societatea Politehnică la 1 Ianuarie 1927, și apoi lista membrilor decedați, care nu au părăsit Societatea până la moartea lor. Dintre aceștia este aci locul să menționăm pe aceia care au contribuit în mod special la propășirea și renumele Societății Politehnice. Las la o parte pe foștii Președinți ai Societății, deoarece voi vorbi de dânșii în altă parte, precum și pe foștii Casieri.

În fruntea binefăcătorilor Societății Politehnice trebuie pus numele lui **Spiridon Yorceanu**, fost Secretar General al Ministerului de Lucrări publice, Președinte al Consiliului Tecnic Superior, Profesor la Școala de Poduri și Șosele și autor al unui tratat de drumuri. Prin testamentul său lasă Societății Politehnice a cincia parte din averea sa, ceiace revine la 80.000 lei aur, donațiune care a permis ca prin veniturile ei să ușureze mult bunul mers al Societății și să-i dea posibilitatea de a se gândi în mod serios la facerea unui Local propriu. Marea încredere pe care o avea el în vitalitatea Societății Politehnice reese din art. 5 al Testamentului, cu următorul coprint:

„Art. V. Numesc legatar universal, care va fi în acelaș timp și executor testamentar, pe Președintele și Vicepreședinții So-

cietății Politecnice din București, pe care îi rog să binevoiască să ia în primire toată averea mea arătată în prezentul testament, a o distribui după formele legale, după cum se specifică mai sus și a priveghia atât Domniele lor, cât și toți succesorii Domniilor lor după timpuri, la exacta și conștiincioasa îndeplinire a acestor prescripțiuni“.

Drept recunoștință Societatea a hotărît ca să se pună un bust al lui *Spiridon Yorceanu* în Localul ei. Portretul său, reconstituit după o fotografie făcută în Egipt, lângă Piramide, se află în Sala de ședințe a Adunărilor Generale ale Societății. Societatea a îngrijit de mormântul său și a oficiat parastasul de 7 ani dela moartea lui.

Panait Donici, despre care am vorbit mai înainte, deși numai membru onorar, totuși văzând în primii ani că Societatea merge greu, i-a donat 1000 lei pentru a putea preîntâmpina primele cheltueli.

Printre donatorii bibliotecii, menționăm pe *N. Cucu*, *H. Finckelstein*, *Sc. Otolescu*, *I. Rossetos* și *C. Popescu*, care însă a demisionat din Societate după esirea la pensie. Printre donatorii pentru mobilierul Societății, menționăm pe *E. Arbenz*.

O mențiune specială trebuie făcută pentru *Gheorghe G. Cantacuzino*, fost Director General al Căilor ferate și apoi Ministru de Finanțe. Grație stăruinței depuse de dânsul pe lângă inginerii dela Căile Ferate, s'a putut opri dizolvarea Societății în 1888, din cauza unor mari neînțelegeri ivite între membrii ei. Drept recunoștință Societatea a pus în Sala Adunărilor Generale un medalion cu chipul lui.

Dintre membrii Comitetului, care au depus multă muncă și multă dragoste pentru bunul mers al Societății, merită o mențiune specială *Mihail Romniceanu*, *Nicolae Herjeu*, *Emil Balaban* și *Spiru Haret*. Printre Redactorii Buletinului relevăm pe *Al. Proca*, care l'a scos lunar timp de 6 ani. Printre cei care au lăsat în Buletin scrieri științifice de valoare menționăm pe chimiștii *Alphons Saligny* și pe D-r *Constantin Istrati*, care a părăsit Societatea noastră după ce a întemeiat Societatea de Științe Fizico-Chimie; pe inginerul de mine *Constantin Alimănișteanu*, pe *Ștefan Hepites*, *Al. Zahariade* și *D. Frunză*.

În fine trebuie să menționăm pe *Niculae Slăniceanu*, care prin testamentul său a lăsat Societății Politecnice suma de 80.000 lei

cu care să se construiască un mic pavilion sanatoriu, pentru îngrijirea inginerilor bolnavi, în special a celor atinși de tuberculoză, jumătate din sumă fiind afectată construcției, iar restul întreținerii. Deprecierea continuă a leului a făcut ca această dorință a regretatului *Slăniceanu* să nu poată fi adusă la îndeplinire până azi. Suma de 80.000 a fost depusă cu dobândă, așa că azi s'a ridicat la 109.650 lei. Sanatoriul se va face când Societatea va dispune de mijloace spre a se spori acest fond, azi cu totul insuficient pentru executarea și întreținerea construcției.

Lăsăm pe seama viitorilor istorici ai Societății Politecnice sarcina de a arăta activitatea actualilor membri, pentru dezvoltarea și propășirea ei.

* * *

O cauză care a făcut ca Societatea Politehnică, în care se pot primi o mulțime de specialiști: ingineri, arhitecți, antreprenori, industriași, militari, matematicieni, fizicieni, chimiști, etc. să nu-și sporească mai repede numărul membrilor și să ajungă azi să nu fie cu mii de membri, se datorește faptului înființării a o mulțime de alte Societăți de oameni tehnici, ori care să ocupe cu știința pură sau aplicată. Treptat cu dezvoltarea Societății Politecnice s'a sporit evident și numărul celor de aceeași specialitate dintr'ansa. De aceia, când numărul acestora a devenit ceva mai mare, așa ca să poată susține singuri o Societate științifică sau tehnică, au întemeiat o atare Societate și au părăsit Societatea Politehnică. Astfel, mai întâi arhitecții au făcut o societate sub Președinția arhitectului *I. Mincu*, care era membru al Societății Politecnice și care a și făcut primul proiect pentru un local al Societății. Astăzi avem două Societăți de arhitecți.

La 1890, Doctorul *C. Istrati*, un mare susținător al Societății Politecnice, creiază „*Societatea de Științe Fizico-Chimice*“, în care strânge pe fizicienii și chimiștii din Societatea noastră și pe alții care nu făceau parte. Matematicienii, în frunte cu *Constantin Gogu*, formează în 1894 Societatea „*Amicii Științelor Matematice*“ care se contopește în 1897 cu Societatea întemeiată de *Dr. C. Istrati* formându-se „*Societatea Română de Științe*“ cu trei secțiuni: matematica, fizica cu chimia, și științele naturale. Un număr mic de membri au înființat în 1895 revista *Gazeta Matematică*, care a adus mai târziu alcătuirea unei Societăți care

să susție și să publice această revistă. Inginerii de mine, în cap cu D-l C. I. Brătianu și C. Alimănișteanu au întemeiat Societatea Inginerilor de Mine.

În unele orașe numărul inginerilor mărindu-se, s'au creiat cercuri locale ca de exemplu „*Cercul Inginerilor din Iași*“ format înainte de războiu și care a luat prima inițiativă de ținerea unui Congres al Inginerilor din țară. Cerându-se concursul Societății Politecnice pentru acel Congres, care urma să aibă loc în anul 1913, delegații acestor Societăți au hotărît ca Congresul să fie organizat de Societatea Politehnică.

După războiu, și înainte de încheierea păcii, unii ingineri găsind că Societatea Politehnică nu apără în deajuns interesele profesionale ale lor, au creiat „*Asociațiunea Generală a Inginerilor*“, care după întoarcerea la București a fost găzduită în Localul Societății Politehnice. S'au făcut numeroase propuneri de contopire ale acestei Asociații cu Societatea noastră; s'au numit diferite Comisiuni în acest scop, dar fără nici un rezultat, întrucât tendințele lor diferă în multe puncte de vedere și întrucât prin contopire se pierd multe locuri de onoare!

Ca Societate veche, așezată pe o bază solidă, cu trecut demn și cu renume câștigat în lumea noastră tehnică și științifică, Societatea Politehnică nu se resimte de asemenea plecări ale unora din membrii săi. Ca probă este că mulți din cei ce pleacă revin în urmă să dea mai departe concursul lor Societății noastre. Viitorul ei, mai ales acum în urma construirii localului propriu, este asigurat pentru o neîntreruptă propășire.

Conducerea societății

Conducerea și administrația Societății Politecnice a fost încredințată, încă de la început, unui Comitet compus din 21 membri, din care 7 formau biroul și anume: 1 Președinte, 2 Vicepreședinți, 1 Casier și 3 Secretari. Comitetul reprezenta Societatea și lucra în numele ei; întocmea regulamentele, stabilea lucrările Societății, examina chestiunile ce i se puneau de Adunările Generale și de autorități, și făcea anual o Dare de seamă despre mersul Societății, pe care o prezenta Adunării generale. Aceste atribuțiuni au rămas în noile Statute, care însă i-a mai dat și altele, ca grija publicării Buletinului, facerea bugetului, încheierea contractelor, convocarea Adunărilor generale, etc.

Comitetul este convocat de Președinte.

Regulamentul împarte Comitetul în patru secțiuni:

1. Secțiunea drumurilor de fer, podurilor, șoselelor și navigațiunii.
2. Secțiunea de arhitectură, edilitate publică și igienă.
3. Secțiunea lucrărilor geologice, sondage, mine și metalurgie.
4. Secțiunea industrială și de agricultură.

Președintele repartiza chestiunile secțiunilor respective, pentru studiul cărora ele își putea alipi specialiști dintre membrii Societății.

Tabloul următor arată care au fost persoanele care au făcut parte din Comitetul Societății Politecnice și câți ani au făcut parte din Comitet, aranjate după numărul anilor cât au funcționat. În acest tablou nu se coprinde Comitetul provizoriu din 1881, care a lucrat la elaborarea Statutelor. Tabloul a fost alcătuit, pentru primii ani, după condicta de expediție, iar pentru ceilalți după procesele-verbale publicate în Buletinul Societății. Din tablou se vede că prin Comitet au trecut, până la 1 Ianuarie 1927, un număr de 141 de membri ai Societății.

Lista membrilor comitetului

(1881—1927)

E. Radu	34 ani	C. Mironescu	8 ani
† Ang. Saligny	30 "	St. Pretorian	8 "
A. Ioachimescu	27 "	† Y. Papadopol	7 "
† M. Romniceanu	27 "	† Al. Proca	7 "
I. Ionescu	25 "	P. Zahariade	7 "
Al. Cottescu	23 "	Z. Cristodorescu	6 "
C. Răileanu	21 "	G. E. Filipescu	6 "
† I. G. Cantacuzino	20 "	† Dr. C. Istrati	6 "
Gr. Casimir	20 "	I. Mihalache	6 "
Al. Periețeanu	19 "	P. Peretz	6 "
N. Zanne	19 "	J. Pușcariu	6 "
† E. Balaban	18 "	(?) H. Schlawe	6 "
C. Bușilă	17 "	† G. Cantacuzino	5 "
G. Popescu	17 "	N. Cuțarida	5 "
St. Gheorghiu	16 "	† Col. Grămățicescu	5 "
† N. Hârjău	16 "	† C. Mănescu	5 "
† V. Voiculescu	15 "	M. Manoilescu	5 "
† T. Dragu	14 "	† I. Mincu	5 "
† N. Galea	14 "	† P. Tărușanu	5 "
S. Ghica	14 "	† Sc. Vârnăv	5 "
† Sc. Ottulescu	14 "	† N. Zahariad	5 "
T. Balș	13 "	Al. Beleş	4 "
Șt. Mirea	13 "	I. B. Cantacuzino	4 "
N. P. Ștefănescu	13 "	S. Carcalechi	4 "
G. Țițeica	13 "	† G. Cerchez	4 "
† G. I. Duca	12 "	† D. Danielescu	4 "
D. Matak	12 "	† St. Hepites	4 "
M. Saligny	12 "	† I. Lupulescu	4 "
† C. Guran	11 "	G. Nicolau	4 "
E. Miculescu	11 "	† Dobre Nicolae	4 "
† Al. Gafencu	10 "	C. Olănescu	4 "
† A. O. Saligny	10 "	C. Orghidan	4 "
Gr. Stratulescu	10 "	† C. Popescu	4 "
V. Brătianu	9 "	A. F. Bădescu	3 "
G. Caracostea	9 "	T. Botez	3 "
† N. Cerkez	9 "	† C. Bottea	3 "
† N. Cucu	9 "	I. I. Brătianu	3 "
† Sp. Haret	9 "	† D. Cezianu	3 "
E. Pangrati	9 "	C. Cihodariu	3 "
† I. D. Teodor	9 "	C. Coandă	3 "
T. Atanasescu	8 "	G. Constantinescu	3 "
G. Balș	8 "	V. Cristescu	3 "
C. Mereuță	8 "	St. Cristodulo	3 "

C. Davidescu	3 ani	† D. Steopoe	2 ani
Em. Davidescu	3 "	† G. D. Tassian	2 "
T. Fremie	3 "	† Al. Antoniu	1 an
M. Gaicu	3 "	† I. Baiulescu	1 "
Sc. Lahovari	3 "	† E. Beller	1 "
† C. Lupu	3 "	† M. Capuțineanu	1 "
† A. Mareș	3 "	† C. Chiru	1 "
C. Negruzzi	3 "	Al. Cosmovici	1 "
† G. Panait	3 "	Căp. Gr. Crăiniceanu	1 "
Căp. Sc. Panaitescu	3 "	† Căp. I. Cristescu	1 "
† I. Pâslă	3 "	† I. Dobrovici	1 "
† D. Poenaru	3 "	A. Dumitrescu	1 "
M. Rădulescu	3 "	D. Emmanuel	1 "
† C. Sinescu	3 "	† D. Frunză	1 "
† C. Sturza	3 "	† Căp. Gărdescu	1 "
D. Tacu	3 "	† Gottereau	1 "
† V. Urseanu	3 "	† V. Guțu	1 "
G. Assan	2 "	† Col. Lahovari	1 "
† Dr. Bernath	2 "	† D. Maimarolu	1 "
P. Ciocâlțeu	2 "	† D. Manovici	1 "
T. Constantinescu	2 "	† N. Maxențianul	1 "
† P. Ene	2 "	† Al. Orășcu	1 "
† C. Galeriu	2 "	† V. Pleșoianu	1 "
† Col. Gheorghiu	2 "	† N. Șerbănescu	1 "
S. Lintescu	2 "	† I. Socolescu	1 "
† R. Manega	2 "	† J. Teișanu	1 "
† M. Paciurea	2 "	† Sp. Yorceanu	1 "
† Fl. Pomponiu	2 "		

După primele Statute, biurul Societății era organul executiv al ei; el îndeplinea deciziunile Comitetului și ale Adunărilor Generale, pregătea lucrările, încasa veniturile, făcea plățile și ținea corespondența și arhiva Societății. Aceste atribuțiuni au rămas și în Statutele ulterioare.

Președintele Societății prezidează întrunirile Biuroului, Comitetului și ale Adunărilor generale, veghiază la aplicarea Statutelor și Regulamentelor și distribuie lucrările. Lui, împreună cu Casierul, îi este încredințată semnătura socială. El convoacă Biurul și Comitetul.

La început Președintele, ca și întreg Biurul, se alegea de Adunarea generală. Se alegea mai întâiu Președintele printr'un scrutin deosebit, cu majoritate absolută, după aceea Biurul prin scrutin de listă cu majoritate simplă și apoi, în acelaș mod, ceilalți 14 membri ai Comitetului. Cu acest mod de

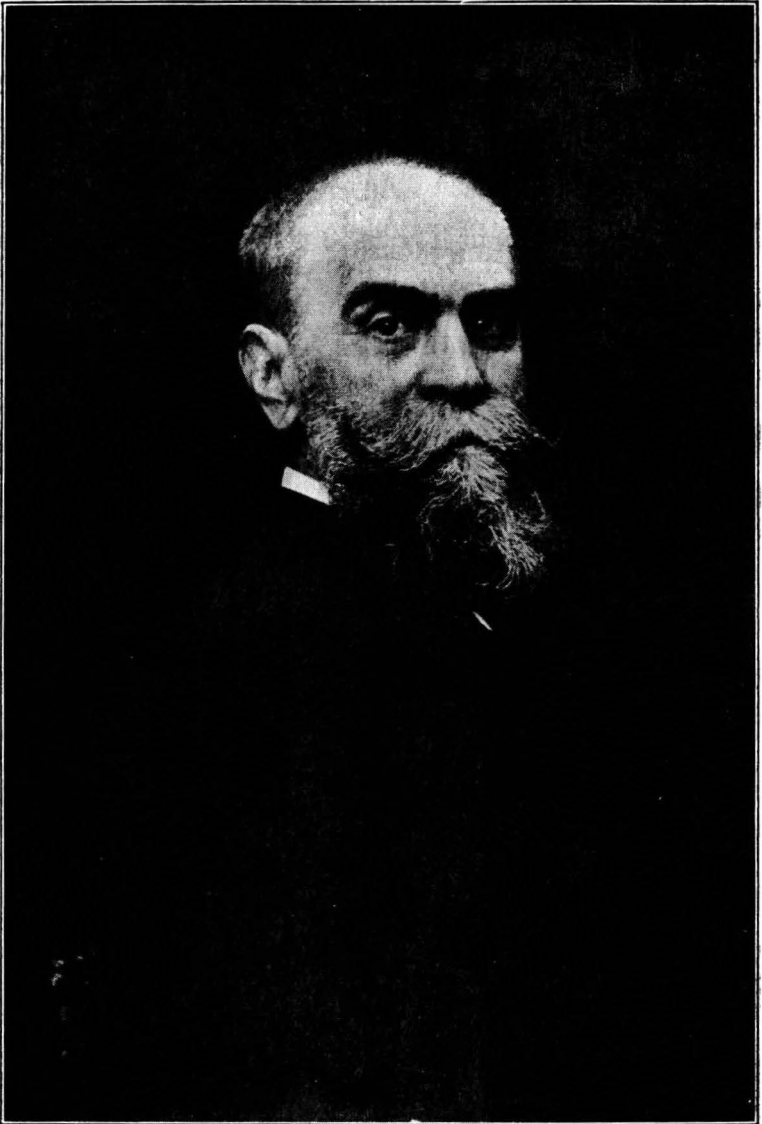
alegere se iveau dificultăți, se propuneau prea mulți candidați la Președinție, așa că nici unul nu întrunea majoritatea absolută, și se răspândeau prea mult voturile pentru Biurou și Comitet. Aceste dificultăți se iveau în fiecare an, deoarece ca Președinte nu putea fi aleasă aceeași persoană doi ani consecutivi. Din această cauză, în Statutele ulterioare, s'a prevăzut o Adunare Generală pregătitoare în prima Duminică a lui Decembrie, în care să se facă un vot preliminar pentru alegerea Comitetului, care se trimite tuturilor membrilor Societății, spre a servi la votarea definitivă dela 15 Decembrie. Biuroul se alegea apoi, în cele cinci zile care urmează, de către Comitet, prin îngrijirea vechiului Biurou. Aceste dispozițiuni, precum și măsurile luate pentru asigurarea votului, și a secretului lui, au fost foarte nimerite căci, în afară de anul 1902, când a fost necesară anularea unei alegeri, toate celelalte s'au petrecut în deplină liniște. De atunci Buletinul de vot poartă ștampila Societății.

Dăm aci numele Președinților pe care i-a avut Societatea Politehnică dela înființarea ei până azi, cu un mic rezumat al activității desfășurate de dânsii.

1. GENERALUL N. DABIJA. În calitate de Ministru al Lucrărilor Publice, Colenelul *N. Dabija* a prezidat, la înaugurarea liniei Buzău-Mărășești, în ziua de 18 Octombrie 1881, prima întrunire dela Focșani, în care inginerii au decis înființarea unei Societăți a lor. Dânsul a dat Societății tot sprijinul, după înființarea ei, și a stăruit de a fost recunoscută ca Instituțiune de utilitate publică. Generalul Dabija a încetat din viață în anul 1884.

2. GENERALUL ST. FĂLCOIANU. Dânsul a fost Președintele Comitetului provizoriu care a alcătuit primele Statute ale Societății și a prezidat în zilele de 6 și 7 Decembrie 1881 Adunările Generale care au discutat și votat acele Statute. Ca Director general al Căilor Ferate, a pus atunci la dispozițiune sălile în care s'au ținut întrunirile și a stăruit ca inginerii dela Căile Ferate, de sub ordinele sale, să se înscrie în Societatea Politehnică. Drept recunoștință Adunarea generală l'a proclamat Președinte de onoare al Societății. Dânsul a murit în anul 1905.

3. DIMITRIE FRUNZĂ. Inginerul inspector general *Dimitrie Frunză* a fost primul Președinte Statutar al Societății. El a

I. G. Cantacuzino

condus Societatea în anul 1882, anul cel mai greu al existenței sale, în care era totul de creiat, și în care resursele erau cu totul limitate. Sub dânsul s'a făcut Regulamentul de aplicare a Statutelor. În acel an Societatea a primit însărcinarea de a se ocupa de chestiunea cadastrului țării, și i s'a cerut, de către Primăria Capitalei și de către particulari, să studieze anume lucrări, să dea unele avize și să facă câteva acte de expertiză. La sfârșitul anului a fost proclamat Președinte de onoare.

D. Frunză a fost unul din inginerii români care a contribuit foarte mult la ridicarea și la prestigiul Corpului nostru tehnic. El a fost Directorul construcției liniei ferate Buzău-Mărășești, prima linie construită de inginerii Români. El a prezidat banchetul dat de inginerii români lui *Anghel Saligny*, după terminarea podului dela Cernavoda. *D. Frunză* a murit în anul 1903.

4, 5. Nu s'a putut stabili în mod sigur cine a prezidat Societatea Politehnică în anii 1883 și 1884, din cauză că lipsesc cu totul acte scrise, iar informațiunile culese sunt contradictorii. Este probabil ca în unul dintre acești doi ani să fi fost Președinte *Gheorghe Duca*, deoarece, în primul Buletin apărut în 1885, dânsul este trecut ca Președinte de onoare. Statutele vechi opreau, după cum am spus, ca o aceeași persoană să fie doi ani de rând Președinte al Societății, și de aceea se luase obiceiul ca acei care împlineau un an de Președinție să fie proclamați Președinți de onoare la finele anului. *Gheorghe Duca* demisionând mai târziu din Societate, a pierdut această calitate și a reintrat mai târziu din nou în Societate ca simplu membru al ei.

6. CONSTANTIN OLĂNESCU. D-sa a prezidat Societatea în anul 1885, după ce fusese Vicepreședinte în anii precedenți, și după ce luase o parte foarte activă la elaborarea Statutelor și Regulamentului Societății, la care fusese raportor.

Sub Președinția D-sale, s'a început pentru întâia oară publicarea Buletinului Societății Politehnice. La finele anului a fost proclamat Președinte de onoare al Societății.

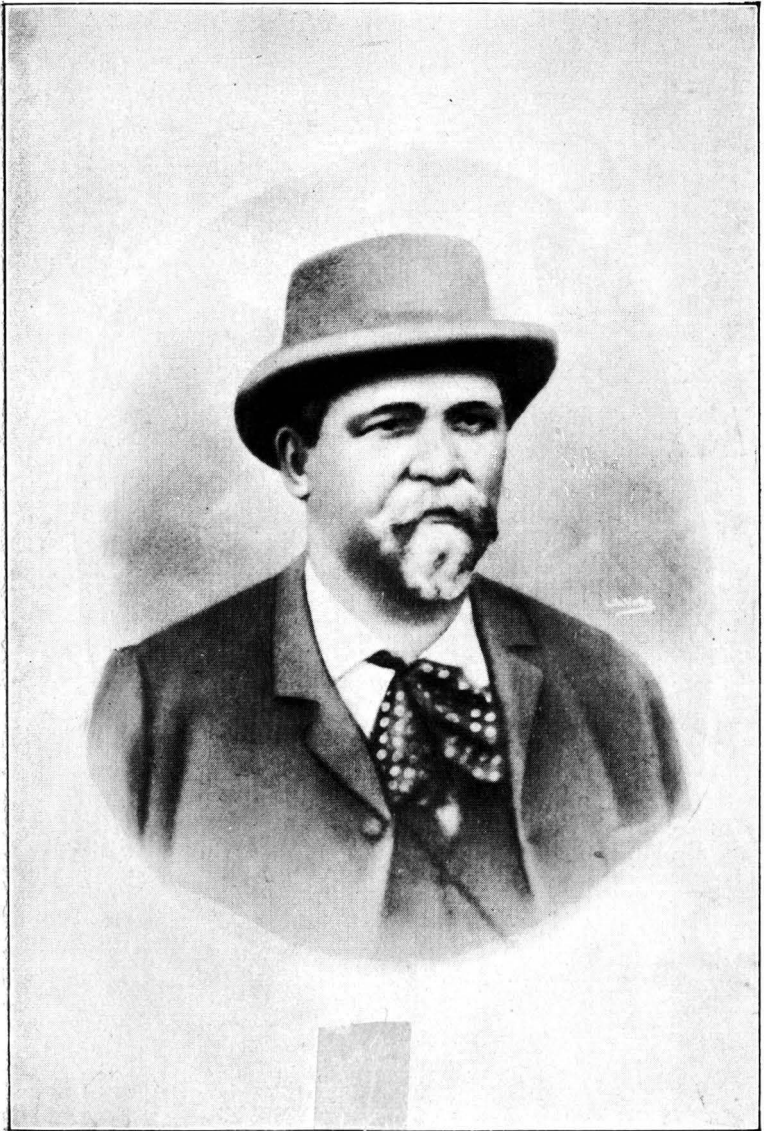
Ca ministru de Lucrări Publice mai în urmă, a făcut Legea Corpului Tehnic, prin care se asigură inginerilor stabilitatea în funcțiunile Statului și ameliorarea situațiunii inginerilor funcționari, iar ca Ministru de Interne a cerut Comunelor din țară să nu se mai adreseze inginerilor și antreprenorilor streini cât

timp lucrările lor se pot face cu elementele tehnice pe care le avem în țară.

Cu ocaziunea construirii Localului Societății, Societatea a făcut apel la D-l *Constantin Olănescu* ca să primească președinția Comitetului permanent pentru proiectarea și executarea acelu Local. Din anul 1914 și până în prezent, D-sa a lucrat cu toată râvnă și cu toată dragostea pentru Societate, pentru ca să vadă realizat acest vechiu ideal al Societății. D-sa a dat apoi sprijinul său oridecâteori i s'a cerut și a prezidat în urmă Adunări Generale la care s'au discutat chestiuni importante pentru Societate și pentru țară. Grație bunăvoinței D-sale, Societatea Politehnică a intrat în posesiunea importantei biblioteci rămasă dela regretatul său frate *Grigore Olănescu*.

7. ION G. CANTACUZINO. Acesta a prezidat Societatea în mai multe rânduri. Prima dată dânsul a fost ales pentru anul 1886. Starea Societății era foarte rea, mai ales din punct de vedere financiar. Prin stăruințele lui starea Societății s'a îmbunătățit, bilanțul încheindu-se cu un mic excedent (77,47 lei). La finele anului a fost proclamat, ca de obicei, Președinte de onoare. Dânsul a refuzat această onoare, fiind de părere că trebuie acordată numai în cazuri cu totul excepționale, iar nu ori căruia fost Președinte. A doua oară *Cantacuzino* a fost rugat să primească Președinția în anul 1888. Societatea era atunci pe pragul desființării din cauza demisionării unui mare număr de membri. Cu concursul fratelui său *Gheorghe G. Cantacuzino*, pe atunci director general al Căilor Ferate, dânsul a reușit să împace lucrurile, să readucă în Societate pe mulți dintre membrii demisionați, să facă adeziuni noi, și să dea un nou avânt Societății. Sub dânsul s'a modificat Statutele, făcându-se mai accesibilă intrarea în Societate, interesând la mersul Societății și pe membrii care nu locuiau în Capitală, și punând pe picior de egalitate pe toți membrii ei.

Desființându-se dispozițiunea statutară prin care Președintele trebuia să se schimbe după fiecare an, *Cantacuzino* a fost reales Președinte și pentru anul 1889. În acest an Comitetul a studiat proiectul Legii drumurilor, elaborat de *Al. Boiarolu*, a pus Regulamentul de acord cu Statutele, a luat hotărârea de a se traduce cărți tehnice germane, de a se înființa un dicționar tehnic, a făcut un Regulament pentru

Sp. Yorceanu

excursiuni, și a început studiarea unui proiect de Lege a Corpului tehnic.

Cantacuzino a dat o mare atențiune Buletinului. În anul 1886, prin Darea de seamă semnată de dânsul, își exprimă regrete vii că nu s'a putut publica Buletinul, întru cât era nevoie de a se restrânge cheltuelile, spre a se plăti vechile datorii și a asigura înaintea de toate existența materială a Societății. În manifestul publicat la alegerea sa în 1888, spune însă următoarele:

„*Considerăm Buletinul ca lucrarea noastră de căpetenie, merit a ridica prestigiul Societății. Comitetul D-voastră va pune toată stăruința ca Buletinul să fie publicat în mod regulat și să devină adevărat Monitor al lucrărilor tehnice din țară*“.

Și s'a ținut de cuvânt; Buletinul a publicat în anii 1888 și 1889 memorii asupra tuturor lucrărilor mari care se proiectau și executau atunci în țară.

Pentru a treia oară *Ion G. Cantacuzino* a fost chemat la Președinția Societății în anul 1908. Buletinul Societății, deși apărea destul de voluminos, nu corespondea menirii lui arătată mai sus, întru cât publica foarte puține din lucrările tehnice ce se executau în țară. *Cantacuzino* aprobă înființarea unui *Comitet superior de redacțiune*, care să înlănească îndeplinirea menirii lui. Dânsul a dat o atențiune deosebită chestiunii de a se clădi sau a se cumpăra un Local Societății, fără însă a ajunge la un rezultat.

Cantacuzino a fost reales Președinte și pentru anul 1909.

Pentru serviciile mari pe care dânsul le-a adus Societății Politehnice, Comitetul a hotărât ca în viitorul ei Local să se așeze un medalion al lui.

Cantacuzino a murit în anul 1911.

8. SPIRIDON YORCEANU. Pentru anul 1887 se alesese ca Președinte inginerul inspector general *Spiridon Yorceanu*. Dânsul nevoind să primească cu nici un chip această însărcinare, în Comitet s'au ivit neînțelegeri în privința alegerii unui alt Președinte, unii din membri ținând ca, pentru serviciile pe care dânsul le-a adus tehnicii române ca Președinte al Consiliului tehnic și ca Secretar general al Ministerului de lucrări publice, să i se rezerve pentru un an Președinția Societății, chiar dacă nu voiește să o primească. Societatea a fost condusă în acel an de Vicepreședintele ei *G. Dumitrescu Tassian*.

Spiridon Yorceanu a murit în anul 1903.

9. GHEORGHE I. DUCA. După cum am arătat mai înainte, este probabil că *Gheorghe Duca* să fi fost Președinte în unul din anii 1883 și 1884; nu a rămas însă nici o urmă din cele făcute sub dânsul în acel timp. Se știe însă că nemulțumit de modul cum mergea Societatea, a părăsit-o cu un mare număr de alți membri, în anul 1885. Revenind în Societate, după insistențele lui *Gheorghe G. Cantacuzino*, a fost ales Președinte pentru anul 1890. Sub dânsul Societatea a început să facă excursiuni interesante, și să dea primele banchete anuale. Dânsul a dat o deosebită atențiune Buletinului Societății.

Pentru marile servicii pe care *Gheorghe Duca* le-a adus ingineriei române prin organizarea Școalei Naționale de Poduri și Șosele și țării ca director general al Căilor Ferate și al construcțiunii Portului Constanța, la moartea sa, în anul 1899, Societatea a scos un număr omagial în memoria lui; foștii lui elevi au hotărât ridicarea unui monument în curtea de onoare a Școalei Naționale de Poduri și Șosele, iar personalul Căilor Ferate ridicarea unui bust în curtea Gării de Nord din Capitală, hotărâri care s'au și adus la îndeplinire.

Cu ocaziunea împlinirii unui sfert de veac dela moartea lui *Gheorghe Duca*, Comitetul Societății a luat hotărârea de a face o serbare comemorativă și a numit o comisiune de organizare sub Președinția lui *Anghel Saligny*. Comemorația a avut loc în ziua de 19 Octomvrie 1924. După un parastas oficiat de *P. S. S. Mitropolitul Miron Cristea*, și după călduroasa cuvântare a sa, sau ținut cuvântări la Școala Politehnică de D-nii *C. M. Mironescu*, *N. P. Ștefănescu*, *N. Vasilescu-Karpen*, *Gr. G. Stratilescu*, și *Gh. Caracostea*, iar în curtea Gării de Nord de către D-nii *M. Otolescu*, *E. Pomponiu* și meseriașul *Al Georgescu*. Pe monumentele dela Școală și dela Gară s'a fixat atunci câte o inscripțiune comemorativă. Tot cu acea ocaziune s'au strâns de către Comisiunea de organizare a serbării, peste 500.000 lei, creindu-se un fond „*Gheorghe Duca*“ pentru burse la Secțiunea Constructorilor dela Școala Politehnică. Numărul de pe Septemvrie-Octomvrie 1924 al Buletinului, a fost închinat memoriei lui *Gheorghe Duca*; într'ânsul s'a publicat o dare de seamă a serbării cu discursurile rostite, o biografie a lui *Duca*, amintiri despre dânsul, discursuri ale lui, memorii etc.

Anghel Saligny

11.000 lei, reînnoindu-se tot mobilierul, care, în afară de câteva dulapuri noi pentru bibliotecă, ce s'au cumpărat în urmă, a servit Societății până azi.

Anghel Saligny a dat o atențiune deosebită Buletinului Societății, stăruind ca într'ânsul să se publice dări de seamă despre lucrările care se executau în țară. A insistat apoi pentru ținerea de Conferințe, la care invita și pe membrii Guvernului, pe care îi putea interesa chestiunea. Dânsul a fixat zile în care membrii să se întrunească la Societate pentru a se cunoaște și a discuta chestiunile ce îi interesau. Sub dânsul Societatea a început a da serate, la care puteau participa membrii Societății cu familiile lor.

După a treia Președinție a lui *Ion Cantacuzino*, Comitetul a rugat pe *Anghel Saligny* să primească din nou Președinția Societății, pentru ca prin prestigiul său, prin trecerea sa în lumea financiară, prin stăruința sa neobosită și prin dragostea ca către Corpul Tecnic Român, să se poată rezolvi chestiunea unui Local al Societății Politecnice. Dânsul a răspuns acestei dorințe a Comitetului, prezidând din nou Societatea în anii 1910—1914. A căutat și de data aceasta să sporească numărul membrilor, {să se facă întruniri săptămânale la Societate, la care a venit și dânsul cât timp i-a permis sănătatea, a stăruit să se înceapă conferințe și a dat o dezvoltare foarte mare Buletinului Societății Politecnice.

Grija cea mare a lui *Anghel Saligny* în acești cinci ani de Președinție a fost cumpărarea unui loc central pentru Localul Societății, iar din 1911, după cumpărarea locului din Calea Victoriei, s'a ocupat de aproape cu proiectarea și găsirea mijloacelor financiare pentru a se face o clădire demnă de Societatea Politecnică și care să-i procure venituri însemnate mai târziu, spre a-și putea îndeplini într'o mai mare măsură și mai repede, scopurile arătate în Statutele și Regulamentele Societății. Această chestiune i-a dat mult de lucru și i-a cauzat multe ne-mulțumiri, căci nu a întâlnit în Comitet și în Adunările Generale o aprobare unanimă a proiectelor sale, iar pe de altă parte războiul balcanic și în urmă războiul european, îi îngreuiiau neconținut realizarea combinațiilor financiare pe care reușia să le înjghebeze. După mai multe demisiuni, se retrage definitiv dela Președinția Societății și din Comitet la finele anului 1914, amărît că munca sa de cinci ani nu putuse da roadele la care se

aștepta. Adunarea Generală din 26 Ianuarie 1916 l'a proclamat Președinte de onoare al Societății, distincțiune pe care însă nu a voit să o primească, răspunzând că dorința sa este de a rămâne membru activ al Societății până la moarte și că va da concursul Societății pentru canstrucțiunea Localului ca membru al Comisiunii permanente. Această dorință și-a îndeplinit-o cu toată dragostea pentru Societate până la 8 Aprilie 1925 când boala de care suferea nu i-a mai permis să ia parte la ședințele Comisiunii permanente, boală care l-a răpus la 17 Iunie al aceluși an. Societatea a închinat memoriei lui numărul din Buletin dela finele anului, cu un coprins de 234 pagini.

Anghel Saligny este figura care a dat cea mai mare strălucire Societății Politecnice, prin mărețele lucrări cu care a înzestrat țara și prin renumele pe care l'a câștigat Corpul Tecnic Român. El a fost un susținător și un îndrumător neobosit al Societății noastre. Oricecâteori Capul Statului trebuia pus în curent cu nevoile și cu aspirațiunile Societății, găsea pe *Saligny* neșovăitor în îndeplinirea însărcinărilor care i se dedeau. Dragostea lui pentru Societate și-a manifestat-o și în testamentul său, lăsând ca în Localul nou al Societății să se pună Basorelieful „*Victoria*” pe care i-l oferiseră inginerii români în 1895 după inaugurarea Podului „*Regele Carol I*” peste Dunăre la Cernavoda.

Ca semn de recunoștință pentru *Anghel Saligny*, Societatea în urma propunerii D-lui Președinte *N. P. Ștefănescu*, a luat inițiativa ridicării unui monument la Cernavoda și a altuia în București, alcătuiindu-se o comisiune din foștii Miniștri de Lucrări Publice, foștii Directori Generali ai Căilor Ferate și ai Porturilor și Căilor de Comunicațiune pe apă și din membri ai Comitetului Societății.

13. *ELIE RADU*. În anul 1897 s'au produs unele neînțelegeri între membrii Societății, neînțelegeri care au dat loc la o mulțime de demisiuni; în special toți membrii Consiliului Tecnic Superior părăsiseră Societatea. Comitetul a făcut apel la D-l *Elie Radu* ca să primească președinția Societății și să caute să aducă liniștea și armonia în Societate. D-sa a primit această însărcinare și a reușit să risipească nemulțumirile ivite. D-sa a fost reales Președinte și în anul următor 1898.

D-l *Elie Radu* a mai fost chemat la Președinția Societății în anii 1903 și 1904, când s'a ocupat foarte mult cu chestiunea Lo-

calului Societății. D-sa a reușit să obțină dela Primăria Capitalei, cu binevoitorul concurs al Primarului de atunci *C. F. Robescu*, un loc în Piața Rossetti și a pus de s'a elaborat un proiect de clădire, în Biurourile tehnice de sub conducerea D-sale, pe care l-a prezentat Comitetului și Adunării Generale și care se găsește publicat în Buletinul Societății. Cheltuiala necesită de executarea aceluși proiect, depășea însă mijloacele de care se dispunea și de aceea Comitetul Societății a amânat începerea executării.

D-l *E. Radu* a rămas de atunci neconținut membru al Comitetului Societății și i-a dat concursul oridecâteori Societatea a trecut prin momente grele.

La 22 Mai 1897, delegat de Comitet, D-l *E. Radu* s'a prezentat *Regelui Carol I* și *Reginei Elisabeta*, exprimând din partea membrilor Societății Politecnice via satisfacțiune pentru însănătoșirea A. S. Regale *Princepele Ferdinand* din boala grea de care suferise, precum și urări de viață îndelungată. *Regele Carol I* mișcat de aceste urări, a spus că apreciază foarte mult pe ingineri și aceasta pentru marea activitate ce o depun pentru folosul țării și pentru armonia care domnește între dânșii.

14. PANDELE TERRUȘANU. În cursul anului 1899 și în anul 1900 până în luna Aprilie, Președinte al Societății Politecnice a fost *P. Terrușanu*, pe atunci Președinte al Consiliului Tecnic Superior. În acest timp dânșul a insistat la Primăria Capitalei pentru a ceda un loc Societății Politecnice, fără a se avea vreun rezultat. Sub conducerea sa Societatea a făcut pentru prima dată o excursiune mai îndepărtată și anume excursiunea la Constantinopol.

Pandele Terrușanu a murit în anul 1920. Pentru serviciile aduse de dânșul Primăriei Capitalei ca Consilier Comunal și ca ajutor de Primar în timp cât era pensionar, Primăria Capitalei a dat numele lui unei strade din București.

15. După plecarea în streinătate a lui *Al. Gafencu*, în anul 1902, Comitetul Societății a ales președinte pe *Mihail Romniceanu*, care însă nu a voit să primească această însărcinare. Societatea a fost condusă în acel an de către Vicepreședintele ei *Emil Balaban*.

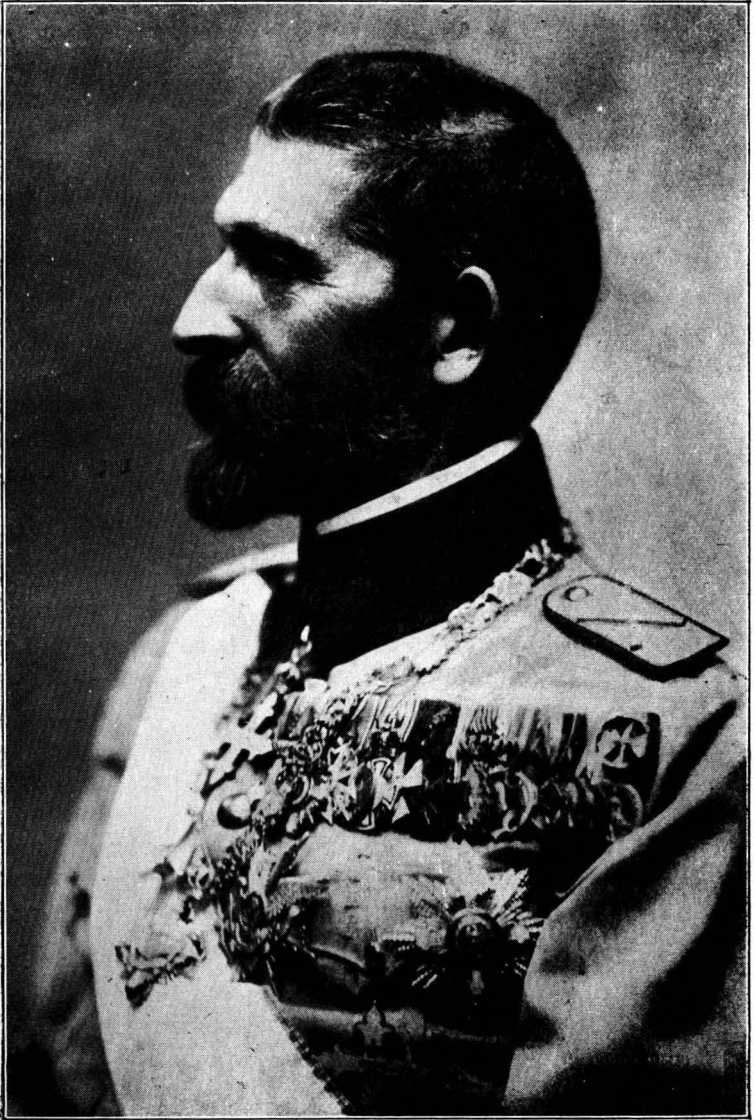
16. ALEXANDRU COTTESCU. Pentru anii 1905 și 1906 Societatea a avut ca președinte pe D-l *Al. Cottescu*. D-sa a dat o

mare impulsione Societății, prin publicarea regulată a Buletinului și anume odată pe lună cu partea tehnică și odată cu partea administrativă, și i-a procurat fonduri prin stăruința de a se face anunțuri în Buletin. Sub D-sa Societatea a reluat, cu o mai mare energie, chestiunea angajării streinilor pentru lucrările publice ale comunelor. Sub D-sa s'au făcut mai multe excursiuni, printre care interesanta excursiune din Bulgaria, la Poradim, Plevna, Grivița și Sofia, și s'a primit pentru prima dată vizita unei Societăți similare streine, a Inginerilor și Arhitecților din Bulgaria, primire care a întrecut toate așteptările, grație stăruințelor depuse de D-sa.

D-sa continuă să dea tot sprijinul Societății Politecnice la chestiunile mari și dificile care i se ivesc și în Comisiunea permanentă a Localului.

17. GRIGORE CASIMIR. După demisiunea lui *Anghel Saligny* în 1914, Comitetul a făcut apel la D-l *Gr. Casimir* ca să ia Președinția Societății, spre a aranja chestiunile pendinte referitoare la construcțiunea Localului Societății. D-sa a depus toată activitatea în acest scop și a reușit să se aprobe mărirea capitalului de construcțiune dela 800.000 lei la 2.000.000 lei. D-sa a dat tot concursul pentru tipărirea Buletinului, care, deși timpurile de atunci erau turburi, prin războiul european și prin pregătirea noastră pentru războiu, a avut cel mai mare coprins al său de când există. D-l *Gr. Casimir* este și azi unul din susținătorii neobosiți ai Societății Politecnice, dându-i tot concursul, în special la Comisiunea permanentă a Localului.

18. TEODOR DRAGU. În anul 1916 Societatea a chemat la președinția sa pe *Teodor Dragu*, unul dintre membrii fondatori ai ei. Timpurile grele prin care a trecut țara în anii 1916, 1917 și 1918 au făcut ca în această perioadă activitatea Societății să fie foarte mică iar pe timpul războiului, cu totul anihilată. După isgonirea inamicilor din teritoriul ocupat, *Teodor Dragu* face un parastas pentru odihna sufletelor membrilor Societății, căzuți în războiul pentru înălțarea Patriei, elimină din Societate pe toți membrii care au avut acțiuni antipatriotice în timpul războiului, ridică cotizațiunile pentru a putea face față nevoilor Societății și se duce cu D-nii *Elie Radu* și *N. P. Ștefănescu* de feliicită pe *Regele Ferdinand I* pentru înfăptuirea României Mari, care a răspuns că ține la ingineri pentru că muncesc și sunt uniți.

M. S. Regele Ferdinand

M. S. Regina Maria

Teodor Dragu a fost președinte al Societății până la finele anului 1919. El a murit în anul 1925. Elevii și admiratorii săi, au înființat un fond cu care se dau burse la elevii Școlii Politecnice din București, secția mecanică, el fiind de fapt întemeietorul ingineriei mecanice la noi în țară.

19. NICULAE P. ȘTEFĂNESCU. Dela 1920 până azi, Societatea are ca președinte pe D-l *N. P. Ștefănescu*, primul președinte cu studiile făcute numai în țară, la Școala Națională de Poduri și Șosele. Starea grea financiară în care se găsea Societatea după războiu și chestiunea Localului, care devenea din ce în ce mai dificilă, din cauza urcării neconținute a costului materialelor și a manoperii, cereau ca în capul Societății să se găsească un om cu mult dor pentru Societatea Politehnică, cu multă dragoste pentru ingineria română, cu multă putere de muncă, capabil ca în anumite momente să desvolte multă energie și să nu se descurajeze de piedicele care i s'ar putea ivi în cale; bine cunoscut în lumea tehnică industrială și financiară. Comitetele dela 1920 până azi au găsit în D-l *N. P. Ștefănescu* pe președintele care să poată duce Societatea prin vremurile grele de atunci și până azi. Grație stăruințelor sale, Societatea a primit subvențiuni importante fără de care ea nu ar fi putut viețui, și care s'au ridicat până la de trei ori sumele realizate din cotizații. În chestiunea localului, după ce a examinat diferitele soluțiuni posibile, în afară de cele ce se studiaseră înainte de războiu, s'a oprit la construirea localului în participare cu alte Societăți, proprietare pe diferite etage, soluțiune care a permis ca Societatea să-și vadă realizat idealul de a-și avea casa proprie pe Calea Victoriei, într'un palat care va fi una din podoabele Capitalei.

În timpul de când este D-l *N. P. Ștefănescu* președinte, Societatea a avut să se ocupe de mai multe chestiuni mari, dintre care unele au fost aduse chiar de D-sa în discuțiunea Comitetului și a Adunărilor Generale, ca de exemplu chestiunea reorganizării Căilor Ferate după războiu, chestiunea concesiunii Atelierele Căilor Ferate la streini, chestiunea modificării Legii de organizare a Căilor Ferate în 1926, chestiunea acordării titlului de inginer de către Institutele Universitare, etc.

Cu tot costul cel mare al tiparului din ziua de azi, Buletinul Societății a putut apare în condițiuni destul de bune și destul de extins, fapt care se datorește în cea mai mare parte D-lui

N. P. Ștefănescu, care a stăruit pentru facerea de anunțuri pe la diferitele fabrici, instalațiuni industriale, instituțiuni financiare, etc. Sumele adunate pe această cale, după insistențele D-sale, au depășit cu mult, în unii ani, valoarea totală a cotizațiilor încasate de Societate.

D-l *N. P. Ștefănescu* poate fi cu drept cuvânt considerat ca regeneratorul Societății după războiul pentru întregirea neamului. Societatea îi va fi veșnic recunoscătoare pentru munca și dragostea care a depus-o pentru propășirea și înălțarea ei.

* * *

Mulți dintre Președinții Societății au fost mai înainte Vice-președinți.

Vice-președinți ai Societății, în afară de cei care au fost mai târziu președinți, și de care am vorbit mai sus, au fost:

St. Gheorghiu	9 ani	A. Ioachimescu	3 ani
E. Pangratti	8 „	† St. Hepites	2 „
V. I. C. Brătianu	5 „	† C. Sturza	2 „
† C. Guran	5 „	D. Yarca	2 „
I. Ionescu	5 „	I. I. C. Brătianu	1 an
N. Zanne	5 „	† P. Ene	1 „
† E. Balaban	4 „	† D. Manovici	1 „
C. Bușilă	4 „	E. Miclescu	1 „
† Sp. Haret	4 „	† Sc. Otulescu	1 „
G. Popescu	4 „	† C. Popescu	1 „
† M. Romniceanu	4 „	† Gr. D. Tassian	1 „
† N. Hârjău	3 „		

Secretarii care au îndeplinit această însărcinare mai mult decât 3 ani, timp pentru care au fost aleși în Comitet, sunt:

I. Ionescu	13 „	G. Caracostea	5 ani
M. Saligny	12 „	I. Bușilă	4 „
S. Ghica	11 „	G. Em. Filipescu	4 „
† I. D. Teodor	9 „	† Y. Papadopol	4 „
S. Mirea	7 „	† J. Pușcariu	4 „
C. Răileanu	6 „		

Mai avem de adăugat că în anii de război 1916 și 1917, și la finele anului 1918 nu s'au putut face alegeri pentru Comitet și pentru Biurou. Din această cauză Societatea a mers în acei ani cu Comitetul și Biuroul ales în Decembrie 1915.

În anul 1918, fiind necesar a se studia unele chestiuni la Iași, membrii Comitetului care se aflau acolo au ținut ședințe sub președinția D-lui *St. Gheorghiu*, Vice-președinte al Societății.

Starea financiară a Societății

Buna stare financiară a unei Societăți este o condițiune indispensabilă pentru ca ea să-și poată realiza cât mai complet și cât mai repede scopurile înscrise în statutele ei. Numai când veniturile acopăr toate cheltuielile necesare și mai rămân sume care să poată servi la constituirea unui *Fond special*, Societatea poate fi de folos, nu numai membrilor ei, dar și țării, pentru propășirea ei în direcțiunea în care își dezvoltă activitatea.

Din acest punct de vedere, toate Comitetele Societății au dat o deosebită atențiune pentru căutarea de resurse spre a se face față cheltuielilor Societății, și de a aranja bugetele așa fel ca ele să nu depășească veniturile. În momente grele financiare, prin donațiuni făcute de membri, prin împrumuturi acordate de membri, fără dobândă, și, de câteva ori numai, prin împrumuturi făcute la Bănci pentru durate scurte, s'au putut trece ușor acele vremuri, fără a se pune în primejdie existența Societății, cum din nefericire se întâmplă cu multe Societăți la noi în țară, pe care lipsa de bună chibzuință financiară le duce la pieire. Comitetele Societății noastre în general, Președinții și Casierii în special, și-au dat toate silințele în ultimii 45 de ani pentru a face ca Societatea să înlătore toate piedicele pe care le întâmpina în bunul ei mers financiar, piedici puse chiar de membri prin neplata la timp a cotizațiilor. Această neglijență, — mai rar rea voință, — constituie una din petele neșterse până acum din viața Societății Politecnice; moștenită dela vechea Societate de Ingineri și Arhitecți înființată dela 1876; ea întunecă aproape în fiecare an Dărilor de seamă ale Societății, prin semnalarea ei, prin apeluri, uneori făcute cu îndurare, alte ori cu amenințări de radieră, conformă statutelor.

În prima Dare de seamă pe care o posedăm, din 1884, se pot citi următoarele:

„Sacrificiul trebuie să fie făcut voios și la timp de fiecare, pentru ca nici un moment angrenajele Societății să nu fie împiedecate în regulatul lor mers. Permiteți-mi a declara aci că aceasta nu s'a făcut de mare parte dintre membri. Din bilanțul financiar al Societății, ce D-l Casier va avea onoarea a vă expune, veți vedea că Societatea are încă de încasat din trecut o sumă de 4.792“.

Cotizațiile anuale erau atunci de 7.112,50.

În ultima Dare de seamă, pentru anul 1926 se poate citi:

„In fine trebuie să adăogăm la sumele bilanțului nostru și 117.751 lei ce ni se datorează de diferiți debitori și anume:

1. 56.504 lei ce reprezintă cotizații în restanță. Toate încercările ce Casieria noastră le-a făcut până azi de a se putea încasa această sumă, nu au avut nici un rezultat. Credem că vom fi siliți a radia pe toți Domnii membri ce au arătat atât de puțină dragoste Societății noastre, de a nu-și fi putut achita o cotizație înjimą de 120 lei anual, care nu reprezintă decât jumătate din costul real al Buletinului pe care îl primesc“.

Cotizațiile pe anul 1926 erau prevăzute în buget la suma de 50.000 lei, care nu corespunde cu numărul de 582 membri pe care i-a avut Societatea în acel an. Buletinele apărute au avut 464 pagini, în afară de planșe, și oricine știe că cu o asemenea extindere nu se poate cumpăra azi, cu 120 lei, nici măcar o carte de literatură, în care nu sunt figuri, formule matematice, fotografii, planșe etc.

Este inutil cred să mai reproduc, din alte Dări de seamă, aprecierile Comitetelor în privința neplății cotizațiilor; am luat pe cele extreme ca să dovedesc că pata inițială a neplății lor se menține și azi și că ea a produs multe neplăceri, nu numai Comitetelor Societății, care s'au văzut deseori în situațiunea de a nu putea face față cheltuelilor, (suprimând aparițiunea Buletinului, cumpărarea de reviste și cărți. etc), dar și membrilor, care prin eliminarea din Societate au avut de multe ori neplăceri prin publicarea numelui lor în Buletinele Societății.

Pentru anii 1882, 1883 nu avem Dările de seamă financiare. Se știe însă că Societatea a mers foarte greu. Adunarea constitutivă a Societății alesese Casier pe C. C. Popescu, care neputând

face față cheltuielilor, a dat dela dânsul sumele necesare spre a i se restitui mai târziu, și care din cauza neplății cotizațiilor s'a retras în cursul anului. El a dimisionat din Societate la 11 Noemvrie 1900 și a murit în anul 1906, când, deși nu mai era membru, la moartea lui, Comitetul i-a depus o coroană pentru serviciile aduse Societății. În restul anului 1882 a fost Casier D-l *D. Matak*.

În 1883 Casieria a fost ținută de D-l *E. Miclescu*. D-sa reduce cheltuielile, și la finele anului lasă în casă 162,50 lei. Se creiază un fond special de 500 lei în efecte depuse de *Dimitrie Frunză*.

În anul 1884 a fost Casier *C. Bottea*. Bilanțul se încheie cu deficit de 4.542 lei; în el figurează și delapidări făcute de odăiași, cu suma de 630 lei. În anul următor este același casier, iar deficitul se ridică la 5901 lei.

În anul 1886 a fost Casier D-l *N. Cuțarida*. Se reduce Buletinul la un singur număr pe an, se forțează încasările din cotizații și se reduce astfel deficitul la 1040 lei.

Cu începere dela 1887 Societatea are Casier pe *Constantin Guran*. În acel an se suprimă cu totul publicarea Buletinului și se reduce deficitul la 772,90 lei. În anul următor starea financiară a Societății devine înfloritoare: se plătesc toate datoriile, se reconstituie fondul social de 500 lei donat de *D. Frunză* și care se cheltuise în anul 1885, și se realizează un excedent de 3861,65 lei. *C. Guran* rămâne casier și în anii 1889, 1890 și 1891, lucrând cu multă râvnă pentru propășirea Societății.

În anii 1892—1894 Societatea a avut Casier pe *Sc. Otolescu*. Starea financiară a Societății fiind bună, s'au putut aplica statutele pentru creierea Fondului Social.

În anul 1895 Casieria a fost ținută de D-l *D. Yarca*. D-sa a făcut eforturi mari pentru a se încasa cotizațiile întârziate și a încheiat bilanțul cu un excedent care s'a trecut la Fondul Social.

În anul 1896 a fost Casier *P. P. Peretz*. Situația financiară a celui an nefiind publicată, iar arhiva pierzându-se, nu putem spune nimic despre acel an.

Din 1897 până în anul 1906, inclusiv, Societatea a avut Casier pe *Nicolae Gallea*. În tot acest interval dânsul a căutat ca veniturile să acopere cheltuielile și să se sporească și Fondul Social, care sub dânsul s'a ridicat dela 17.000 la 38.000. În anul 1900, în care țara a trecut printr'o mare criză financiară, veniturile So-

cietății nu au putut acoperi cheltuielile; situațiunea financiară de pe acel an arătând un deficit de 3971,33 lei. Prin stăruințele depuse de *N. Gallea*, acest deficit a fost acoperit în anul următor.

Dela anul 1907 pânăla 1915 inclusiv, Casier al Societății a fost D-l *Gheorghe Popescu*, sub care starea financiară a Societății a fost foarte prosperă, putându-se face față marilor cheltuieli cerute de publicarea regulată și extinsă a Buletinului. Veniturile Societății, care erau de 23919,44 lei la finele lui 1906, au trecut de dublul acestei sume în 1912, atingând cifra de 47.571,85 lei. Turburările aduse de războiul balcanic în 1913, și de războiul european în anii 1914 și 1915 s'au resimțit și în încasările Societății, și de aceea în acești ani veniturile Societății s'au scoborât sub cifra la care se ridicaseră în 1912, însă nu cu mult, grație eforturilor făcute de Casierul Societății pentru încasarea cotizațiilor. Tot în acest interval de timp s'au făcut și operațiunile financiare pentru cumpărarea locului din Calea Victoriei, despre care vom vorbi pe larg mai târziu.

În anul 1916 se alege Casier al Societății D-l *Theodor V. Balș*. Isbucnind însă războiul nostru pentru întregirea neamului, toată activitatea financiară a Societății a fost paralizată, dela 14 August 1916 până în anul 1919. Incasările nu s'au putut începe decât din vara anului 1918 în București de către D-l *T. Balș* și în Iași de către D-l *S. Ghică*. Pentru a se putea plăti chiria Localului, ocupat de un Cazino german, Președintele *Th. Dragu* a trebuit să facă un împrumut de 10.000 lei la Banca Marmorosch-Blank și C-ie din București. Societatea a intrat în anul 1919 cu un deficit de 7757,85 lei numai, întrucât s'au făcut toate reducerile posibile în cheltuieli.

În anii 1919—1922 Casieria a fost ținută de D-l *Șerban Ghică*, care și-a dat multă o teneală pentru a face față grelelor împrejurări prin care a trecut Societatea din cauza deprecierei continui a leului, căci cotizațiunile nu mai valorau decât 3 lei dinainte de războiu. Au fost momente când Societatea a trebuit să facă împrumuturi la Banca Românească pentru a se putea face unele plăți mai mari, ca depunerea chirii.

În anii 1923—1927 Casier al Societății a fost D-l *T. Atanasescu*, care a depus multă stăruință și multă dragoste pentru îmbunătățirea financiară a Societății. Pe de altă parte, grație insistențelor depuse de Președintele Societății, D-l *N. P. Ște-*

Ńănescu, pe lângă diferitele InstituŃiuni industriale, financiare și de Stat, Societatea a primit numeroase subvenŃiuni cu care numai s'a putut merge înainte și s'a ajuns la frumosul rezultat de anul trecut, cu un excedent de 318.629,15 lei. Darea de seamă a situaŃiunii financiare pe anul 1926 arată în adevăr că, de unde cotizaŃiile membrilor au adus 76.123 lei, subvenŃiunile primite de Societate au atins cifra de 215.000 lei, iar din anunŃuri și reclame pentru Buletin 93.000 lei, afară de 80.161,40 lei venituri diverse. Nu trebuie să uităm însă că tot graŃie Președintelui nostru, Societatea a mai primit donaŃiuni importante pentru desăvârșirea Localului și cumpărarea mobilierului.

Acesta este în rezumat mersul financiar al SocietăŃii în decursul celor 45 ani dela înfiinŃarea ei. Dăm un tablou pe pagina următoare cu veniturile și cheltuelile anuale ale SocietăŃii, în anii pentru care s'au publicat Dări de seamă financiare, sau am putut găsi asemenea Dări de seamă. Cifrele date în acest tablou nu sunt comparative din cauza variaŃiunilor de preŃuri înainte de războiu, mai ales la chirii și la tipărituri, și din cauza marei depreciere a leului după războiu.

În tabloul care urmează rezum activitatea diferiŃilor casieri ai SocietăŃii:

† N. Gallea	10 ani	† C. Bottea	2 ani
G. Popescu	9 „	N. CuŃarida	1 an
S. Ghica	5 „	E. Miclescu	1 „
† C. Guran	5 „	P. Peretz	1 „
T. Atanasescu	3 „	D. Yarca	1 „
T. Balș	3 „	D. Matak	1/2 „
† S. Otolescu	3 „	C. Popescu	1/2 „

În privinŃa verificării gestiunii casierilor, normele au variat. BilanŃul depe anul 1884 îl găsim semnat și de 4 membri ai Comitetului: D-l *C. Olănescu*, *N. Cucu*, *D. Cesianu* și *S. Otolescu*. BilanŃul depe 1885 nu este semnat decât de Casier. Pe anul 1886 îl găsim „*văzut, verificat și aprobat*“ de Președintele *I. G. Cantacuzino*. În anul 1887, bilanŃul este semnat numai de Casier. În ședinŃa dela 30 Octomvrie 1888 Comitetul hotărăște că:

„*Verificarea socotelilor se va face de către trei membri delegaŃi de Comitet din sânul său*“.

T A B L O U

de veniturile și cheltuelile Societății Politecnice, precum și de sumele puse la fondul social

Anul	Venituri	Cheltueli	Fond social	Donațiuni
1882	Nu s'a găsit Darea de seamă			--
1883	" "	" "	" "	—
1884	5742.50	5668.85	500	—
1885	8303.00	8475.45	500	—
1886	7093.50	7079.73	0	—
1887	6300.30	6288.35	0	—
1888	15846.00	11018.57	500	—
1889	13770.00	14236.88	500	—
1890	14122.00	15850.02	500	—
1891	15020.00	14995.14	500	—
1892	22725.00	16242.28	1975	—
1893	25520.00	24149.65	7650	—
1894	Nu s'a găsit Darea de seamă			--
1895	25745.00	23341.39	13000	—
1896	20955.00	20673.10	17000	—
1897	24473.70	22794.45	17000	—
1898	27010.00	23493.66	20000	—
1899	25736.00	21670.43	23000	—
1900	16723.00	20704.33	23000	—
1901	13695.50	13103.44	23000	—
1902	13648.95	11945.76	23000	—
1903	13610.00	13002.68	25000	—
1904	15772.75	11592.59	26000	} <i>Fondul Yorceanu</i> 6 acțiuni Banca N-lă 4500 scrisori Funciare Urbane
1905	21713.60	16945.81	32000	
1906	23914.44	21965.25	38000	
1907	28324.77	21883.20	40000	
1908	32637.10	27371.89	53000	
1909	30483.56	24460.66	58000	
1910	35622.65	23480.13	58000	
1911	38159.38	30765.38	3000	
1912	47571.85	29332.16	15500	
1913	41122.54	34680.64	18000	
1914	38762.20	31400.50	18000	—
1915	41884.20	35052.35	18000	—
1916	Nu s'a făcut Dare de seamă			—
1917	" "	" "	" "	—
1918	" "	" "	" "	—
1919	50389.65	49057.55	18000	—
1920	137336.70	136886.85	18000	—
1921	123468.40	125235.10	18000	—
1922	159001.00	160772.50	18000	—
1923	340429.25	310219.90	18000	—
1924	580952.35	470229.20	18000	—
1925	713252.15	402976.55	18000	—
1926	836076.00	517446.85	18000	—

Starea Casei la 31 Decembrie 1888 o găsim astfel verificată și aprobată de *Comisarii delegați N. Cucu și T. Dragu* precum și văzută și aprobată de Președintele *I. G. Cantacuzino*. Situația financiară pe anul 1889 o găsim verificată de Membrii delegați *Al. Cottescu, H. Schlawe și N. Zanne*, iar în anul următor de *I. Papadopol, Dr. C. Istrati și Dr. Alphons Saligny*. Pe anul 1891 situația financiară este verificată de Membrii delegați *Alphons Saligny, S. Otolescu și I. Papadopol*, iar în anul următor de *F. Pomponiu, H. Schlawe și Colonel Grămățescu*. În anul 1894 situația este semnată numai de Casier și Președinte. De aci înainte situațiunile financiare sunt semnate numai de Casierul Societății, până în anul 1907, când, după propunerea D-lui *Gr. Casimir*, Comitetul instituie anual, odată cu alegerea biuroului, trei censori dintre membrii Comitetului, care să verifice Casieria în timpul anului, să controleze bilanțul și situația casei la 1 Decembrie al fiecărui an și să semneze Dărilor de seamă financiare care se prezintă de Comitet Adunării Generale anuale dela 15 Decembrie. Regula aceasta se urmează de atunci nestrămutat. Până la 1 Ianuarie 1927 au îndeplinit această însărcinare următorii membri ai Comitetului:

A. G. Ioachimescu	17 ani	N. P. Ștefănescu	4 ani
V. Voiculescu	11 „	A. F. Bădescu	3 „
† N. Cerkez	9 „	Șt. Gheorghiu	3 „
Gr. Casimir	5 „	T. Balș	1 an
C. Mereuță	5 „	G. Popescu	1 „
C. Orghidan	4 „		

Prin Statutele de înființare ale Societății Politecnice se prevedea crearea unui Fond Social, care prin dobânzile lui să ajute Societatea în procurare de venituri și din care să-și poată clădi în viitor un Local propriu. Inceputul l'a făcut *Dumătru Frunză* printr'o donațiune de 500 lei într'un titlu de rentă în anul 1883, care însă în urmă a fost vândut pentru a se face față nevoilor Societății, dar s'a reconstituit mai târziu în 1888. Fondul a rămas neschimbat până în 1892 când a început să se sporească prin trecerea la dânsul a taxelor de înscriere în Societate și prin vărsarea la fond a unei părți din excedentele anuale. Fondul a crescut neconținut atingând cifra de 23.000 lei în 1899, dar, din cauza crizei financiare din țară, nu a mai putut spori pânăla

anul 1903, când Societatea a primit donațiunea importantă a lui *Spiridon Yorceanu*. De aci înainte fondul a început să sporească atingând 32.000 lei în 1905, apoi 40.000 lei în 1907, ajungând la 71.000 lei în 1910. În acel an, cumpărându-se de Societate locul din Calea Victoriei, fondul social ca și donațiunea *Yorceanu* au fost întrebuințate, rămâind ca fond social în 1911 numai 3.000 lei, fond care a crescut până la 18.000 lei în 1915, de când a rămas învariabil până azi. Fondul s'ar fi putut spori prin excedentele din ultimii ani, dar s'a rezervat numerariul pentru a se face față eventual nevoilor pentru construcția Localului Societății. Tabloul dat mai înainte, cu veniturile și cheltuielile Societății, arată pe fiecare an și starea fondului social.

Printre donațiunile făcute Societății trebuie să menționăm în prima linie pe cea făcută de *Spiridon Yorceanu*, care la moartea sa în 1903 a lăsat Societății 16 acțiuni ale Băncii Naționale a României și 9 scrisuri fonciare Urbane 5⁰/₀ de câte 5.000 lei, care valorau pe atunci aproape 80.000 lei. O donațiune de 1.000 lei a fost făcută de *Panaît Donici* în primii ani ai Societății, spre a se putea face față cheltuielilor ei. Pentru mobilierul Societății, au făcut donațiuni în natură *D-l C. Olănescu*, *N. Cucu* și alții, iar în bani *E. Arbenz* (3.000 lei), *D. Yarca* (1.000 lei), *A. Pellerin* (2.000 lei), *Compania Fives Lille* (6.000 lei), etc., cu care s'a cumpărat o mare parte din mobilierul actual al Societății.

Din punct de vedere al subvențiunilor, Societatea a primit mai totdeauna dela Ministerul de Lucrări Publice, un ajutor pentru publicarea Buletinului său, cu începere dela anul 1891; sume mai mari sau mai mici, după cum se publica sau nu, numere cu partea administrativă: Legi, Regulamente, Decizii ministeriale, Decrete Regale, etc. referitoare la acel Minister. Subvențiunile au variat între 1.000 și 60.000 lei anual. S'au mai dat uneori subvențiuni de către Ministerul Instrucției Publice, Ministerul de Industrie, Direcțiunea Generală a Căilor ferate, etc.

După războiu, — după cum am mai spus mai înainte, — Societatea a primit subvențiuni importante grație cărora a putut face față cheltuielilor numai cu o cotizațiune de 120 lei anual de fiecare membru. Tabloul următor arată subvențiunile primite de Societate dela 1919 încoace.

SUBVENȚII

pentru tipărirea Buletinului pe timpul 1919 până la 31 Martie 1927

Anii	DONATORUL	SUME		
		Parțiale	Totale	
1919	Ministerul Lucrărilor Publice	16000	98000	
1920	"	6000		
1921	"	6000		
1922	"	6000		
1923	"	10000		
1924	"	20000		
1925	"	20000		
1926	"	14000		
1919	Ministerul Industriei și Comerțului	3000	37000	
1923	"	1000		
1924	"	15000		
1925	"	15000		
1926	"	3000		
1920	Ministerul Comunicațiilor	3000	52000	
1921	"	3000		
1922	"	8000		
1923	"	6000		
1924	"	8000		
1925	"	8000		
1926	"	8000		
1927	"	8000		
1919	Direcțiunea Generală C. F. R.	6000	37250	
1920	"	3000		
1921	"	3000		
1922	"	5000		
1922	"	2250		
1923	"	6000		
1924	"	3000		
1925	"	3000		
1926	"	3000		
1927	"	3000		
1921	Direcțiunea generală a Porturilor și Căilor de comunicație pe apă	5000		29000
1922	"	5000		
1923	"	4000		
1925	"	5000		
1926	"	5000		
1927	"	5000		
1923	Direcțiunea g-lă de poduri și șosele	10000	10000	
1925	Serviciul Hydraulic	5000	20000	
1926	"	5000		
1927	"	10000		
1922	Creditul «Minier»	5000		
	<i>De reportat . .</i>	5000	283250	

Anii	DONATORUL	S U M E	
		Parțiale	Totale
	Report	5000	283250
1924	Creditul „Minier“	50000	—
1925	„	60000	—
1926	„	60000	175000
1922	Societatea «Petroșani»	10000	—
1924	„	100000	—
1925	„	100000	—
1926	„	50000	260000
1922	«Creditul Tecnic»	10000	10000
1922	Șantierul românesc de la Dunăre	5000	5000
1923	Fabrica de mașini «Astra» Arad	20000	—
1924	„	10000	—
1925	„	10000	40000
1923	Societatea forestieră „Ariș”	3000	3000
1923	Inginer Tiberiu Eremia	5000	5000
1923	Societatea «Reșița»	10000	—
1924	„	50000	—
1925	„	50000	—
1926	„	50000	160000
1923	Industria sârmei «Cluj»	10000	—
1925	„	20000	—
1926	„	5000	35000
1923	Fabrica de mașini And. Rieger Sibiu	10000	—
1924	„	10000	—
1925	„	10000	30000
1923	Fabrica de zahăr «Chitila»	10000	—
1925	„	5000	15000
1923	«România» soc. anon. de navig. marit.	10000	—
1924	„	10000	—
1925	„	10000	30000
1923	Soc. de navigațiune fluvială «S. R. D.»	10000	10000
1923	Fabrica de postav «Buhuși»	10000	—
1927	„	3000	13000
1923	Fabrica de tricotaje «Arad»	10000	—
1924	„	10000	—
1925	„	10000	30000
1923	Exploatarea păd. din jurul Aradului	10000	—
1924	„	10000	—
1925	„	10000	30000
1923	Societatea forestieră „Carpatina“	10000	10000
	De reportat . .		1114250

Anii	DONATORUL	S U M E	
		Parțiale	Totale
	Report		1114250
1923	Societatea forestieră „Cosminul”	10000	—
1925	”	1000	11000
1923	Societatea „Pădurea Românească”	10000	—
1925	”	1000	11000
1923	„Redevența”	2500	2500
1923	Societatea „Forajul”	2500	2500
1923	Societatea „Meteor”	2000	2000
1923	Creditul general de comerț și indust.	5000	5000
1923	Creditul „Carbonifer”	5000	5000
1923	Creditul Extern	2000	2000
1924	Inginer C. Orghidan	1000	—
1925	”	1000	2000
1924	Banca Națională a României	50000	50000
1924	Fabrica de mașini „Lemaître”	10000	10000
1924	Uniunea Industriilor Metalurgice	15000	15000
1925	Societatea Franco-Română de materiale de drum de fer	10000	—
1926	”	5000	15000
1925	„Clădirea Românească”	2000	2000
1925	„Cosminul” Uniunea Română	1000	1000
1926	Societ. de Credit Industrial Național	10000	10000
1927	Dir. g-lă a Regiei Monop. Statului	5000	5000
	Total		1295250

Despre donațiunile făcute pentru Localul Societății, vom vorbi la capitolul respectiv.

Este aci locul de a mai adăoga că Societatea a contribuit, după măsura veniturilor sale, la diferite opere de caritate sau de interes național. Ea a făcut donațiuni Ligei Culturale, la diferite Societăți de caritate și de ajutor, la Familia Luptătorilor, la creierea Fondului de apărare națională înainte de războiu, la care a subscris a treia parte din coțizațiunile ei anuale, adică 5.000 lei, în urma cărei contribuțiuni s'a primit dela *Regele Carol I*, prin Ministrul de războiu, expresiunea Innaltelor Sale mulțumiri.

Pentru pagubele suferite de Societate în timpul războiului, Comisiunea de Despăgubiri a evaluat pierderea la 43.735 lei, care până acum nu s'au plătit nici în parte cel puțin.

Lucrările Societății

Dela înființarea Societății până azi, Comitetul ei și Adunările Generale s'au ocupat de mai multe chestiuni care interesau propășirea tehnică și economică a țării, sau care erau în legătură cu interesele Corpului Tecnic. Multe din aceste chestiuni nu au putut fi duse la sfârșit, din lipsa de timp a Comisiunilor în studiul cărora se dăduseră, sau din cauză că studiul lor serios cerea cheltuieli pe care Societatea nu le putea suporta. Trebuie să mărturisim însă că unele din chestiunile puse nu se puteau rezolva cu mijloacele de care dispuneau membrii Comisiunilor la noi în țară, din lipsa de Biblioteci tehnice sau din lipsa de concurs a autorităților interesate. De aceea, citind cineva numeroasele numiri de comisiuni în Dărilor de seamă ale ședințelor Comitetului și ale Adunărilor Generale, nu trebuie să rămână surprins că numai unele dintr'ânsele au desăvârșit lucrările cu care au fost însărcinate și dintre acestea că au fost multe care au rămas cu studiile în arhiva Societății.

Vom arăta aci unele din chestiunile mai mici cu care s'a ocupat Societatea și vom lăsa la urmă, în capitole speciale, pe cele cu care s'a ocupat Societatea mai mult și cu care probabil că va avea să se ocupe și în viitor și anume: organizarea Corpului tehnic, chestiunea angajării streinilor pentru proiectarea și executarea lucrărilor publice, chestiunea respectării titlului de inginer și chestiunea atacurilor care se aduc din când în când inginerilor.

Avize. În primul an al Societății, Primăria Capitalei a cerut Societății să-și dea avizul asupra proiectului de distribuire a apei în oraș, să se pronunțe asupra stării unor case pe străzile pe care făcea canale, etc.

Societatea a fost solicitată deseori să-și dea părerea asupra unor instrumente noi inginerești, asupra unor aparate sau asupra unor invențiuni, fie de către autorități, fie de către persoane interesate la întreținerea lor.

Societății i s'a cerut, de diferite Ministere, avize asupra unor proiecte de legi sau regulamente, asupra unor chestiuni de învățământ, de organizare muncitorească, asupra caetelor de sarcini și condițiunilor generale pentru întreprinderi de lucrări publice, etc. Societatea nu a putut avea totdeauna la îndemână mijloacele necesare pentru a putea da răspunsuri la cererile ce i se făceau și de a-și da avizul asupra unor chestiuni puse.

Lucrări particulare. Prin Regulament, Societatea putea să se însărcineze cu facerea de proiecte sau lucrări pe care dânsa le încredința membrilor săi. Astfel în primii săi ani de existență, i s'a cerut facerea de expertize tehnice, virificări de planuri, control de buna executare a unor lucrări, facerea de măsurători și de devize. S'a cerut și elaborare de proiecte de mică importanță. În urmă însă Societatea nu s'a mai ocupat de asemenea chestiuni.

Cadastrul. Imediat după declararea de Utilitate publică a Societății, Ministrul *Dabija* o însărcinează cu studiul condițiunilor în care s'ar putea începe la noi facerea cadastrului, și anume i se cere mai întâiu facerea unui program de lucrări. Adresa Ministerului se termină astfel:

„Sigur, Domnule Președinte, că voi avea ocaziunea să mă feticit de a fi însărcinat cu această lucrare pe Societatea Politehnică și că se va justifica plăcerea ce mi-a cauzat constituirea ei. Profit de această ocaziune, spre a vă asigura de deosebita mea considerațiune“.

Societatea avea între membrii ei pe *J. Pușcariu*, care făcuse aplicații de ridicări cadastrale în Elveția; ea îl însărcinează cu ținerea unei conferințe, care a avut loc în sala de ședințe a Consiliului Comunal al Capitalei. Examinându-se de către Comitet chestiunea, s'a ajuns la concluziunea că, din cauză că timpul și mijloacele Societății nu permit a se studia suficient această chestiune la Societate, ar fi mai nemerit ca să se numească la Minister o Comisiune care să se ocupe de aproape numai de chestiunea Cadastrului țării.

Norme și prescripțiuni pentru lucrări. Una din preocupările de căpetenie ale Societăților de ingineri și arhitecți, este și aceea de a pregăti și publica norme și prescripțiuni pentru calitatea materialelor, calculul construcțiilor, executarea și întreținerea lucrărilor, evaluarea diferitelor categorii de lucrări, remunerarea inginerilor pentru proiectarea, executarea și controlul lucrărilor, etc.

Din acest punct de vedere putem spune că la Societatea Politehnică nu s'a făcut mai nimic, deși chestiunea s'a pus în mai multe rânduri. Cauza este că asemenea lucrări cer studii, încercări, experiențe, personal ajutător, etc. pentru care veniturile Societății nu au permis să se afecteze sumele necesare.

În 1892 C. *Guran* a ținut mai multe conferințe asupra caetelor de sarcini, după care se numise o Comisiune care să se ocupe de coordonarea și unificarea lor la diferite administrațiuni. Un studiu foarte serios în aceeași chestiune a fost prezentat Societății în 1908 de D-l *Pandele Iliescu*. În 1919 Ministerul de Lucrări Publice a cerut Societății să se ocupe de această chestiune. Până în prezent nu s'a făcut însă nimic în această privință.

Pentru construcțiunile de beton armat, S. *Soru* a arătat în Buletinul Societății din 1914, necesitatea unor norme pentru proiectare și executare. Necesitatea unor norme, în mod general, o relevă și D-l C. *Bușilă* într'o notă din anul 1915, pe care o încheie cu speranța ca chestiunea să se ia în studiu când timpurile vor ajunge în stare normală. În anii 1918 și 1919, pe timpul când *Anghel Saligny* era Ministru de Lucrări Publice și D-l C. *Bușilă* Secretar General al aceluși Minister, s'au dat ordine Serviciilor și Consiliului tehnic superior pentru alcătuirea de norme și prescripțiuni oficiale, însă lipsa de personal și de mijloace au făcut ca să nu se obțină rezultatele așteptate. Direcțiunea Podurilor metalice a alcătuit o prescripțiune, care s'a publicat în Buletinul Societății din anul 1920, dar care nu a căpătat forma legală până azi.

În ședința Comitetului dela 1 Noemvrie 1920 se cere ca Societatea să se ocupe de această chestiune, iar D-l *I. Ionescu* arată necesitatea de a se face secțiuni pe specialități, care să studieze diferitele feluri de prescripțiuni, care, după ce vor lua forma definitivă, s'ar supune aprobării Ministerului, spre a deveni obligatorii. Chestiunea s'a mai adus de curând în dezbaterile So-

cietății și sperăm că după ce Societatea va scăpa de grija construcției și amenajării oclalului, să se poată dispune de mijloace spre a se aduce la îndeplinire și această mare îndatorire a ei. Astăzi Serviciile tehnice și Biurourile tehnice particulare lucrează după nenumărate circulări oficiale sau norme date de Societăți streine, dintre care unele nu se potrivesc cu condițiunile dela noi, nici cu natura și calitatea materialelor de care dispunem, nici cu putința ca industria națională să dea produse care să corespundă în totul acelor norme streine. Construcțiunile care se fac pe baze de norme diferite, nu mai sunt comparabile, așa că din exploatarea și experiența care se fac cu dânsese nu se pot scoate concluziuni folositoare pentru viitor.

Dicționarul tehnice. Încă din primul an al Societății s'a pus de către *Gheorghe Duca*, la 30 Noemvrie 1882, chestiunea alcătuirii unui dicționar tehnic al limbii române. Inginerii, care lucrau pe atunci în țară, veniseră cu studii făcute prin Franța, Belgia, Germania, Austria, Ungaria, Italia, Polonia, astfel că termenii care se întrebuițau pentru aceiași noțiuni erau cu totul diferiți, încât uneori nici nu se puteau înțelege unii cu alții. Chiar la Școala de Poduri și Șosele, Profesorii, cu studii făcute în diferite țări, sau cu preferințe pentru anume autori sau somități tehnice, întrebuițau nomenclaturi diferite pentru acelaș obiect, pentru aceiași idee. Mi-amintesc că trecând dela o oră la alta, auzeam *forță tăetoare, putere forfecătoare sau efort tranșant*. Necesitatea unui dicționar tehnic era evidentă.

S'au numit la Societate opt Comisiuni pe specialități care să se ocupe de această chestiune. Societatea însă a pornit-o pe o scară prea mare cu dicționarul tehnic, ca și Academia cu Dicționarul limbei române. În 1885 se cere ca să se litografieze cuvintele tehnice în limba franceză și să se trimită membrilor din toată țara, spre a se lua expresiunile cele mai bune din limba poporului, și pentru ca fiecare membru să-și dea ideea asupra celui mai nemerit cuvânt corespunzător termenului francez. Nu s'a obținut nici un rezultat, deși au venit un număr mare de răspunsuri. În Martie 1886 *Alphons Saligny* propune să se revină la distribuția pe specialități, și să se ia de model un dicționar mic. Nici de data aceasta nu s'a ajuns la nici un rezultat.

Chestiunea se reia din nou în 1889 când *M. Romniceanu* cere să se numească o Comisiune care să se ocupe de această chestiune. Se alege *Anghel Saligny, M. Romniceanu, C. Mănescu, Sp. Haret* și D-l *C. M. Mironescu*. Aceștia nedispunând de timpul necesar, nu au putut să-și îndeplinească această însărcinare. În Adunarea Generală din Mai 1890, *N. Maxențianu* a adus din nou chestiunea în discuțiune, de când nu s'a mai vorbit de dânsa. În 1893 *E. Lazarovici* ridică din nou chestiunea prin Buletinul Societății, dar fără nici o urmare.

Este aci locul să spunem că Secțiunea matematică a Societății române de științe, printr'o Comisiune compusă din D-nii *G. Em. Filipescu, A. G. Ioachimescu, I. Ionescu, T. Lalescu, și G. Țițeica*, a elaborat un *Vocabular matematic*, în care s'au stabilit și unele cuvinte tehnice și care ar putea fi continuat pe specialități ingineresti.

Publicațiuni. În afară de Buletinul său, Societatea Politehnică, a făcut foarte puține publicațiuni. Propuneri în această privință nu au lipsit. Astfel *Mihail Romniceanu* a făcut pentru prima dată propunerea ca Societatea să scoată o Bibliotecă tehnică în limba română, însă realizarea ei ar fi cerut sume mari de care Societatea nu dispunea. S'a făcut propunerea să se editeze un Calendar tehnic anual, contopindu-se la rigoare, cu acela care apărea pe vremuri la Căile Ferate. Nici această idee nu s'a realizat.

S'a propus publicarea unui dicționar de cuvinte tehnice în două sau trei limbi streine, dar fără rezultat, tot din motive financiare.

Cu ocaziunea discuțiunii Legii Corpului Tehnic, Societatea a tipărit un anteproiect de lege.

În anul 1891, pe baza unei subvențiuni mai mari acordate de Ministerul Lucrărilor Publice, s'a publicat o colecțiune de Legi, Regulamente, Decrete, Deciziuni, Circulări ale aceluși Minister.

În anul 1900, pentru a se răspunde atacurilor aduse inginerilor, pe pretinsa risipă și lux în executarea lucrărilor publice, s'a imprimat o mare broșură de 130 pagini intitulată: *Lucrările publice și exploatarea Căilor Ferate. Răspuns la criticile aduse inginerilor*, care s'a trimis autorităților, parlamentarilor și persoanelor care se ocupau cu treburile Statului.

După războiu Societatea a mai scos broșuri cu ocaziunea suspendării Legii Corpului Tecnic de către Parlamentul dela Iași; cu ocaziunea pregătirilor de concesiune a atelierelor Căilor ferate la streini; altele în chestiunea învățământului tehnic, cu ocaziunea acordării titlului de inginer de către Institutele Universitare, etc.

Broșuri cu conținut științific, nu s'au publicat de către Societate; membrii ei însă au făcut numeroase extrase din articolele pe care le-au publicat în Buletinul Societății. Unele dintre aceste extrase au fost plătite de Societate.

Ca îndemn și ajutor de publicațiuni tehnice, Societatea nu și-a putut îndeplini până azi obligațiunea ei regulamentară, tot din lipsa de mijloace.

Legea pensiilor. În Adunarea generală dela 2 Mai 1890, C. *Guran* cere ca Societatea să se ocupe de situația majorității membrilor față de legea pensiilor, căci inginerii din Serviciile extraordinare, plătite din credite, nu aveau dreptul la pensie. Majoritatea însă a găsit că Societatea nu se poate angaja pe acest tărâm. Biouroul Societății însă a atras atențiunea Ministerului de Lucrări Publice asupra stării nenorocite a familiilor inginerilor decedați, care au slujit în Serviciile de construcțiuni, și *Al. Marghiloman*, pe atunci Ministru, a elaborat un proiect de lege în acel scop. Acel proiect nu a putut trece. El este publicat în primul număr al Buletinului din 1891.

Chestiunea se reia din nou în anul 1892, când se convoacă Adunarea generală la 8 Februarie 1892 spre a se discuta această chestiune. Se alege o Comisiune care să se prezinte Miniștrilor de Lucrări Publice și Finanțe, și se delegă *Al. Gafencu, Anghel Saligny, C. Sinescu, M. Romniceanu* și *D-l E. Radu*. Chestiunea a fost rezolvată definitiv de *D-l C. Olănescu* pe timpul când era Ministru de Lucrări publice, modificându-se legea pensiilor astfel ca și inginerii plătiți din sume nebugetare să aibă aceleași drepturi la pensie ca cei ale căror posturi sunt prevăzute în Bugetul Statului.

Congrese. Societatea Politehnică nu a ținut și nu a organizat Congrese. O singură încercare, făcută în 1913, nu s'a putut înfăptui din cauza războiului nostru cu Bulgaria, din acel an și din cauza războiului european din anul următor.

La 6 Iunie 1913 Comitetul a fost seziat de „*Cercul inginerilor din Iași*“, de a se ține în acel oraș un Congres general al inginerilor din toată țara. Ideia aceasta a fost admisă și s'a numit o Comisiune compusă din D-nii *C. Bușilă, St. Cristodulo, G. Popescu și C. Răileanu* pentru studierea chestiunii și pentru a intra în legătură cu inginerii din Iași. Războiul balcanic a făcut ca Congresul să nu se poată organiza în acel an, și să se ia măsuri pentru ținerea lui în toamna anului următor. Comisiunea și-a prezentat raportul în ședința dela 13 Decembrie 1913.

Comisiunea propunea ca Congresul să se țină la Iași sub auspiciile Societății Politecnice; arăta Comitetele care urmau să fie constituite; se propuneau Secțiunile și se arăta care chestiuni de ordin tehnic sau profesional s'ar putea discuta acolo. În ședința dela 11 Ianuarie 1914 se însărcinează D-nii *C. Bușilă, St. Mirea și C. Răileanu* cu elaborarea programului. S'a ales apoi un Comitet de patronaj din Miniștrii de Lucrări Publice, de Industrie și de războiu; s'a ales Președinte de onoare *C. Olănescu*, Președinte *Anghel Saligny*, ca Secretar general D-l *C. Bușilă*; apoi 14 Vice-Președinți, 1 Casier, 2 Secretari și 34 Membri. S'a pus la ordinea zilei 8 chestiuni și s'a hotărât ținerea Congresului în zilele de 4, 5 și 6 Octombrie. Războiul european însă, care a cerut concentrarea a o mulțime de ingineri pentru nevoile armatei, a zădărnicit ținerea acestui Congres. Congresul dela Iași, și altele în diferite orașe din teritoriile alipite, s'au ținut după războiu de către Asociațiunea generală a Inginerilor din România, Societatea Politehnică fiind reprezentată totdeauna printr'un delegat.

Garantarea titlului de inginer

Una din chestiunile cele mai desbătute în Societatea Politehnică a fost aceea a respectării și garantării titlului de inginer și a celui de arhitect, pentru a se curma abuzurile care se fac cu aceste titluri de către persoane fără școli și studii speciale superioare. Chestiunea s'a pus și la noi ca și în alte țări, căci în mai toate titlul de inginer nu este garantat prin legi, cum este cazul pentru medici sau avocați.

În Adunarea Generală dela 15 Decembrie 1896 D-l *N. Cutzarida* propune ca Societatea să se intereseze de chestiunea garantării titlului de inginer și arhitect și dă un rezumat al unui proiect de lege care să se studieze și să depună în Parlament, prin Guvern sau prin inițiativă parlamentară. Chestiunea se trimite în studiul Comitetului.

În anii de criză financiară dela începutul secolului actual, chestiunea titlului de inginer a devenit mai arzătoare din cauză că o parte dintre inginerii dela Stat fuseseră licențiați din Serviciile publice iar lucrările publice și particulare încetaseră aproape cu totul. Adunarea Generală fiind din nou sesizată de această chestiune, Comitetul numește o Comisiune compusă din *E. Balaban* Președinte, și D-nii *R. Baiulescu*, *N. Cuțarida*, *I. Ionescu* și *D. Matak* care să facă un proiect de lege și o expunere de motive pentru garantarea titlului de inginer și arhitect. Proiectul este discutat de Comitet și de Adunarea Generală și prezentat D-lui *I. Grădișteanu* și mai târziu D-lui *I. I. C. Brătianu*, pe atunci Miniștri de Lucrări Publice, spre a fi examinat și apoi depus în Parlament. Răspunsurile date au fost că această chestiune atinge interesele multor profesioniști, și că asimilarea cu avocații și medicii nu se poate susține de oarece după pierderea unui proces, sau după moartea unui bolnav, erorile nu se

mai pot repara, pe când inginerul poate fi tras oricând la răspundere pentru proiectele care le elaborează sau lucrările pe care le face, încât libera concurență nu trebuie stânjenită.

În anul 1901, cu ocazia legii meseriilor, Inginerii fuseseră trecuți printre meseriași, libera practică a lor trebuind să se admită după cercetări analoge ca pentru orice meserie și pe baza unui carnet de capacitate. Societatea Politehnică a protestat în contra acestui mod de a vedea, arătând că pretutindeni o diplomă dată unui inginer îi dă dreptul la liberul exercițiu al profesiei sale. Articolele privitoare la ingineri au fost scoase atunci din Legea Meseriilor.

Cu înmulțirea numărului inginerilor din țară, chestiunea respectării titlului de inginer a fost din nou adusă în discuțiunea Societății, mai ales că arhitecții reușiseră în 1909 să li se asigure, de către Primăria Capitalei, dreptul de a prezenta numai dâșii proiecte de clădiri mai însemnate pentru aprobare. În anul 1913 D-l *I. Ionescu* publică un articol în Buletin în această privință, iar cu ocaziunea organizării Congresului Inginerilor, care era să se țină înainte de războiu la Iași, s'a pus la ordinea zilei și chestiunea respectării titlului de inginer. În această chestiune D-l *A. I. Pinchis* pregătise un memoriu care s'a publicat în Buletin în anul 1915.

După războiu, chestiunea aceasta a rămas în seama Asociațiunii Generale a Inginerilor. De aceia vedem că în ședința dela 1 Noemvrie 1920 cererea D-lui *Albert Toussaint* prin care protestează în contra tendinței Conducătorilor de Lucrări Publice de a li se acorda titlul de inginer, este trimisă acelei Asociațiuni.

În anul 1921 s'a ivit o nouă chestiune în legătură cu a titlului de inginer. Institutele de știință aplicată, de pe lângă Universitățile noastre, văzând că titlurile de licență acordate absolvenților lor nu sunt căutate, s'au gândit ca să schimbe acele titluri în titlul de inginer. Acest titlu era de domeniu public și întrucât putea fi luat de persoane fără nici o școală, fără nici un titlu academic, a fortiori putea să se ofere unor absolvenți de Facultate.

Dacă acești ingineri universitari ar fi fost lăsați la libera concurență cu cei ce absolvesc Școli tehnice superioare, chestiunea nu prezenta nici un inconvenient mai mare decât cele ce erau deja în uz. Însă prin această acordare de titlu se urmărea mai

curând sau mai târziu introducerea acestor ingineri, fără pregătire tehnică suficientă, în Corpul Tecnic al Statului, și în acest caz Societatea Politecnică nu mai putea rămâne indiferentă. Pe lângă demersurile făcute de Asociațiunea Generală a Inginerilor, Societatea Politecnică discută chestiunea în Comitet și în Adunări Generale, face împreună cu Asociațiunea Generală a Inginerilor un memoriu, și publică în broșuri și răspândește articolul D-lui *I. Ionescu* privitor la Școlile Politecnice și Institutelor Tecnice Universitare. Prin articole publicate prin ziare și prin discursul ținut de D-l *C. M. Mironescu* în Senat, s'a amânat discuția legii în Parlament. Totuși sub Guvernul următor, titlul de inginer a fost acordat și absolvenților Institutelor Universitare, creindu-se o nouă serie de ingineri declasați, căci mulți din cei ce absolvesc asemenea institute vin de cer să-și completeze studiile la Școlile Politecnice din țară.

După cum se vede de aci, de când chestiunea titlului de inginer a fost ridicată la Societatea Politecnică și până azi, nu numai că titlul de inginer nu a fost bine îngrădit, dar a fost extins, și tendința este de a se extinde neconținut. În țări, în care se obținuse îngrădirea în timpul războiului, ea a fost distrusă în urmă.

Legea corpului tehnic

La 14 Ianuarie 1889, inginerul *Botiarolu* supune examinării Comitetului un memoriu privitor la modificarea Legii drumurilor și la organizarea Serviciilor Ministerului de Lucrări Publice, lucrare care se dă în cercetarea unei Comisiuni compusă din *Gheorghe Duca, Mihail Romniceanu, Constantin Guran* și *D-l Elie Radu*. De atunci s'a pus și chestiunea reorganizării Corpului Tehnic al Statului, care funcționa pe baza regulamentului din 1862.

În anul 1890 venind *Titu Maiorescu* Ministru ad-interim la Lucrările Publice, trimite Societății Politecnice următoarea adresă:

„Regulamentul pentru organizarea Corpului Tehnic al acestui Minister, decretat la 4 August 1862 ne mai corespunzând în împrejurările actuale cu dezvoltarea ce au luat diferitele Servicii publice dependente de acest Departament și cu progresele Școlii noastre de Poduri și Șosele, am decis ca o Comisiune compusă din Domnii membri ai Consiliului tehnic împreună cu mai mulți ingineri din diferite ramuri de administrațiune să se ocupe cu studiarea și cu întocmirea unui proiect general de organizare a sus zisului Corp.

In dorința ca o asemenea lucrare să fie rezultatul unui studiu amănunțit și care să nu lase nimic de dorit, vă rog cu onoare, Domnule Președinte, să binevoiți a supune această chestiune și în deliberarea D-lor Membri ai Societății ce prezidați și a-mi comunica rezultatul la care veți ajunge, dacă se poate sub forma unui proiect de Regulament sau de Lege.

Mulțumindu-vă mai dinnainte de binevoitul concurs, vă rog a primi asigurarea prea distinsiei mele considerațiuni“.

În lunile Ianuarie-Aprilie 1891 Comitetul a studiat această chestiune și a însărcinat pe *C. Guran* cu facerea unui raport în această privință. Chestiunea însă s'a amânat din cauză că se văzuse că o lege, cum ar fi dorit Societatea să se facă, ar fi trecut greu prin Corpurile Legiuitoare. Chestiunea s'a reluat însă după un an, când fiind Ministru D-l *Constantin Olănescu*, a pregătit un proiect de lege pentru Corpul Tecnic al Statului. Comitetul a însărcinat pe *M. Romniceanu* și *Sc. Ottolescu* ca să facă un rezumat al discuțiilor urmate în Comitet și a convocat la 28 Noembrie 1892 o Adunare Generală în Amfiteatrul Școlii Naționale de Poduri și Șosele. La acea Adunare, *C. Guran* a prezentat un contra-proiect. După discuțiuni aprinse, s'a hotărât să se roage D-l *C. Olănescu* ca să trimeată proiectul D-sale spre a fi cercetat și de Societatea Politehnică. D-sa a răspuns că va trimite Societății 300 exemplare din proiect imediat ce va fi imprimat, spre a se distribui membrilor, a lua cunoștință de dânsul și a-și putea exprima dezideratele. La 6 Ianuarie se ține o nouă Adunare Generală fără rezultat. În zilele de 24 și 25 Ianuarie, chestiunea devenind urgentă, de oarece proiectul de lege trecuse prin Consiliul de Miniștri, Adunarea Generală a ținut 5 ședințe la Universitate, discutând articol cu articol și făcând propuneri de modificări și adaoase la un mare număr de articole. O Comisiune compusă din *I. G. Cantacuzino*, *C. Guran* și *C. Sturdza* a redactat desideratele Societății, care au fost apoi prezentate Ministrului, de Președintele *Al. Gafencu*. Multe din acele desiderate au fost avute în vedere la votarea Legei Corpului Tecnic. Votarea Legei amânându-se pentru toamnă, Comitetul a mai examinat chestiunea și a trimis noi desiderate. Legea s'a votat, s'a pus în aplicare la 1894 și a dat inginerilor și conductorilor Statului, Județelor și Comunelor o situațiune mai bună, o siguranță și stabilitate mai mare în funcțiunea pe care o ocupau și a permis astfel o dezvoltare și o propășire foarte rapidă a Corpului Tecnic Național. Inginerii vor păstra totdeauna o adâncă recunoștință D-lui *Constantin Olănescu* pentru înfăptuirea acestei legi care le-a permis să se desvolte în liniște, la adăpost de fluctuațiunile politice, care erau la noi o spaimă a funcționarismului.

Este incontestabil că o lege, oricât de bună, nu poate să mulțumească pe toată lumea. Din această cauză chestiunea Corpului

Tecnic a venit deseori în discuțiunea Societății și în Buletinele sale. Chiar în primii ani s'au ivit discuțiuni privitoare la interpretarea unor articole privitoare la înnaintări. Inginerii stagiați găsindu-se puși prea în inferioritate față de colegii lor de clasă ingineri ordinari, au intervenit de mai multe ori la Comitetele Societății pentru ameliorarea situațiunii lor, până ce s'a putut obține o reducere de stagiu și o avansare automată la îndeplinirea stagiului legal.

În anul 1908 D-l inginer *N. Petculescu* publică o serie de articole în care se compară legea noastră cu legile similare din Prusia, Belgia, Franța, Italia în vederea unor modificări a Legii Corpului Tecnic. În anul 1912 depunându-se în Parlament o serie de modificări a Legii, din partea unui grup parlamentar, Societatea intervine pentru apărarea Legei vechi, astfel că proiectul de modificare a fost înmormântat. Prin o serie de articole D-l *I. Ionescu* arată, în Buletinul Societății, lipsa de seriozitate a modificărilor propuse și a argumentelor date în expunerea de motive.

În 1915 chestiunea Legii Corpului Tecnic se discută din nou în Buletin de D-nii *C. Bușilă* și *I. A. Petrescu*.

În anul 1918 se depune în Parlamentul dela Iași un proiect de modificare a unor articole din Legea Corpului Tecnic, care era de fapt o suspendare provizorie a Legii, pentru a se da posibilitate Ministrului de a face mișcări în Corp după voia sa. Membrii Comitetului aflători la Iași s'au întrunit sub președinția D-lui *St. Gheorghiu*, spre a discuta chestiunea. În ședința dela 25 Iunie se însărcinează D-l *C. Bușilă* cu redactarea unui memoriu, în conformitate cu discuțiunile urmate, și se delegă o Comisiune compusă din D-nii *E. Radu*, *N. Cerkez* și *C. Bușilă* spre a prezenta acel memoriu Ministrului de Lucrări Publice. Memoriul și răspunsul Ministrului au fost tipărite și trimise și ziarelor locale. Ministrul a asigurat Delegațiunea că va aplica modificările cu multă chibzuință, că nu va aduce nici o atingere Corpului Ingineresc, că revocările se vor face prin motivări documentate, dar că va uza de dreptul ca înnaintările și mutările dintr'un serviciu într'altul să fie făcute de dânsul timp de 6 luni, în afară de orice prevedere a Legii Corpului Tecnic. Inamovibilitatea și stabilitatea inginerilor depinzând de Ministerul Lucrărilor Publice erau astfel complet desființate. Societatea nu

a putut împiedeca aplicarea noilor dispozițiuni, însă cu schimbarea Ministerului în toamna aceluși an, venind ca Ministru al Lucrărilor Publice *Anghel Saligny*, s'au desființat toate măsurile luate pe baza articolelor modificate și s'a restabilit starea anterioară de lucruri.

Dela războiu încoace, Legea Corpului Tehnic, a mai suferit oarecare mici modificări, principiile ei sănătoase au rămas însă neclintite până azi.

Angajarea streinilor pentru proiectarea și executarea lucrărilor publice, sau pentru exploatarea serviciilor Statului și Comunelor.

Una din chestiunile cele mai importante pe care a urmărit-o, și o va avea de urmărit încă mult timp Societatea Politehnică, este angajarea inginerilor streini pentru proiectarea de construcțiuni, de căi de comunicațiune, de îmbunătățiri agricole și de alte lucrări tehnice. După cum am arătat, Societatea Politehnică își are origina în încrederea pe care Țara și conducătorii ei au avut-o în capacitatea și destoinicia inginerilor români și ea nu poate rămâne impasibilă când vede că se aduc acestei încrederi atingeri nemeritate.

Este fără îndoială că sunt chestiuni noi, sau de natură cu totul specială, ca invențiuni garantate prin brevete, pentru care consultarea sau angajarea unor ingineri streini este indispensabilă; însă singurii care pot, și trebuie, să se pronunțe în asemenea ocaziuni, pentru consultarea sau aducerea unor streini, sunt inginerii. Numai ei sunt în măsură să arate cine trebuie să fie consultat în anumite chestiuni și cine să fie angajat pentru anumite lucrări, după cum medicii recomandă suferinșilor pe somitățile streine pe care le-ar putea consulta, spre a le ușura chinurile și a le prelungi viața.

O chestiune de aceeași natură este acordarea concesiunilor la streini, fie pentru executare de lucrări, fie pentru exploatarea unor servicii publice. Statul și Comunele noastre au făcut triste experiențe cu asemenea concesiuni, experiențe care nu mai trebuiesc repetate astăzi, când se dispune de personal tehnic capabil și suficient, când se pot găsi mijloacele financiare necesare la noi în țară.

Societatea Politehnică a fost nevoită deseori să atragă atențiunea autorităților pentru nesocotirea elementului tehnic național în elaborarea proiectelor, executarea lucrărilor și darea conce-

siunilor și să protesteze cu energie ori de câte ori s'au ivit asemenea cazuri. Iată aci câteva din chestiunile de această natură, care au preocupat Societatea Politecnică.

În anul 1901, Primăria Capitalei a început tratative cu Compania de gaz pentru prelungirea concesiunii și cedarea iluminatului electric pentru o nouă perioadă. Societatea Politecnică a arătat Consiliului Comunal eroarea ce se face prin acea prelungire de concesiune, și că inginerii români își pot lua sarcina și răspunderea de a conduce instalațiunile Companiei, când ele vor reveni peste câțva timp Primăriei; în fine că prin asemenea prelungiri de concesiuni Comuna se lipsește de venituri frumoase de care avea mare nevoie pentru ridicarea edilitară a Capitalei. Societatea nu a putut opri înfăptuirea concesiunii, dar rezultatele s'au văzut. Compania a fost surprinsă de războiu fără rezervele necesare, nu a fost în stare să satisfacă nevoile orașului și a fost lichidată de Primărie. Protestul pe care l-a trimis atunci Societatea Politecnică Ministerului de Interne, pentru ca Comunele să nu se mai adreseze la streini pentru concesiuni și lucrări, decât numai atunci când s'ar dovedi că acestea nu se pot face de Români, sau de către inginerii și antreprenorii români, a avut de efect că D-l C. Olănescu, pe atunci ministru de Interne, a dat o circulară în acest sens tuturor autorităților comunale.

În toamna anului 1901, cu ocazia angajării hidrologului *Lindley* de către Comuna Craiova pentru alimentarea orașului cu apă, Societatea Politecnică a trimis un protest lui P. S. Aurelian, Ministru de Interne și D-lui I. I. C. Brătianu, pe atunci Ministru al Lucrărilor Publice.

În anul 1905 Comuna București angajează pe *Lindley* pe 10 ani, pentru sporirea alimentării cu apă, pentru toate lucrările de edilitate publică, precum și pentru toate chestiunile administrative și financiare în legătură cu ele. Tot pe atunci *Lindley* fusese angajat de către Comuna Ploești pentru alimentarea și canalizarea orașului, de Comuna Brăila pentru canalizare și de Comuna Pitești. Societatea a trimis un protest D-lui I. Grădișteanu, Ministru Lucrărilor Publice, în contra acestor nesocotiri aduse Corpului tehnic român. Societatea a publicat în Buletinul său contractele, jîgnitoare pentru demnitatea Țării, încheiate la București și Ploiești cu acel hidrolog, și le-a adus la cunoștința publicului și a reprezentanților Națiunii. S'au publicat articole

în Buletin și în presa zilnică de membrii Societății, pentru lămurirea opiniei publice; s'a tipărit și s'a răspândit cu profuziune în țară și în străinătate, avizul Consiliului Tecnic Superior, pentru proiectele propuse de acel hidrolog, relative la sporirea alimentării cu apă a orașului București, din care se vedea că *Lindley* nu a venit cu nici o idee nouă care să nu fi fost propusă mai înainte, că nu a fost în stare să se țină de angajamentele luate și că prin lucrările propuse se pot periclita cele existente. De altfel, soluțiunea propusă atunci de inginerii români, s'a aplicat după războiu pentru noua sporire a alimentării Capitalei, cu deplin succes.

* * *

În anul 1906 Primăria orașului Iași dă în licitațiune publică lucrările pentru alimentarea cu apă adusă dela Timișești. De data aceasta serviciul acestor lucrări a fost încredințat inginerilor români; însă pentru licitația a treia, publicațiunile și caetele de sarcini au fost întocmite în așa fel, încât inginerii și atreprenorii români să fie înlăturați dela executarea acelei lucrări. Lucrarea a fost încredințată unei Case din Viena. Societatea Politecnică a convocat atunci o Adunare Generală în Fevruarie 1907, în care s'a votat, cu oarecari modificări, moțiunea propusă de D-l *I. Ionescu*, moțiune care se termină astfel:

„Societatea Politecnică, deplin convinsă că această lucrare se putea executa, fie în totalitate, fie fracționată în loturi, de către inginerii antreprenori români, regretă că s'a eliminat concurența inginerilor români, și își exprimă speranța că pe viitor asemenea proceduri nu se vor mai întrebuința“.

Faptul că Societatea Politecnică nu a putut opri concesiunea gazului, că nu a putut înlătura încheerea contractelor cu *Lindley*, și că nu a putut anula ultima licitație a lucrărilor de alimentare dela Iași, a produs, bineînțeles, nemulțumiri mari la mulți ingineri români, care vedeau în toate acestea o desconsiderare a Societății, și o lipsă de energie a ei. Societatea Politecnică însă, sub sfaturile bătrânilor ei conducători, a procedat totdeauna cu calm și demnitate; ea a căutat să atragă atențiunea cârmuitorilor acestei Țări asupra greșelilor pe care le fac, asupra stării de înălțare și de progres la care a ajuns tehnica română, iar nu să pună piedici în opera lor de guvernământ. Societatea nu a căutat

ca, prin întruniri publice, campanii de presă, congrese sau alte mijloace, să-și ajungă numai decât scopul propus. Un proverb italian spune că: „*In orice bloc de marmură, există o statuă*“. Chestiunea este însă, cum trebuie scoasă de acolo acea statuă. Ea nu se poate obține prin lovituri repezi și puternice, ci prin lovituri mici și numeroase, prin poleiri succesive până ce opera de artă apare în toată splendoarea ei și face fala artistului și a țării în decursul veacurilor. Așa a procedat Societatea Politehnică și așa este bine să se procedeze și pe viitor, căci succesele vin fără mare întârziere. Astfel în chestia *Lindley*, la prima schimbare a autorității comunale, Primăria Capitalei l-a desărcinat, lăsând toată conducerea serviciilor pe seama inginerilor români, iar mai târziu la licitațiuni antreprenorii români au putut reuși să ia lucrări foarte importante de alimentări, canalizări, etc.

* * *

O chestiune de această natură, de o gravitate mai mare, s'a ivit după războiu. Refacerea Căilor Ferate, și mai ales a materialului rulant al lor, mergea foarte greu din cauza lipsei de orientare și de fonduri suficiente. Din această cauză Guvernul s'a oprit la soluțiunea concesionării atelierelor Statului la consorțuri streine franceze și engleze. În ședința Comitetului dela 24 Noembrie 1920, D-1 *N. P. Ștefănescu*, Președintele Societății, referitor la starea Căilor ferate, spune următoarele:

„*De doi ani așteptăm să se înlătore dificultățile și să se repare relele provocate de războiu, la această instituțiune. Vedem însă că situația Căilor ferate nu numai că nu se îmbunătățește, dar se înrăutățește, așa că dela un cap la celălalt al țării toată lumea se întrebă cu îngrijorare ce se poate face pentru îndreptarea acestei Instituțiuni, de care depinde în cea mai mare măsură situația economică și financiară a țării. Lăsând să continue această stare de lucruri este ușor de prevăzut ruina țării și trecerea căilor ferate în mâna streinilor. Trebuie deci a veni în ajutorul administrațiunii lor pentru a le scăpa cât mai este timp*

Ori, cine sunt acei care trebuie să dea acest ajutor? În prima linie inginerii. Ingerii au construit și au exploatat căile ferate, ei astăzi au datoria să dea concursul lor făcând sacrificii pentru a le readuce la starea înfloritoare din trecut. Găsesc că este de datoria Societății Politehnice, în sânul căreia se găsesc inginerii

români, atât cei ce sunt astăzi în serviciul căilor ferate, cât și aceia cari și-au închinat întreaga activitate a vieții lor acestei Instituțiuni și cari au contribuit la dezvoltarea ei. Propun deci ca Societatea Politehnică să studieze și să arate Guvernului măsurile ce membrii săi cred că urmează a le lua“.

D-l N. Zanne arată că chestiunea este de mare urgență și că ar fi o rușine pentru țară ca să ajungem la o concesiune streină. Se alege o Comisiune care să studieze chestiunea; se întocmește un memoriu împreună cu delegațiunea Asociațiunii Generale a Inginerilor, și se prezintă Comitetului la 8 Decembrie un raport făcut de *Anghel Saligny, Th. Dragu* și D-nii *E. Miclescu* și *Al. Cottescu*. Se hotărăște ca Președinții celor două Societăți, să prezinte acel memoriu Primului Ministru și Ministrului Comunicațiilor, iar *Anghel Saligny*, să-l înmâne *M. S. Regelui*, care i-a acordat o audiență la 15 Decembrie.

În ședința dela 21 Ianuarie 1921 D-l *N. P. Ștefănescu*, aduce la cunoștința Comitetului, hotărârea guvernului de a se concesiunea la streini atelierele Căilor ferate și expune discuțiunile urmate la Uniunea Industriașilor, unde fusese delegat de Comitet ca să ia parte; comunică totdeodată că în privința reorganizării Căilor ferate, Ministrul Comunicațiilor i-a spus că proiectează o autonomie a Căilor ferate, cu un consiliu de administrație ales de Guvern, Consiliu care va numi pe Directorul General.

La 29 Ianuarie Comitetul examinează din nou chestiunea concesiunii atelierelor Căilor Ferate și hotărăște moțiunea ce s'a supus Adunării Generale, care a avut loc a doua zi. D-l *N. P. Ștefănescu* comunică Adunării Generale răspunsurile date de către Ministrul Comunicațiilor, și de către Primul Ministru, din care reeșia că Guvernul era angajat cu darea concesiunii și că crede că Corpul tehnic nu poate face față nevoilor de atunci. În urma discuțiunilor urmate, Adunarea votează următoarea telegramă către *M. S. Regele*:

„Inginerii români, membri ai Societății Politehnice, văzând că Guvernul Țării este hotărît să concesioneze la streini atelierele Căilor Ferate, mă însărcinează să rog respectuos pe Majestatea Voastră să împiedece jăptuirea acestui act, care este începutul concesionării la streini a exploatării Căilor Ferate și chiar începutul distrugerii neatârării românești.

Inginerii români, care timp de jumătate de veac au dat cea mai mare contribuție la propășirea României, asigură pe Majestatea Voastră că astăzi se simt în stare mai mult ca oricând să facă față nevoilor actuale și că toți cei din Instituțiunile particulare pun serviciile lor la dispoziția Guvernului, pentru a-l ajuta la refacerea Căilor ferate.

Construcțiunea și exploatarea exemplară pânăla războiu a celor 3700 km. de cale ferată, construcțiunea podului peste Dunăre, a portului Constanța, a docurilor din Galați și Brăila, a porturilor Dunărene și alte lucrări mari făcute de ei, sunt mărturia destoiniciei lor și a întregului personal român care a contribuit la această rodnică activitate.

Concesionarea la streini a atelierelor Căilor Ferate, pe lângă pericolul iminent ce aduce apărării țării în caz de războiu, urfi și o recunoaștere nedreaptă a nepuținței Statului român în România mare, de a îndeplini sarcina ce a avut în vechiul Regat și va descuraja pe tinerii români de a mai îmbrățișa cariera de inginer, tocmai acum când țara mărită are necesitate de un număr cât mai mare de ingineri români.

Faptul că Societatea Politecnică, Asociația Generală a Inginerilor Români și Consiliul Superior al Comunicațiilor, adică factorii competenți în această materie, s'au pronunțat contra acestei concesionări, arată greșeala ireparabilă ce face Guvernul, care este chemat să dea încrederea în puțința refacerii prin propriile forțe ale țării.

Rog pe Majestatea Voastră să primească sentimentele respectuoase de adânc și nestrămutat devotament al Inginerilor membri ai Societății Politecnice“.

Acțiunea întreprinsă de Societatea Politecnică a avut un deplin succes, căci s'a renunțat la concesionarea atelierelor și la alte concesiuni ce inevitabil ar fi urmat. Adunarea Generală din 15 Decembrie 1921, ascultând Darea de seamă despre activitatea Societății în acel an, a trimis următoarea telegramă lui Anghel Saligny:

„Membrii Societății Politecnice întruniți în Adunarea Generală anuală, vă aduc omagiul lor de mulțumire pentru căldura cu care ați apărat și susținut importanta chestiune a căilor ferate, în care Corpul ingineresc a apărat interesele țării, precum și

în susținerea drepturilor ingineresti în chestiunea învățământului tehnic superior“.

Mai menționăm că cu ocaziunea schimbării Legii Căilor Ferate din anul acesta, Societatea a protestat în contra tendinței de a se pune această administrațiune sub influența organelor politice. De acest protest nu s'a ținut seama; dreptatea cauzei susținute ca și altă dată, nu va întârzia să se vadă și să se revină la apărarea Căilor Ferate de influențele nefaste ale politicei.

Atacurile aduse inginerilor

Societatea Politehnică a căutat totdeauna să răspundă atacurilor nedrepte ce se aduceau inginerilor în general, sau Corpului Tehnic al Statului în particular, de către persoane necunoscătoare, induse în eroare de streini, sau de persoane rău voitoare, ori de instituțiuni interesate pentru asemenea critici. Astfel, încă din primii ani s'au relevat atacurile aduse în Parlament inginerilor în privința construirii Docurilor și Antrepozitelor din Brăila și Galați, atribuindu-se lor întârzierea care se punea începerii lucrărilor.

În anul 1900, cu ocaziunea crizei celei mari care a bântuit țara, mulți oameni politici surprinși de lipsa lor de prevedere și de rezultatele la care dusesse politica lor financiară, au început să acuze, mai întâiu prin presă și apoi în Parlament, și cu multă patimă, pe ingineri că au ruinat țara făcând lucrări inutile, nerentabile și luxoase. Societatea a numit atunci o Comisiune compusă din D-nii *G. Caracostea, M. Gaicu, I. Ionescu, Al. Periețeanu, C. Răileanu și Gr. Stratilescu* care să facă un răspuns acelor critici. Comisiunea a făcut un raport care a trecut prin Comitet și prin Adunarea Generală, și care s'a tipărit apoi în un volum de 130 pagini în 4°, intitulat: „*Lucrările publice și Exploatarea Căilor Ferate. Răspuns criticilor aduse inginerilor*“.

Prin Memoriul care s'a publicat, s'a arătat mai întâiu că din \$15.690.308 lei cheltuiți până atunci, 422.010.308 lei sunt cheltuiți prin concesionari, de a căror lucrări inginerii români nu pot fi făcuți răspunzători și că o bună parte din rest s'a întrebuițat pentru refacerea lucrărilor concesionate. Traseurile făcute prin concesionari, nu urmăreau ușurarea tracțiunii pe liniile ferate, ci costul minim pe kilometru și kilometri mulți. Linia era dusă prin

terenuri inundabile, sau așezată pe terenuri fugătoare neconsolidate; Linia Cernavoda-Constanța avea mai multe curbe decât kilometri și a trebuit să fie complet refăcută. Ialomița, Argeșul, etc., Oltețul chiar, au pornit-o la vale cu podurile de pe ele. Grinzile metalice erau rău concepute, defectuos construite și cu nituri de plumb prin găuri nepotrivite. Stațiile erau la distanțe de 10—15 km., și insuficiente. Locomotivele erau mici și puțin puternice. De fapt, din cei 422.010.308 lei dați concesionarilor, nici jumătate nu s'au băgat efectiv în lucrări, lipsurile toate trebuind să fie împlinite de inginerii români. Aceștia au căutat să facă lucrările ce li s'au încredințat, după toate regulile științei tehnice și după toate progresele realizate, în țările occidentale, căci altfel Companiile streine nu ar fi permis ca vagoanele lor cu mărfuri să treacă granița României. S'a arătat că explozierile au absorbit pentru unele linii sume cu totul disproporționate; s'a arătat mai apoi că partea ce revine esteticeii în lucrări este cu totul neînsemnată. În fine s'a arătat modul cum s'a făcut, de către inginerii români exploatarea căilor ferate, comparându-se cu rezultatele obținute în alte țări, cu linii mai vechi și cu trafic mai mare.

În Memoriu s'a arătat că cei care au hotărît ce anume linii să se facă, nu sunt inginerii, ci reprezentanții națiunii și deci inginerii nu pot fi făcuți răspunzători de nerentabilitatea liniilor. Nici-o linie nu s'a făcut la noi pe baza unui studiu economic și financiar, ci după cererea Miniștrilor și reprezentanților națiunii. În privința licențierii inginerilor din serviciul Statului pe 1 Aprilie 1900, cu reducerea la 3 luni, în loc de 6, cât prevedea Legea Corpului tehnic, pentru plata salariului pe jumătate în caz de licențiere, Memoriul arată că prin asemenea măsuri se dezorganizează Corpul Tehnic al Statului, se distrug uneltele lui de lucru, și se pune țara în inferioritate de luptă economică cu streinătatea.

Memoriul a luminat opinia publică asupra acuzațiunilor nedrepte aduse inginerilor români. În urma unei audiențe acordată de *Regele Carol I* lui *Anghel Saligny*, în care acesta i-a expus situațiunea creiată Corpului Tehnic prin licențieri în masă de ingineri, situațiunea s'a îmbunătățit, licențierile au încetat; Societatea a intervenit pentru cazarea inginerilor rămași fără ocupațiuni, și pentru însărcinarea lor cu lucrări de executat. Mulți

nu s'au mai reîntors apoi în funcțiuni publice, măbind numărul antreprenorilor români.

Cu ocaziunea trecerii unor modificări aduse Legei Corpului Tehnic de către Parlamentul din Iași, s'a vorbit, fără preciziuni, de abuzuri săvârșite de inginerii dela Stat. Membrii Comitetului, aflători la Iași, au protestat în contra unor afirmațiuni generale de această natură și au cerut Ministerului ca vinovații să fie trimiși în judecată conform Legii Corpului Tehnic, nefiind admisibil, ca pentru câțiva vinovați, dacă realmente sunt, să se blameze un Corp întreg. Ministrul a promis că va proceda după cum a cerut Societatea.

Societatea Politehnică își va face totdeauna datoria de a lua apărarea inginerilor în contra oricărei acuzațiuni nedrepte și nejustificate aduse Corpului lor.

B u l e t i n u l

Primele Statute ale Societății Politecnice obligau Comitetul să alcătuiască o Dare de seamă despre lucrările Societății, despre comunicările care îi sunt făcute, sau despre chestiuni științifice ori industriale pe care ar fi crezut nemerit ca să le aducă la cunoștința membrilor. Darea de seamă trebuia să se publice periodic și să se trimeată fiecărui membru al Societății. Tot prin Statute, oricine era admis în Societate trebuia să prezinte un memoriu asupra unei chestiuni științifice, industriale, sau asupra unei lucrări executate.

Societatea nu-și lua răspunderea pentru părerile membrilor săi, exprimate în Buletin, dispozițiune care se menține și astăzi și care se imprimă pe coperta fiecărui număr.

Prin Regulamentul de aplicare al Statutelor, care este și astăzi în vigoare, în toate părțile lui care nu sunt contrare Statutelor actuale, Buletinul trebuie să cuprindă următoarele:

1. Prescurtări din discuțiunile urmate în ședințele Comitetului, din care să se vadă lămurit ideile emise de fiecare, opiniunile exprimate și obiecțiunile făcute.

2. Un rezumat al chestiunilor celor mai importante publicate în revistele științifice și tehnice din alte țări.

3. Reproducerea, în rezumat, a diferitelor lucrări primite la Societate, a rapoartelor care i-au fost trimise și recenzioni pentru cărțile primite la Bibliotecă sau pentru publicațiunile care vin în schimbul Buletinului.

Primul număr din fiecare an al Buletinului trebuie să conțină lista membrilor Societății, cu arătarea titlurilor, funcțiunilor, și adreselor lor. Prin dispozițiuni ulterioare, hotărâte de Comitet, această listă trebuie să arate și data admitterii în Societate a fiecărui membru, precum și să se dea o listă a membrilor de-

cedați în ultimii 7 ani, și care au stat în Societate până la finele vieții lor.

Intinderea Buletinului și numărul fasciculelor de publicat, în fiecare an, trebuiau să fie în raport cu starea financiară a Societății. Comitetul a hotărât, în mai multe rânduri, ca toate veniturile aduse de Buletin să fie afectate totdeauna publicării lui.

Fiecare membru al Societății are dreptul la un singur număr din Buletin; autorii articolelor publicate, aveau dreptul la 10 exemplare. Tirajele aparte ale articolelor sau memoriilor, sunt în sarcina autorilor lor.

În afară de Buletin, Comitetul mai putea publica broșuri speciale, asupra unor anumite chestiuni, sau să ajute pe membrii, care nu dispun de mijloace suficiente, la publicarea unor lucrări importante ale lor.

* * *

Chestiunea Buletinului, și în special a apariției lui regulate, a fost una din cele mai desbătute în Comitetele și Adunările Generale ale Societății, fiindcă era una din cele mai importante pentru existența și dezvoltarea ei. S'au examinat numeroase propuneri, fie pentru a i se mări resursele, fie pentru a îndemna pe membri să publice studii și lucrări, fie pentru a face ca autoritățile să publice într'ânsul descrierea proiectelor și a lucrărilor mari care se fac în țară, pentru a-l transforma într'un Monitor Tehnic al lucrărilor publice dela noi și a-l face să devină astfel interesant și mai răspândit, nu numai printre ingineri, dar și pentru persoanele care se ocupă cu progresul tehnic, precum și pentru tecnicianii de prin țările streine. S'a căutat astfel ca să se plătească articolele originale și traduceri făcute de către membrii Societății, să se dea premii, etc. S'a căutat să se dea o importanță din ce în ce mai mare publicării de anunțuri, scoțându-se chiar numere speciale cu dânsese și cu informațiuni de ordin tehnic.

Pentru organizarea și publicarea Buletinului, s'au încercat diferite soluțiuni, angajându-se fie unul, fie mai mulți redactori, cu sau fără plată, făcându-se Comitet de redacțiune, punându-se Redacțiunea sub patronajul unor persoane care să poată insista pentru trimiterea de articole privitoare la lucrările din țară, făcându-se Comitet superior de redacțiune, etc.

Sforțările pe care le-au făcut diferiții Președinți ai Societății, Comitetele ei și redactorii Buletinului, spre a-i asigura o aparițiune regulată și a-l face să corespundă scopului și dorințelor membrilor Societății, au fost foarte mari. Sacrificiile materiale pe care Societatea le-a făcut pentru Buletinul său au fost de asemenea foarte mari, căci el a absorbit mai mult de a treia parte din veniturile Societății, întrecând în mulți ani prevederile bugetare și punând starea financiară a Societății în deficit. Și acestea toate nu fără motive serioase, după cum se crede de unii, căci Buletinul este semnul exterior de viață al ei, și este factorul cu care dânsa vine în contact cu țara și prin care va ajunge, într-o vreme, să fie cunoscută de lumea tehnică străină.

Buletinul Societății a fost punctul principal de sprijin pe baza căruia s'a obținut, cu unanimitate la Cameră, recunoașterea ei ca Persoană morală și juridică. Iată în adevăr o parte din raportul Comitetului Delegaților, relativ la acea lege:

„Pentru a împlini partea științifică a acestui program, Societatea Politehnică a alcătuit o publicațiune care este în al nouălea an al existenței sale. În acest Buletin sunt consemnate, între altele, toate lucrările Corpului nostru ingineresc, și toate producțiunile lumii noastre savante. Buletinul, pe lângă serviciile ce le aduce inginerilor noștri, este dar și un document de istorie prețios pentru țara întreagă, deoarece el singur a urmărit zi cu zi dezvoltarea științifică a României în acest domeniu.

Cu toate că această publicațiune impune sarcini grele; cu toate că ea absoarbe o mare parte din veniturile sale; cu toate că în fine majoritatea membrilor este recrutată dintre tinerii ingineri, pentru care participarea la această operă constituie adevărate sacrificii, Societatea a mers progresând și putem zice că ea este astăzi stăpână pe destinele sale“.

Din cauza mijloacelor financiare restrânse de care a dispus Societatea la diferite epoce, din cauza marilor preocupări ale inginerilor cu serviciile și cu lucrările lor, și din cauza puținilor colaboratori pe care i-a avut, Buletinul rare ori a putut apărea regulat, la timp, și nici nu a putut conține materialul bogat și important pentru istoricul dezvoltării noastre tehnice, la care se așteptau cititorii lui, în urma lucrărilor mari și importante și a construcțiunilor numeroase care s'au făcut în Țara noastră.

Materia publicată în Buletinul Societății Politecnice este foarte variată. În afară de chestiuni privitoare la Societate, ca Lista membrilor, necroloage, Dărilor de seamă ale ședințelor Comitetului și Adunărilor Generale, ale unor Comisiuni speciale, ale excursiunilor făcute, ale banchetelor date, s'au mai publicat o mare parte din Conferințele ținute de membri la Societate, și chiar din conferințele lor ținute prin altă parte; s'au mai publicat memorii sau rapoarte făcute de membrii Societății către Minister, sau către Direcțiunea Generală a Căilor Ferate, sau către alte servicii. În Buletin se găsesc articole originale de știință pură și aplicată, descrierea de proiecte sau de lucrări publice sau particulare, chestiuni de ordin tehnic, industrial, economic, juridic sau social; chestiuni privitoare la istoria ingineriei și arhitecturii. S'au publicat traduceri de articole de prin reviste streine, sau de prin uvrage tehnice, pe o scară poate prea întinsă, — din lipsa de material tehnic național, — și care cu drept cuvânt a dat loc deseori la protestări justificate din partea membrilor Societății căci, din nefericire, uneori traducerile au fost împinse până la plagiate, fără arătarea de origină. Unii redactori ai Buletinului au dat o importanță destul de mare rezumatelor din reviste și opere tehnice streine, recenziilor de cărți noi apărute, bibliografiei cărților noi, etc.

Pentru mărirea resurselor Buletinului s'a căutat să se dea o extindere cât mai mare anunțurilor. Ele însă nu au putut produce cât trebuia, din cauza neaparițiunii regulate a Buletinului și puținei lui răspândiri în lumea tehnică și economică. Pentru a se înlătura aceste inconveniente, după propunerea lui *M. Romniceanu*, în anul 1892 s'a scos un *Supliment al Buletinului* cu rezumate de prin Reviste streine și cu anunțuri, care a apărut mai întâiu lunar și apoi de două ori pe lună. El a început să apară în Mai 1893, a dat la început ceva rezultate bune, dar în urmă el devenise o nouă sarcină pentru Societate, așa că a încetat de a mai apare din 1896. Numai în anii în care Buletinul apărea regulat, se desvolta și partea privitoare la anunțuri; aceasta mai ales în anii în care Buletinul apărea de două ori pe lună, odată cu partea tehnică și altă dată cu partea administrativă. E de menționat aci interesul și munca pe care a depus-o în această direcțiune, regretatul secretar al Societății *I. D. Teodor*.

În schimbul unor mici subvențiuni, deseori neîndestulătoare pentru cheltuielile respective pe care le-a făcut Societatea, s'au publicat și anunțuri ale Ministerelor de Lucrări Publice, Domenii, Industrie și Comerț, Instrucțiune Publică, precum și ale unor Administrațiuni, ca Direcțiunea Generală a Căilor Ferate, a Porturilor și Căilor de Comunicație pe apă, etc. În fine mai putem adăoga că Societatea a publicat și gratuit anunțuri ale unor Instituțiuni sau Societăți științifice, când ele puteau interesa pe membrii Societății noastre.

Pentru a se vedea evoluțiunea pe care a luat-o Buletinul în ultimii 45 ani, și greutățile prin care a trecut, voi face aci un rezumat al fazelor prin care a trecut, al progreselor și regreselor pe care le-a avut, și a ideilor care s'au emis privitor la aparițiunea și conținutul lui.

* * *

Buletinul Societății Politecnice nu a început să apară decât din anul 1885, din lipsa mijloacelor bănești ale Societății, pânăla acea dată. Darea de seamă a Comitetului pe anul 1884 arată că nu se încasaseră din cotizații aproape 4800 lei, din lipsa cărora, între altele, nu s'a putut face „*Publicarea Buletinului merit a dovedi că Societatea există și produce*“. În anul 1885 D-l C. Olănescu, luând Președinția Societății, hotărăște, la 10 Ianuarie, începerea publicării Buletinului, iar Comitetul aranjează materia primului număr la 17 ale aceleiași luni.

În anul 1885 Buletinul a apărut la două luni odată, în formatul 8°, cu 330 pagini în total, — după cât se pare, prin îngrijirea lui *Constantin Sinescu*, fost Profesor la Școala Națională de Poduri și Șosele. El s'a tipărit destul de îngrijit la Tipografia Ștefan Mihalescu. Abonamentul era de 12 lei pe an. În Buletin s'au publicat, conform Regulamentului, Lista membrilor, Dări de seamă ale ședințelor Comitetului și ale Adunărilor Generale, Conferințe din cele ținute la Societate, traduceri și rezumate din reviste streine; în schimb foarte puține dări de seamă de lucrările care se făceau în țară. În Darea de seamă a Comitetului, dela finele anului 1885, găsim următoarele privitoare la Buletin:

„*Comitetul a crezut de asemenea că publicarea Buletinului Societății era merită să îmboldească activitatea membrilor și să stabilească acel curent de comunicațiune intelectuală ce dorim,*

mai presus de toate, a vedea desvoltându-se într'o Societate ca a noastră..... Cu drept cuvânt am putut fi însă încercați de descurajare, când am văzut că numeroșii noștri camarazi însărcinați cu conducerea și executarea unor lucrări destul de importante, nu au voit a împărtăși nimic celorlalți, prin publicarea în *Buletin*, a studiilor și întâmpinărilor D-lor în exercițiul funcțiunii cu care sunt investiți“.

Incasările cotizațiilor mergeau foarte greu, așa că ultimul număr nu s'a putut scoate decât în anul 1886, sub îngrijirea lui *I. Pușcariu*, iar trei numere, apărute în 1885, nu s'au putut achita tipografului în cursul anului acela. Din această cauză. în anul 1886 nu s'a scos decât un singur număr de către *Dumitrescu Tassian*, iar în anul 1887 *Buletinul* a încetat de a mai apare.

În anul 1888, se hotărăște din nou aparițiunea *Buletinului*. *Gheorghe Duca* este chiar de părere ca Societatea să renunțe la Localul închiriat, cerându-se voie ca ședințele să se țină pe la autorități, numai ca să se poată aloca mai mult pentru *Buletin*. Se hotărăște ca tot Comitetul să lupte pentru adunarea de materie și Biuroul să aibă grija publicării. Comitetul decide împărțirea *Buletinului* în 6 părți:

1. Sumarele ședințelor, situații financiare.
2. Lucrări originale, memorii, proiecte.
3. Extrase din reviste streine.
4. Cronica, coprinzând dări de seamă despre lucrările în curs de executare, statistici, licitații, bibliografii, etc.
5. Documente oficiale.
6. Anunțuri.

Se decide ca pentru planșe să se facă un atlas special.

Aceste desiderate au fost urmate întocmai. Prin îngrijirea lui *Mihail M. Romniceanu*, care a avut sarcina de Redactor al *Buletinului* în anul 1888, au apărut 6 numere cu 832 pagini în total, în care s'au publicat dări de seamă despre lucrările cele mai mari care se proiectau sau executau pe atunci în țară, ca Memoriul Podului peste Dunăre, Docurile din Brăila și Galați, podurile combinate de șosea și de cale ferată dela Cosmești peste Siret și de peste Jiu lângă Craiova, podul peste Olt la Slatina, clădirea Școalei Naționale de Poduri și Șosele, calea

ferată Vaslui-Iași, etc. Apoi lucrări originale de chimie ale Doctorilor *Alphons Saligny* și *Constantin Istrati*, studii teoretice de inginerie, etc. Buletinul acela poate fi luat de model și pentru viitor. Cu drept cuvânt Comitetul a putut scrie în Darea de seamă pe 1888 următoarele:

„Scopul principal al Comitetului D-voastră a fost întemeierea Buletinului pe baze serioase și publicarea lui în mod regulat. Din primele cinci numere ce ați primit, ați putut, Domnilor membri, judeca despre progresele făcute. Grație concursului colegilor noștri, am putut da seama despre o parte din mărețele lucrări executate în țară în ultimii ani; multe rămân încă necunoscute; este de datoria noastră a le scoate la lumină și a tinde din toate puterile ca Buletinul nostru să devină Monitorul activității României în toate ramurile tehnice. Dacă, întorcând privirile spre trecut, ne dăm seama de progresele materiale făcute în țară, putem fi mândri de opera oamenilor tehnici; ar fi o nepăsare neertată a nu ne sili ca aceste opere să fie cunoscute de toți, o ingratitude ca numele autorilor să fie expuse uitării. Buletinul nostru, este merit, credem, a împlini această sarcină; el trebuiește să fie scopul nostru principal și să căutăm cu toții a-l ameliora în continuu, punându-l pe picior de egalitate cu publicațiunile similare streine“.

Mai putem adăoga că anul acesta Buletinul a apărut și cu o *tablă de materii*, ceiace nu se făcuse mai înainte, boală de care Buletinul a suferit deseori, și de care suferă și acum de mai mulți ani.

În anul 1889 Buletinul a apărut în condițiuni analoage, însă cu un cuprins numai de 660 de pagini, fără tabla de materii.

Cu începerea anului 1890, după propunerea făcută de *M. Romniceanu*, se schimbă formatul, admitându-se altul mai mare, în 4°. În acel an Buletinul a apărut la două luni cu un cuprins de 196 pagini, absorbind aproape 40°/₁₀₀ din veniturile Societății. În anul următor de hotărâse aparițiunea lunară și s'a plătit un redactor pentru acest scop. Au eșit numai 4 numere lunar, și alte 4 la câte două luni, în total 220 pagini, însă în mod neregulat. Darea de seamă pe acel an spune următoarele:

„Buletinul Societății este precum cunoașteți singurul document de acest fel care se publică în țară; în el sunt zăgrăvite dezvoltările și progresele zilnice ale corporilor din care facem parte;

de existența lui atârnă și existența Societății. Datoria noastră este de a face să iasă regulat această publicațiune“.

Pentru anul 1892 *Mihail Romniceanu* își ia sarcina redactării Buletinului gratuit, ajutat de *Y. Papadopol*. Buletinul apare la două luni, în total cu 262 de pagini. Buletinul face schimb cu Buletinul Societății inginerilor Sârbi și se trimite studenților români dela Universitatea și Școala Tecnică din Gand. El apare în condițiuni analoage și în anul următor, în 6 numere cu 178 pagini. În acest an a apărut și un Supliment, de două ori pe lună, dela 1 Mai, cu cronici, licitații, bibliografii legi, regulamente, deciziuni, anunțuri administrative și particulare. Redactorul de serviciu era plătit cu 200 lei lunar. Redactor a fost *D-l Gr. Casimir*.

În anul 1894 Buletinul a eșit prin îngrijirea lui *Y. Papadopol*, apărând primele 4 numere la două luni și un singur număr pe ultimele patru luni, conținând în total 172 pagini. Buletinul s'a resimțit atunci de aparițiunea Analelor Ministerului de Lucrări Publice, ceiace a făcut pe Președintele *Anghel Saligny* să propună Ministrului contopirea celor două publicațiuni.

În anul 1895 redacțiunea Buletinului a fost încredințată *D-lui Ion I. C. Brătianu*. Prin stăruințele *D-sale* s'au publicat articole originale și de lucrări mari executate în țară. *D-sa* a renunțat la orice remunerare, cu condițiune ca sumele ce i s'ar fi cuvenit să se dea ca premii pentru cele mai bune și mai interesante scrieri din Buletin. Buletinul a apărut la două luni până la 1 Iulie și apoi câte un număr pe ultimele două luni ale anului, din cauza lipsei de resurse, provenită din neplata cotizațiilor. Un sfert din numărul membrilor nu a plătit nimic în acel an, iar alt sfert numai 2 sau 3 trimestre. În Darea de seamă, semnată de *Anghel Saligny*, se pot citi următoarele:

„Progresul este un cuvânt foarte larg, și putem zice chiar vag, când nu-l deșinim îndeajuns. E bine deci să ne dăm seama ce înțelegem noi pentru Societatea Politecnică, când zicem să-i asigurăm calea spre propășire.

Progresul, tradus în fapte pentru Societatea Politecnică, și chiar după cum se prevede în statute, înseamnă să ajungem:

1. *A avea o gazetă sau o publicațiune bună, permanentă, variată în materii, și care în realitate să aducă joloase, nu numai inginerilor, dar tutulor acelorora care se ocupă și lucrează în*

această țară pentru dezvoltarea tuturilor ramurilor de activitate: industrială, comercială și agricolă.

2. A strânge un fond pentru ca la nevoie Societatea să poată veni în ajutorul membrilor săi, care din diferite împrejurări s'ar adresa la ea.

Sub aceste raporturi nu am progresat, D-lor. Oricare ar fi fost dorința de muncă a membrilor din Comitet, ei nu au putut aduce la îndeplinire punctele de mai sus; căci pe lângă alte dificultăți cu care am avut de luptat, sprijinul material al unora dintre Dvoastră ne-a lipsit.

.....
Publicațiunile noastre nu puteau dar să fie la înălțimea la care sperăm că veți ajunge să le ridicați.

La începutul anului plecasem, noi cei din Comitet, cu gândul să facem mult, să vă dovedim că încrederea ce ne-ați dat era justificată, ca în fine când D-voastră veți veni să ne luați socotelile, să găsiți că ne-am îndeplinit misiunea cu care ne-ați însărcinat.

.....
Cum vedeți, D-lor, progresul Societății în această direcțiune nu a fost așa cum ar fi trebuit, așa cum era de dorit.

Și ca ironie a soartei, această tânguire a lui Anghel Saligny coincide cu timpul cel mai glorios al tehnicii lui, cu timpul în care s'a inaugurat Podul „Regele Carol I“ peste Dunăre la Cernavoda, și când toți inginerii români l'au sărbătorit și slăvit, pentru succesul obținut, pentru faima pe care a dat-o tehnicii române.

În anii următori, Buletinul a apărut sub îngrijirea lui Al. Proca. Comitetul hotărăște suprimarea Suplimentului, care deși a sporit numărul anunțurilor, totuși sporul obținut nu acoperă suplimentul de cheltuieli; pentru ca să se poată obține anunțuri mai numeroase, se hotărăște aparițiunea lunară chiar cu un coprint mai redus al fiecărui număr, de 24—32 pagini. Se fixează plata redactorului și premii pentru publicațiuni. Cu modul acesta și grație stăruințelor și muncii depuse de Al. Proca, Buletinul apare pentru prima dată în mod regulat pe fiecare lună, și cu un cuprint care a depășit îndoitul coprintului pe care l'a avut în anii precedenți, atingând 452 pagini în 40.

Pentru prima dată, pe copertele Buletinului figurează numele Redactorului lui. Se alesese o Comisiune pentru trierea articolelor de publicat și alta pentru premiarea de articole, dar nu a avut ce lucra, căci pe de o parte a venit prea puțină materie de publicat, iar pe de alta veniturile nu au permis acordarea de premii.

În anul 1897 au apărut iarăși 12 numere cu un cuprins total de 408 pagini în 4°. S'au făcut însă puține descrieri de lucrări și s'au publicat puține articole originale. Darea de seamă pe acel an, semnată de D-l E. Radu, se plânge cu drept cuvânt de această stare de lucruri:

„Buletinul nostru a continuat a apare grație neobositului nostru coleg. Al. Proca; articole originale au fost puține, deși suntem siguri că prin dosarele serviciilor publice se găsesc multe lucrări importante care ar putea constitui interesante documente pentru toți membrii Societății; avem anul acesta cea mai evidentă probă că Buletinul nostru nu poate prospera numai cu concursul câtorva colaboratori și ar fi momentul să ne convingem că numai impunându-ne fiecare obligația de a da concursul nostru Buletinului, s'ar putea ca el să ia în activitatea Societății locul pe care îl merită.

Este incontestabil că nu putem pretinde a găsi în Buletin lucrări de acelea ce se obțin prin paciente studii și căutări în laboratoare tehnice, căci pe acest teren investigațiunile noastre se reduc, din cauze independente de noi, la prea puțin lucru; ceea ce putem cere Buletinului este ca cel puțin:

1. Să fie un bun și precis organ de informație pentru toți membrii, de oricare lucru ne interesează pe toți.

2. Să aibă un caracter documentar de toate lucrările executate în țară: descrieri, planuri de execuție, costuri de lucrări, etc.

Și în acest sens este evident că ar fi multe de publicat, până când să putem vedea și noi că se consacră pentru laboratoare și institute de Căutări Tehnice, sume tot așa de importante ca pentru institutele care s'au creat în ultimii ani pentru bacteriologie, fiziologie, anatomie, etc., și să putem avea lucrări originale de publicat.

Ori cum ar fi, sperăm că în viitor membrii Societății vor da un concurs mai activ Buletinului și că anul trecut a fost o perioadă trecătoare de stagnare în prosperitatea lui“.

Acest apel nu a adus nici o ameliorare. În anul 1898 au apărut 13 numere cu 406 pagini, însă Redactorul *Al. Proca* a fost obligat să reproducă în Buletin broșuri apărute înnainte, spre a se completa numerele ce trebuiau să apară. În aceleași condițiuni apare și în anul următor, cu 430 pagini.

Cu începerea anului 1900 Buletinul intră într'o perioadă de scădere și ca coprins, din cauza marelui crize financiare care a bântuit țara la finele secolului trecut și începutul celui actual, și ca mărime.

În acel an Buletinul a apărut numai în șase numere, cu 136 de pagini, întrucât restul fondurilor afectate Buletinului au fost întrebuințate pentru tipărirea unui memoriu despre care am vorbit într'altă parte. Publicația Buletinului s'a făcut tot prin îngrijirea lui *Al. Proca*. În anul următor, tot prin îngrijirea lui apar, 12 numere cu mărime redusă, și cu 288 pagini în total.

În anii 1902—1904 redacția Buletinului a fost încredințată D-lor *D. Tacu* și *Sc. Lahovary*. Nu s'au putut scoate decât 6 numere în 1902 cu 182 pagini și 3 numere cu 92 pagini în total în anul 1904. Scăderea veniturilor, în urma reducerii cotizațiilor, a contribuit mult la această stare de lucruri. Darea de seamă din 1904 afirmă că jumătate din cotizații nu s'au încasat în acel an.

În anul 1905 Comitetul s'a ocupat din nou cu chestiunea Buletinului, starea din anii precedenți ne mai putând dăinui. Până și Societatea inginerilor și arhitecților din Bulgaria scotea pe atunci un Buletin cu o aparițiune regulată. D-l *Al. Cottescu* a spus chiar în ședința dela 23 Ianuarie 1905 că:

„Mai putem trăi fără local propriu, însă Societatea nu poate avea viață fără Buletin. În asemenea situațiune se găsesc multe Societăți importante“.

D-sa, care era pe atunci Președintele Societății, a intervenit la Ministerul de Lucrări Publice pentru a se face dări de seamă ale proiectelor care trec pela Consiliul tehnic superior, precum și pe la șefii de servicii, pentru a se da spre publicare articole privitoare la lucrările care se execută în țară. Se alege ca Redactor D-l *Tancred Constantinescu*, care era și secretar al acelui consiliu. Se hotărăște din nou ca Redactorului să i se dea o mică despăgubire pentru cheltuielile care este obligat să le facă. Comitetul decide publicarea lunară a Buletinului, revenirea la vechiul format în 8°, ca fiind mai maniabil, iar dela Aprilie 1905 se face să apară lunar un al doilea număr din

Buletin cu partea administrativă, legi, regulamente, decrete, deciziuni, etc. Această aparițiune bilunară a făcut ca să se încaseze îndoit din anunțuri decât în anii precedenți. Buletinul Tehnic a apărut cu 572 pagini și cu un Supliment de 30 pagini, conținând Darea de seamă a Congresului de Căi ferate ținut în acel an la Washington.

În anul 1906 Redacțiunea Buletinului a fost încredințată D-lui *Vasile Cristescu*. Buletinul a apărut lunar, odată cu partea tehnică și altă dată cu partea administrativă. Partea tehnică conține 608 pagini, în care pe lângă articole tehnice foarte variate, s'a dat cuvenita dezvoltare tuturor chestiunilor ce interesează de aproape Societatea, ca descrierea pe larg a excursiunilor, rezumate din reviste streine, etc. Partea executivă a tipăririi a fost foarte îngrijită, așa că acel volum se prezintă și în condițiuni tipografice excelente. Volumul are la fine o tablă de materie detaliată. Buletinul apare în aceleași condițiuni și în anul 1907 cu un total de 570 pagini și numeroase planșe la partea tehnică. Darea de seamă din acel an spune:

„Publicarea regulată a Buletinului a contribuit să pună imediat în curent pe toți membrii cu activitatea Societății și să desvolte în ei gustul de a scrie. Tot acestei regularități de apariție se datorește și numărul relativ însemnat de anunțuri ce se publică în Buletin“.

În adevăr, din 7362,99 lei cât a costat Buletinul din acel an, 7083 lei au fost veniturile lui proprii, din sumele date de Minister pentru Buletinul oficial administrativ, din abonamente și anunțuri.

În anul 1908, D-l *V. Cristescu* mutându-se din Capitală, a fost ales Redactor D-l *Constantin Răileanu*, care a continuat și în cei doi ani următori. Buletinul a apărut în aceleași condițiuni, de două ori pe lună, având la partea tehnică în acei ani, respectiv 457, 476, 449 pagini.

Din 1911 și până la începerea războiului în 1916, Redacțiunea Buletinului a fost încredințată D-lui *Constantin Bușilă*. D-sa a depus multă stăruință pe la membrii Societății pentru a-i îndemna să scrie, să facă dări de seamă, recenzii, rezumate din reviste streine, bibliografii etc., așa încât a ridicat cu mult nivelul tehnic al Buletinului nostru. Grație muncii sale neobosite, Buletinul a căpătat o extensiune pe care nu o mai avusese din anul

1888. În anul 1911 apar 888 pagini la Buletinul tehnic, în anul următor 916; în anul 1913, cu toată pierderea de timp de aproape trei luni pe care a luat-o activității tehnice a țării războiul nostru cu Bulgaria, tot au apărut 882 pagini. În anul 1914 Buletinul tehnic are 1044 pagini, în anul următor atinge maximum de 1102 pagini în 7 numere, iar în anul 1916, din cauza pregătirii pentru războiu și începerea lui la 14 August al aceluși an, nu s'a putut scoate decât două numere cu 310 pagini; o mare parte din material a fost pierdut la tipografie în timpul războiului. Din fiecare an de aparițiune D-l C. Bușilă făcea o scurtă dare de seamă a Buletinului, rezumând coprinsul și făcând îndemnuri de prosperare pentru viitor. La finele anului 1914, împlinindu-se 30 ani de aparițiune a Buletinului, D-sa face la sfârșitul volumului un scurt istoric al lui, dând lista colaboratorilor de până atunci în număr de 225, pe ani și după alfabet.

În timpul războiului aparițiunea Buletinului a încetat, ca la mai toate Revistele dela noi din țară. Lucrul acesta era prevăzut. În Cuvântul de deschidere al Buletinului pe anul 1915, D-l C. Bușilă spunea următoarele:

„În anul ce-l începem vom trece prin timpuri grele: situațiunea generală aduce enervare și nesiguranță, care se repercutează asupra tuturilor câmpurilor de activitate, și care va avea, fatalmente, influență și asupra revistei noastre. Condițiuni speciale de ordin material, ne reduc mijloacele de publicare a revistei, și vom fi nevoiți a reduce puțin conținutul, cu care ne deprinsesem în ultimii ani de belșug; vom căuta însă a da preferință lucrărilor originale și celor privitoare la chestiunile din țară.....

Noul an de activitate pe care îl începem este un an deosebit, pentru că trecem prin timpurile cele mai tragice din trecutul omenirii, și anul ce-l începem poate să aducă prefaceri radicale în condițiunile de existență a popoarelor lumii. Spectatori azi ai marelui războiu ce se desfășoară în lume, vom deveni poate părtași mâine, căutând ca în vâltoarea, în care cu toți vom fi cuprinși, să eșim în condițiuni mai bune, cu o unitate națională asigurată, care să ne permită să ajungem acolo unde calitățile poporului românesc ne vor pune, față cu celelalte țări ale lumii.

La Buletin ne vom continua cu toții activitatea atâta timp cât aceasta va fi posibil. Români înaintea de toate, și conștienți de menirea lor, inginerii alături de toți ceilalți români, își vor

lăsa ocupațiunile pentru a răspunde la apelul ce va fi făcut eventual de țară. După cum în timpurile normale ale păcii, prin activitatea lor, inginerii au colaborat la creierea atâtor lucrări, care contribuiesc la ridicarea economică a țării, tot așa și în timpurile anormale, ale unui eventual războiu, ce ne va cuprinde poate, inginerii vor ști a pune în serviciul națiunii românești, cunoștințele și mijloacele lor de muncă, pentru a colabora la îndeplinirea „Unității naționale“.

În acest caz vom întrerupe cu plăcere orice activitate pacinică, pentru ca, ajunși la idealul dorit, noi, sau cei ce vor rămâne după noi, să poată relua cu mai mare entuziasm, activitatea pentru propășirea poporului român“.

Este aci locul de a adăuga că în anul 1907, după propunerea făcută de D-l *I. Ionescu* de a se înființa un *Comitet de patronaj*, pentru Buletinul Societății Politecnice, Comitetul a hotărât formarea unui *Comitet superior de Redacțiune*, compus din Președintele Societății, din Directori și șefi de Servicii și din persoane care ar putea contribui cu articole originale, sau ar putea înlesni aducerea de asemenea articole pentru Buletin. Din acel Comitet au făcut parte răposații *I. Baiulescu, E. Balabar, I. G. Cantacuzino, Gr. Cerchez, T. Dragu, Sc. Otolescu, M. Romniceanu, Anghel Saligny, E. Wolff* și D-nii *C. Bușilă, Gr. Casimir, Al. Cottescu, Al. Davidescu, T. Eremie, St. Gheorghiu, A. G. Ioachimescu, I. Ionescu, E. Miclescu, E. Pangrați, Sc. Panaitescu, E. Radu, N. P. Ștefănescu, Gr. Stratulescu, G. Țițeica, P. Zahariad*. La finele anului 1922 Comitetul Superior de Redacțiune al Buletinului a fost desființat, întrucât formatul Buletinului nu mai avea extinderea de dinainte de războiu.

După războiu fiind teamă să nu vină materie prea multă și neselecționată pentru cuprinsul mic al Buletinului, s'a hotărât ca scoaterea lui să fie încredințată unor Redactori, iar îngrijirea tipăririi să o aibă câțiva Secretari de redacțiune.

Ca redactori după războiu au fost: toți anii (1919—1927), D-l *I. Ionescu*; în anii 1919—1921 D-l *C. Bușilă*, în anii 1919—1920 *G. Popescu* și dela 1922 D-l *G. Filipescu*. Ca secretari de redacțiune au fost D-nii *A. Ioanovici* (1919—1920 Iulie), *R. Gavrilesco* (Iulie 1920—1923); *D. Stan* și *I. Popescu* (Iulie 1922—1927). Aceștia au avut în seamă grija tipăririi și s'au achitat cu multă râvnă de sarcina pe care le-a dat-o Comitetul

și Redactorii, precum și D-nii *I. Beleş* (1919), *I. Bușilă* (1920—1921), *E. Prager* (1920), *G. Roșanu* (1921), *A. Bunescu* (1922) care au dat concursul la tipărirea Buletinului în ultimii opt ani.

În anul 1919 Buletinul a cuprins mai multe necroloage ale membrilor Societății morți în timpul războiului, și acte emanate dela Biuroul Societății. Au apărut numai două numere cu 228 de pagini.

În anul 1920 a apărut câte un număr la două luni, nu însă regulat, cu un cuprins total de 932 de pagini, inclusiv o tablă de materii. Hârtia și tipăritul lasă însă mult de dorit, ca de altfel la toate cărțile eșite imediat după războiu. Această desvoltare mare a Buletinului dedea speranța ca refacerea lui să urmeze foarte repede. Lipsa de mijloace financiare a făcut însă ca mărirea Buletinului să se reducă în anii următori. Astfel în anul 1921 apar tot 6 numere la câte două luni, cu un cuprins de 554 pagini; în 1922 nu mai apare decât trimestrial cu 588 pagini în total, iar în 1923 apar două numere trimestriale și trei bimestriale, cu un total numai de 392 pagini.

În anul 1924 Buletinul apare din nou la două luni cu 522 de pagini. Numărul de pe lunile Septemvrie—Octomvrie 1924 au fost închinat lui *Gheorghe Duca*, cu ocaziunea comemorării de 25 ani dela moartea lui.

În anul 1925 Buletinul a eșit tot la două luni, cu 636 de pagini. Ultimul număr din acel an a fost închinat lui *Anghel Saligny* și cuprinde singur peste 200 de pagini.

În anul 1926 Redactorii și-au propus de a scoate Buletinul lunar, în scopul de a se corespunde angajamentelor luate pentru anunțuri și de a se putea astfel spori numărul anunțurilor. Pe de altă parte aparițiunea regulată a Buletinului este un semn de viață al Societății și o obligațiune pentru membri de a-și achită mai cu repeziciune și mai cu dragoste îndatoririle lor către Societate. S'au tipărit astfel 12 numere cu un cuprins de 464 pagini.

Acesta este mersul Buletinului dela aparițiunea lui pânăla începutul anului 1927. El constituie publicațiunea tehnică cea mai importantă dela noi din țară, în ultimii 45 ani, pentru care Societatea a făcut sacrificii foarte mari. Câteva cifre vor fi suficiente pentru a se dovedi acest lucru.

O situațiune exactă a cheltuielilor făcute cu Buletinul este greu de făcut, deoarece anul financiar al Societății se încheie la 1 Decembrie, pe când anul Buletinului începe la 1 Ianuarie iar de multe ori, numere dintr'un an, s'au plătit în anul următor, din lipsă de fonduri. Astfel în anul 1890 din suma de lei 13.770 reprezentând veniturile Societății, 9.346 s'au dat Buletinului. În anul 1900 din 16.723 lei încasați, s'au dat buletinului 7059 lei. Cheltuiala pentru Buletin a trecut de 10.000 lei în 1911, a atins 13.857 în 1915. După războiu cifrele se urcă mult din cauza devalorizării leului, cu toate că Buletinul este mai mic și mai puțin îngrijit tipograficește ca înainte de războiu. Astfel s'a cheltuit în 1920 suma de lei 75.542 la un total de venituri de 137.337 lei; s'a ajuns la 128.393 lei în 1923; la 207.146 lei în 1924 și s'a redus la 183.566 lei în anul trecut. Cum se vede au fost ani în care Buletinul a absorbit mai mult de 50% din veniturile Societății.

Ceiace s'a făcut pentru Buletin de către Societate, dacă nu este mult, și nu poate mulțumi pe toți, nu este nici puțin. Numai cei care au avut ocaziunea să vadă cu câtă muncă, cu câtă desinteresare, cu câtă stăruință și cu câte sacrificii se poate susține la noi o revistă, nu specială, pe care nu o pot citi decât numai câțiva, ci chiar una literară pe care o poate citi o mulțime de cititori, își pot da bine seama că ceia ce a făcut Societatea pentru Buletinul său este în deajuns și că cu greu s'ar fi putut face mai mult, în fața indiferenței ce se întâlnește în această direcțiune.

În privința conținutului Buletinului, putem spune că în 1906 D-l Inginer *N. Georgescu* a alcătuit o tablă generală de materii și nume de autori până atunci, și sperăm că odată cu acest istoric va apare și o tablă de materie generală pentru ultimii 45 ani, pe care a început să o alcătuiască D-l Inginer *D. Stan*.

Biblioteca și Cabinetul de lectură

Prin Regulamentul Societății Politecnice, se dădea o mare atenție formării unei Biblioteci a Societății, care să se alcătuiască din cărți cumpărate, dăruite, primite pentru recenziune sau anunțare în Buletin, ori trimise Societății pentru studiul lor tehnic sau economic. Toate cărțile, imprimatele, manuscrisele, desemnurile, proiectele, fotografiile, tablourile, etc., care se trimeteau, sau se cumpărau, precum și toate modelele, mașinile, etc., ce se primeau la Societate, trebuiau anunțate la prima ședință a Comitetului, menționate în procesele-verbale, depuse la Bibliotecă sau Sala de colecțiuni, și notate într'un registru în care să se treacă toate cu numele donatorului și data când au fost acceptate de Societate. Acest lucru s'a început de mai multe ori dar nu s'a desăvârșit până azi, și de aceia darea de seamă pe care o fac aci este cu totul incompletă. Sperăm că odată cu mutarea Societății în Localul ei propriu, să se poată aduce la îndeplinire acele dispozițiuni regulamentare, întrucât Societatea va poseda o sală și dulapuri admirabile pentru Biblioteca sa.

După Regulament, Biblioteca trebuia să fie deschisă în toate zilele de lucru dela 9 dimineața la 5 seara și dela 8 până la 12 noaptea: atât de mare era pe atunci ardoarea de cultură tehnică și de ținerea în curent cu progresele ingineriei. Era interzisă luarea de cărți acasă, afară de Președinte și cei însărcinați cu studierea unei anumite chestiuni, și aceasta numai pentru 15 zile. Comitetul era îndatorat să statornicească un Regulament de funcționare al Bibliotecii.

Pe lângă Bibliotecă, trebuia să funcționeze un Cabinet de lectură în care membrii Societății să poată găsi reviste științifice, tehnice, literare, și chiar ziare politice sau amuzante. Tot pe

lângă Bibliotecă mai trebuia să funcționeze și o Sală de colecțiuni.

Alcătuirea Bibliotecii Societății a mers foarte greu și foarte încet, din cauza slabelor mijloace financiare ale Societății și din cauză că Serviciile Tehnice au fost nevoite să-și creeze Biblioteci tehnice în care inginerii de diferite specialități să poată cerceta și studia chestiunile cu care aveau să se ocupe. Biblioteca Societății s'a format mai mult din donațiuni, sumele alocate pentru Bibliotecă în fiecare an fiind foarte mici; în unii ani chiar nu s'a putut prevedea nimic în bugete pentru Bibliotecă. Totuși Societatea a subscris la unele lucrări mari ca *La Grande Encyclopédie*, *Operile lui Euler*, etc.

Printre donatorii de cărți Bibliotecii Societății Politecnice, menționăm următorii:

Panaït Donici, care a donat în 1888 din *Annales des Ponts et Chaussées*, 193 volume.

Ion G. Cantacuzino, care a dat 87 volume.

Ștefan Hepites, care a dat Bibliotecii toate publicațiunile sale și pe ale Institutului Meteorologic, în tot timpul cât a fost conducătorul lui.

H. Finkelstein, la moartea căruia soția sa a dat Societății Politecnice toată biblioteca lui tehnică, compusă din 135 volume.

C. Popescu, care a dăruit Societății toată Biblioteca sa.

C. Olănescu, care în anul 1908 a dăruit Societății Politecnice Biblioteca rămasă dela regretatul său frate *Gr. Olănescu*, cu cărți financiare, economice, istorice, literare, etc. și conținând 1496 volume legate și 900 broșuri.

I. Rossetos, care a dăruit Biblioteca sa, în 1916.

Sc. Ottolescu, care a dat un mare număr de volume din *Annales des Ponts et Chaussées*.

Menționăm deasemenea că unele Instituțiuni publice, ca Direcțiunea Generală a Căilor Ferate Române, Direcțiunea de Studii și Construcțiuni, etc. au dat totdeauna atențiune Bibliotecii Societății, trimițându-i publicațiunile lor, fotografii depe lucrările mari executate, sau albume de asemenea lucrări, etc.

Primul catalog al Bibliotecii a fost alcătuit în 1896 de către *Iacob Papadopol*. Biblioteca poseda atunci 657 volume, în care erau cuprinse și revistele. O listă de cărți fusese făcută în 1892 de către *D. Steopoe*, dar nu s'a tipărit, cum s'a făcut cu cea

alcătuită de *Papadopol*. Cu Biblioteca s'au mai ocupat în urmă *Gr. Stratilescu, I. Ionescu, T. Atanasescu*, fără însă a se putea publica noi cataloage.

La începutul anului 1927 Biblioteca avea 2375 volume legate și 365 broșate.

Cu ocaziunea jubileului de 40 ani de Domnie a Regelui *Carol I*, o delegațiune a Societății Politecnice compusă din *C. Alimăneșteanu, E. Balaban, General C. Brătianu, V. Brătianu, Gr. Casimir, Al. Cottescu. N. Cucu, Th. Dragu, N. Gallea, St. Gheorghiu, I. Ionescu, Al. Mareș, H. Marin, E. Miculescu, Sc. Ottolescu, G. Panait, Al. Periețeanu, A. Saligny, I. Teodor, V. Voiculescu* și *N. Zanne*, a prezentat la Palat felicitări din partea Societății Politecnice. Regele *Carol*, s'a exprimat atunci că ar fi fericit să asiste la inaugurarea unui Local al Societății, căreia i-ar dona atunci o frumoasă Bibliotecă tehnică. Evenimentele au făcut ca Înalta Sa dorință să nu se poată realiza în cursul vieții Sale.

În privința Bibliotecii, mai avem de adăogat că primele dulapuri pentru ținerea cărților au fost donate de *N. Cucu*, pe atunci Directorul Societății Române de Construcții. Celelalte au fost cumpărate de Societate.

Pentru frecventarea Bibliotecii nu avem date, pentrucă nu s'a ținut nici un registru. Societatea a putut în diferite epoci să plătească un bibliotecar, însă când era nevoie de economii bugetare, bibliotecarul era primul care se suprima, căci de intendent, încasator, contabil, scriitor și servitori, nu se putea dispensa.

Lipsa de atențiune suficientă dată Bibliotecii Societății va trebui să dispară pe viitor, căci Biblioteca este absolut necesară pentru a ține legați de Societate pe membrii studioși și producători în domeniul științific tehnic. Darea de seamă din 1884 afirmă amânarea înființării bibliotecii ca o cauză a neplății regulate a cotizațiilor, căci ea este:

„Destinată a pune pe fiecare din noi în contact cu tot ce se face și se produce în arta inginerului și a arhitectului în țările vecine“.

Lipsa Bibliotecii aduce îndepărtarea membrilor cercetători.

În privința Cabinetului de lectură, el a existat întotdeauna, mai bogat sau mai sărac, după timpuri și împrejurări. Chiar la prima ședință a Comitetului, mai mulți membri, ca *Sc. Vârnava*, *Gh. Duca*, *I. Lupulescu*, *N. Cerchez* și apoi alții, au donat Societății reviste tehnice, și s'au făcut imediat abonamente la alte reviste streine ca *Revue générale des Chemins de fer et des tramways*, *Annales des Ponts et Chaussées*, *Annales des Mines*, *Annales du Génie militaire*, *The Engineering*, *Le Musée de l'Industrie*. Mai târziu se puteau găsi la Societate *Annales industrielles*, *Le Génie civil*, *Portefeuille économique des machines*, *Revue universelle des mines*, *L'Électricien*, *Annales des Travaux publics de Belgique*, *Buletin de la Comission internationale du Congres des Chemins de fer*, *Technos*, *La technique moderne*, etc. ca reviste franceze. Ca reviste germane se primiau *Allgemeine Bauzeitung*, *Dingler polytechnisches Journal*, *Organ für die Fortschritte der Eisenbahnwesen*, *Zeitschrift für Bauwesen*, *Zeitschrift des oesterreichisches Ingenieuren-und Architekten Vereines*, *Zeitschrift des Vereines Deutscher Ingenieure*, *Beton und Eisen*, *Electrotechnische Zeitschrift*. Ca reviste engleze se mai primia *Engineering Record* din America.

Membrii neingineri, puteau găsi la Societate reviste științifice ca: *La Nature*, *Revue scientiphique*, *Revue Générale des Sciences Pures et Appliquées*, sau reviste de altă natură ca *L'Illustration*, *Revue des deux Mondes*, *La Revue des Revues*, sau reviste din țară ca de exemplu: *Convorbiri Literare*, *Viața Românească*, *Cugetul Românesc*, etc. Societatea era abonată și la reviste umoristice ca *Journal amuzant*, *Fliegenden Blätter*, *Le Rire*, etc.

La 18 Decembrie 1883 s'au cerut și abonamente la ziare politice, dar se pare că atunci starea financiară a Societății nu a permis acest lucru. Mai târziu însă găsim Societatea abonată la ziare române ca *Voința Națională*, *L'Indépendance Roumaine*, *Conservatorul*, *Epoca*, *Viitorul*; la ziare franceze ca *Le Matin*, *Le Figaro*, *Le temps*, și la ziare germane ca *Neue Freie Presse*. Mult timp s'a primit la Societate și Monitorul Oficial.

Numărul revistelor și al ziarelor a variat foarte mult, după starea financiară a Societății. De multe ori Societatea subabona revistele sau ziarele spre a se procura resursele necesare cu care să se poată avea un Cabinet de lectură mai bogat. După războiu, scumpetea excesivă a tipăriturilor a făcut ca Societatea să nu

mai poată fi în stare să se aboneze decât la două trei reviste. S'au găsit atunci Instituțiuni care să ajute Societatea în această privință, oferindu-i gratuit abonament la câte o revistă. Astfel trebuie să menționăm aci *Creditul pentru Intreprinderi Electrice*, *Șantierele Navale dela Dunăre*, *Creditul Tehnic*, *Banca Românească*, *Cartea Românească*, *Societatea Comunală a Tramvaielor București*. Grație acestui concurs s'au putut avea la Societate câteva reviste de diferite specialități, chiar în timpurile de rea stare financiară ale ei.

*
*
*

În ceiace privește sala de colecțiuni, putem spune că până acum nu i s'a dat nici o atențiune. E de menționat numai o colecțiune, donată de *J. Pușcariu*, constând din două dulapuri cu minereuri, pe care Societatea a dat-o Școlii Politecnice din București la creierea unei Secțiuni de mine la acea Școală, spre a fi de folos acolo, învățământului tehnic minier.

Conferințe

Unul din mijloacele cele mai puternice pentru a interesa pe membrii unei Societăți la viața și progresul ei, sunt fără îndoială Conferințele și Comunicările; printr'ânsele membrii se pun mai ușor în curent cu progresele pe care le face specialitatea cu care se ocupă, și cu care nu se pot ține în curent din cauza preocupărilor zilnice; mai pot lua cunoștință de progresele științei și ale artei în afară de specialitatea lor, și de marile lucrări care se fac în țară sau aiurea. Primul Regulament al Societății cerea, pentru realizarea acestor scopuri, Conferințe și debateri asupra chestiunilor tehnice.

Din acest punct de vedere, în Societatea noastră s'a făcut puțin, însă faptul își are întru câtva explicațiunea lui. Timpul de care dispun inginerii, în afară de serviciile și de preocupările lor zilnice, este mic. Biourourile lucrau pe la începutul înființării Societății câte 7 ore pe zi, iar pe șantier de dimineața dela 5 până seara la 9. Reviste sau cărți tehnice, în care să se poată studia și desăvârși o chestiune, nu erau la dispozițiune, prin Bibliotecile dela noi. Conferințele dedeau apoi loc la discuțiuni, uneori displăcute, alte ori interminabile, de care se temeau, nu numai Conferențiarul dar și Conducătorii Societății. Iată de exemplu ce găsim în Darea de Seamă a Ședinței Comitetului dela 1 Fevruarie 1885:

„Se știe că unii din Conferențiarî, sub titluri foarte restrânse, care conțin esența unor idei cu totul de domeniul științific, au găsit de cuvînt să dea un avânt așa de mare inspirațiunilor lor, încât au părăsit uneori terenul solid al științei și au alunecat în digresiuni laterale, atingând unele chestiuni de actualitate foarte arzătoare, și puind astfel Societatea pe un teren, unde unirea nu mai poate exista“.

Din această cauză s'a luat măsura, — care s'a aplicat câtva timp, — de a se censura de către Comitet conferințele înainte de a se ține, ceiace a făcut pe mulți conferențieri să renunțe de a mai prezenta lucrările lor la Societate.

Cu toate acestea, s'a făcut din timp în timp câte o Conferință destul de interesantă, iar uneori s'au ținut chiar serii de Conferințe. La unele dintr'ânsele se invitau și membrii Guvernului pe care îi interesa chestiunea tratată, precum și alte persoane streine. După unele din Conferințe s'au pus în discuțiune ideile emise, iar după altele s'au numit Comisiuni care să studieze mai de aproape acele idei. În general, Conferințele au fost destul de interesante și ascultate cu mult interes de către membrii Societății și de persoanele streine care au asistat la dânsle.

Prima Conferință a fost ținută la câteva luni dela înființarea Societății, și anume la 1 Aprilie 1882. Generalul *Dabija* dăduse în seama Societății Politecnice chestiunea studierii cadastrului. Societatea a însărcinat pe *Ion Joe Pușcariu* cu studiul acestei chestiuni, întrucât dânsul lucrase la facerea cadastrului în Elveția. Asupra acestei chestiuni *Pușcariu* a ținut o Conferință în Sala Consiliului Comunal al Capitalei intitulată: *Despre Cadastru*. Această Conferință se găsește publicată în Buletinul din 1886.

Dintre Conferințele ținute la Societatea Politehnică cea mai mare parte se găsesc menționate prin Dările de Seamă ale ședințelor și un număr mai mic din ele s'au publicat în întregime în Buletin. Sunt însă unele care nu se găsesc de loc menționate deși știu, sau mi s'a spus că s'au ținut. Iată aci o listă a Conferințelor ținute la Societatea noastră, cu datele ce s'au putut reconstitui și cu oarecare explicațiuni.

- Ion Joe Pușcariu* 1882. Despre Cadastru.
C. Olănescu 1882. Asupra frânelor continui (Cu ocaziunea înființării Expresului Orient și trecerii lui pela noi prin țară).
C. Olănescu 1884. Rețeaua principală de Căi Ferate secundare.
G. Duca 1884. Magazinele de sistem american pentru păstrarea grânelor.
C. M. Mironescu 1884. Formulele de rezistență ale lui Winkler, bazate pe legile lui Wöhler. (Cu ocaziunea calculului Podului peste Dunăre).

- R. Manega* 1884. Măsurarea înălțimilor cu barometru.
- N. Cucu* 1884. Alimentarea cu apă a Capitalei.
- Ion Joe Pușcariu* 1885. Suprastructura de cale metalică cu studiul unui sistem nou.
- G. Galleriu* 1886. Despre formarea terenurilor salifere în România.
- D. Cezianu* 1886. Ridicarea unui acoperiș pentru interpunerea unui cat. (Lucrare făcută la Cezieni în Romanai).
- Ion Joe Pușcariu* 1886. Stereograful.
- St. Hepites* 1886. Barografe.
- G. Cosmovici* 1886. Fabricarea cărămizei.
- St. Hepites* 1887. Mașinile electrice și luminatul Teatrului Național.
- C. Guran* 1887. Fabricarea bazaltului.
- Dr. C. Istrati* 1887. Sarea în România. (Ținută la Laboratorul de Chimie).
- Dr. C. Istrati* 1889. Locul științelor fizice în concertul cunoștințelor umane. (Ținută în Amfiteatrul Școlii de Poduri și Șosele).
- C. Guran* 1892. Cum se alcătuesc și cum se aplică caetele de sarcini și cum ar trebui să se alcătuiască și să se aplice. În urma acestei Conferințe se numise o Comisiune ca să studieze chestiunea, dar nu s'a ajuns la nici un rezultat).
- N. Cucu* 1894. Asupra unui nou sistem de alimentare cu apă a orașelor, aplicat la alimentarea Bucureștilor.
- M. Romniceanu* 1894. Considerațiuni generale asupra construcțiunii Gării Centrale în București.
- I. I. C. Brătianu* 1895. Asupra magazinelor cu silozuri prin gări.
- C. Alimăneșteanu* 1895. Sondagiul dela Mărculești, din Bărrăgan.
- C. I. C. Brătianu* 1895. Gismentele de petrol.
- D. Poenaru* 1896. Tracțiunea electrică.
- C. Alimăneșteanu* 1896. Combustibilii minerali din România.

- V. Gutzu* 1897. Exploatările petrolifere din Statele Unite.
- I. Cornea* 1897. Despre rezistența șinilor în calea ferată.
- C. Alimăneșteanu* 1897. Elementul românesc în exploatările petrolifere.
- V. Gutzu* 1899. Teorii necesare cercetării petrolului.
- V. Brătianu* 1900. Navigațiunea pe Dunăre.
- D. Poenaru* 1900. Transmisiunea electricității. Telegrafia Marconi.
- I. Sclia* 1900. Despre irigațiuni și modul cum s'ar putea aplica la noi.
- Gr. Stratilescu* 1900. Experiențe făcute cu vaporul „Regele Carol I” pentru întrebuințarea păcurii ca combustibil.
- O. Alexandrini* 1901. Asupra betonului armat.
- N. Cucu* 1906. Apele orașului București.
- Gr. Stratilescu* 1908. Noile vapoare ale Serviciului Maritim Român.
- G. Popescu* 1910. Lucrări în Portul Giurgiu și pe șenalul navigabil al Dunării.
- I. Ionescu* 1910. Viața lui Euler și contribuțiunile lui la știința inginerului. (Cu ocaziunea deschiderii și în România a unei subscripțiuni pentru publicarea operilor lui).
- E. J. Hublin* 1913. Acetilenul, oxigenul și sudura autogenă a diverselor metale.
- G. Caracostea* 1921. Analizarea anteproiectelor de convențiuni privitoare la libertatea de transit și comunicație, alcătuite de Comisiunea tehnică a diferitelor State, lucrând ca organ ajutător al Ligii națiunilor.
- G. Popescu* 1921. Libertatea comunicației pe căile navigabile și regimul Dunării, debătute la Conferința dela Paris în anii 1919 și 1920.
- Cr. Niculescu* 1921. Aparate de ridicat și manipulat în America.
- Tr. Lalescu* 1921. Teoriile lui Einstein.
- I. S. Gheorghiu* 1922. Electrificarea liniilor ferate.

- D. Periețeanu* 1923. Posibilitatea înlocuirii în parte a coc-
sului metalurgic în cuptoarele înalte prin
combustibili naționali, petrol sau gaz metan.
- F. Meran* 1923. Principiile după care se organizează o
contabilitate industrială.
- G. Popescu* 1924. Regulamente în materie de comunicații
internaționale.
-

Excursiuni

Regulamentul alcătuit pe baza primelor Statute, prevedea printre mijloacele de realizare a scopurilor Societății și *excursiuni comune în scopuri științifice*. Cheltuelile mari pe care le cereau asemenea excursiuni, lipsa de înlesniri de transport din partea autorităților, au făcut ca această dispozițiune regulamentară să nu poată fi adusă la îndeplinire, decât cu începere din 1889. În Adunarea Generală din 27 Ianuarie al aceluși an s'a pus din nou în discuțiune chestiunea excursiunilor. Comitetul s'a ocupat apoi de dânsa în ședința dela 3 Fevruarie, și a hotărît facerea unui Regulament special pentru excursiuni. Acest Regulament a fost aprobat în ședința Comitetului dela 17 Fevruarie și a Adunării Generale dela 3 Martie.

În Octomvrie 1892 Comitetul se ocupă din nou cu Regulamentul de excursiuni, aducându-i unele modificări reclamate de experiența făcută până atunci. Propunerile au fost adoptate de Adunarea Generală din 15 Decemvrie 1892. Regulamentul astfel modificat este în vigoare și azi.

Regulamentul de excursiuni prevede înființarea unei *Comisiuni de excursiuni*, compusă din 6 membri, cu reședința în București, care lucrează sub conducerea Președintelui Societății sau în lipsă, a unuia din cei doi Vice-președinți. Membrii se aleg pe un an, de către Comitet, imediat după constituirea Biurourilor anuale. Comisiunea își alege un secretar; ea studiază și pregătește excursiunile, face intervențiunile necesare, stabilește programele și fixează cotizațiile. Costul excursiunii se achită de cei care participă la dânsese; tot lor li se repartizează și eventualele deficite, iar excedentele se adună la un *Fond de excursiuni*, administrat de Casierul Societății. Fondul se poate mări prin subvențiuni anuale din Cassa Societății sau prin eventuale donațiuni; dintr'ânsul se

preîntâmpină primele cheltuieli și se achită eventuale deficite ulterioare neprevăzute.

Pentru persoane streine nu se admite participarea la excursiuni, decât cu prezentarea a doi membri și aprobarea Comitetului Societății. Secretarul Comisiunii de excursiuni, sau în lipsă un delegat al ei, conduce pe excursioniști după programul fixat; la întoarcere dă Comisiunii socotelile cheltuelilor făcute. Rezultatele excursiunii trebuiesc publicate în Buletinul Societății, prin îngrijirea Comisiunii.

Este imposibil a se face cel puțin o enumerare exactă a excursiunilor făcute de Societate dela 1889 încoace, deoarece multe dintr'ânsele au fost decise numai de Comisiune și nu se pomeneste nimic despre ele în procesele-verbale ale ședințelor Comitetului sau în Dările de Seamă anuale, care se fac la 15 Decembrie, Adunării Generale; altele, hotărâte de Comitet, nu s'au mai făcut; în fine dispozițiunea regulamentară de a se face dări de seamă despre excursiuni nu s'a respectat, așa încât în Buletin nu se găsesc, nu numai dări de seamă, dar nici măcar mențiuni sumare.

Excursiunile pe care le-a făcut Societatea Politehnică le putem grupa în patru categorii:

1. *Excursiuni prin Capitală și împrejurimile ei.* Astfel membrii Societății au vizitat Palatul Poștelor, telegrafelor și telefoanelor, Arsenalul armatei, Fabricile de tricotage, de suduri autogene, de bere, de tutun, de chibrituri, atelierile mari mecanice.

Ca excursiuni prin împrejurimi, s'au vizitat de mai multe ori instalațiunile pentru Alimentarea cu apă a Capitalei, Forturile din jurul Bucureștilor, Fabrica de spirt dela Bragadiru, Fabrica de zahăr la Chitila, Fabricile de ciment, de cărămidă și de sticlărie de pe lângă Halta Titan, Instalațiunile Domeniului Coroanei dela Periș, Instalațiile de Telegrafie fără fir la Băneasa.

2. *Excursiuni prin țară.* S'au făcut astfel de mai multe ori excursiuni pe la executări tehnice importante, ca de exemplu la construcția Docurilor din Brăila și Galați, la lucrările liniei Fețești-Cernavoda-Saligny, la Portul Constanța, la Lucrările liniei Vaslui-Iași, la Tunelele dela Barboși și dela Epureni, la lucrările Serviciului Hidraulic din porturile Galați și Tulcea, precum și cele făcute de Comisiunea Europeană a Dunării pe acest fluviu și la Sulina, la linia Buzău-Nehoași, la podul dela Doftana.

S'au vizitat apoi Instalațiunile petrolifere din Câmpina și Buștenari, Fabricele din Sinaia, Bușteni și Azuga, Cherestelele și exploatările forestiere de pe Valea Argeșului până la Cumpăna, Fabrica de ciment din Brăila.

În fine s'au făcut excursiuni pentru cunoașterea unor orașe sau regiuni pitorești din țară, ca de exemplu o excursiune la Iași, alta la Câmpulung, Rucăr și Dâmbovicioara, alta la Turtucaia și Silistra după reanexarea Cadrilaterului Dobrogean.

3. *Excursiuni afară din țară.* O asemenea excursiune s'a făcut pentru prima dată la Orșova și Porțile de fer sub conducerea lui *Sc. Vârnav*, la 13 Octombrie 1891. O a doua excursiune, propusă încă din 1892, nu s'a realizat decât în 1899 sub conducerea lui *P. Tărușanu*, la Constantinopol, pe timpul sărbătorilor Paștelui. Alte excursiuni afară din țară nu s'au făcut, afară de una menționată la No. următor.

4. *Excursiuni făcute împreună cu Societăți similare streine.* Avem astfel excursiunea făcută în Martie 1906 prin Bulgaria, la Poradim, Plevna, Grivița și Sofia, împreună cu Societatea Inginerilor și Arhitecților bulgari. Despre această excursiune se va vorbi pe larg în capitolul rezervat relațiilor dintre Societatea Politehnică și Societăți similare streine.

Excursiunile cu caracter tehnic și științific s'au făcut numai între membrii Societății, pe când la cele de recreațiune s'au admis și familiile membrilor, ca de exemplu excursiunile la Constantinopol, la Curtea de Argeș și Cumpăna, la Sinaia, la Periș, Silistra, etc.

Descrierea multor din Excursiuni se găsește destul de dezvoltat în Buletinul Societății; în special a celei din Bulgaria. După cum am spus, încă dela început, pentru multe din ele nu se găsește măcar menționarea lor.

După războiu, Societatea nu a mai organizat excursiuni, din cauza cotizațiilor prea mari necesare pentru acoperirea cheltuielilor și din cauză că mulți ingineri iau parte la Congresele și la excursiunile organizate de Asociațiunea Generală a Inginerilor.

Banchete

Prima propunere pentru ca Societatea să țină un banchet anual, în scopul de a se sărbători aniversarea fondării Societății, și la care să se adune membrii din toată țara, pentru a se cunoaște, a schimba idei între dâșii, a-și exprima dorințele și năzuințele, a fost făcută în anul 1886 de către *I. G. Cantacuzino, J. Teișanu, C. Bunescu, I. Mincu, I. Socolescu* și D-l *S. Carcalechi*. Adunarea Generală fixase ziua de 29 Ianuarie pentru ținerea primului banchet, care însă pare să nu fi avut loc, căci nu s'a găsit nicăeri vre-o mențiune despre dânsul.

În adunarea Generală din 1890 Ianuarie 7, s'a făcut din nou propunerea ca să se facă banchete anuale, care s'a trimis în studiul Comisiunii de excursiuni. Comitetul a decis, în ședința dela 12 Februarie, ca pe viitor să se dea anual un banchet în ajunul Adunării generale pentru alegerea pregătitoare a Comitetului, din prima Duminică a lunii Decembrie, iar pentru anul acela banchetul să aibă loc la 24 Februarie.

Având în vedere că Societatea a fost înființată în urma inițiativei și a stăruințelor unui Ministru de Lucrări Publice, Generalul *Dabija*, și că Societatea Politehnică are multe puncte de contact cu acel Minister, Comitetul a găsit cu cale să se invite la banchetele anuale și pe Miniștrii de Lucrări Publice. Astfel banchetul a avut loc sub Președinția de onoare a lui *Alexandru Marghiloman*; au participat 81 membri ai Societății, în frunte cu Președintele lor *Gheorghe Duca*. El a ridicat primul toast, pentru Rege, Regină și Principele Moștenitor Ferdinand. Vicepreședintele *Mihail Romniceanu* a ținut următoarea cuvântare:

„*Domnule Ministru, Societatea Politehnică în dorința de a strânge și mai mult legăturile de colegialitate ce există între membrii ei, se întrunește astăzi în primul său banchet anual.*

Această serbare a Societății Politecnice, Societate înființată și recunoscută de Utilitate publică prin inițiativa și stăruințele Ministerului de Lucrări Publice, mult regretatul General Dabița, nu putea fi mai bine prezidată decât tot de Ministrul de Lucrări Publice sub auspiciile căruia trebuie să rămâie și pe viitor.

Suntem fericiți, Domnule Ministru, de participarea Domniei-Voastre la acest banchet și vă mulțumim de bunăvoința cu care ați răspuns invitației noastre.

Interesul ce Domnia-Voastră puneți, Domnule Ministru, pentru dezvoltarea lucrărilor tehnice, și mai presus de toate dorința ce aveți pentru realizarea progreselor Țării, progres la care tinde Societatea Politehnică, ne asigură, Domnule Ministru, că vom găsi în Domnia-Voastră sprijinul de care Societatea noastră are nevoie pentru dezvoltarea ei. În numele dar al Societății dați-mi voie, Domnule Ministru, a vă mulțumi încă odată și a închina un pahar în sănătatea D-voastră“.

De fapt sub *Alexandru Marghiloman* a fost una din perioadele cele mai strălucite de lucrări tehnice la noi în țară, printre care și Podul peste Dunăre la Cernavoda, iar inginerii eșiți din Școala Națională de Poduri și Șosele dădorec lui *Alexandru Marghiloman*, punerea acelei școale pe picior de egalitate cu Școlile tehnice superioare din străinătate și luarea ei ca etalon de măsură pentru inginerii veniți cu studiile făcute peste hotare.

De atunci datează obiceiul ca la banchetele Societății să fie invitat Ministrul Lucrărilor Publice. Au fost ani însă când, din diferite cauze, această tradițiune nu s'a putut păstra, fie că Ministrul a fost împiedecat de a veni, fie că între Societate și Minister erau oarecare neînțelegeri, care ar fi putut să se agraveze punând pe Ministru în contact cu membrii Societății.

Al doilea banchet anual a avut loc la 19/31 Decembrie al aceluiași an, sub Președinția de onoare a Ministrului *Titu Maiorescu*, care încredințase Societății Politehnice elaborarea proiectului pentru reorganizarea Corpului Tehnic din țară. Președintele *Gheorghe Duca*, după un toast pentru Familia Regală, ridică altul lui *Anghel Saligny* „*inginerul care prin lucrările ce el le-a condus și le conduce, a ridicat atât de mult valoarea Corpului nostru Tehnic*“.

La acelaș banchet, *Mihail Paciurea* a închinat, exprimând dorința ca aniversarea viitoare să se facă în Localul propriu al

Societății! A trebuit să treacă peste un sfert de veac fără ca această dorință să se poată realiza!

Cu ocaziunea modificării Statutelor în anul 1892, banchetul Societății a devenit statutar, la data pe care i-o fixase Comitetul, adică în seara primei Sâmbete din luna Decembrie, pentru ca să se poată aduna mai mulți membri în București la Adunarea Generală de a doua zi, la care se face alegerea pregătitoare a 7 membri în Comitet. Cu toate că banchetul anual a fost prevăzut în Statute, totuși el nu s'a organizat decât rareori, din cauza lipsei de aderenți suficienți, sau din cauza cotizațiilor prea mari pe care le reclamă. Astfel în anii de criză financiară 1900—1901, precum și dela 1914 încoace, Societatea nu și-a mai putut ține banchetul său anual, veniturile membrilor Societății necorespunzând taxelor mari care se cereau. Comitetul a făcut tot posibilul pentru a aduce la îndeplinire dispozițiunile statutare privitoare la banchet, care atrăgea, pentru cel puțin o zi pe an, pe toți membrii din țară; îi punea în legătură cu conducătorii Societății, și unii cu alții; aveau ocaziunea să-și exprime mulțumirea și recunoștința către Miniștrii care îngrijeau de interesele și renumele Corpului Tecnic Român, cărora le exprimau, prin viu graiu, dezideratele lor pentru viitor și dela care primeau sfaturi și îndemnuri pentru activitatea lor viitoare.

Este regretabil că nu s'au făcut totdeauna Dări de seamă asupra cuvântărilor ținute la banchetele Societății Politecnice, căci s'au pierdut cu modul acesta foarte multe din cuvântările importante ținute de Miniștri, de alți oameni de Stat, și de mulți membri ai Societății. Mai mult încă, despre unele banchete nu s'a făcut măcar mențiune în dările de seamă anuale ale mersului Societății. Din această cauză este posibil ca enumerarea măcar a acestor banchete, pe care o voi face în cele ce urmează, să nu fie completă.

Banchetul din anul 1893 a fost prezidat de către D-l C. Olănescu, pe atunci Ministru al Lucrărilor Publice. Nu s'a scris nimic despre acest banchet; se spune numai cu altă ocaziune că acolo se făcuse o propunere de despărțirea Societății pe Secțiuni. Poate că această măsură studiată serios ar fi putut da un mai mare avânt Societății, căci ar fi oprit crearea de Societăți ingierești pe specialități și-ar fi înlesnit contopirea ei cu altele existente. Totuși nu se poate susține nimic pozitiv, căci Socie-

tatea română de științe, organizată pe secțiuni din 1897, nu a putut opri crearea de Societăți similare speciale sau regionale.

Cu ocaziunea votării legii Corpului tehnic, inginerii Statului, Județelor și Comunelor, au oferit un mare banchet D-lui *C. Olănescu*.

Banchetul din 1894 a fost prezidat de ministrul *C. Stoicescu*.

În anul 1895 Societatea nu a făcut banchetul său anual, deoarece toată suflarea inginerescă și-a dat întâlnire la un mare banchet în onoarea lui *Anghel Saligny*, care în toamna aceluiași an dăduse în exploatare linia ferată Fetești-Saligny prin care s'a legat Țara cu Marea Neagră. Banchetul a fost organizat de un Comitet prezidat de D-l *Elie Radu*, iar președinția serbării a fost încredințată bătrânului inginer *Dumitru Frunză*. La banchet au participat peste 250 ingineri din toată țara. Nu s'a făcut nici o Dare de seamă în Buletin, pe motivul că se va scrie la jurnale!

În 1896 banchetul a fost prezidat de Ministrul *Em. Porumbaru*.

În primăvara anului 1897, venind la Ministerul de Lucrări Publice D-l *I. I. C. Brătianu*, care era membru al Comitetului Societății, și fost redactor al Buletinului, Inginerii i-au oferit un mare banchet. D-sa a prezidat și banchetul dela finele anului 1897, despre care iarăși nu s'a publicat nici o dare de seamă. Ca participant la acel banchet, mi-amintesc îndemnul stăruitor pe care l'a dat inginerilor ca să mai iasă din lumea tehnică și să se preocupe cât de mult de nevoile economice ale țării, căci pentru acest lucru nimeni nu sunt mai bine pregătiți decât inginerii.

La finele anului 1898 D-l *I. I. C. Brătianu* prezidează banchetul Societății, la care Primarul *C. F. Robescu* promite un loc pentru Casa Societății.

Banchetul din 1899 s'a ținut sub președinția Doctorului *C. Istrati*, fost membru al Societății Politecnice și 6 ani membru în Comitet. Banchetul s'a ținut sub o atmosferă greoaie, din cauza afacerii Hallier, la care s'au făcut dese aluziuni în cuvântările ținute. Acest antreprenor francez reușise să impună țării, pentru judecarea diferendelor lui cu Direcțiunea portului Constanța, un Tribunal internațional, la care a pledat din partea sa *R. Poincaré*, viitorul Președinte al Republicii franceze.

În 1902, Comitetul s'a asociat la banchetul oferit lui *Al. Gafencu* de Serviciul de Tracțiune, cu ocazia retragerii sale la pensiune.

Banchetul următor al Societății Politecnice s'a dat în anul 1902 sub Președinția lui *Dimitrie Sturdza*, Prim Ministru și Ministru Ad-interim la Lucrările Publice. La acest banchet au participat și *Spiru Haret*, pe atunci Ministru al Instrucțiunii Publice și al Cultelor și D-l *I. I. C. Brătianu*, pe atunci Ministru de externe. Cu acea ocaziune *Dimitrie Sturdza* a adus laude Corpului tehnic român pentru râvna cu care lucrează la prosperitatea și renumele țării, fiind Corpul care nu i-a produs niciodată nemulțumiri în timpul guvernării lui. Membrii prezenți, în număr de peste 90, l'au aclamat atunci ca Președinte de onoare al Societății Politecnice, fapt la care nu se aștepta și care l'a emoționat mult. Comitetul, și apoi Adunarea Generală, în cursul luni Ianuarie 1902, au dat putere statutară acelei proclamațiuni, votând pe *Dimitrie Sturdza* cu unanimitate ca Președinte de onoare al Societății Politecnice, calitate pe care a păstrat-o până la moartea sa, în anul 1914, când tot Comitetul a participat la înmormântarea acestui admirator al Corpului Tehnic Român.

În anul 1905 banchetul s'a ținut sub Președinția D-lui *I. Grădișteanu* pe atunci Ministru. Pentru acest banchet, și pentru multe din cele următoare, avem Dări de seamă mai detaliate.

Atmosfera tehnică era cam greoaie, deoarece Comunele chemau ingineri streini pentru proiectarea și executarea lucrărilor edilitare de care aveau nevoie, fără ca conducătorii țării să reacționeze în contra acestor tendințe. S'a mai întâmplat atunci ca un Comitet anonim să cheme la această serbare și persoane care nu erau membri ai Societății, și care natural nu au fost primiți, ceiace a adus neplăceri anonimilor prezenți. S'a toastat pentru Ministru, pentru cunoscutele sale sentimente naționale și pentru dragostea pe care o arată inginerilor de când este a doua oară la Departamentul Lucrărilor Publice; s'au făcut ovațiuni lui *Anghel Saligny* care era prezent și s'a insistat asupra necesității de a se forma cât mai mulți antreprenori din inginerii români. Nu au lipsit nici poezi la această masă.

Banchetul din anul 1906 a avut o importanță deosebită, căci el se dedea în al 25-lea an de existență al Societății. El s'a ținut în ziua de 2 Decembrie, cu 81 de membri, într'o animațiune din cele mai vii. Pentru prima oară lipsește dela Banchetul Societății Ministrul Lucrărilor Publice, din cauza încordării care exista între ingineri și conducătorii țării pe chestiunea angajării streinilor

pentru lucrări publice. Banchetul a fost prezidat de D-l *Al. Cottescu*, președintele Societății. D-sa arată cum în timp de un sfert de veac numai, Capul Statului și Guvernele au căpătat încrederea în inginerii români, încredințându-le lucrări mari ca Docurile, Podul peste Dunăre, Porturi fluviale și maritime, etc. Aduce laude bine meritate D-lui *C. Olănescu* pentru Legea de organizare a Corpului Tecnic, care a făcut să nu mai existe strein în funcțiunile tehnice; arată atunci că unii părăsesc tutela oficială pentru a se ocupa de întreprinderi publice, și că manifestațiunile de pe atunci contra inginerilor sunt o rămășiță a trecutului în care nu strălucea Soarele Tecnic al României. D-l *Pangrati* arată că un inginer ca *Anghel Saligny* ar fi o mândrie a oricărei țări și că *Regele Carol I* punând pe pieptul lui *Ordinul Carol I*, a făcut o manifestare deosebită de încredere în Corpul Tecnic. Se citește următoarea scrisoare dela D-l *C. Olănescu*, care provoacă un entuziasm indescritibil:

Amice scumpe și iubite Președinte,

Din cauza unui doliu recent, sunt nevoit a nu fi în mijlocul camarazilor, pentru a sărbători împreună anul în care se împlinesc 25 dela înființarea Societății Politecnice. Măhnirea mea este cu atât mai mare, cu cât sunt unul din puținii care am rămas din acei care am pus bazele acestui Templu, ridicat inginerilor pentru dezvoltarea științei și artei lor, cât și spiritului de corp și camaraderie, care trebuie să-i unească pe toți într'o forță puternică, pentru dezvoltarea economică și industrială a țării noastre. S'au dus dintre noi Fălcoianu, Manovici, Ene, Yorceanu, Donici, Frunză și alții care cu noi au zidit Templul și au așezat într'ânsul un frumos ideal. Adu-ți aminte, scumpe amice, cu câtă îngrijire ne întrebam acum 25 ani, la banchetul dela Focșani, unde se sărbătorea inaugurarea liniei Buzău-Mărășești, veriga de oțel care unea de veci Moldova cu Muntenia, cum zicea în discursul său poetul-primar dela Iași; cu câtă îngrijire ne întrebam dacă vom isbuti în întreprinderea noastră: inginerii neavând ca câmp de activitate decât funcționarismul. Această temere nu ne-a oprit în loc, căci credința era tare în noi toți. În mai puțin de 25 ani, câmpul de activitate s'a întins, dezvoltarea industrială a țării și inițiativa privată chiamă astăzi pe ingineri și aiurea decât în funcțiunile Statului. Templul s'a mărit și corpul ingineresc este conștient de rolul său în Stat și de datoria sa de

a apăra cu tărie și cu independență știința românească ori de unde ar veni atacurile în contra ei. Manifestațiunile recente dovedesc aceasta. Onoare Societății Politecnice și inginerilor români! Onoare și D-tale, scumpe Președinte, care nu ai permis ca reaua voință, ignoranța sau trebuințele politice să înjosească și să batjocorească munca inginerilor români. Ca inginer și membru în Societatea Politecnică, îți mulțumesc cu recunoștință și îți urez să stai încă mult timp în fruntea noastră; urez asemenea tinerilor camarazi, urmașii noștri, să sărbătorească nunta de argint a Societății, conștienți și mândri că au împodobit și mai mult Templul nostru și că au făcut și mai mare și mai frumos idealul așezat într'ânsul.

Să trăiască Societatea Politecnică!

Și D-ta, iubite Președinte, primește o frățească strângere de mână din partea amicului D-tale recunoscător“.

C. P. Olănescu.

Se citește o scrisoare dela D-l *I. Grădișteanu*, pe atunci Ministru al Lucrărilor Publice, care asigură Societatea de prietenia sa nestrămutată, și se expediază o telegramă Regelui *Carol I*, la care s'a primit a doua zi dela Dânsul urări de prosperitate pentru Societate. Regretatul *N. Herjeu* propune baterea unei medalii comemorative, care însă nu s'a putut aduce la îndeplinire. Banchetul s'a terminat într'o mare atmosferă de colegialitate, de cordialitate și de speranțe pentru viitorul Societății, care, cu toate greutățile, a reușit să lase în urma ei un sfert de veac.

În anul 1908 banchetul a avut loc sub Președinția Ministrului *Vasile Morțun*. Lipsește o dare de seamă a acestui banchet.

În anul 1910 banchetul Societății s'a ținut sub Președinția lui *Anghel Saligny*, Ministrul *V. Morțun* neputând veni. Acesta a trimis o telegramă în care se exprima astfel:

„Regretând că nu pot lua parte la serbarea anuală a Societății Politecnice, vă rog să arătați D-lor membri toată sincera simpatie și admirațiune ce am pentru munca lor necurmată, depusă pentru propășirea scumpei noastre Patrii“.

Sa trimis o telegramă de omagiu Regelui *Carol I*, și a fost sărbătorit *Anghel Saligny* care împlinea atunci 25 de ani necurmați în Comitetul Societății Politecnice. S'a pus în evidență, de mai

mulți membri, rolul cel mare pe care l'a avut Școala Națională de Poduri și Șosele în progresul tehnic al țării.

În anul 1911, la 1 Ianuarie, împlinind 35 ani de activitate la Ministerul de Lucrări Publice, *Anghel Saligny* se retrage de la acel Minister spre a se duce la Ministerul Agriculturii și Domeniilor, unde era chemat să studieze marea problemă a îndiguirii Dunării, pentru utilizarea agricolă a terenurilor inundabile. După ce această retragere a fost sărbătorită printr'un banchet dat de Ministerul Lucrărilor Publice, și la care au fost invitați toți foștii Miniștri cu care a lucrat *Saligny*, inginerii s'au hotărât să-i ofere un banchet la 28 Februarie 1911 la care au participat 191 persoane. S'a arătat prin cuvinte însuflețite de un fel de evlavie tehnică, opera măreață săvârșită de sărbătorit în cei 35 de ani de activitate rodnică a lui pe toate terenurile pe care le-a cultivat: căi ferate, poduri, porturi, navigație fluvială și maritimă, șantiere navale, etc. *Emil Balaban* și D-l *Al Cottescu* la început, apoi inginerii cei mai bătrâni până la cei mai tineri; militari, marinari, au arătat admirația lor și a colegilor pentru opera lui *Anghel Saligny*, la care a răspuns, ca orice om mare, cu modestie, că:

„Datoresc norocului, împrejurărilor și eminentilor mei colaboratori prestigiul de care mă bucur acum“.

Făcând un istoric al dezvoltării Corpului Tehnic spune:

„Corpul nostru tehnic a îndepărtat pe marii Concesionari, care pentru lucrările care s'au făcut în acești din urmă 30 ani ar fi exportat cel puțin 100.000.000 lei, pe când Statul ar fi trebuit să mențină aproape întreg Corpul său tehnic pentru supravegherea lor“.

Incheia urând prosperitate Corpului Tehnic Român.

La 10 Decembrie 1911 Societatea ține banchetul său anual. Toate cuvântările se resimt de bucuria faptului că Societatea a putut să-și cumpere un loc pe carea Victoriei și să poată astfel în curând să-și facă Casa ei proprie. Se exprimă mulțumiri lui *Anghel Saligny*, Președintele Societății și D-lui *N. Zanne* care a contribuit mult la găsirea acelui loc, se trimite o telegramă Regelui Carol I și se exprimă speranța că în puțin timp asemenea banchete se vor ține în localul Societății.

În anul 1912 banchetul s'a ținut sub președinția D-lui *E. Pan-*

grati, Vice-președinte al Societății. Banchetul a avut un caracter mai intim.

În anul 1913 neputându-se ține banchetul la termenul cerut de Statute, s'a făcut la 24 Ianuarie 1914 sub Președinția D-lui C. Angelescu, pe atunci Ministru de Lucrări Publice. La toastul ridicat de *Anghel Saligny* Ministrului, acesta a răspuns între altele:

„Cine ar fi crezut acum câteva zeci de ani că noi să putem exploata cei 3000 de kilometri de căi ferate ce brăzdează țara stabilind comunicațiile și punând în valoare holdele ei; cine ar fi crezut că noi să putem face singuri legătura țării cu Marea, unind cele două maluri ale Dunării cu Podul Carol I; cine ar fi crezut că steagul românesc, lovit de valurile Oceanului ar fi putut duce în apus jaima României! Toate acestea se datoresc inginerilor și de aceia zic că am urmărit cu interes opera mare ce ați întreprins-o“.

Se toastează pentru *Anghel Saligny* care a contribuit mai mult ca oricare la desvoltarea și întărirea Corpului Tecnic și pentru *Teodor Dragu*, întemeietorul ingineriei mecanice la noi în țară.

După 1914 Societatea nu a mai ținut banchetele sale anuale, din cauza ivirii războiului european și a greutăților vieții de după războiu. Menționăm numai că Societatea Politecnică s'a asociat la banchetul oferit Inginerului *Gh. G. Constantinescu*, membru al ei, cu ocaziunea sărbătoririi pe care oamenii de știință și inginerii i-a făcut-o la 10 Septembrie 1919, în urma descoperirilor sale în domeniul Sonicității.

Să sperăm că după instalarea Societății în Localul său și după ameliorarea stuațiunii inginerilor funcționari, Societatea va ajunge din nou în stare ca să țină banchetele sale anuale.

S e r a t e

În ședința sa dela 9 Ianuarie 1896, Comitetul Societății a admis cererea făcută de mai mulți membri ai Societății prin D-l *G. Caracostea* de a se da serate muzicale și dansante în Localul Societății, în scopul de a li se procura, pe lângă un mijloc de petrecere, și posibilitatea de a se face cunoștință între familiile membrilor. Comitetul a însărcinat Comisiunea de excursiuni cu organizarea unor asemenea serate, astfel că de atunci seratele au rămas în seama acelei Comisiuni.

Grație stăruințelor depuse la început de D-l *Caracostea* și apoi de regretații ingineri *Ion Pâslă* și *Edgar Duperrex*, seratele Societății Politecnice erau foarte animate și foarte intime, corespunzând scopului pentru care se înființaseră. Prin concertele care se dădeau la începutul seratelor de către muzicanții și cântăreții cei mai de seamă din Capitală, se atrăgea, nu numai amatorii de dans, dar și cei de muzică și cânt. Seratele se dădeau la început în localul Societății, din Strada Episcopiei, în care scop s'a și amenajat o sală mare prin desființarea unui perete intermediar, care despărțea două camere. Seratele se făceau în lunile Ianuarie, Februarie și Martie.

Cu mutarea Societății în strada Câmpineanu, unde nu mai erau camere destul de mari, s'a început să se facă serate, sub numele Societății, în localuri streine și mai ales în sala Clubului german, săli care se închiriau cu seara în acest scop. De aci reeșia o cheltuială în plus, care nu se putea acoperi numai cu cotizațiile membrilor, și de aceia a fost nevoie să se invite la acele serate și persoane streine, ca rude și cunoscuți ai membrilor Societății. Cu modul acesta, caracterul de intimitate, pe care îl aveau la început seratele Societății Politecnice, s'a pierdut, ivindu-se uneori chiar neînțelegeri și nemulțumiri mari, provocate unora din membrii So-

cietății din partea streinilor invitați. Din această cauză, cu revenirea în localul din Strada Episcopiei, s'a revenit la seratele intime dela început.

Tot în această ordine de idei, avem de menționat o încercare care s'a făcut de a se da concerte de către membrii Societății, amatori de muzică. Asemenea încercări s'au făcut prima oară în anul 1905, însă fără rezultat, așa că s'a renunțat la dânsese.

După războiu seratele Societății s'au dat împreună cu Asociația Generală a Inginerilor, în Localul Societății sau în alte localuri închiriate. Caracterul de intimitate s'a pierdut însă și mai mult, după cum se arată în Darea de seamă a Comitetului pe anul 1920, în care găsim următoarele: *„In scopul de a se realiza cunoștințe între membri și familiile lor, s'au reluat anul acesta seratele dansante, dându-se trei în afară de localul Societății. Cu regret am constatat însă că intenția noastră frumoasă, de a păstra un caracter mai mult sau mai puțin de intimitate, nu a jost realizat și seratele noastre au început a deveni locul de întâlnire al streinilor de Societate. Facem un apel către membri ca să luptăm să reținem și în această direcțiune, tradiția din trecut a Societății“.*

Numărul seratelor care se dedeau anual varia între 0 și 4.

Cu mutarea Societății în Localul său propriu și mai târziu, prin construirea unei Săli mai mari de ceremonii pe lângă acel local, se va putea da o mai mare extensiune și o mai mare strălucire seratelor intime ale Societății Politecnice.

Relațiuni între Societatea Politecnică și Societăți similare străine.

Din punct de vedere al relațiilor cu Societăți tehnice streine, putem spune că Societatea noastră a fost, și se menține încă, izolată, și aceasta pentru mai multe motive.

Relațiunile politice ale Țării noastre cu națiunile vecine nu erau de natură să ușureze stabilirea de relațiuni de prietenie între Societăți similare. Austria și Rusia rupseseră porțiuni din Trupul Țării noastre, Ungaria oprima populațiunea românească de sub stăpânirea ei, Bulgaria pândea răpirea Dobrogei; numai cu Serbia nu aveam nimic de împărțit înainte de războiul mondial. Excursiuni în celelalte țări erau mai greu și mai costisitor de făcut. Societățile tehnice din acele țări găseau, dacă nu la ele, la altele vecine, sau chiar mai îndepărtate, de văzut lucrări tehnice mai mari și mai interesante decât la noi în țară. De multe ori ne lipsia chiar cartea de vizită pe care să o trimitem Societăților tehnice streine: *Buletinul* nostru nu apărea, sau apărea neregulat, ori sub formă care nu ne îndemna să cerem schimbul cu reviste similare streine. Nu se putea intra astfel în relațiune cu Societățile care scoteau acele reviste și prin care s'ar fi putut stabili legături științifice între membrii acelor Societăți și Societatea Politecnică.

Numai cu Societatea Inginerilor și Arhitecților Bulgari am fost câtva timp în relațiuni destul de bune. În anul 1904, o parte din membrii acelei Societăți au venit de au vizitat lucrările interesante care se făceau pe atunci în portul Giurgiu. De atunci a eșit ideia ca Societatea Politecnică să facă o excursiune în Bulgaria pentru a vizita localitățile istorice, scumpe oricărui român, dela Poradim, Plevna și Grivița, precum și Capitala venicilor noștri

dela Sud. Ideia aceasta nu s'a putut realiza decât după doi ani, în zilele de 25—28 Martie 1906, sub conducerea Președintelui de atunci, D-l *Al. Cottescu*, la care au participat 81 de membri ai Societății noastre. Dela trecerea Dunării pela Rusciuc, în prima zi și pânăla trecerea înapoi pe la Samovit, în ultima zi, excursiunea s'a făcut după programul și sub îngrijirea Societății Inginerilor bulgari, care nu au sacrificat nimic pentru ca călătoria prin Bulgaria și șederea acolo să fie cât mai plăcută, cât mai folositoare, cât mai instructivă.

În prima zi Societatea noastră a fost primită la Rusciuc de autoritățile locale și de o delegațiune a Societății bulgare, iar, în după amiaza acelei zi, excursioniștii au sosit la Poradim, unde s'a vizitat casa în care a stat *Domnitorul Carol I* dela 13 Octomvrie la 10 Decemvrie 1877. În fața acestei case, arhitectul *Radanoff* a ținut o cuvântare în limba română în care, printre altele a spus și următoarele cuvinte:

*„Proșitând de ocaziunea această, intențiunea mea principală este de a exprima aci în fața locului, unde odinioară Armata română sub suprema comanda a **Domnitorului României** a luptat cu o excelentă voinicie și înverșunare pentru eliberarea fraților creștini de peste Dunăre, și unde mii și mii de ostași români și-au lăsat coastele pentru această cauză sfântă; a'exprima, repet, în prezența iubiților noștri oaspeți, a noastră mare și profundă recunoștință ce datorim generosului și viteazului popor român, și ca reamintire să arăt cum națiunea bulgară își dă grija și pricepe a considera și a prețui marele sacrificiu și sprijinul moral și material, făcut din partea vecinilor noștri români, națiunii bulgare“.*

Acestei cuvântări i-a răspuns D-l *E. Pangrati*, care între altele a spus următoarele:

„Aceste sentimente vă onorează, iubiți camarazi bulgari, în grad înalt. Monumentele modeste ca acelea ce am vizitat aci, dar care ne amintesc statornic despre faptele și jertfele celor dispăruți, înalță inimile și luminează conștiințele. De aceia vă exprimăm grațitudinea noastră pentrucă întrețineți aci, pe pământul bulgar, amintirea luptelor în care părinții noștri și ai voștri au luptat pentru țările lor. În jertfa lor comună să vedem o pildă neuitată de prietenie între neamurile noastre, care în prietenie statornică au trăit și în veacurile trecute. Istoria chiar

ne pomenește despre o epocă în care legăturile noastre au fost și mai strânse, într'un Imperiu numit Româno-Bulgar."

La Poradim s'a mai vizitat Muzeul Nicolae Nicolaevici și casa de alături, în care se începuse instalarea Muzeului Regele Carol I al României, cu obiecte dăruite în mare parte de Dânsul. De acolo excursioniștii au plecat direct la Sofia, unde au ajuns seara și unde au fost primiți la gară de Primarul orașului, de Președintele coloniei române și de S. Sarafoff, Președintele Societății Inginerilor și arhitecților bulgari, însoțit de un mare număr de membri ai acelei Societăți, care în vederea sosirii inginerilor români, fuseseră convocați la un Congres în zilele de 23 și 24 Martie. Seara a avut loc o reuniune a membrilor ambelor Societăți pentru a se stabili cunoștințe între dâșii.

În ziua de 26 Martie s'a vizitat Muzeul Național Bulgar, Sobrania, Palatul poștelor, telegrafelor și telefoanelor, Catedrala Alexandru Newski, care era pe atunci în construcțiune, Parcul și unele din monumentele orașului. Excursioniștii au făcut și o vizită Agenției diplomatice române, iar o delegațiune s'a dus de s'a înscris la Palatul Princiar și la locuința Principelui moștenitor Boris. Seara a avut loc un banchet oferit de Primăria orașului Sofia. S'a toastat pentru Suveranii celor două țări, s'a adus mulțumiri reprezentantului orașului și Societății bulgare pentru entuziasta primire ce s'a făcut Societății Politecnice și s'a închinat pentru înfrățirea popoarelor. Iată aci o parte din toastul Președintelui Societății bulgare:

„Chiar de nu ași fi fost tehnician, numai ca simplu cetățean, aș putea exprima sentimentele ce ne animă. Aceste sentimente sunt mai mari decât cele care trebuie să unească pe tehniciani; sunt legături ce unesc popoare vecine. Luptele pentru independență sunt suficiente pentru a arăta ce legături trebuie să existe între noi. Popoarele noastre, așa de asemănătoare din toate punctele de vedere, trebuie să aibă în viitor un mare rol. Ospitalitatea pe care șefii diferitelor noastre mișcări pentru liberarea și independența Bulgariei au găsit-o în România, cum și ajutorul ce ei au găsit acolo, sunt ele singure gajuri suficiente pentru a indica scopul superior ce trebuie să-l urmărească aceste două popoare. Pătrunși de aceste sentimente de recunoștință, exprim dorința și necesitatea profundă ce o simțim pentru a stabili o legătură trainică între Societățile noastre, care să fie baza unui

edificiu mareș pentru înfrățirea politică a popoarelor noastre“.

La finele banchetului, Societatea Politehnică a făcut Societății inginerilor și arhitecților bulgari invitațiunea de a veni în toamna anului 1906 la București, la Expoziția Generală ce se pregătea pentru acea dată.

În ziua de 27 Martie excursioniștii au vizitat Biserica și Școala română din Sofia, Grădina Zoologică, unde au fost primiți de *Principele Ferdinand al Bulgariei*, și conduși de Dânsul, dându-le toate explicațiile necesare. Au vizitat apoi Mausoleul *Principelui Batemberg*, Școala Militară, iar seara au asistat la reprezentarea piesei române „*O căsnicie*“, — în care un rol îl are un inginer, — care s'a dat la Teatrul Național bulgar.

În dimineața zilei de 28 Martie excursioniștii au părăsit Sofia și s'au dus la Plevna unde au fost primiți de Prefect, Primar și de Ofițerii garnizoanei, iar după scurt timp au plecat la Grivița. Ajunși în fața Capelei cu osemintele eroilor români, D-l Președinte *Al. Cottescu*, cu vocea tremurând și plin de emoțiune, ține următoarea cuvântare, în fața mulțimei cu capetele descoperite:

Iubiți camarazi,

„Ertăți-mi emoțiunea de care sunt cuprins în momentul de a păși spre acest sfânt locaș, unde zac osemintele miilor de viteji români care și-au jertfit viața pentru dobândirea independenței țării și înălțarea neamului nostru!

Ertăți-mi dacă nu am destulă bărbăție să-mi rețin lacrămile și să astâmpăr bătăile inimii, gândindu-mă la avântul, cu care acești falnici eroi, se aruncau, cu bărbăție și nespus curaj, sub ploaia de gloanțe și de granate, spre creasta înjiorătoarelor redute, spre a se odihni astăzi de veci pe acest pământ strein, liberat prin sacrificiul vieții lor!

Locaș sfânt! Fii binecuvântat! Fii binecuvântat de noi care am venit aci să ne închinăm, fii binecuvântat de întreaga suflare românească, căci pe acest pământ strein tu înfățișezi un simbol de vitejie, de sacrificii, de onoare și de înălțare a neamului românesc. Tu înfățișezi frăția de sânge, mărinimia și personificarea recunoștinței din partea bunului și bravului popor bulgar!

Fii slăvit sfânt locaș, care adăpostind pe scumpii tăi morți, reprezintă imaginea cea vie a vitejiei și a măreției neamului nostru!

Iar voi! Umbre neperitoare! Voi suflate de eroi care plutiți în ceruri, coborâți-vă din înălțimile în care vă aflați și incredințați-vă că sentimentul recunoștinței este puternic sădit în inimile românești; căci cât va dura neamul nostru, acest locaș va fi păzit cu sfințenie și cu smerenie de el, și va fi locul de pelerinaj al închinării și al pietății sale!

Camarazi,

Să ne descoperim capetele și cu smerenie plecați să pășim în sfântul locaș, iar spre amintirea vizitei noastre de astăzi să depunem această cunună de stejar, drept manifestare a închinării noastre la acest sfânt altar al Patriei Române“.

Pe panglica coroanei era scris:

Vitejilor Români căzuți în războiul din 1877 Societatea Politecnică din România 28 Martie 1906

D-l Inginer *G. Caracostea*, impresionat adânc la vederea acestor locuri istorice, entuziasmat de sentimentele de recunoștință ce ni s'au manifestat de către intelectualitatea și populația bulgară, care era de față, a declamat cu mult foc poezia *Peneș Curcanul* a lui *Vasile Alexandri*, mișcând până la lacrimi pe cei de față. O parte din excursioniști s'au dus de au vizitat câmpurile de luptă, redutele, monumentele ridicate prin împrejurimi și vestita *Valea Plângerii*. Ofițerii români și bulgari au dat explicațiuni celor ce au vizitat acele locuri, iar explicațiunile la Capela română au fost date de veteranul *Gheorghe Chirițescu*, care rămăsese acolo din timpul războiului. În fața acelei capele s'a luat și o masă câmpenească, aranjată după obiceiurile locului.

Dela Grivița excursioniștii s'au reîntors la Plevna, unde au vizitat orașul. De pe platoul din apropiere, s'a văzut orașul și locurile istorice, în care s'au dat lupte la 1877 precum și Podul de peste Vid, unde s'a predat *Osman Pașa*. S'a vizitat și Mausoleul ridicat în amintirea eroilor români și ruși. Președintele Societății bulgare a pomenit în fața plăcii comemorative române numele ofițerilor morți pentru independența României și pentru eliberarea Bulgariei. Dela Plevna excursioniștii au plecat la Samovit, însoțiți de Primarul Plevnei, de mai mulți cetățeni, și

cu muzica militară, iar de aci cu un vapor român la Giurgiu, de unde au plecat cu un tren special la București.

Cu ocaziunea despărțirii dintre cele două Societăți, s'au schimbat mai multe telegrame. Din partea Principelui Bulgariei, D-I Al. Cottescu a primit următoarea telegramă:

„Cu adevărat mișcat de nobilele sentimente ce-mi exprimați în numele D-voastră și al Societății Politecnice Române la plecarea din Bulgaria, vă trimit, atât D-voastră, cât și eminentilor D-voastră colaboratori, mulțumirile mele cele mai sincere, felicitându-mă de influențele fecunde care nu vor putea întârzia să decurgă pentru viitorul acestei fuziuni pacifice a acestor două popoare, în domeniul științei și progresului“.

FERDINAND

Dela Casa Regală Română s'a primit de către D-I Președintele Al. Cotescu următoarea scrisoare:

„M. S. Regele, primind telegrama D-ovastră dela Plevna, prin care-i transmiteți urările călduroase ale Societăților Politecnice Române și Bulgare, a binevoit a mă însărcina să vă exprim Înaltele Sale mulțumiri, atât D-voastră cât și tuturilor membrilor Societății. Tot odată Majestatea Sa vă roagă să mulțumiți în numele său D-lui Președinte și D-lor membri ai Societății Politecnice Bulgare care au aderat la urările voastre și au proclamat din nou legăturile puternice care unesc amândouă națiunile“.

Colonel adjutant Mavrocordat

Răspunzând invitațiunii făcute de Societatea Politecnică, Societatea Inginerilor și Arhitecților din Bulgaria a venit în Țara noastră în zilele de 28, 29, 30 Septemvrie și 1, 2, 3 Octomvrie 1906. În după amiaza primei zile, excursioniștii au sosit în Portul Giurgiu, unde au fost primiți de autorități și de o delegațiune a Societății Politecnice. După ce s'a vizitat orașul, în trecerea spre gară, unde populația le-a făcut o frumoasă primire, au plecat la București. Seara Societatea Politecnică a oferit o masă excursioniștilor și apoi o recepțiune în Localul Societății, unde a venit și Ministrul Lucrărilor Publice.

În ziua de 29 Septemvrie s'a vizitat Ateneul, Palatul Poștelor, telegrafelor și telefoanelor, Casa de Depuneri și Consemnațiuni, Palatul Justiției, iar după amiază Expoziția Generală Română.

După invitația făcută de *Regele Carol I*, în dimineața zilei de 30 Septembrie, excursioniștii bulgari au fost duși la Ploești ca să asiste la defilarea trupelor, după terminarea Manevrelor Regale. La trecerea veteranilor războiului 1877, excursioniștii i-au primit cu aplauze frenetice și cu strigăte de *ura*. După defilare arhitectul *Radanof* le-a exprimat în românește via recunoștință a poporului bulgar. *Regele Carol I* a venit călare în fața grupului bulgar, care l'a aclamat cu urale; a primit în Sala de recepție pe Președintele *Sarajoff*, și a invitat pe excursioniști să viziteze Castelul Peleş la Sinaia. Seara a avut loc un banchet în Palatul Ministerului de externe. S'au exprimat din nou sentimente de fraternitate între cele două Societăți și s'a propus chiar o Confederație a inginerilor români și bulgari, pentru apărarea intereselor economice a celor două țări în contra tendinței de acaparare a marilor țări industriale.

În ziua de 1 Octombrie s'au vizitat Salinele dela Slănicul din Prahova, iar după amiază orașul București.

Ziua de 2 Octombrie a fost destinată vizitării Văii Prahovei. În dimineața zilei s'au vizitat instalațiunile petrolifere din Câmpina, unde s'a oferit dejunul de Societatea Steaua Română. După amiază excursioniștii bulgari au fost primiți de către *Regele Carol I* și de către *Regina Elisabeta* în Sala de arme a Castelului Peleş, unde s'au întreținut cu cea mai mare parte din vizitatori. S'au vizitat apoi fabricile din Bușteni și Azuga, unde s'a dat un banchet de fabricile locale.

În ziua de 3 Octombrie, excursioniștii, sub conducerea lui *Anghel Saligny*, au vizitat Podul peste Dunăre la Cernavoda și Portul Constanța. La banchetul dat de către Direcțiunea Portului, Societatea Inginerilor și Arhitecților bulgari și-a exprimat recunoștința pentru Suveranii României, au ovaționat îndelungat pe *Apollodorul Lor*, *Anghel Saligny*, și și-au exprimat mulțumirea pentru primirea neașteptată ce li s'a făcut peste tot; au urat orașului Constanța să ajungă Anversul Mării Negre, și s'a exprimat dorința de a se face Congrese Tehnice comune. S'a emis atunci și ideea unui anuar francez comun al celor două Societăți.

Cu un tren special cea mai mare parte din excursioniști au plecat noaptea la Giurgiu, iar o parte cu vaporul prin Varna. *Regele Carol I* a binevoit a trimite inginerilor și arhitecților bulgari, care ne-au vizitat, medalia jubiliară, iar Societatea

Politecnică, prin o Comisiune compusă din D-nii *G. Popescu*, *I. Ionescu* și din regretatul coleg *E. Duperrex*, au imprimat un *Album Româno-Bulgar* cu portretele membrilor celor două Societăți, în amintirea excursiunilor făcute în 1906. Evenimentele care au sguduit Bulgaria după câți-va ani, războiul balcanic și războiul mondial, au făcut ca dorințele și idealurile intelectualității tehnice din cele două țări să se transforme în visuri nerealizabile pentru multă vreme.

* * *

O altă ocaziune de apropiere între Societatea Politecnică și Societăți similare streine s'a prezentat în anul 1913, cu ocaziunea înființării la Brașov a unei filiale a Societății Inginerilor și arhitecților din Ungaria. Societatea aceasta a trimis, prin Consulatul Austro-Ungar, mai multe invitațiuni pentru a participa și membri ai Societății noastre la inaugurarea filialei și la hanchetul ce se va da în acel oraș cu acea ocaziune. Totdeodată ni se anunță, că, a doua zi după inaugurare, membrii acelei Societăți doresc să viziteze Sinaia, unde ar dori să se întâlnească cu mai mulți membri ai Societății noastre. Comitetul Societății Politecnice a hotărît a accepta invitațiunea primită și a lua măsuri pentru ca inginerii și arhitecții unguri să fie primiți la Sinaia de către Societatea Politecnică, la care s'a asociat și Societatea Arhitecților Români. În contra acestei hotărâri s'a primit o telegramă de protestare din partea Ligei Culturale Române, care era pe atunci în Congres, la Piatra Neamț. Comitetul Societății a răspuns acelei telegrame prin o moțiune în ședința dela 26 Mai, prin care se arată că nu este gest de prietenie ceace a hotărît, ci un gest de urbanitate și că printre cei care ne chiamă, și care vor să ne viziteze, sunt și frați de ai noștri din țările de peste Carpați.

Ca delegați pentru serbările dela Brașov au fost D-nii *Gr. Casimir*, *A. Beleş*, *Al. Periețeanu* și *S. Lintescu*. Serbările au avut loc în ziua de 15 Mai, iar vizita la Sinaia la 20 Mai, unde au fost, din partea Societății Politecnice, 21 membri sub conducerea Președintelui *Anghel Saligny* și 10 arhitecți sub conducerea *Gr. Cerchez*, Președintele Societății Arhitecților. Din Societatea Inginerilor și Arhitecților unguri au venit la Sinaia 40 membri cu familiile lor, sub conducerea Profescrului

Aladar Kowacs. S'a vizitat Mănăstirea, Muzeul și Castelele Peleş și Pelișor, și s'au făcut plimbări prin parc și prin pădure. La masa de seară s'au ținut toaste de Președinții celor trei Societăți și de alți membri prezenți, insistându-se asupra necesității ca tehnicienii țărilor vecine să se cunoască și să se aprecieze, căci arta e una, iar știința a schimbat fața și viața lumii; tehnica suprimă obstacolele, reduce distanțele, și dacă vreodată se va realiza idealul fraternității universale și vor dispărea frontierele, aceasta va fi opera tehnicienilor. La un alt restaurant, din cauza lipsei de spațiu, au luat masa Doamnele care însoțeau pe excursioniști.

După terminarea meselor, membrii celor trei Societăți s'au dus la gară, de unde unii au plecat spre Predeal și alții spre București.

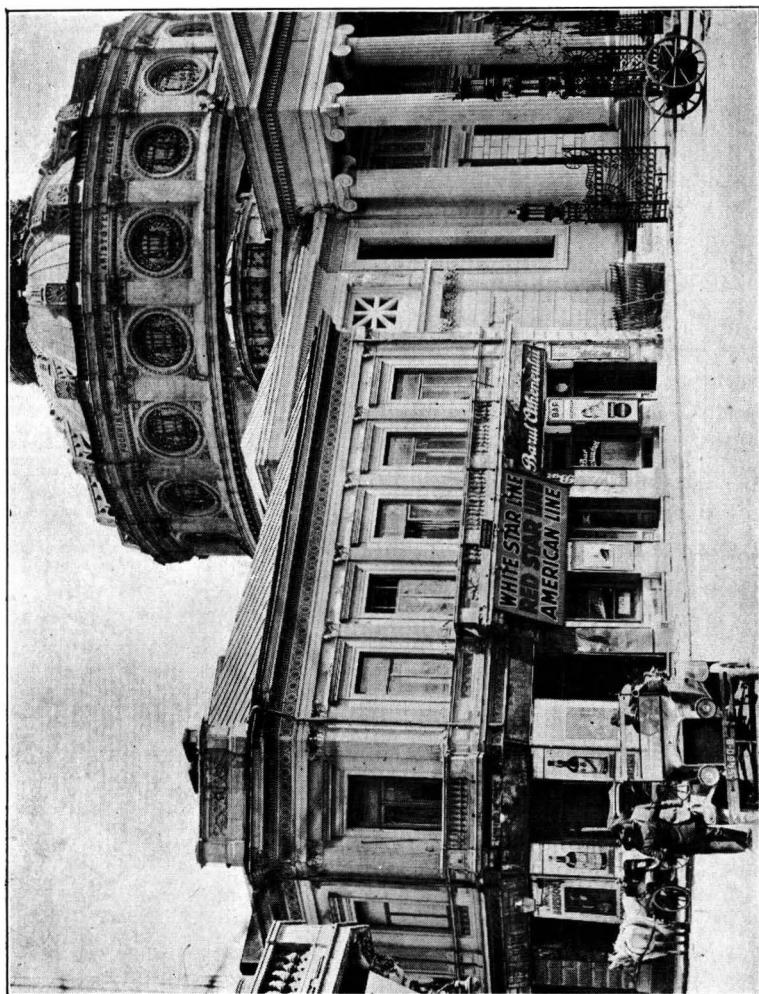
Ca urmare a acestei întâlniri, Societatea Inginerilor și Arhitecților din Ungaria, în Iunie 1913, a trimis o invitațiune Societății Politecnice de a veni la Budapesta, exprimându-și dorința de a ne vizita țara cât mai curând. S'a răspuns că inginerii români sunt ocupați cu campania de lucru și că nu se poate preciza deocamdată data la care am putea ajunge la Budapesta. De fapt însă evenimentele din Balcani, care au dus la intrarea noastră în războiu contra Bulgariei, nu permiteau inginerilor, care erau mai toți ofițeri în rezervă, să părăsească țara în acele timpuri. Acel războiu, și apoi războiul nostru contra Austro-Ungariei, au zădărnicit complet asemenea întâlniri între cele două Societăți.

* * *

O altă propunere de întâlnire cu Societăți tehnice streine ni s'a făcut în Mai 1914 de către Societatea inginerilor și arhitecților Sârbi. S'a hotărât atunci ca să se răspundă afirmativ la dorința acelei Societăți; s'au instituit Comisiunile pentru primire și s'a trimis de către noi programul excursiunilor. La primirea programului de către Societatea Sârbă, s'a primit din partea Președintelui ei, Inginerul *Stefanovici*, Profesor la Universitatea din Belgrad, o telegramă, în luna Iunie, prin care se arată că unele obstacole insurmontabile neprevăzute, îi fac să renunțe deocamdată la venirea în România. Se știe că pe atunci s'a săvârșit asasinatul dela Serajevo, care a băgat în foc Serbia și mai târziu mai toată Europa și Statele Unite.

Acestea sunt singurele relațiuni pe care le-a avut Societatea noastră cu Societăți tehnice streine.

După războiu, Societatea Politehnică a fost invitată la Congresul inginerilor și arhitecților din Bulgaria din 1913 și la Congresul Inginerilor Consultanți dela Varșovia din 1926, dar nu a putut trimite delegați.

Localul Societății, din Str. Episcopiei No. 2

Localul societății

Unul din idealurile oricărei Societăți este de a-și avea Casa ei, unde să-și poată aranja definitiv arhiva, biblioteca și mobilierul, unde să se întrunească membrii și diriguitorii ei, unde să se țină ședințele statutare și Adunările Generale. Un local închiriat temporal nu poate fi amenajat decât foarte rar pentru nevoile Societății, cu cheltueli mari și fără siguranța că, după ce se vor face acele cheltueli, nu va fi nevoie de a se muta în altă parte. Localul trebuie apoi să fie situat într'un centru cât mai frecventat de membrii Societății, astfel ca ei să se poată opri la dânsul din drum, ca la un popas, iar nu să parcurgă distanțe mari până să ajungă acolo. Am arătat mai înainte că Societatea de Ingineri și Arhitecți, care se înființase la 1876, găsea că partea despre răsărit a Cișmigiului era: „*Cu totul în lături de centru Urbei*“ și că a abandonat localul pe care îl avea acolo, pentru a se muta în Pasagiul Român, lângă Calea Victoriei.

La început Societatea Politehnică fiind cu totul lipsită de mijloace financiare, nu și-a putut închiria un local. În anul 1881 Comitetul provizoriu și Adunările Generale și-au ținut ședințele lor în sălile de așteptare din Gara de Nord, puse la dispozițiune de Direcțiunea Generală a Căilor Ferate. După ce s'a constituit Societatea, Comitetul ei se întrunea la Școala Națională de Poduri și Șosele, care era pe atunci în Strada Știrbei Vodă, în localul unde se găsește acum Conservatorul de Muzică și Artă Dramatică și unde Directorul de pe atunci, — *G. I. Duca*, — le punea la dispoziție o sală de cursuri. Adunarea Generală din 1882 s'a ținut în sala de ședințe a Consiliului Comunal dela Primăria Capitalei; tot acolo s'a ținut și prima conferință a Societății. S'a închiriat apoi o cameră mică, dar nu am putut stabili în ce stradă se găsea; iar în urmă s'au luat cu chirie câteva camere

la Hotel Imperial unde se plătea 3000 lei anual. S'a găsit că acest local nu este destul de central și de aceea în 1884 Societatea s'a mutat în casele Török din piața Teatrului, la întâlnirea căii Victoriei cu strada Câmpineanu. După câțiva ani, chiria sporindu-se și localul devenind insuficient, s'a închiriat etajul clădirii din strada Episcopiei No. 2, în care Societatea a stat până în anul 1901. Din cauza crizei dela începutul secolului actual, nu s'a mai putut plăti chiria cerută acolo, și Societatea s'a mutat în etajul din strada Câmpineanu No. 17. Frecventarea localului încetase aproape cu totul; localul nu era destul de central. De aceea, în toamna anului 1905, situațiunea financiară a Societății îmbunătățindu-se, s'a reînchiriat localul din strada Episcopiei No. 2, unde Societatea a stat până în anul acesta.

Încă din primii ani, Comitetele Societății au urmărit construirea unui local propriu, treptat cu ameliorarea situațiunii ei financiare, fie prin cumpărarea unui loc pe care să-și facă clădirea proprie, fie prin cumpărarea unei case vechi. Pentru atingerea acestui scop urma să se angajeze capitalul social, iar pentru rest să se facă un împrumut. În anul 1889 *M. Romniceanu* cere să se ia în examinare serioasă această chestiune, iar în anul următor celebru nostru arhitect *Mincu*, a făcut un proiect de clădire, a cărei executare cerea 70.000 lei. În vederea acestui proiect, cu ocaziunea modificării statutelor în 1891, s'a introdus și articolul privitor la emiterea de obligațiuni garantate prin local.

În anul 1895, după inaugurarea măreții lucrări a Podului „*Regele Carol I*” peste Dunăre la Cernavoda, *Anghel Saligny*, Președintele de atunci, își propusese să emită obligațiuni spre a se cumpăra locul, care era viran pe acele vremuri, dela întâlnirea străzii Franklin cu Calea Victoriei, spre a se face o clădire mare, care să se închirieze în cea mai mare parte, spre a se putea scoate dobânzile și amortizările capitalului împrumutat și în care să poată să stea și Societatea. Numirea însă a lui *Saligny* ca Director General al Căilor Ferate Române în Octomvrie din acel an, l-a împiedicat de a se mai ocupa de această chestiune.

În timpul crizei din anii 1889 și 1900, Președintele *Al. Gafencu*, văzând scăderea mare de prețuri pe care o luase clădirile în București, a căutat să cumpere case pe Calea Victoriei. Tratativerile urmate cu Creditul Funciar Urban pentru câteva case de pe acea stradă, nu au dat rezultate acceptabile. S'au reluat atunci

demersurile pe lângă Primăria Capitalei, pentru a ceda Societății unul din locurile sale pe care să se construiască localul propriu al Societății. Acest rezultat, nu a putut fi obținut decât în 1903 de către D-l *E. Radu*, când, cu binevoitorul concurs al lui *C. F. Robescu*, membru al Societății, și pe atunci Primar al Capitalei, ni s'a cedat, prin votul Consiliului Comunal, un loc în piața Rosetti, colț cu bulevardul Domniței, pe care s'a construit în urmă Palatul Societății Locuințelor Eftine. S'a elaborat atunci un proiect de către D-l arhitect *P. Antonescu*, a cărui executare cerea aproximativ 150.000 lei. Societatea se găsea atunci în mare strâmtoare financiară. Veniturile, care erau de 27.010 lei în 1898, scăzuseră la 13.610 în 1903; dobânziile fondului social erau necesare pentruca Societatea să-și poată continua viața până la ameliorarea situațiunii. Pe de altă parte, prin acel loc trecea un canal public, care urma să fie deplasat pe contul Societății. În fine locul părea prea excentric pentru mulți membri ai Societății. Comitetul în această situațiune, nu s'a putut hotărî de a se începe executarea localului, și a amânat construirea până ce se va putea găsi un teren mai central și condițiuni financiare mai favorabile.

La 17 Maiu 1908 Comitetul ia din nou în examinare chestiunea construirii localului în piața Rosetti, însă Președintele *I. G. Cantacuzino*, care examinase situațiunea financiară a Societății și posibilitatea facerii unui împrumut, a declarat că în condițiunile de atunci nu avea curajul să înceapă executarea construcțiunii.

În ședința dela 10 Ianuarie 1910, Comitetul insistă pe lângă *Anghel Saligny* ca să primească Președinția Societății, și-l roagă să pună toate stăruințele pentru rezolvarea chestiunii localului. D-sa ia din nou în discuție această chestiune și delegă pe D-nii *G. Popescu* și *I. Ionescu* cu căutarea unui loc mai central. Cercetările făcute nu au dat rezultate acceptabile. Numai la începutul anului următor, D-l *N. Zanne*, anunță Comitetului că proprietatea din Calea Victoriei No. 130, a moștenitorilor lui *Ghiță Ion* unde era instalat pe atunci *Clubul Regal*, se află de vânzare. Comitetul îl însărcinează pe D-sa, împreună cu D-nul *St. Gheorghiu*, ca să trateze cu moștenitorii, cumpărarea acelu imobil. Condițiunile fixate au fost aprobate de Comitet cu unanimitate, iar la 3 Iunie s'a convocat Adunarea Generală pentru a se autoriza angajarea întregului capital social și a se complecta restul prin

cereri de donațiuni, sau eventual printr'un împrumut de 40.000 lei cel mult. În aceiaș zi Comitetul a dat delegațiune lui *Anghel Saligny* și D-lui *G. Popescu*, pe atunci casier, ca să facă toate actele pentru intrarea în stăpânire a imobilului. Trebuie să menționăm că la facerea acelor acte am avut tot concursul desinteresat al D-lui avocat *Al. Ionescu*.

Din valoarea proprietății, 1/8 revenea unui minor, ceea ce cerea scoaterea proprietății la licitație; Societatea trebuia să plătească 7/8 din valoarea imobilului moștenitorilor majori. Nefiind timp suficient pentru vânzarea acțiunilor și efectelor, pe care le posedea Societatea, s'a făcut la 17 Iunie un împrumut de 240.000 lei la Banca Marmorosch Blank & C-ie, iar alt împrumut de 34.000 lei s'a făcut la 10 Noemvrie, în urma licitației, pentru partea cuvenită moștenitorului minor.

Pentru achitarea împrumutului s'au pus în vânzare valorile care formau fondul social, realizându-se suma de 207.333,75 lei și s'a dat, din subscripțiunile făcute, imediat 33.000 lei, așa că la 10 Noemvrie Societatea mai rămăsese datoare Băncii suma de 33.826 lei în care se cuprindeau și dobânzile și comisionul până la acea dată. Cu venitul localului închiriat Clubului Regal de 4.500 lei, și cu vreo 200 lei luați din cassa Societății, s'au plătit cheltuielile de cumpărare, taxele și impozitele. Pentru complectarea sumei de 33.826 lei, *Anghel Saligny* lansează un apel membrilor Societății pentru a dona sume cu care să se poată plăti acea datorie, și eventual să mai rămână fonduri pentru construirea unui local nou. S'au trimis liste de subscripțiuni la un mare număr de membri, prin care s'au încasat, în cursul anului 1912 până la încheerea bilanțului, sume în valoare de 37.711 lei. S'a putut astfel achita toată datoria cu dobânzile ei și s'a putut începe, cu suma rămasă de 3.177 lei, creierea unui *Fond al Localului Societății Politecnice*. În cursul anului 1914 s'au mai încasat și alte sume, care cu veniturile fondului arătat mai sus au ajuns, la încheerea bilanțului, la suma de 8.297 lei.

Lista membrilor, particularilor și Societăților care au subscris pentru Localul Societății este dată aci; ea urmează, conform Apelului făcut și semnat de *Anghel Saligny*, să fie trecută în *Cartea donatorilor pentru localul Societății Politecnice*, în fruntea căreia va figura marele donator *Spiridon Yorceanu*.

Au subscris :

	10000 lei	Antreprenorul <i>Bertollero</i>
Câte	5000 „	<i>I. Motzoi, N. Zanne, Societatea A. E. G.</i>
„	2000 „	<i>A. Puckliki, I. Brătescu, N. Mareș, G. Romașcu, E. Wolff</i>
„	1950 „	<i>Gr. Stratilescu *)</i>
„	1500 „	<i>G. Săpunaru</i>
„	1200 „	<i>C. M. Vasilescu</i>
„	1000 „	<i>R. Botinelli, D. Capriel, A. Saligny, N. V. Teodorescu, Banca Marmorosch Blank & C-ie</i>
„	910 „	<i>Tiberiu Eremie</i>
„	800 „	<i>Societatea Columbia</i>
„	750 „	<i>S. Ghica</i>
„	600 „	<i>T. Constantinescu, C. Grigorescu</i>
„	500 „	<i>C. Bușilă, Al. Cottescu, N. St. Cucu, Th. Dragu, G. Fernic, A. Ioachimescu, I. Ionescu, S. Lintescu, A. Maxim, G. Roiu, G. Stavăr, R. Steinberg, V. Voiculescu, Banca Generală Română, Direcțiunea căii ferate Buzău-Nehoiși, Oficiul pentru vânzarea hârtiei.</i>
„	400 „	<i>St. Gheorghiu, St. N. Mirea, N. P. Ștefănescu, A. Wagner.</i>
„	371 „	<i>Riedinger.</i>
„	300 „	<i>Gr. Cercez, A. Dacosta, D. Dima, C. Georgescu, N. Georgescu, C. Olănescu, M. Saligny, Societatea Astra Română, Creditul Petrolifer, Societatea Concordia, Societatea Vega, Societatea Română-Americană</i>
„	250 „	<i>V. Cristescu, E. Duperrex, G. E. Filipescu, N. Poienaru-Iatan.</i>
„	240 „	<i>I. Vardala.</i>
„	200 „	<i>Bosnieț-Paraschivescu, P. Budu, D. Cair, T. Cananău, J. Catz, N. Cercez, P. Ciocâlțeu, A. Dariu, A. Dimitrescu, G. Eliescu, Dr. Hristodorescu, Șt. Mateescu, I. Negretzu, I. Negulici,</i>

*) A trimis suma fără lista de subscripție. ne putându-se astfel specifica numele donatorilor.

E. Pangrati, M. Radu, C. Rădulescu, I. Roșianu, V. Roșu, C. Scheller, T. Slăniceanu, A. Smântânescu, I. D. Teodor, E. Tilea, G. Visin, E. E. Wolff, Societatea Alpha.

- Câte 180 lei *C. Torocanu.*
- „ 160 „ *V. Bruckner, E. Dobrovici, Lescovar, I. Neculcea,*
- „ 150 „ *A. Alexandrescu, I. Bușilă, V. Cambureanu, I. Capriel, C. Ciugolea, Gr. N. Constantinescu, Șt. Cristodulo, N. Demetriade, I. I. Dobrescu, I. Herman, C. Ionescu, I. N. Ionescu, A. Lăzărescu, Ch. Letourneur, N. Nicolescu, S. Palade, N. P. Panaitescu, V. Stănescu, P. Gr. Ștefănescu, Casa Berk Hank.*
- „ 125 „ *C. Cristea, I. Tănăsescu.*
- „ 120 „ *C. D. Orășanu, B. Stinghe.*
- „ 100 „ *A. Antoniu, St Antoniu, T. Atanasescu, Șt. Bedreag, G. Carp, A. Constantinescu, Z. Cristodorescu, M. Daniel, Delateișani, I. Demetrescu, D. Dima, F. Dumitrescu, P. Florinescu, N. Gallea, M. Georgescu, R. Gologan, S. Hechter, I. Ionomu, P. Iliescu, A. Jijie, Tr. Lalescu, S. Margulius, Sc. C. Mateescu, E. Miclescu, N. Miclescu, Al. Mihăilescu, I. C. Mihalache, I. Moldoveanu, F. Pășcanu, D. Petrescu, M. N-Philippe, I. D. Popovici, P. Radovici, Al. Rosdol, G. Siôn, C. Ștefănescu-Nica, R. Ștefănescu, V. Ștefănescu, V. Ursache, I. Venert, J. Wapner, Al Zahariade, P. Zahariade, Casele Socec & Cie, Saporis & Asnovorian, Societatea Aquila Franco-Română, Societatea Traian.*
- „ 85 „ *I. Arapu.*
- „ 60 „ *A. R. Opreanu, N. Știrbei.*
- „ 50 „ *S. Buescu, C. Cihodariu, I. Hălăceanu, C. Orzescu, B. I. Petrescu.*
- „ 40 „ *Barberis, T. Botez.*
- „ 30 „ *A. Filiti, M. Pișca, G. Văleanu.*

- Câte 20 lei L. Erbiceanu, Tr. Grigorescu, C. Lăzărescu, E. Lazarovici, C. Mihalopol, A. Nicolescu, M. Protopopescu, Al. Teodoroff, P. Vilardi.
- „ 15 „ Șt. Ionescu.
- „ 10 „ M. Cioc.

În cursul anului 1913, din cauza războiului balcanic, lucrările pentru construirea Localului Societății au stagnat, și nu s’au reluat decât după încheierea păcii dela București, și demobilizarea armatei din Bulgaria. În ședința Comitetului dela 22 Noembrie Anghel Saligny prezintă schițele unui proiect făcut de către D-l architect P. Antonescu, și arată că pentru un asemenea local este nevoie de o sumă între 800.000 și 900.000 lei; că a găsit mijloace de a se procura această sumă în mod convenabil, până ce casele se pot pune la Creditul Urban, după care va mai rămâne o sumă de 200.000—300.000 lei care se poate achita prin obligațiuni sau alte mijloace; arată însă că pentru durata construcțiunii și până la achitarea datoriilor, trebuie instituită o comisiune specială permanentă care să poată menține continuitatea în lucrări și să dea toată încrederea lumii financiare în achitarea anuităților. Comitetul Societății, care se schimbă din an în an, nu poate asigura o vedere constantă și continuă în această privință. Arată în fine că pentru acest scop este nevoie de o modificare a Statutelor, pentru ca partea de atribuțiuni pe care o are Comitetul, privitor la mâniarea de fonduri ale Societății, să treacă asupra acelei Comisiuni permanente în cece privește Localul, până la terminarea și achitarea lui. Comitetul a luat act cu mare satisfacțiune de propunerea făcută pentru începerea construcțiunii în condițiunile arătate, a aprobat toate măsurile propuse și exprimat mulțumiri și recunoștință Președintelui său.

Ca la toate mișcărilor mari însă, s’au ivit și aci rezistențe pasive, care au micșorat elanul cu care începuse Anghel Saligny. Unii găsiu enormă suma de 900.000 lei (36 milioane în valuta de azi) cu care urma să se împrumute Societatea, și nu vedeau posibilitatea de a se achita o asemenea sumă. Alții găseau că, prin puține amenajări și transformări, s’ar fi putut muta Societatea în clădirea cumpărată, din care urma să se mute Clubul Regal. Alții găsiseră oferte avantajoase pentru vinderea locului, așa ca din sumele realizate să se poată cumpăra o casă și să mai rămâie Societății o sumă cu ale cărei venituri să-și mărească

resursele. În fine, s'au ivit și alte motive și pretexte de puțină importanță. Toate acestea au făcut pe *Anghel Saligny* să mai amâne luarea unei hotărâri, sperând că va convinge pe toți să se unească la părerea de a se dărâma clădirea veche și a se face alta nouă, demnă de Societatea Politehnică, și care să procure, după câțiva ani, venituri mari Societății, absolut necesare pentru dezvoltarea și prosperitatea ei. La ședința Comitetului din 18 Martie 1914, D-l *I. Ionescu* cere ca să se lase la o parte orice obstacol și să se procedeze la chestiunea modificării Statutelor pentru înființarea Comisiunii permanente a Localului. *Anghel Saligny*, cere însă să se mai amâne convocarea Adunării Generale. Neputând să găsească în Comitet și în Societate unanimitatea de vederi, pe care o dorea pentru opera pe care își propusese să o realizeze, și simțind că cu cât timpul trece va fi mai greu de realizat împrumutul în condițiuni bune, dimisionează din Președinția Societății la 3 Aprilie 1914. După mari insistențe din partea membrilor Comitetului, care îi aprobase în totul părerile, revine asupra demisiunii și convoacă la 16 Aprilie Comitetul pentru a se stabili alcătuirea Comisiunii permanente și să se redacteze articolul adițional pentru modificarea Statutelor. Într-o nouă ședință la 1 Mai se hotărăște convocarea Adunării Generale pentru ziua de 28 Mai. Adunarea aceea a fost destul de agitată prin ciocnirea diferitelor idei emise într'ânsa. În cele din urmă, Adunarea Generală a votat cu majoritate, articolul adițional așa cum a fost propus de Comitet și a ales ca Membri ai Comisiunii permanente pe D-nii:

C. Olănescu, Președinte.

V. Brătianu, *E. Pangrati*, *A. Saligny*, *N. Zanne*, Vicepreședinți.

P. Antonescu, *C. Bușilă*, *Gr. Casimir*, *Al. Cottescu*, *N. Georgescu*, *S. Ghica*, *A. Ioachimescu*, *I. Ionescu*, *G. Popescu*, *E. Radu*, *N. P. Ștefănescu*, membri.

Președintele, Vicepreședinții și Casierul Societății făceau parte de drept din Comisiunea permanentă, și țineau legătura între Comitet și Comisiune.

Pentru a nu se mai da loc la interpretări diferite, după propunerea D-lui *I. Ionescu* s'a încheiat imediat după terminarea votării un proces verbal provizoriu, semnat de toți membrii prezenți, care au votat articolul adițional și alcătuirea Comisiunii permanente. Procesul verbal a fost semnat de 54 membrii din 62

câți participaseră la Adunarea Generală, și apoi a fost trimis, prin curieri ingineri, în toată țara, pentru a se lua adeziuni dela cei ce nu au putut participa la ședință. Luarea de semnături de adeziune a încetat când numărul aderenților a trecut de majoritatea tutulor membrilor Societății, care atunci erau în număr de 514. Este regretabil că acel Proces-Verbal s'a pierdut în timpul războiului, însă numele celor ce au aderat se găsește trecut într'un articol publicat în Buletin, anul 1914 pag. 579.

După alcătuirea Comisiunii permanente, aceasta s'a întrunit după câteva zile și a început să se ocupe de chestiunea construirii localului Societății. În prima ședință alege o subcomisiune compusă din D-nii *E. Pangrati*, *N. P. Ștefănescu* și *N. Zanne*, sub Președinția lui *Anghel Saligny*, se alege Casier al Comisiunii D-l *G. Popescu* și ca Secretari D-nii *S. Ghica* și *N. Georgescu*. S'a însărcinat D-l Arhitect *P. Antonescu* cu elaborarea proiectelor și s'a hotărît dărâmarea clădirii vechi de pe locul cumpărat pe Calea Victoriei, operațiune care s'a terminat până în luna Noemvrie. În luna Decemvrie s'au examinat planurile elaborate de D-l *P. Antonescu* și s'a făcut Darea de Seamă către Adunarea Generală în conformitate cu prevederile articolului adițional din Statute. În acea dare de seamă, *Comisiunea permanentă* arată că din nenorocire, la puțin timp după începerea dărâmării vechii clădiri, evenimentele externe care au survenit și care au condus apoi la războiul european, au ținut încordată asupra lor atențiunea lumii întregi, paralizând orice inițiativă și făcând imposibilă realizarea combinațiunilor financiare ce se proiectase, așa că în mod forțat începerea construcțiunii se va amâna pânăla revenirea timpurilor normale. S'au explicat Adunării Generale ideile care au condus Comisiunea la alcătuirea proiectelor ce se expuseseră. În fine s'a arătat că Fondul localului s'a ridicat la 15.057 lei.

În cursul anului 1915 Comisiunea permanentă s'a ocupat cu studiul proiectelor, a luat în cercetare diferitele propuneri făcute. În conformitate cu votul Consiliului Cumunei București, s'a cedat Societății Locuințelor Eftine, locul ce se dăduse Societății Politecnice în piața Rosetti pentru construcțiunea localului ei. Cedarea s'a făcut în schimbul unei sume de 12.100 lei și a unei predări de 200.000 cărămizi pentru construcțiunea localului din Calea Victoriei. Suma de 12.100 lei s'a înlocuit cu predarea

a încă 200.000 de cărămizi pentru construcțiunea localului, astfel că Societatea își asigurase 400.000 cărămizi pentru clădirea sa. Darea de seamă dela finele anului 1915 arată că din cauza războiului, un împrumut s'ar face în condițiuni grele, iar mișcarea comercială fiind stânjenită, cu greu, și în condițiuni nepriincioase, s'ar închiria magazinele și apartamentele din clădirea Societății spre a se scoate veniturile necesare pentru plata dobânzilor și a amortismentelor împrumutului care s'ar face. Aceasta a făcut pe unii membri ai Societății să ceară construirea unei mici clădiri în fundul locului din Calea Victoriei, ceea ce Comisiunea permanentă nu a admis.

În ședința din 13 Decembrie 1915 a Comisiunii permanente, *Anghel Saligny* spune că în urma împrejurărilor survenite, nu se poate face împrumut avantajos la bănci, că construcțiunea s'ar executa cu greu, din cauză că nu se puteau aduce ușor din streinătate toate cele trebuincioase, întrucât războiul european era în toiul lui. În special instalațiunile necesare, spre a face construcțiunea locuibilă, erau greu de făcut. S'ar fi riscat dar să rămânem cu o construcțiune neterminată care nu ar aduce nici venit, însă dobânzile capitalului angajat ar trebui plătite. Pe de altă parte se ceruse a se alătura Localului o sală mare de spectacole, care urma cu mult costul total al lucrărilor. Comisiunea hotărăște să se continue cu studiul planurilor, lăsând deciziunea începerii construcțiunii pentru mai târziu.

La 12 Martie 1916 D-l Architect *Petre Antonescu* prezintă Comisiunii proiectul Palaului Societății Politecnice; se numește o comisiune care să examineze marile construcțiuni care se făceau pe atunci în Capitală, spre a se vedea la ce sumă s'ar ridica costul proiectului prezentat. Se găsește că costul ar fi cam de 1.235.000 lei și că rentabilitatea nu ar fi sub 5⁰/₁₀. Suprafața clădită ar fi fost de aproape 700 m². Asupra acestui avis al Comisiunii speciale, în ședința dela 12 Mai, D-l *V. Brătianu* arată că nu se poate obține o rentabilitate suficientă decât utilizând mai bine locul, prin mărirea suprafeței clădite, sau prin punerea de mai multe etaje. Ideia se admite, și se convoacă o nouă întrunire a Comisiunii, în care D-l *P. Antonescu* arată că pentru a se folosi mai bine terenul trebuie o sumă de 2.000.000 lei. Comisiunea aprobă proiectele în acest sens și se hotărăște convocarea unei

Adunării Generale pentru ridicarea sumei aprobate, dela 800.000 lei la 2.000.000 lei. Adunarea Generală a fost convocată pentru 30 Iunie 1916, la care D-l C. Olănescu a dat toate explicațiunile necesare, arătând operațiunile financiare care ar permite construcțiunea. O parte din membri au fost contra acestei sporiri de Capital, însă majoritatea a aprobat vederile Comisiunii permanente.

Cu acestea se încheie chestiunea noului local înainte de războiu, deoarece, după puțin timp, România a intrat în acțiune alături cu aliații săi.

În timpul războiului, localul Societății a fost ocupat de un cazino german, care l'a ținut într'o stare detestabilă. Pe contul Societății s'a introdus lumina electrică. Arhiva și o parte din biblioteca Societății a fost distrusă. După isgonirea inamicilor, localul a fost ocupat de un serviciu automobil francez, așa că la reluarea ședințelor, Comitetul și Adunarea Generală se întruneau într'una din sălile Ministerului de Lucrări Publice. Societatea a continuat apoi să rămână în Localul din Strada Episcopiei No. 2, cu toate că proprietarii, care au cumpărat clădirea în urmă, au deschis procese de mutare și cu toate că Primăria, care expropiase localul, ceruse evacuarea lui pentru a se deschide o stradă pe lângă Ateneu.

Pentru construirea noului Local al Societății Politecnice, Comisiunea permanentă își reia activitatea la 12 Iunie 1920. Teama de a fi evacuată Societatea și localul ei, în urma proceselor intentate, a făcut ca să se ceară de Comitet studiarea construirii unei clădiri mici în fundul locului din Calea Victoriei, unde să se poată muta și Asociația Generală a Inginerilor, care dispunea de oarecare capital. La 14 August, D-l P. Antonescu prezintă un proiect în acel scop, iar din partea Societății „Clădirea Românească“ se examinează propunerea făcută de a se face o construcție în care să se lase Societății un etaj, iar după un număr oarecare de ani construcțiunea să rămână Societății Politecnice.

Nu s'a putut însă ajunge la o înțelegere cu acea Societate și nu s'a găsit posibilitatea de a se face construcțiunea din fundul curții.

Numai după 3 ani, la 11 Mai 1923, Președintele Societății, D-l N. P. Ștefănescu, vine cu o soluțiune nouă. Societatea să aducă ca aport terenul pe care se va face clădirea; aceasta s'ar

construi de mai multe Societăți, cărora li s'ar lăsa în deplină proprietate câte unul sau două etaje întregi; iar Societății Politecnice i-ar rămâne etajul I pentru a se instala, subsolul și parterul pentru a le închiria și a-și procura astfel venituri cu care să întrețină localul și să-i mai rămână și sume pentru a face față celorlalte cheltuieli ale ei. *Anghel Saligny* susține propunerea, arătând că este singura care să permită Societății să-și aibă Localul pe acele vremuri. Se hotărăște a se face o publicațiune prin ziare, pentru a se aduce la cunoștința Societăților amatoare de a intra într'o coproprietate cu Societatea Politehnică. Proiectele se vor reface după ce se vor cunoaște nevoile Societăților coproprietare. Până la finele anului se găsiseră amatori pentru două etaje. Aceste rezultate au fost comunicate Adunării Generale dela 15 Decemvrie 1923.

La 19 Maiu 1924 D-l *N. P. Ștefănescu* comunică Comisiunii Localului, că a găsit coproprietari pentru etajele 2—5, care vor contribui cu 17.000.000 lei, dă explicațiuni asupra convențiunii care ar urma ca să se încheie cu coproprietarii, și se hotărăște luarea măsurilor pentru începerea construcțiilor. La 24 Noemvrie se aduce textul Convențiunii pe care Societatea Politehnică o încheie cu Societățile: „*Uniunea industriașilor metalurgici și minieri*“, „*Petroșani*“ și „*Lupeni*“ pentru 4 etaje. Comisiunea a aprobat în unanimitate proiectul de convențiune și se hotărăște a se supune Adunării Generale o modificare a articolului adițional din Statute și numirea unei noi Comisiuni permanente, căci mandatul celei existente expira; apoi se va cere aprobarea convențiunilor cu coproprietarii.

Adunarea Generală din 7 Decemvrie 1924, după multe discuțiuni asupra noului mijloc găsit de a se construi localul cu coproprietari, și asupra faptului dacă nu ar fi mai nemerit ca să se facă loc și Asociațiunii Generale a Inginerilor în Localul Societății Politehnice, Adunarea votează, cu o mică modificare, și cu unanimitate de voturi, modificarea articolului adițional. Adunarea generală dela 15 ale aceleiași luni, aprobă noua listă a membrilor din Comisiunea permanentă și proiectul de convențiune cu Societățile care vor avea etaje în „*Palatul Societății Politehnice*“. Adunarea exprimă recunoștință D-lui *N. P. Ștefănescu* și îl ovaționează îndelung.

Comisiunea permanentă și-a constituit apoi astfel Biuroul:

Foto Ing. Stelian Fețescu

Palatul Soc. Politecnice

Președinte: *C. Olănescu*; Vicepreședinți: *V. Brătianu*, *E. Pangrati*, *A. Saligny*, *N. Zanne*; Secretari: *N. I. Georgescu* și *S. Ghica*; Delegația pentru supravegherea lucrărilor: *N. I. Georgescu*, *I. Ionescu*, *A. Saligny*, *N. P. Ștefănescu*; Delegațiunea pentru încheierea convențiilor și orice semnături în cursul operațiunilor pentru constituirea Localului: *C. Olănescu* și *N. P. Ștefănescu*, care pot fi înlocuiți cu unul dintre Vicepreședinți. Ceilalți membri nemenționați mai sus sunt: *P. Antonescu*, *C. Bușilă*, *Gr. Casimir*, *Al. Cottescu*, *A. G. Ioachimescu*, *Gh. Popescu*, *E. Radu*.

În ședința dela 13 Ianuarie 1925, se fixează onorariul D-lui Arhitect *P. Antonescu*, și se ia act cu mulțumire de propunerea D-lui *C. Bușilă* de a da gratuit personalul necesar pentru studierea și supravegherea instalațiunilor. La 16 ale aceleiași luni se examinează planurile construcției și se ia act cu mulțumiri de comunicarea făcută de D-l *G. Popescu* că Societatea „*Creditul Industrial*“ a făcut o donațiune de 500.000 lei pentru a veni în ajutorul construcției Palatului Societății Politecnice.

La 8 Aprilie 1925 se aduc oarecare mici modificări actului de convențiune și se hotărăște tinerea licitației și modalitățile ei, precum și marii antreprenori care trebuiesc invitați. Licitația a avut loc în ziua de 8 Maiu. Comisiunea a examinat ofertele în două ședințe și a adjudecat lucrarea asupra D-lui Inginer *C. M. Vasilescu*, în ședința dela 14 Maiu. În aceiași ședință D-l *N. P. Ștefănescu* comunică Comisiunii, că costul se va urca cu 3.000.000 lei peste ce se prevăzuse la început și că Societatea Politehnică trebuie, conform convențiunii, să dea și în numerariu 1.000.000 lei. Se hotărăște începerea imediată a construcțiunii.

De aci înainte Comisiunea permanentă s'a ocupat mai mult cu chestiunile privitoare la aprobări de lucrări, instalațiuni, mobilier, chestiuni care nu prezintă interes pentru acest istoric. Hotărârea de a se face o solemnitate cu ocaziunea punerii pietrei comemorative și pentru care D-l *I. Ionescu* pregătise textul pergamentului, nu s'a putut aduce la îndeplinire. După moartea lui *Anghel Saligny* se alege în Comisiunea pentru supravegherea construcțiunii, D-l *Gr. Casimir*.

Construcțiunea Palatului Societății a început în Iunie 1925 iar până în luna Noemvrie s'au putut termina din roșu toate zi-

dăriile exterioare, o mare parte din cele interioare și acoperișul. Construcțiunea s'a urmat în 1926 pentru tencuieli, detațiuni, scări, tâmplărie, etc. iar la finele anului s'au început și instalațiunile de mobilier la etagiul Societății. La toate discuțiunile urmate pentru aprobări de lucrări, care interesau întreaga construcție, au luat parte și delegații Societăților coproprietare și anume D-l *N. V. Teodorescu* din partea Societății „*Pietroșani*“, D-l *C. Orghidan* din partea „*Uniunii industriașilor metalurgici și minieri*“ și D-l *I. Bujoiu* din partea Societății „*Lupeni*“.

În ședința dela 13 Ianuarie 1926 a Comisiunii permanente, D-l *N. P. Ștefănescu* a adus la cunoștință că a găsit în „*Societatea de Navigație Maritimă România*“ un coproprietar pentru etagiul VI (mansarda), cu un aport de 3.000.000 lei, sumă care permite să se acopere cheltuielile suplimentare ivite în timpul construcțiunii. Comisiunea permanentă și delegații Societăților mai sus arătați, au acceptat acest nou aranjament.

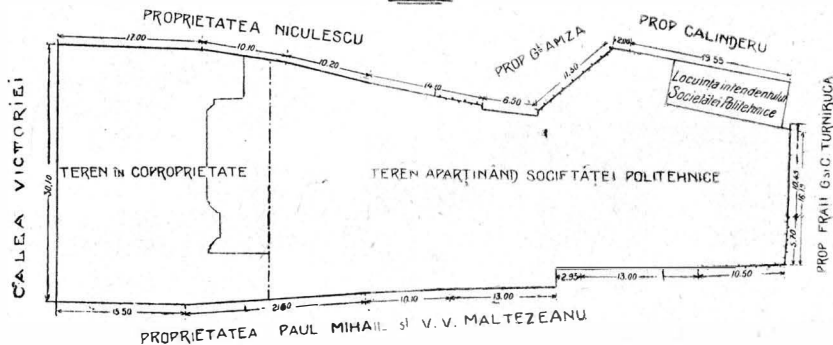
În ședința dela 13 August 1926 se hotărăște ca în fundul curței să se amenajeze vechea clădire, spre a se face locuință pentru intendentul Societății.

În ultimele ședințe din anul 1926 Comisiunea permanentă s'a ocupat, între altele, și de chestiunea surplusului de cost pe care l'a reclamat construcțiunea și de găsirea mijloacelor de a se putea procura de către Societate sumele cu care trebuie să-și achite cota parte, conform convențiunii încheiate cu proprietarii, convențiune pe care o reproducem la finele acestui capitol. S'a hotărât ca aceste sume să se procure din închirierea magazinelor dela parter și din donațiuni, pentru care se vor face intervenirile necesare.

Dăm aci tabloul donațiunilor făcute de diferite Societăți și persoane pentru construcția localului și pentru complectarea mobilierului; tuturor, Societatea și pe această cale le exprimă toate mulțumirile sale, pentru marile înlesniri ce i-au făcut spre a-și atinge mai repede și mai complect dorința de a se putea instala în cele mai bune condițiuni în propriul său local. Acest tablou va figura în cartea donatorilor pentru localul Societății Politecnice.

PLAN DE SITUAȚIE
 AL
LOCULUI DIN CALEA VICTORIEI N°118
PROPRIETATEA SOCIETĂȚII POLITEHNICE

Scara 1:400

D O N A Ț I U N I
pentru localul **SOCIETĂȚII POLITECNICE**

No. crt.	D o n a t o r u l	SUMA subscrisă
1	Soc. Națională de Credit Industrial Lei	1.500.000
2	„ Creditul Minier „	1.000.000
3	„ Uzinele Metalurg. și Dom. «Reșița» . . „	500.000
4	„ «Astra» Prima Fabr. Rom. de vagoane și motoare „Arad” „	250.000
5	B-ca Comercială Română „	250.000
6	„ de Credit Român „	250.000
7	„ Marmorosch, Blank „	250.000
8	„ Românească „	250.000
9	„ Națională a României „	200.000
10	Soc. Fabr. de mașini And. Rieger „	200.000
11	„ Franco Rom. de Material de Drum de Fier. „	200.000
12	„ Uzinele Metalurgice Lemaitre „	200.000
13	„ Fabrica de Locom. și vag. Brașov . . . „	100.000
14	„ Șantierelor Române dela Dunăre . . . „	100.000
15	„ Anon. E. Wolff „	100.000
16	„ Creditul pt. Intrepr. Electrice „	100.000
17	„ Electrica „	100.000
18	„ Titan, Nadrag, Calan „	100.000
19	„ Siemens Schuckert „	100.000
20	„ Vulcan „	100.000
21	„ Schiel, Brașov „	100.000
22	B-ca Chrissoveloni „	100.000
23	„ L. Bercowitz „	50.000
24	Soc. Comunală a Tramw. București „	50.000
25	„ Creditul Technic „	50.000
26	„ Dâmbovița „	50.000
27	„ Industr. Rom. de petrol (I. R. D. P.) . . „	50.000
28	„ Petrol Govora „	50.000
29	„ Steaua Română „	50.000
30	„ Anon. pt. Distribuirea Produselor Petro- leului „	20.000
31	„ de Explosive „	10.000
32	B-ca Generală a Țării Românești „	8.000
Total Lei		6.438.000

Mai avem de menționat că D-l architect *P. Antonescu* a renunțat, — ca donațiune pentru Localul Societății Politecnice, — la suma de lei 250.000, care reprezintă diferite lucrări făcute de D-sa pentru complectarea proiectelor construcțiunii Localului.

* * *

Prin construcțiunea Localului, Societatea Politecnică intră într'ouă nouă eră de viață și de prosperitate. Localul mult dorit, pe Calea Victoriei, este un fapt îndeplinit; visul întemeietorilor Societății, a nenumăraților ei conducători și a majorității membrilor ei, este realizat. Localul va fi un centru de atracțiune pentru noi membri, și un îmbold pentru cei vechi de a lupta cu multă ardoare la progresul Societății, care se va repercuta asupra progresului tehnic și economic al țării întregi.

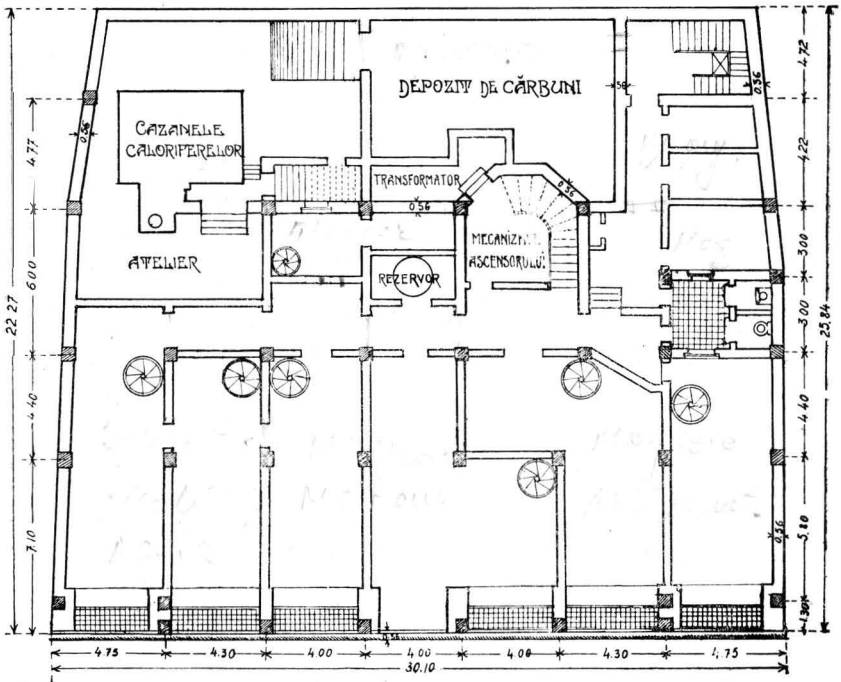
Această nouă perioadă a Societății trebuia însemnată și în literatura tehnică a noastră și de aci ideia D-lui Președinte de a se încheia prin un istoric, starea anterioară construcțiunii Localului, de starea care va urma de aci înainte. Localul este dar sorginta acestui istoric și de aceia i-am și dat o mai mare desvoltare decât altor capitole de până aci.

Trebuie să mai menționăm că Societatea Politecnică a pus Localul său la dispozițiunea altor Societăți sau instituțiuni pentru conferințe, Adunări, etc. Astfel, în 1897 Delegații „*Uniunii germane a Căilor ferate*“ au ținut ședințele lor în Localul nostru. Societatea „*Progresul Silvic*“ a ținut mai multe din Conferințele sale la Societatea noastră. Ședințele bilunare ale Societății „*Gazeta Matematică*“ s'au ținut ani de-arândul în Localul Societății Politecnice. Dela războiu încoace s'a adăpostit în Localul nostru și Asociația generală a Inginerilor, punându-i-se două săli la dispozițiune, pentru contribuire la o parte din chiria anuală.

SOCIETATEA POLITEHNICĂ

PLANUL SUBSOLULUI

1m 2 4 6 8 10 metri

Administrația Financiară a Capitalei

Sub recipisa No. 61925 din 19 Mai
1925 s'a primit taxa de Lei 285.000
taxa de înreg. 5%, conf. art.

Ad-tor Financiar

Convențiune

Intre subscrișii:

1. *Societatea Politehnică*, cu sediul în București, Str. Episcopiei No. 2, reprezentată prin D-nii Inginer *C. P. Olănescu* și Ingineri *N. P. Ștefănescu*;

2. D-l Inginer *C. Orghidan*, Președintele *Uniunii Industriilor Metalurgice și Miniere din România*, cu sediul în București, Str. Pitar-Moșu No. 3;

3. „*Petroșani*“ Societate Anon. Română pentru exploatarea minelor de cărbuni, cu sediul în București, Str. Aurel Vlaicu No. 22, reprezentată prin D-nii Inginer *N. Teodorescu*, Director General și *Mihail Vulcănescu*, Director Comercial;

4. „*Lupeni*“ Societate Anon. Română pentru exploatarea minelor de cărbuni, cu sediul în București, Str. Lascăr Catargiu No. 5, reprezentată prin D-nii Inginer *Ion E. Bujoiu*, Director General și *Al. Alexandridi*, Director.

a intervenit următoarea convențiune:

I. — „*Societatea Politehnică*“ este proprietara terenului situat în București, Calea Victoriei No. 134, pe temeiul actului de vânzare-cumpărare autentificat de Trib. Ilfov secția de Notariat la No. 7939 din 17 Iunie 1911, și transcris sub No. 5010 din 25 Iunie 1911, pentru 7/8 din imobil și pe temeiul ordonanței de adjudecare a Trib. Ilfov, Secția de Notariat la No. 10356 din 13 Decembrie 1911 pentru restul de 1/8.

Societatea Politehnică se consideră de azi înainte coproprietară în acest imobil pe 896,80 mp. conform planului alăturat, cu următoarele instituțiuni:

„*Uniunea Industriilor Metalurgice și Miniere din România, Petroșani*, Societate Anon. pentru exploatarea minelor de cărbuni și „*Lupeni*“ Societate Anon. Rom. pentru exploatarea minelor de cărbuni.

Aceste trei din urmă Instituțiuni, devin proprietare în indivi-
ziune pe 19 din 29 părți, din terenul de 896,81 mp. iar *Socie-*
tatea Politehnică rămâne proprietară pentru restul de 10 din
29 părți.

II. — Terenul care face obiectul prezentei convențiuni are ur-
mătoarele vecinătăți:

- Spre Nord, proprietatea D-nei Plotina Niculescu
- „ Sud, proprietatea D-lui V. V. Maltezeanu
- „ Vest, Calea Victoriei
- „ Est, Societatea Politehnică.

El este socotit de părți ca având valoarea de 2.900.000.—
(douămilioanenouăsutemii) lei, părțile indivize cedate de *Socie-*
tatea Politehnică fiind de 19/29, valoarea lor este de Lei
1.900.000.— un milion nouă sute mii.

Pe acest teren se va ridica o construcțiune pe o suprafață de
610 mp. care va purta denumirea de: „*Palatul Societății Poli-*
tehnice“.

Pentru ridicarea acestei construcțiuni, compusă din: subsol,
parter, 5 etaje și mansardă, subscrisele Societăți vom vărsa ur-
mătoarele sume:

- a) *Uniunea Industriilor Metalurgice și Miniere*
 din România Lei 6.000.000
- b) *Societatea «Petroșani»* » 9.000.000
- c) *Societatea «Lupeni»* » 4.000.000

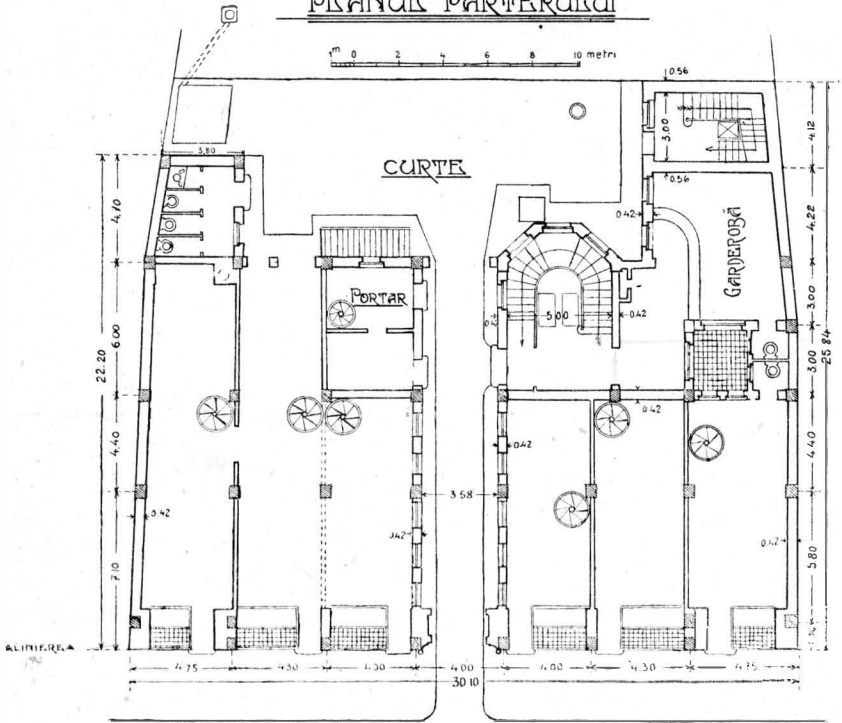
Din această sumă de Lei 19.000.000.— nouă spre zece milioane,
subscrisele Societăți am vărsat acum la semnarea convențiunii
câte 50% (cincizeci la sută) din suma ce ne privește pe fiecare
dintre noi, sau în total Lei 9.500.000.— (nouă milioane cinci-
sute mii).

Restul de Lei 9.500.000.— (nouă milioane cinci sute mii) îl vom
vărsa după terminarea de roșu a clădirii, la cererea Comisiunii
Permanente pentru construcțiunea Palatului Societății Politec-
nice, în termen de 15 zile dela cererea în scris a acesteia.

Nedepunerea în acest termen a sumei cerută, atrage una din

SOCIETATEA POLITEHNICĂ

PLANUL PARTERULUI

următoarele două sancțiuni, la alegerea noastră a co-contractanților:

a) sau *Societatea Politehnică* pe temeiul mandatului special ce înțelegem să-i dăm încă de acum, va începe urmărirea aceluia dintre noi, care nu va fi următor angajamentelor sale. În acest scop va fi în drept să investească prezentul act cu formula executorie, fără somațiune, punere în întârziere sau chemare în judecată și să-l urmărească ca pe temeiul unei hotărâri judecătorești definitive, în orice avere, pentru acoperirea tuturor sumelor care s'a obligat să verse sau ar mai fi necesare, conform celor stabilite mai jos la art. V.

b) Sau noi, ceilalți co-proprietari vom completa suma cerută celui dintre noi, care nu va fi următor obligațiunilor sale; în acest caz această depunere o vom face în proporția drepturilor noastre prevăzute mai jos la art. V. al prezentului act.

La terminarea construcțiunii, co-proprietarul în contul căruia am depus sumele necesare construcțiunii apartamentului său, va fi somat de *Societatea Politehnică*, ca în termen de 15 zile să ne ramburseze sumele avansate cu o dobândă anuală de 6⁰/₀ (șaselasută) peste scontul Băncii Naționale a României.

Până la plata făcută, noi creditorii vom conserva privilegiul prevăzut de art. 1737 și 1742 din Cod. Civ.

Dacă co-proprietarul neglijent nici la data fixată prin somațiune nu rambursează sumele avansate cu dobânzile lor, *Societatea Politehnică* are de pe acum mandat dela noi părțile, să considere ca realizată de plin drept, în cecece privește pe co-proprietarul neglijent, prezenta Convențiune.

Rezilierea are loc de plin drept, fără a fi nevoie de intervențiunea justiției. Ea își produce efect însă numai după ce *Societatea Politehnică* a fi făcut co-proprietarului neglijent o somațiune în acest sens.

Rezilierea va avea ca efect următoarele:

a) Partea inculpă va fi considerată ca ne mai fiind proprietară a apartamentului său și co-proprietară a părților comune din palat. Toate drepturile și îndatoririle trec asupra celorlalți contractanți, în proporția drepturilor lor în imobil.

b) În caz de vânzare într'un termen de cinci ani — dela data rezilierii — a acestui apartament, din sumele rezultate din vânzare se vor rambursa în primul rând, cu dobânzile lor, sumele

avansate de noi în contul părții în culpă; în al doilea rând se va rambursa părții în culpă sumele depuse de aceasta, fără nici o dobândă, iar eventualul prisos se va împărți între toți co-proprietarii în proporțiile prevăzute la art. V. de mai jos. Această din urmă rambursare nu mai are loc dacă vânzarea se produce după expirarea termenului mai sus prevăzut.

Mandatul de executare sau de reziliere dat de noi *Societății Politecnice* este irevocabil.

III. — Prin derogare la dispozițiunile art. 728 cod. civ. și în conformitate cu art. 38 al legii pentru încurajarea construcțiilor noi, decretată sub No. 3311/921, publicată în Monitorul Oficial 87/921, subscrisele părți declarăm că localul odată construit ne considerăm ca divizați după cum urmează:

a) *Societatea Politehnică* va primi subsolul, parterul și primul etaj, care vor purta denumirea de localul No. I.

b) *Uniunea Industriilor Metalurgice și Miniere din România* va primi etajul al doilea, care va primi denumirea de localul No. II.

c) *Societatea „Petroșani“* va primi etajele al treilea și al patrulea, care vor primi denumirea de localul No. III.

d) *Societatea „Lupeni“* va primi etajul al cincilea, care va primi denumirea de localul No. IV.

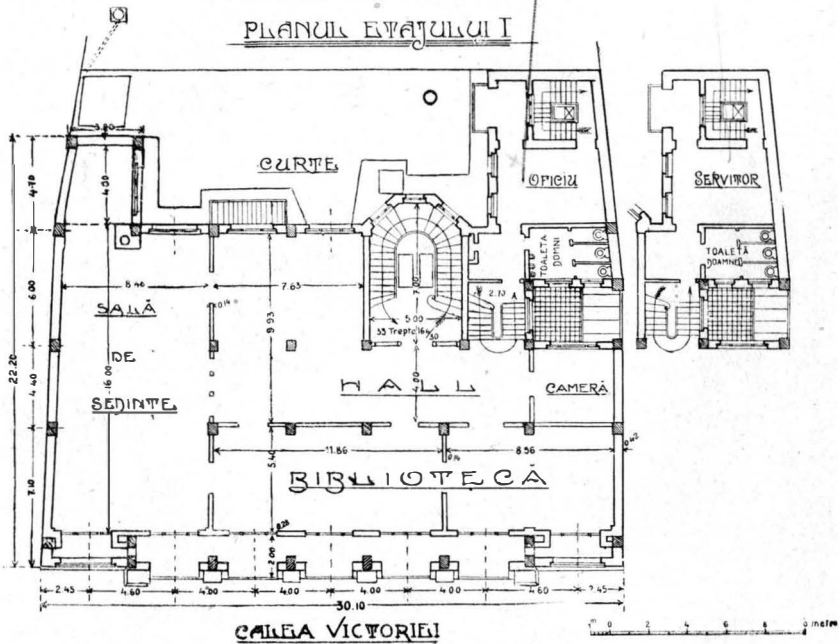
Mansarda va fi proprietate comună în proporția cotelor prevăzute la art. V din această convențiune. Venitul ce mansarda va produce se va împărți între proprietari, în proporție cu aceste cote.

IV. — Deși fiecare din *Societățile* contractante au un drept de proprietate bine stabilit, totuși fiecare mai are un drept de co-proprietate asupra părților de folosință comune: gangul, curtea, intrările, scările comune, acoperișul, instalațiunile comune, caloriferul, ascensoarele, locuința portarului, etc.

În ce privește această proprietate colectivă, subscrisele *Societăți* declarăm că nu vom uza de dispozițiunile articolului 726 din Cod. Civ., singurul mod de eșire din indiviziune fiind vânzarea totală a imobilului cu consimțământul tuturor proprietarilor, afară de clauzele prevăzute la art. X și XI de mai jos. Subscrisele *Societăți* declarăm deasemenea că recunoaștem un drept de servitute de trecere în favoarea *Societății Politecnice* și a viitorilor co-proprietari ai terenului din fund.

SOCIETATEA POLITEHNICA

PLANUL ETAJULUI I

Foncia

V. — Proporția în care Societățile contractante sunt proprietare în imobil este următoarea:

a) <i>Societatea Politecnică</i>	10/29
b) <i>Uniunea Industriilor Metalurgice și miniere</i> <i> din România</i>	6/29
c) <i>Societatea Petroșani</i>	9/29
d) <i>Societatea Lupeni</i>	4/29

Această proporție se stabilește în vederea sumelor cu care se va mai contribui la construcțiune în caz eventual că suma de Lei 19.000.000, nu va fi suficientă și plata impozitelor, sarcinilor de orice fel ca: întreținere, încălzire, etc. cari privesc întreaga proprietate.

VI. — Pentru construirea Palatului *Societății Politecnice*, subscrișii contractanți dăm depline puteri *Societății Politecnice*, care va desemna în acest scop Comisiunea Permanentă prevăzută de Statutele sale pentru construcțiunea acestui local.

Planurile și ofertele antreprenorilor însă, vor trebui aprobate de toți reprezentanții proprietarilor.

Dacă Palatul nu se va putea termina cu suma de 19.000.000.— lei vărsată, noi părțile ne obligăm să contribuim la restul sumelor necesare, în proporția cotelor noastre, în imobil, prevăzute la art. V.

VII. — Administrația și întreținerea Palatului *Societății Politecnice* se va face de către un Comitet denumit *Comitetul de Administrație al Palatului Politecnice*, căruia i se va preda localul după ce va fi gata, de către Comisiunea Permanentă pentru construirea localului, prevăzută în statutele Societății.

Comitetul pentru Administrația și întreținerea Palatului *Societății Politecnice* va fi compus din: Președintele *Societății Politecnice* și în lipsă din unul din Vice-Președinți și câte un delegat al tuturor proprietarilor, în care se cuprinde și *Societatea Politecnică*. Comitetul va fi prezidat de Președintele sau unul din Vice-Președinții *Societății Politecnice* și în lipsa acestora de delegatul acestei Societăți. Hotărârile se iau cu majoritatea absolută a voturilor membrilor prezenți, afară de cazurile în care se cere unanimitatea reprezentanților proprietarilor. Pentru stabilirea majorității, în caz de paritate, votul Președintelui va fi preponderent. Prezența Președintelui sau a unuia din Vice-Pre-

ședinți, sau în lipsa acestora a delegatului *Societății Politecnice* ca și a cel puțin altor doi membri din Comitet este necesară pentruca Comitetul să poată lua hotărâri.

Un membru poate reprezenta prin procură scrisă pe unul sau mai mulți proprietari.

Hotărârile Comitetului se execută de către *Societatea Politehnică*.

Comitetul cu unanimitatea membrilor săi, va întocmi un regulament de Administrație și Intreținere, care va hotărâ asupra amănuntelor modului cum fiecare din părțile contractante va uza de dreptul său de proprietate.

Acest regulament va avea puterea unui contract pentru toate părțile contractante.

VIII. — Impozitele către Stat, județ și comună, asigurarea, cheltueli de pază, întreținere, reparațiuni și de funcționarea telefoanelor și soneriilor, toate acestea dacă interesează întregul local sau părțile comune, precum și acele pentru întrebuințarea caloriferului se vor suporta de proprietari în raport cu cotele prevăzute la art. V din această Convențiune.

Cheltuelile pentru apă și iluminat se vor suporta de fiecare proprietar în raport cu consumația ce va face în partea sa de local și în raport cu cotele prevăzute la art. V din această Convențiune, pentru consumațiile din părțile comune.

IX. — Localurile compunând Palatul *Societății Politecnice* fiind destinate sediilor instituțiilor proprietare, ele nu pot fi întrebuințate decât pentru birouri și în nici un caz pentru locuințe.

O altă destinațiune nu poate fi dată decât cu aprobarea Comitetului de Administrație cu unanimitate de voturi.

Aprobarea Comitetului de administrație cu majoritate de voturi este necesară când unul din co-proprietari ar voi să închirieze localul sau în total sau în parte. Este bine înțeles, că chiriașul nu poate da localului altă destinație.

X. — Proprietarul unui local poate ipoteca localul său și partea sa indiviză din bunurile comune.

Proprietarul unui local nu pote însă vinde în parte sau în total decât cu observarea formelor de mai jos:

El va fi obligat a notifica prin Portărei, *Societății Politecnice*, dorința de a vinde localul, iar aceasta va fi obligată să comunice

tot prin Portărei, intențiunea sa, în termen de maximum 30 zile dela primirea notificării.

În caz când *Societatea Politecnică* nu răspunde în acest interval, dreptul său de preemțiune cade. El cade deasemenea în cazul unui răspuns negativ.

După trecerea termenului de 30 zile sau după răspunsul negativ al *Societății Politecnice*, dreptul de preemțiune trece asupra celorlalți proprietari ai localurilor, cărora proprietarul care doarește să vândă va fi obligat să le adreseze la fiecare o notificare, la care vor răspunde într'un alt termen de 30 zile dela primirea notificării.

Între acești proprietari dreptul de preferință se stabilește după cum urmează:

Soc. „*Petroșani*“

Uniunea Industriilor Metalurgice și Miniere din România.

Soc. „*Lupeni*“.

În cazul când nici una din instituțiunile co-proprietare la *Palatul Soc. Politecnice* nu va exprima dorința de a cumpăra localul în chestiune, proprietarul său va fi liber a-l vinde oricui va voi și cu prețul ce va crede de cuviință. Noul proprietar va face parte din Asociațiune și va trebui să respecte toate stipulațiunile din prezentul act.

Aceste din urmă dispozițiuni se vor aplica și noului proprietar care a căpătat această calitate prin cumpărare la licitațiune publică în urma unei execuțiuni ipotecare, lichidări, etc.

XI — În cazul când vânzarea se va face către *Societatea Politecnică* sau către un alt membru co-proprietar, prețul se fixează de acum la contravaloarea în dolari a sumei de lei prevăzută la art. II, eventual sporită în cazul prevăzut la art. V, socotindu-se cursul leului în dolari, după media cursurilor la Bursa București la datele efectuării diferitelor vărsăminte.

Actul de vânzare și plata integrală se va face în termen de maximum 15 zile dela acceptare.

XII. — *Societatea Politecnică* este autorizată a reprezenta înaintea instanțelor judiciare și a altor autorități, grupul de proprietari ai acestui local pentru orice chestiuni cari interesează întregul local sau părțile comune din el.

Acest mandat poate fi revocat cu majoritatea voturilor membrilor compunând Comitetul de Administrație. În acest caz

pentru stabilirea majorității, voturile Președintelui și a delegatului *Societății Politecnice* se vor socoti împreună un singur vot.

XIII. — Titlurile de proprietate ale imobilului vor rămâne în păstrarea *Societății Politecnice*; se vor putea elibera copii legalizate sau conform art. 1188 cod. civ, fiecărui proprietar din local.

XIV. Deoarece *Uniunea Industriilor metalurgice și Miniere din România* nu are încă personalitatea juridică legală, prezentul contract a fost semnat de Președintele ei, D-l Inginer *Const. Orghidan*, care a luat obligațiuni personale. Aceste obligațiuni și drepturi sunt considerate ca aparținând de chiar astăzi *Uniunii Industriilor Metalurgice și Miniere din România*, urmând ca aceasta, imediat în urma dobândirii personalității juridice, să dea *Societății Politecnice* o declarațiune autentică, ratificând stipulațiunile consimțite de Președintele ei, Dl. Ing. *Const. Orghidan*, în interesul ei, care va fi considerat astfel că nu a fost niciodată asociat și co-proprietar.

XV. — Taxele, timbrele și cheltuelile prezentului act, se vor plăti de toate părțile contractante, în proporția cotei ce o au în imobil.

XVI. — Acest act s'a redactat în patru exemplare originale care se vor transcrie în registrul Tribunalului Ilfov secția de Notariat.

Făcut în București astăzi 19 Mai 1925.

Societatea Politecnică

(ss) **C. P. Olănescu, N. P. Ștefănescu**

Petroșani

Societate Anonimă Română pentru
Exploatarea Minelor de Cărbuni

«Lupeni»

Societate Anonimă Română pentru
Exploatarea Minelor de Cărbuni

(ss) **Ing. N. Theodorescu**
(ss) **Mihail Vulcănescu**

(ss) **I. E. Bujoiu, (ss) Alexandridi**

(ss) **C. Orghidan**

Prezentul act este redactat de subscrisul care sunt și martor pentru identitatea părților.

(ss) **N. Parfenie, Avocat**

Tribunalul Ilfov, Secția Notariat

Proces-verbal No. 13818

Anul 1925, luna Mai 19.

Înaintea noastră V. Bordeianu Președinte la Tribunalul Ilfov Secția de Notariat, asistat de Dl. Grefier ajutor Paul Polizu, s'au prezentat astăzi 19 Mai 1925 în pretoriul Trib., D-nii Ing. C. P. Olănescu și Ing. N. P. Ștefănescu ambii reprezentând Soc. Politecnică din București; Ing. C. Orghidan, Președintele Uniunii Industriilor Metalurgice și Miniere din România, cu sediul în București, Ing. N. Teodorescu și Mihail Vulcănescu, ca reprezentanți ai Soc. Anon. Române pentru exploatarea minelor de cărbuni „Petroșani“, din București, și D-nii Ing. Ion E. Bujoiu și Al. Alexandridi, ambii reprezentând „Lupeni“ Societate Anonimă Română pentru exploatarea minelor de cărbuni, din București.

Identitatea am constatat-o prin martorul N. Parjenie, avocat, personal cunoscut nouă, care ne-a declarat că D-lor suszișii sunt cei semnați în acest act, cerând părțile din petiția înreg. la No. 13867, autentificarea prezentului act în cinci exemplare.

După ce am vizat câte cinci exemplare, am citit acest act din cuvânt în cuvânt în auzul părților, care ne-au declarat că acest act este făcut cu consimțământul D-lor și că patru din cele cinci sunt semnate de D-lor și martori.

Dl. N. Parjenie ne-a declarat că D-sa a redactate actul după voia părților.

În urmă părțile și martorul au scris în prezența noastră exemplarul ce se va păstra la dosar.

N o i

luând act de declarațiunea părților, autentificăm prezentul act scris pe coale de Lei 20 anulat timbru mobil de Lei 10, duplicatul pe un leu și taxa de Lei 285.000.— plătită la Ad-ția Financiară a Capitalei cu recipisa No. 61925 conform legii timbrului.

Acest proces-verbal s'a semnat de noi și de Dl. Grefier.

Președinte,

(ss) V. Bordeianu

Grefier,

(ss) P. Polizu

Grefa Tribunalului Ilfov, Secția Notariat

Atestă că acest act s'a transcris în registrul de transcripțiuni la 20 Mai 1925 sub No. 6263 conf. art. 722 pr. civ. după cererea reg. la No. 22513/925 Dos. No. 8569/925.

Grefier,
(ss) Indescifrabil

Urmează procesul-verbat de autentificare a prezentei copii la Trib. Ilfov S. Notariat la No. /926, liberându-se în primirea Societății Anon. România, spre a se servi drept original conform art. 1188 C. Civ.

Grefa Tribunalului Ilfov, Secția Notariat

Conform rezoluțiunii pusă pe înreg. la No. 26293/926 se face mențiune că prin actul de ratificare autentificat de acest Trib. la No. 16106/926 Dl. *Const. Orghidan* ratifică în totul prezentul act transcris de acest Trib. la No. 6263/925 și declară că transmite *Uniunii Industriilor Metalurgice și Miniere din România* toate drepturile și obligațiunile isvorând din suszisul act despre care s'a făcut prezenta mențiune și în registru.

Grefier, (ss) Indescifrabil

18 Iunie 1926

Act de ratificare

Intre subscrișii:

Societatea Politehnică, persoană juridică, cu sediul în București, Str. Episcopiei No. 2 reprezentată prin Ing. *Const. P. Olănescu* și Ing. *N. P. Ștefănescu*;

Uniunea Industriilor Metalurgice și Miniere din România, persoană juridică, cu sediul în București, Str. Pitar-Moșu No. 3, reprezentată prin D-nii *E. Wolff* și Ing. *Silviu Marino*;

Petroșani Societate Anonimă pentru exploatarea minelor de cărbuni, cu sediul în București, Str. Aurel Vlaicu No. 22, reprezentată prin D-nii *Tancred Constantinescu*, Ad-tor delegat și *M. Vulcănescu*, Director Comercial.

Lupeni Societate Anon. Română pentru exploatarea minelor de cărbuni, Str. Lascăr Catargi No. 5, reprezentată prin D-nii *Tancred Constantinescu* Ad-tor delegat și Ing. *I. I. Bujoiu*, Director General;

Const. Orghidan, Inginer, domiciliat în București, B-dul Carol No. 22 bis, a intervenit următorul act de ratificare;

Subscrisul Ing. *C. Orghidan* declar că în calitate de Președinte al *Uniunii Industriilor Metalurgice și Miniere din România*, am luat parte împreună cu *Soc. Politehnică* și cu *Soc. Anon. Petroșani* și *Lupeni* la convențiunea autenticată de Trib. Ilfov, S. Notariat la No. 13818/925 și transcrisă sub No. 6263 de acelaș Tribunal, convențiune pe temeiul căreia *Soc. Politehnică* ne-a vândut 19 părți indivize din 29, din terenul său din București, Calea Victoriei No. 118 fost No. 134, iar noi *Soc. Anon. Lupeni* și *Petroșani* și *Uniunea Industriilor Metalurgice din România* am adus ca aport suma de Lei 19.000.000.— (nouăsprezece milioane) în numerar, cu care s'a construit Palatul *Soc. Politehnice* în care *Uniunea Industriilor Metalurgice din România* este proprietara localului No. II compus din etajul al II-lea și proprietara indiviză a mansardei și părților comune, ca:

gang, curte, intrări, scări comune, acoperiș, instalațiuni comune, calorifer, ascensoare, locuința portarului etc. în proporție de 6 din 29 părți.

La 19 Mai 1925 *Uniunea Industriilor Metalurgice și Miniere din România*, deși funcționa ca asociațiune de fapt și eram președintele ei, nu avea însă personalitate juridică.

La convențiunea din 19 Mai 1925 am luat deci personal parte, obligându-mă prin art. XIV a transmite *Uniunii* la constituirea sa legală, drepturile și obligațiunile isvorând din actul autentificat de Trib. Ilfov, Socția de Notariat la No. 13818/925 și transcris sub No. 6263/925.

La 19 Mai 1925 prin sentința No. 50 a Trib. Ilfov, S. I-a Civilă, s'a recunoscut personalitatea juridică *Uniunii Industriilor Metalurgice și Miniere din România*.

Pe temeiul celor de mai sus, declar că transmit *Uniunii Industriilor Metalurgice și Miniere din România* toate drepturile și obligațiunile isvorând din actul autentificat de Trib. Ilfov, S. de Notariat la No. 13818/925 și trascris sub No. 6263/925, care devine astfel deplină proprietară a etajului al doilea, denumit localul No. II al Palatului *Soc. Politecnice*, situat în București, Calea Victoriei No. 118, fost 134 și coproprietară a părții din mansardă (etajul al 6-lea) și a părților de folosință comună mai sus arătate: gang, curte, intrări, scări comune, calorifer, ascensoare, acoperiș, instalațiuni comune, locuința portarului etc. în proporția de 6 din 29 părți (șase din douăzecinoasă părți), în condițiunile susziselui act, fără ca să mai rezerv nimic pe seama mea.

Subscrișii:

lucrând în numele și pentru *Uniunea Industriilor Metalurgice și Miniere din România*, persoană juridică, declarăm că ratificăm convențiunea autentificată de Trib. Ilfov, S. Notariat sub No. 13818/925 și transcris sub No. 6263/925 și obligațiunile și drepturile convenite de președintele nostru Dl. Ing. *Const. Orghidan*, acceptăm transmisiunea acestor drepturi și obligațiuni, considerându-ne ca proprietari și coproprietari încă dela 29 Mai 1925, ratificând totodată și orice operațiuni făcute de președintele nostru în legătură cu această convențiune.

Subscriesele *Societatea Politecnica, Petroșani*, Soc. Anon. Rom. pentru exploatarea minelor de cărbuni și *Lupeni* Soc. An. Rom.

pentru exploatarea minelor de cărbuni, declarăm că luăm act de declarațiunea de mai sus.

Prezentul act de ratificare se va transcrie în registrele Trib. Ilfov, S. Notariat, iar mențiune se va face pe el atât pe originalele exemplare ale actului transcris sub No. 6263/925 cât și pe marginea registrului de transcripțiuni, numai după cererea *Uniunii Industriilor Metalurgice și Miniere din România.*

Făcut în București, astăzi 2 Iunie 1926. -

Societatea Politehnică
(ss) **C. P. Olănescu, N. P. Ștefănescu** *Uniunea Industriilor Metalurgice și Miniere din România*
(ss) **E. Wolf, S. Marino**

„*Petroșani*“
Soc. Anon. Rom. pentru Exploatarea Minelor de Cărbuni
(ss) **T. Constantinescu**
(ss) **M. Vulcănescu**

«*Lupeni*»
Soc. Anon. Rom. pentru Exploatarea Minelor de Cărbuni
(ss) **T. Constantinescu, I. E. Bujoiu**
(ss) **S. Orghidan**

Prezentul act este redactat de subscrisul care sunt și martor pentru identitatea părților.

(ss) **N. Parfenie**

Urmează procesul-verbal de autentificare al Trib. Ilfov S. Notariat la No. 16106 din 2 Iunie 1926.

S'a făcut mențiune pe marginea registrului de transcripțiuni No. 6263/925 la 18 Iunie 1926.

Administrația Financiară a Capitalei

Sub recipisa No. 65625 din 8 Iunie
1926, s'a primit Lei 150.000, taxa de
înreg. 5⁰/₁₀ conform art.

Adm. Financiar

**Act de vânzare—cumpărare, adițional,
la convențiunea autenticată de Tribunalul Ilfov,
Secția de Notariat, la No. 13818/925 și transcrisă la
acelaș Tribunal sub No. 6263/925**

Intre subscrișii:

1. *Societatea Politehnică*, persoană juridică, cu sediul în București, Str. Episcopiei No. 2, reprezentată prin D-nii Ing. C. P. Olănescu și Ing. N. P. Ștefănescu;

2. *Uniunea Industriilor Metalurgice și Miniere din România*, persoană juridică, cu sediul în București, Str. Pitar-Moșu No. 3, reprezentată prin D-nii E. Wolff și Ing. Silviu Marino.

3. *Petroșuni*, Societate Anonimă Română pentru exploatarea minelor de cărbuni, cu sediul în București, Str. Aurel Vlaicu No. 22. reprezentată prin D-nii: *Tancred Constantinescu*, Ad-tor Delegat și *M. Vulcănescu*, director comercial;

4. *Lupeni*, Societate Anonimă Română pentru exploatarea minelor de cărbuni, Str. Lascăr Catargi No. 5, București, reprezentată prin D-nii *Tancred Constantinescu*, Ad-tor delegat și Ing. *I. E. Bujoiu*, Director General;

toți de o parte în calitate de vânzători și

5. *România*, Prima Societate Națională de Navigațiune Maritimă, Societate Anonimă, cu sediul în București, Str. Calomfirescu No. 3, reprezentată prin D-nii Inginer Inspector General *Al. Cottescu*, Vice-Președinte al Consiliului de Administrație și Comandor *C. Boerescu*, Director General, de altă parte, în calitate de cumpărătoare, a intervenit următorul contract:

I. — Subscrisele *Soc. Politehnică*, *Uniunea Industriilor Meta-*

lurgice și *Miniere din România, Petroșani*, Societate Anonimă Română pentru exploatarea mine'or de cărbuni, și *Lupeni*, Societate Anonimă Română pentru exploatarea minelor de cărbuni, viadem Societății Anonime *România, Prima Societate Națională de Navigațiune Maritimă*, al șaselea etaj (mansarda) al imobilului din București, Calea Victoriei No. 118, fost No. 134 numit *Palatul Soc. Politecnice*, despre care se vorbește în art. III, ultimul alineat, al convențiunei autentificate de Trib. Notariat sub No. 13818/925 și transcrisă sub No. 6263/925.

Acest al șaselea etaj va primi denumirea de *Localul No. V*.

Pe lângă proprietatea exclusivă și absolută a acestui al 6-lea etaj, „*România*“ devine prin vânzare și coproprietară în proporția mai jos stabilită la art. III, a părților aferente din folosința comună a *Palatului Soc. Politecnice*, adică: gangul, curtea, intrările, scările comune, acoperișul, instalațiuni comune, caloriferul, ascensorul, locuința portarului etc.

II. — Prețul acestei vânzări este de Lei 3.000.000.— (trei milioane) sumă din care *România* a achitat 2.000.000.— (două milioane) vânzătorilor astăzi la autentificarea prezentului act, care servește de chitanță autentică, urmând ca restul de Lei 1.000.000.— (un milion) să-l achite înainte de 31 Decembrie 1926.

III. — *România*, devenind astfel proprietara localului No. V, proporția în care societățile contractante sunt proprietare în *Palatul Soc. Politecnice* (și care era prevăzută în art. V al convențiunei autentificate de Trib. Ilfov, Socția de Notariat la No. 13818/925), se modifică după cum urmează:

a) <i>Societatea Politecnică</i>	10/32
b) <i>Uniunea Indust. Metalurgice și Miniere din România</i>	6/32
c) <i>Societatea Petroșani</i>	9/32
d) <i>Societatea Lupeni</i>	4/32
e) <i>Societatea România</i>	3/32

IV. — Subscrisele vânzătoare viadem Soc. „*România*“ etajul al șaselea (mansarda) al *Palatului Soc. Politecnice* împreună cu părțile indivize aferente, astfel cum și noi le posedăm pe temeiul actului de vânzare-cumpărare transcris la Trib. Ilfov, S. Notariat sub No. 5010/911, a ordonanței de adjudecare a Trib. Ilfov, S. Notariat transcrisă la No. 10.356/911 și a con-

vențiunei autentificate de Trib. Ilfov, S. Notariat la No. 13818/925 și transcrisă la același Tribunal sub No. 6263/925, iar atât vânzătoarele cât și cumpărătoarea Soc. *România*, declarăm că *România* a devenit proprietară și coproprietară în condițiunile în care și vânzătoarele sunt proprietare și coproprietare și că suntem de acord asupra următoarelor puncte:

a) prin efectul prezentului contract, Soc. *România* a devenit membră a asociației proprietarilor *Palatului Soc. Politecnice*, având aceleași drepturi și obligațiuni ca și ceilalți proprietari ai localurilor No. I, II, III și IV.

Ca atare *România* va avea un delegat în Comitetul de întreținere și administrație al *Palatului*, Comitet care va fi astfel mărit dela 5 la 6 membri.

b) Dreptul și ordinea de preferință stabilite în favoarea societăților proprietare a *Palatului Soc. Politecnice*, în cazul când vre-un din aceste Societăți ar voi să-și vândă localul său, rămâne același, cu singura deosebire că după *Petroșani*, *Uniunea Industriilor Metalurgice* și *Miniere din România* și *Lupeni* se adaugă și *România*, care este astfel cea din urmă în ordinea de preferință.

c) Toate celelalte clauze cuprinse în convențiunea autentificată și transcrisă de Trib. Ilfov, S. Notariat la No. 13818/925 și sub No. 6263/925 și care nu au fost modificate prin prezentul act, rămân în totul în vigoare și sunt opozabile tutulor părților contractante și în special Societății Anonime *România*, care le acceptă pe toate și declară că le va respecta întocmai.

V. — Taxele, timbrele și cheltuelile prezentului act se vor plăti de Soc. *România*.

VI. — Prezentul act se transcrie în registrul de transcripțiuni al Trib. Ilfov, Secția de Notariat.

VII. — Subscrisa *România* Prima Societate Națională de Navigațiune Maritimă, declar că am cumpărat dela *Societatea Politecnică*, *Uniunea Industriilor Metalurgice* și *Miniere din România*, *Societatea Petroșani*, *Societate Anonimă Română* pentru exploatarea minelor de cărbuni și *Societatea Lupeni*, *Societate Anonimă Română* pentru exploatarea minelor de cărbuni, etajul al 6-lea (mansarda), împreună cu părțile aferente comune din imobilul din București, Calea Victoriei No. 118, fost 134, pe prețul de Lei 3.000.000.— (trei milioane) și că accept întocmai, atât clauzele prezentului contract, cât și cele ale Convențiunei autenti-

ificate de Trib. Notariat Ilfov la No. 13818/925 și transcrisă sub No. 6263/925, cari nu ar fi modificate prin prezentul contract.

Făcut în București, azi 3 Iunie 1926.

Societatea Politehnică

(ss) **C. P. Olănescu**

(ss) **N. P. Ștefănescu**

*Uniunea Industriilor Metalurgice
și Miniere din România*

(ss) **E. Wolff, S. Marino**

„Petroșani“

Societate Anonimă pentru Exploatarea
Minerelor de Cărbuni

(ss) **T. Constantinescu, M. Vulcănescu**

„Lupeni“

Societate Anonimă Română pentru
Exploatarea Minerelor de Cărbuni

(ss) **T. Constantinescu, I. E. Bujoiu**

„România“

Prima Societate Națională de Naviga-
țiune Maritimă

(ss) **Al. Cottescu, C. Boerescu**

Prezentul act este redactat de sub-
scrisul care sunt și martor pentru i-
dentitatea părților.

(ss) **N. Parfenie**

Tribunalul Ilfov, Secția Notariat

Proces-verbal No. 16108. Anul 1926, luna Iunie 2

Înaintea noastră *C. Mayer*, Judecător la Tribunalul Ilfov Secția Notariat, asistat de D-l Grefier Ajutor *Paul Polizu*, s'a prezentat astăzi 2 Iunie 1926, în pretoriul Tribunalului, D-nii Ing. *C. P. Olănescu* și Ing. *N. P. Ștefănescu*, ambii reprezentând *Societatea Politehnică* din București, în baza actului înscris sub No. 214/925, D-nii *E. Wolff* și Ing. *Silviu Marino*, ambii reprezentând *„Uniunea Industriilor Metalurgice și Miniere din România“*, cu sediul în București, în baza actului înscris sub No. 246/925, D-nii *Tancred Constantinescu* și *M. Vulcănescu*, ambii reprezentând *„Petroșani“* Soc. Anon. Rom. pentru exploatarea minerelor de cărbuni, din București, în baza publicației din Monitorul Oficial No., D-nii *Tancred Constantinescu* și Ing. *I. E. Bujoiu*, ambii reprezentând *„Lupeni“* Soc. Anon. Română pentru exploatarea minerelor de cărbuni, din București, în baza publicației din Monit. Oficial No. 102/926 și D-nii Ing. *Al. Cottescu* și Comandor *C. Boerescu*, ambii reprezentând *„România“* Prima

Societate Națională de Navigațiune Maritimă, Soc. Anon. din București, în baza publicației din Monit. Oficial No. 189/914.

Identitatea am constatat-o prin martorul *N. Parfenie*, avocat, personal cunoscut, care ne-a declarat că d-lor susziși sunt cei semnați în acest act, cerând, părțile, prin petiția înreg. la No. 16310, autentificarea prezentului act în dublu exemplar.

După ce am vizat ambele exemplare, am citit acest act din cuvânt în cuvânt în auzul părților, care ne-au declarat că acest act este făcut cu consimțământul d-lor și că unul din cele două este semnat de d-lor și martor.

D-l *N. Parfenie* ne-a declarat că d-sa a redactat actul după voia părților.

În urmă părțile și martorul au subscris în prezența noastră, exemplarul ce se va păstra la dosar.

N o i

luând act de declarațiunea părților, autentificăm prezentul act scris pe coală de Lei 20, anulat timbrul mobil de Lei 10, duplicatul pe un leu și taxa de lei 150.000.— plătită la Adm. Financiară a Capitalei cu recipisa No. 65625, conform legei timbrului.

Acest proces-verbal s'a semnat de noi și de Dl. Grefier.

Președinte,
(ss) Indescifrabil

Grefier,
(ss) Indescifrabil

Grefa Tribunalului Ilfov, Secția Notariat

Atestă că acest act s'a transcris în registrul de transcriptiuni la 3 Iunie 1926 sub No. 6965 conf. art. 722 pr. civ. după cererea reg. la No. 26330/926 Dos. No. 9843/926.

Grefier, (ss) Indescifrabil

Incheiere.

Din cele povestite în acest istoric, se vede care sunt ideile care au dat naștere Societății Politecnice, ideile pe care le-a mai întâlnit în cei 45 de ani de existență, și ideile care o animă azi. S'a arătat evoluțiunea Societății dela înființarea ei până azi, ce lucrări mai însemnate a făcut sau a studiat numai, la ce rezultate a ajuns, care din scopurile ei au fost atinse și ajunse și cam în ce măsură, și ce mai este de făcut. S'a arătat de asemenea, că multe din ideile emise, multe din propunerile bune și serioase făcute, precum și unele din scopurile și preocupările Societății, nu au putut fi realizate decât în o mică măsură și chiar de loc.

Realizarea completă a chestiunilor și a lucrărilor începute, luarea în considerare a altora noi și ducerea până la sfârșit a lor, rămân în sarcina viitorului, cu atât mai puțin depărtat, cu cât membrii Societății vor fi mai solidari, vor da cu mai multă dragoste concursul lor material și moral pentru realizarea lor și cu cât vor pune interesele generale mai presus de interesele personale.

Judecând după cele ce s'au făcut până azi, pornind numai cu 52 membri acum 45 ani, și cu mijloacele restrânse pe care le-am arătat, se pot prevedea rezultate mari și frumoase pe terenul științific și tehnic, ca contribuțiune a Societății Politecnice. Societatea are azi aproape 600 de membri, are un Local care face fală Capitalei, pe strada ei cea mai frecventată; ea se poate consacra de azi înainte cu mai multă râvnă și cu mai multă putere pentru misiunea ei științifică, culturală și socială.

Sperăm ca sub domnia M. S. Regelui *Mihai I*, Societatea Politehnică se va ridica la nivelul Societăților similare străine contribuind în o măsură largă la progresul științei și artei tehnice universale.

Repet și aci ce am spus și în anul 1906, că membrii Societății au știut să-și aleagă totdeauna un stat major compus din oameni cu experiență, care au știut să învingă piedicele ce li s'au pus în calea lor pentru bunul mers al Societății Politecnice, care au putut să înlătore valurile ce le-au întâlnit din când în când în conducerea și cârmuirea ei și că ea a posedat, posedă și sperăm că va poseda totdeauna, tinerii plini de entuziasm, cu mult dor de muncă și cu totul desinteresați, care să dea tot concursul pentru propășirea și dezvoltarea Societății. Toți nu trebuie să uite nici un moment că Societatea Politehnică își trage origina din cuvintele Regelui *Carol I* spuse la Focșani, după inaugurarea primei linii ferate făcute de inginerii români:

„Iată succese strălucite; progrese însemnate, dobândite prin noi înșine! Da prin noi înșine! Aceste mândre cuvinte care împodobesc Coroana României, trebuie să fie săpate în inima fiecărui Român. Trebuie ca ele să fie călăuza noastră, fiindcă ele ne vor da tăria spre a învinge toate greutățile; ele ne vor da încredere în viitor.

Să trăiască România, ridicată ca sborul vulturului, simbolul nostru, la o înălțime la care nici un vârtej nu o poate sgudui“.

Lista membrilor Societății Politecnice

(1 Ianuarie 1927).

Abasohn Ernest	19. II. 1922	Balasinovici Eugen I.	30. VI. 1904
Aisinman Simion	23. II. 1907	Bâlcu Ion	30. VI. 1916
Akerman Tobias	25. IV. 1920	Balinschi Ion	6. XII. 1909
Alexandrescu P. Al.	7. XII. 1908	Balint Nicolae	7. XII. 1924
Alexandrescu Basile	7. XII. 1908	Balș Gh.	19. IX. 1892
Alexandrescu Themis Ion	7. XII. 1908	Balș V. Teodor	16. XII. 1909
Alexandrescu Themis Virg.	18. III. 1915	Bălțeanu Corneliu	15. XII. 1891
Alexandrescu Th. Dum.	9. II. 1912	Bănărescu Marin	24. I. 1916
Alimănișteanu Virgil	24. II. 1910	Bănescu D.	12. I. 1891
Alinescu C.	25. IV. 1920	Bărbăcioru C. R.	15. XII. 1904
Anastasiade I. C.	5. XII. 1914	Barberis Iosef	3. IV. 1894
Andrei Ștefan	19. II. 1922	Beck Erich	6. XII. 1925
Andriescu-Cale I. C.	26. I. 1914	Bedreag G. Ștefan	6. III. 1925
Antonescu Petre *)	7. XII. 1903	Beleș Aureliu	31. XII. 1882
Antonescu Virgil Niculae	6. XII. 1925	Beleș A. Aurel	18. III. 1915
Antoniou Corneliu	27. V. 1923	Beleș A. Ion	9. XII. 1912
Antoniou Ștefan	29. XII. 1885	Benzi Pio	24. II. 1910
Apostolescu I. Ion	18. III. 1915	Biegler Carol	6. XII. 1925
Arapu I. Ion	3. XII. 1906	Bodnărescu M. V.	2. XII. 1907
Arbore I. *)	6. XII. 1894	Boldur Epureanu N. N.	24. I. 1916
Arsenescu Aurelian	12. I. 1903	Botez Teodor I.	16. II. 1894
Athanasescu Th. M.	6. XII. 1906	Botez I. Eugeniu	24. I. 1916
Athanasiu Leonida	6. XII. 1915	Brăescu Ernest	31. XII. 1882
Bădescu F. Alexandru	5. IV. 1889	Brancovici M. Emil	30. I. 1921
Bădescu A. Luca	19. II. 1922	Brătescu I. N.	2. VI. 1902
Băiatu Dimitrie	7. XII. 1914	Brătianu C. I. C.	19. IX. 1894
Băiulescu Romulus	3. IV. 1894	Brătianu Ion I. C.	7. I. 1890
Bălășescu Iosef	23. II. 1907	Brătianu Vintilă I. C.	19. IX. 1894
		Bruckner Victor Em.	7. XII. 1903

*) Pentru membrii fondatori, data este de 7/19 Decembrie 1881.

Membrii însemnați cu * au avut întreruperi, părăsind temporar Societatea. S'a notat aci, data primei admiteri.

Brummer Iulius	7. XII. 1924	Chițulescu I. Ion	19. II. 1922
Bucșeneanu Nicolae	26. I. 1914	Christescu Sever	10. IX. 1919
Budeanu I. C.	5. VI. 1911	Christodorescu Zamfir	1. III. 1892
Budescu R. Alex.	19. II. 1922	Cristodulo Ath. Ion	10. I. 1897
Budișteanu A. Dumitru	7. XII. 1895	Cristodulo St.	16. II. 1894
Budișteanu Petre C.	16. II. 1894	Cihodariu C.	1. XII. 1896
Budu Ion	5. XII. 1926	Ciobanu V.	26. I. 1914
Buclu Petre	6. XII. 1909	Cioc Mihail	6. XII. 1909
Buescu St. Em.	15. XII. 1904	Ciocăltău P.	9. III. 1896
Buicliu I. Gheorghe	1. XII. 1913	Ciogolea C.	30. IV. 1906
Bujoiu I. Ilie	7. I. 1890	Ciolan Mihail D.	30. I. 1921
Bujoreanu Nicolae	1. XII. 1913	Ciortan Statie	26. I. 1914
Bunescu D. Alexandru	30. I. 1921	Cireșeanu Dumitru	14. I. 1888
Buradescu Tr.	25. IV. 1920	Ciumetti Gh. Steriu	1. XII. 1913
Busuioc C-tin	5. XII. 1899	Coandă P.	7. XII. 1914
Bușilă Constantin D.	30. VI. 1904	Codreanu N. Bossie	15. XII. 1918
Bușilă Corneliu V.	6. XII. 1925	Comănescu Corneliu	2. II. 1899
Bușilă C. Ioan	9. II. 1919	Constantinescu Apostol	1. XII. 1896
		Constantinescu Gogu	15. XII. 1904
Cair D.	6. III. 1905	Constantinescu N. Mihail	9. II. 1912
Calianu Ion.	24. I. 1916	Constantinescu N.	7. XII. 1914
Călinescu Paun P.	27. V. 1923	Constantinescu Petre	25. IV. 1920
Cambureanu D.	7. XII. 1924	Constantinescu Tancred	7. XII. 1897
Cambureanu V.	6. XII. 1909	Coray Armin	6. XII. 1925
Cantuniar Ion	9. II. 1912	Cosminschi N. Mihail	9. II. 1912
Cantuniar Nicolae Gh.	3. XII. 1895	Cosmovici Alexandru*	7. II. 1886
Cantuniar N. Ștefan.	23. I. 1919	Costandache C.	18. III. 1915
Cappon Marcel	16. XII. 1919	Costandache M. I.	18. III. 1915
Capriel Dicran	1. XII. 1926	Costinescu Dan	6. XII. 1909
Capriel Iosef	5. XII. 1899	Costinescu N.	30. VI. 1916
Cașa Gheorghe C.	7. XII. 1903	Costinescu G. Nicolae	7. XII. 1903
Caracostea Gheorghe	3. III. 1888	Cotovu Virgil	30. VI. 1912
Carcalechi Sergiu	*) 7. III. 1884	Cottescu Alexandru	31. XII. 1886
Cardaș I.	7. XII. 1924	Cristea Constantin	7. XII. 1908
Carp Gheorghe	3. I. 1895	Cristescu Vasile	5. XII. 1893
Casasovici Corneliu	24. I. 1916	Curbet Ștefan	5. XII. 1926
Casetti Iosef	1. XII. 1896	Czenter Iosif	6. XII. 1925
Casimir Grigore	14. I. 1888		
Cătuneanu A. Ion	5. XII. 1926	Damian David	9. XII. 1912
Cazacu Constantin N.	25. IV. 1920	Dănăilă N	7. XII. 1914
Ceaicovschi Eugen	16. II. 1894	Darvari Mihail	30. IV. 1916
Ceașoglu Victor	27. V. 1923	Davidescu Alexandru	14. I. 1888
Cerchez Cristodulo N.	*) 5. XII. 1893	Davidescu Constantin	15. V. 1884
Cernătescu A. Em.	15. XII. 1918	Davidescu D. N.	7. X. 1888
Chiriac D. Nicolae	19. II. 1922	Davidescu G. C.	19. II. 1922
Chiricuță D. Anton	6. XI. 1905	Davidescu Lazăr	15. XII. 1918
Chiru. Vasile	6. XI. 1905	Deleanu G. T.	9. XII. 1912

Demetrescu Flaviu	30. I. 1921	Gabrielescu C. Emanoil	26. I. 1914
Demetrescu I. Ion	6. III. 1905	Gâlcă I. Toma	15. XII. 1905
Demetrescu I. Ion	5. XII. 1910	Gane Gheoghe	5. VI. 1911
Demetrescu T.	25. IV. 1920	Gane Niculae N.	6. XII. 1925
Demetriad Paul G.	6. III. 1906	Gavrilescu Ramiro	10. IX. 1919
Dessilă Virgiliu	7. XII. 1908	Georgescu P. Aurelian	30. IV. 1906
Dima Titu	5. XII. 1926	Georgescu I. Mircea	9. II. 1912
Dimo Petre	23. II. 1897	Georgescu I. N.	5. XII. 1905
Dithmer Hans Heinrich	23. III. 1886	Georgescu I. N.	24. II. 1910
Dobrescu I. I.	9. II. 1912	Georgescu N. Nicolae	27. V. 1923
Dobrescu Toma	3. XII. 1895	Georgescu Radu	6. XII. 1925
Dobrovici G. C.	6. XI. 1905	Gheocalescu Alexandru	6. XII. 1925
Dona Niculae	19. II. 1922	Gheorghide Gh.	1. XII. 1913
Dorin Pavel	5. XII. 1924	Gheorghiu Cleante	3. XII. 1906
Drăgănescu C.	16. XII. 1909	Gheorghiu C. Ion	1. XII. 1913
Drogeanu Aloman	9. II. 1912	Gheorghiu S. Ion	5. VI. 1911
Drogeanu N.	7. XII. 1897	Gheorghiu St. Mihail	1. XII. 1913
Drosescu Ion G.	7. XII. 1914	Gheorghiu A. Mircea	1. XII. 1913
Đulfu Petre	17. XII. 1924	Gheorghiu Ștefan	23. III. 1886
Dumitrescu Anghel	7. I. 1890	Ghermani D.	6. XI. 1905
Dumitrescu Arg. D.	30. VI. 1916	Ghețu P. Gh	25. VI. 1920
Dumitrescu M. Niculae	5. XII. 1910	Ghica I. D.	23. II. 1907
Dumitriu Gh.	30. IV. 1906	Ghica Șerban	15. XII. 1905
Dunca Gh.	7. XI. 1893	Ghimbășanu Vasile	1. XII. 1913
Emilian D.	6. XII. 1905	Ghiolu Stavri	6. XII. 1925
Enacovici Titus	3. XII. 1906	Ghircoiașu Victor	30. IV. 1906
Erbiceanu C. Laurențiu	5. VI. 1911	Ghițescu M. Nicolae	23. II. 1907
Eremia D. Tiberiu	6. XII. 1908	Gigurtu Ion	7. XII. 1914
Etschberger Etcu Arthur	8. III. 1915	Göbel Ion	6. XII. 1925
Fantoli Cesare	30. VI. 1904	Greceanu Scarlat	2. VI. 1902
Fieroiu Grigore	24. I. 1916	Grigorescu C.	15. XII. 1905
Filimon Romulus	25. IV. 1920	Grigoriu Aurel	24. II. 1910
Filipescu Em. Gheorghe	2. XII. 1907	Gutzu I. Victor	25. IV. 1920
Filiti Anton D.	30. VI. 1904	Hagi Theodorachy Anton C.	5. XII. 1926
Filorian Andrei	23. II. 1907	Hălăceanu I. C.	15. XII. 1905
Florescu Mihail P.	30. I. 1922	Hangan Mihai D.	15. XII. 1926
Floreșteanu I. Dumitru	26. IV. 1914	Haret Enache	26. I. 1914
Florinescu Paul	30. IV. 1906	Haret Spiru G.	15. XII. 1918
Fotino Scarlat	25. IV. 1920	Harlat L. Alex.	19. XII. 1922
Furnaraki Leon	18. III. 1915	Hendrich Antoniu	7. XII. 1924
Friedmann Anghel	19. II. 1922	Hermann L.	5. XII. 1910
Froda Al.	25. IV. 1920	Herz Maurice	5. XII. 1924
Fundățeanu Ion	7. XII. 1924	Hoiescu N.	5. VI. 1911
Gabrielescu G. Aurel	13. I. 1919	Huch Victor	9. XII. 1912
		Hurmuzescu Dragomir	7. XII. 1914

Iancu N. Dumitru	26. I. 1914	Lupan Grigore	30. XI. 1916
Iancu Marcu	7. XII. 1924	Lupașcu Emanoil	24. I. 1916
Ianculescu Romulus T.	6. XII. 1925	Lupașcu Ion	6. XII. 1915
Ianzer Ion	5. XII. 1926	Lupescu Aurel	16. II. 1894
Iconomu Ion	9. II. 1912	Lupu Constantin	6. XII. 1925
Ifrim Gh. N.	7. XII. 1914		
Ignat Gheorghe	2. XII. 1907	Macri Ion	30. IV. 1914
Iliescu Brânceni Niculae	9. XII. 1912	Măinescu C. Gh.	5. XII. 1910
Iliescu Pandele	21. II. 1886	Maior Augustin	7. XII. 1924
Iliescu Coriolan	6. XII. 1925	Malcoci Constantin	9. II. 1912
Ioachimescu Andrei G.	16. II. 1894	Malcoci B. Mihail	12. I. 1891
Ioachimescu A. Gh.	5. XII. 1926	Manoilescu Mihail C.	24. I. 1916
Ioanovici Aurel	9. XII. 1912	Marcu Duiliu	7. XII. 1914
Ionescu Andrei	3. XII. 1906	Mărculescu Ion	26. I. 1914
Ionescu P. Corneliu	6. III. 1905	Mărculescu Max.	26. I. 1914
Ionescu Emil	7. XII. 1924	Marcus Maximilian	30. VI. 1906
Ionescu Gheorghe	30. I. 1921	Mareș C. Nicolae	11. V. 1905
Ionescu Ion	8. I. 1895	Mareș Teodor S.	30. I. 1921
Ionescu M. Ion	5. XII. 1904	Margulies G.	9. II. 1912
Ionescu Petre	9. III. 1896	Marian Mihail	26. I. 1914
Ionescu Victor	15. XII. 1905	Marino N. Nicolae	1. XII. 1923
Iosipescu Gh. Const.	26. I. 1914	Marino Sylvio	7. XII. 1924
Iotzu Constantin	7. XII. 1914	Martian Liviu	7. XII. 1924
Iscovitz Emanoil	6. XII. 1925	Matak Dumitru	Fondator
Istrati Vasile I.	12. II. 1886	Mateescu Cristea	27. V. 1923
		Mateescu Ștefan St.	* 6. XII. 1898
Kenzler Maurițiu	7. XII. 1924	Mathias Moritz	3. XII. 1895
Kivu Nicolae I	5. XII. 1899	Maxim A. Alex.	24. II. 1910
Kobici Richard	3. IV. 1894	Măxinoi Traian Al.	7. XII. 1914
Kretek Ion	6. XII. 1925	Mereuță P. Cezar	2. VI. 1902
Krotki Cornel	6. XII. 1925	Mereuță V.	13. I. 1919
		Meșianu Traian I.	26. I. 1918
Lahovari Gh. Scarlet	3. XII. 1895	Mexis Leon	26. I. 1921
Lalescu Traian	7. XII. 1908	Miclescu S. Emil	Fondator
Leduncă Gheorghe	7. XII. 1908	Miclescu N.	1. XII. 1896
Leonida Dumitru	1. XII. 1913	Miclescu E. Ștefan	5. VI. 1911
Lerner Mauriciu	19. II. 1922	Miculescu Romulus	5. XII. 1926
Letourneur Charles	1. VI. 1894	Mihăescu Ștefan	26. I. 1914
Leurdeanu Gheorghe	16. II. 1894	Mihăilescu C. Mihail	9. XII. 1912
Ligetti Arnold	7. XII. 1924	Mihăilescu Zamfir	
Lintescu Sava	16. XII. 1894	Mihalache C. Ion	24. II. 1910
Liscker Jean	27. V. 1923	Mihalopol C.	6. XII. 1909
Löbel I. C.	* 15. XII. 1891	Mild Andrei	19. II. 1922
Lorenți Mihail M.	7. XII. 1924	Mircea R. C.	25. X. 1892
Luca Mihail	1. XII. 1913	Mircea Elefterie M.	7. X. 1924
Luișescu I.	6. III. 1905	Mirea N. Ștefan	7. XII. 1908
Lupan Andrei	6. XII. 1925	Mironescu E. Aurelian	24. I. 1916

Mititelu Claudiu	25. IV. 1920	Nițescu Emil Gh.	7. XII. 1908
Mititelu Ion C.	24. I. 1916	Nuni Evanghele	7. XII. 1908
Miulescu George	5. XII. 1926		
Mladenovici Gr.	6. III. 1908	Odobescu N. I.	6. XII. 1915
Mocanu S. Petru	1. XII. 1913	Olănescu C.	Fondator
Moisiu Gr. Gheorghe	30. VI. 1904	Olteneșcu V. Ioan	9. II. 1912
Montesi Enric	24. I. 1916	Opran N. Gh	Fondator
Mornard Gustav C.	6. III. 1905	Opreanu Aurel R.	7. XII. 1897
Mosgos Petre	7. XII. 1914	Orășcu George	6. XII. 1907
Motaș Constantin	7. XII. 1914	Orășanu D. Cezar	6. 12. 1909
Moțoiu I.	30. VI. 1904	Orghidan Constantin C.	2. 6. 1902
Mozis A.	5. VI. 1911	Orzescu C.	24. II. 1910
Mrazec L.	30. VI. 1915	Osiceanu C.	30. IV. 1906
Murelli Panait	24. I. 1916	Otulescu Mircea	14. I. 1887
Mureșeanu Ion	30. I. 1921		
Mușat Nicolae	1. XII. 1913	Paciurea Ion M.	7. XII. 1914
		Pacu M. G.	15. XII. 1918
		Pădure I. G.	3. IV. 1894
Năsturaș Dumitru	24. II. 1910	Pallade Ștefan	5. XII. 1910
Năsturaș Nicolae	5. XII. 1926	Panaiteșcu N. Panait	* 16. II. 1894
Neagu Teodor	2. II. 1899	Panaiteșcu Scarlat	28. I. 1893
Neamțu Eugen	6. XII. 1923	Panaitopol G.	26. I. 1914
Neamțu Nicolae	6. XII. 1925	Pandele Gh.	19. II. 1922
Neamțu Petre	27. V. 1925	Pangrați A. Ermil	1. III. 1892
Negrescu C.	6. XI. 1915	Pantazi Gh.	24. II. 1910
Negretzu F. Ion	6. XI. 1905	Panteli Ion	29. I. 1913
Negruțiu F. Ion	19. II. 1922	Pârveu T.	15. XII. 1918
Negulescu C. G.	3. XII. 1895	Pârvolescu P.	23. II. 1907
Negulici I.	7. I. 1895	Păsărică Ion	6. XII. 1925
Negrutz Ștefan	30. I. 1921	Pascalovici Herman	15. XII. 1905
Neicu Simion	13. I. 1919	Pășcanu Florea	5. VI. 1911
Nemeșiu Petre	24. II. 1910	Pășcanu Popescu P.	16. II. 1894
Nicolae R. Ștefan	15. XII. 1918	Pășcanu Sergiu	6. XII. 1925
Nicolau Alexandru	7. I. 1918	Passan T. A.	15. XII. 1918
Nicolau Corneliu	5. XII. 1926	Pastia Al.	29. IV. 1901
Nicolau Gheorghe	9. II. 1912	Pastia D.	30. IV. 1906
Nicolau Mihail	15. XII. 1918	Păunescu Constantin	7. XII. 1914
Nicolau Pompiliu	13. I. 1919	Pedrazzoli Carlo	6. III. 1905
Nicolau Victor	27. V. 1923	Penescu Alexandru	7. XII. 1914
Nicolini Ion	6. XII. 1913	Peretz Petre Paul	14. I. 1888
Nicolopol Aurel	25. IV. 1920	Periețeanu Al.	3. XII. 1895
Niculescu Athanase D.	6. II. 1905	Perlici Herman I.	10. IX. 1919
Niculescu Cristea	6. XI. 1905	Persu Gabriel	6. XII. 1915
Niculescu Gh. B.	24. XI. 1891	Petculescu Nicolae I.	6. III. 1905
Niculescu Ion	25. IV. 1920	Petrarcu Dimitrie	6. XII. 1912
Niculescu F. Ion	29. I. 1913	Petrescu Achil	3. III. 1888
Niculescu A. Vintilă	9. XII. 1912	Petrescu Ioan	7. XII. 1914

Petrescu F. Ioan	29. I. 1913	Rădulescu N.	7. I. 1890
Petrescu Petre S.	7. XII. 1914	Răileanu Constantin	16. II. 1894
Petrescu Stelian	13. I. 1919	Rainu A.	30. VI. 1906
Petrini Gh. S.	13. I. 1919	Rapoșeanu D.	30. IV. 1906
Philipide Mihail	26. I. 1914	Rarincescu G. Ion	19. II. 1922
Pilder Alfred	19. II. 1922	Razu Aristide	9. III. 1896
Pinchis A. I.	18. III. 1915	Revici Teofil	30. I. 1921
Pisiota N.	28. I. 1893	Ringeisen Antoniu	6. XII. 1925
Pleniceanu Al.	26. I. 1914	Risdörfer F.	2. XII. 1907
Pleșoiianu Ovidiu C.	6. XII. 1925	Roco M.	5. XII. 1893
Poenaru Iatan N.	6. III. 1905	Roiu Gheorghe	24. II. 1910
Pomponiu Gheorghe	30. VI. 1916	Romașcu Gh.	3. XII. 1900
Pomponiu Luciu	15. XII. 1905	Roșianu D. Gheorghe	15. XII. 1918
Pop Cezar	25. IV. 1920	Roșianu Ion	7. XI. 1908
Pop Octavian	7. XI. 1893	Roșu Vasile	13. XII. 1890
Popa Gh. I.	9. XII. 1912	Russ L. Alex	6. XII. 1909
Popa P. Gheorghe – Galați	24. I. 1916		
Popa Ion	5. XII. 1926	Săcară G. Nicolae	7. XII. 1914
Popescu Agripa	6. XII. 1909	Saegiu Em.	15. XII. 1918
Popescu Cezar	24. I. 1916	Safir I.	19. II. 1922
Popescu Gheorghe	7. I. 1890	Saligny M.	6. XI. 1905
Popescu Gheorghe	26. I. 1914	Sanciali Aurel	26. I. 1914
Popescu Gr.	27. V. 1923	Sanciali Traian	6. XII. 1909
Popescu Ion I.	19. II. 1923	Sanfirescu V.	*) 1. VI. 1894
Popescu Marcel	19. II. 1922	Șapira M. N.	25. IV. 1920
Popescu Mihail	26. I. 1914	Săpunaru S. Gh.	30. IV. 1906
Popescu A. Nicolae	24. II. 1910	Săvulescu Teodor	9. XII. 1912
Popovici Alex. Gh.	7. XII. 1912	Schöffle Ioan	6. XII. 1925
Popovici Mezin D. Ion	30. IV. 1906	Scutaru N. G.	1. III. 1902
Popp N. Alexandru	6. XII. 1925	Șerbănescu Gh. V.	25. IV. 1920
Popp N. Aurel	35. IV. 1906	Sergescu Petre	6. XII. 1925
Prager Emil	9. XII. 1912	Severineanu C.	18. III. 1915
Prejbeanu D. C.	1. VI. 1894	Sfințescu Cincinat	5. VI. 1911
Pretorian Ștefan	30. IV. 1906	Simion Filip	27. V. 1923
Profiri Nicolae	18. III. 1915	Sipiceanu Vasile	27. V. 1923
Protopopescu G. Ion	24. I. 1916	Slăniceanu Teodor N.	6. XII. 1909
Protopopescu Mircea	1. XII. 1912	Slăvescu Ovidiu	7. XII. 1924
Puckliky Arthur	2. II. 1899	Smărăndescu N. P.	30. VI. 1916
Pușcariu Valeriu	6. XII. 1898	Smeu Valeriu	19. II. 1922
		Solomon Constantin	24. I. 1916
Radu Elie	31. XII. 1882	Sorescu Ion	12. II. 1922
Radu Gheorghe	6. XII. 1898	Sorescu Mihail I.	26. I. 1914
Radu E. Mircea	7. XII. 1908	Stamatopol D.	7. II. 1886
Radu Ștefan	6. XII. 1925	Stan D.	25. IV. 1920
Rădulescu A. Constantin	3. XII. 1900	Stănculescu Filip	24. II. 1910
Rădulescu N. Constantin	9. II. 1912	Stănescu Nicolae	7. XII. 1924
Rădulescu N. Mihail	15. XII. 1892	Stănescu T. Vasile	11. II. 1903

Stark Virgil	7. XII. 1924	Tudor R. Mihail	5. XII. 1910
Stăuceanu Victor		Tzintzu Ion	7. XII. 1908
Ștefănescu N. Eugen	16. XII. 1901		
Ștefănescu Gr. Paul	23. II. 1907	Ulaholu Barbu	14. I. 1888
Ștefănescu P. Nic.	3. III. 1888	Ulescu I. Alexandru	9. XII. 1912
Ștefănescu Radu Ion	7. XII. 1903	Ulvineanu Eugeniu	30. XI. 1904
Ștefănescu Victor G.	25. IV. 1920	Unanian Mogărdici	29. I. 1913
Șteinberg Raul	5. V. 1911	Urechiă G.	9. XII. 1912
Sterian I.	30. IV. 1906		
Stinghe N. Bujor	9. II. 1912	Văideanu C.	29. I. 1913
Stinghie Mircea	18. III. 1915	Vălcovici N. Victor	25. IV. 1920
Știrbei G. Nicolae	5. IV. 1889	Văleanu C. I.	15. XII. 1914
Stoica Dumitru	29. I. 1913	Vardala D. I.	9. III. 1896
Stoica Victor V.	7. XII. 1908	Vasilache Ion	30. I. 1921
Stratilescu Ion Gr	7. XII. 1924	Vasilescu M. G.	16. II. 1892
Stratilescu Grigore C.	3. IV. 1894	Vasilescu C. Gr.	27. V. 1923
Stoenescu Marin I.	7. XII. 1908	Vasilescu Ion C. N.	24. I. 1916
Stroescu Theodor	14. I. 1887	Vasilescu Karpen N.	2. III. 1892
Sutzu N. N.	3. IV. 1894	Vasilescu Simion	9. XII. 1912
Szepesy Francisc	6. XII. 1925	Vasilii Eugeniu C.	25. IV. 1920
		Vasilii M.	30. I. 1921
Tacit Virgiliu	6. III. 1905	Venert I.	2. X. 1891
Tacu D. D.	16. II. 1894	Vercescu P. Petre	6. XII. 1909
Tănăsescu Ion	3. XII. 1906	Vidrașcu Gh. I.	3. XII. 1912
Tănăsioiu Victor	30. IV. 1906	Vlădescu Ion	5. XII. 1926
Teodoreanu Ion	26. I. 1914	Vraca Nicolae	19. II. 1922
Teodoreanu Laurențiu	8. I. 1895	Vuia Alexandru	7. XII. 1903
Teodorescu C. C.	15. XII. 1918		
Teodorescu Grigore	6. XII. 1925	Wagner Al. M.	6. V. 1897
Teodorescu P. N.	2. II. 1899	Wild Iuliu.	6. XII. 1926
Teodorescu V. N.	1. XII. 1896	Wolff Erhard	24. II. 1910
Teodorescu N. Vasile	19. II. 1922		
Teodorescu Virgiliu C.	6. XII. 1925	Yarca C. Dumitru	1. III. 1892
Teodorof Alex. S.	7. XII. 1908		
Teodoru D.	30. VI. 1916	Zaharia D.	5. VI. 1911
Teodoru D.	1. XII. 1913	Zahariade P.	3. III. 1888
Teodoru G. Henri	29. I. 1913	Zamfirescu Grigore	6. XII. 1925
Tilea Eugen	6. XII. 1900	Zamfirescu Ramiro	18. III. 1915
Tipărescu I. Nicolae	5. XII. 1910	Zănescu Aurel	27. V. 1923
Țițeica Gh.	30. IV. 1906	Zanne Nicolae	3. III. 1888
Tomescu St. Ion	30. I. 1921	Zapan Grigore	7. XII. 1924
Toroceanu Corneliu	16. II. 1894	Zarifopol Alexandru	30. VI. 1916
Toussaint Albert	5. VI. 1911	Zerner Rudolf	24. II. 1910
Trofin P. Ion	15. XII. 1905	Zlatcu St. Constantin	7. XII. 1914
Tudor D. Ion	6. III. 1905	Zlatcu Pascal	3. XII. 1906

Lista membrilor decedați

Abramovici N.	1921	Capriel H.	1911
Aburel I.	1918	Carcalechi Niculae	1902
Alexandrescu G. N.	1924	Carissi I.	1909
Alexandrini O.	1905	Cătuneanu M.	1922
Alimănișteanu C.	1911	Catz Jacques	1924
Antoniu Alexandru	1923	Cepescu Dumitru	1907
Apostolescu I.	1897	Cerchez Grigore	1907
Apostoliu Ion	1914	Cerchez Niculae	1927
Aprihăneanu Ion	1926	Cernăzeanu N. A.	1899
Arbenz E.	1900	Cezianu Dumitru	1898
Argintoianu V.	1897	Christeanu Pascal	1902
Arnou Emil L.	1923	Cioculescu N.	1912
Assan B. G.	1918	Climescu M.	1899
Bădulescu M.	1897	Condrea C.	1918
Balaban Emil	1921	Condurățeanu D. M.	1916
Balaban Victor	1895	Constantinescu C.	1916
Baiulescu Ion	1911	Constantinescu Gr.	1916
Basilescu Anghel	1895	Constantinescu N. M.	1923
Başny C.	1803	Corban Chiriac	1925
Brandza C.	1884	Corbescu C.	1907
Brânză C.	1894	Cotârță Ion	1926
Brătianu C.	1910	Cratero E.	1902
Brătianu D.	1899	Cucu Starostescu N.	1912
Bucaty G.	1902	Dabija N. (General)	1884
Buchholtzer Andrei	1888	Danielescu Dumitru	1923
Budeanu V.	1917	Danielescu Ion	1907
Caluda P. M.	1990	Danielopol Victor	1895
Cănănau Titus	1919	Darvari D.	1923
Cantacuzino G. Gheorghe	1896	Davidescu Emanoil	1905
Cantacuzino G. Ion	1911	Dima Dumitru	1923
Cantacuzino V.	1917	Djuvara M.	1918
Cantemir A.	1917	Dobrovici E.	1925
Cantuniari P.	1916	Donici Panajt	1905
		Dragoș Radu	1918

Dragu Teodor	1925	Lăzărescu Constantin	1918
Duca I. Gheorghe	1899	Lăzărescu H.	1918
Dumitrescu Al.	1922	Lazărovici B. Efrem	1925
Dumitrescu C. Ion	1926	Lupu Constantin	1906
Duperrex Edgard	1920	Lucaci Petre	1926
Ene Petre	1893	Mairmarolu D.	1926
Eraclide L.	1913	Manovici D.	1885
Erbiceanu Catone	1904	Mântulescu Gr.	1926
Făgărășeanu N.	1888	Mănescu C.	1923
Fălcoianu Ștefan	1905	Marcu C.	1923
Filitti P.	1909	Mareș G.	1903
Finkelstein H	1897	Marineanu St.	1921
Frunză Dumitru	1903	Marioțeanu I.	1893
Frunză G.	1910	Martinotti O.	1903
Gabrielescu G.	1888	Mateescu Sc. C.	1917
Gafencu Alexandru	1923	Maxențianu N.	1902
Gallea Nicolae	1921	Mețianu I St.	1917
Giulini Benino	1917	Murgoci M. G.	1925
Godini Serafin	1914	Murguleț A. G.	1912
Gogu Constantin	1897	Nădejde Horia I.	1923
Golescu N.	1916	Niculescu N.	1924
Golescu R.	1906	Nisipeanu G.	1917
Gottereaux P.	1925	Nițescu R.	1916
Grant Effingham	1926	Odobescu A. I.	1925
Greceanu Gr. N.	1927	Olteanu I.	1890
Grigorescu Traian	1917	Opran I.	1900
Grigorescu Vintilă	1923	Orăscu G. Al.	1910
Grünbaum L.	1905	Ottulescu Sc.	1925
Guran C.	1925	Panait G.	1926
Gutzu Victor	1925	Papadopol Al.	1916
Hagiescu Dobrogea I.	1926	Papadopol Y.	1917
Haret S.	1913	Papadopol M.	1898
Harjeu N. N.	1910	Pâslă I.	1909
Hapites (Maior)	1884	Perșoiu Ion	1921
Hublin Edward J.	1919	Petrescu I.	1888
Iacobsohn A.	1908	Pfeiffer Gr.	1923
Ilieș Petre	1907	Pilat C.	1923
Ionescu Andrei	1909	Pișca M.	1918
Ionescu Elefterie	1891	Pleșoianu V.	1915
Ionescu N. I.	1922	Poenaru Bordea N.	1887
Ispas A.	1917	Poenaru D.	1905
Jalbă Teodor	1915	Pomponiu F.	1912
Jippa N.	1915	Popazu I.	1907
		Popovici E.	1899

Porumbaru R.	1913	Tănăsescu N.	1918
Potter G.	1918	Tărușeanu P.	1920
Proca Al.	1904	Tăslăoanu	1920
Proca C. D.	1910	Teișanu J.	1921
Pușcaru J.	1921	Teodorescu G.	1923
Quintescu C.	1914	Teodor D. I.	1924
Radovici Al.	1915	Teohari A.	1904
Reisler I.	1920	Țincu St.	1885
Romniceanu M. M.	1915	Tintorescu V. I.	1918
Rosetos I.	1923	Urseanu V.	1926
Roșu Al.	1917	Văleanu G. V.	1903
Rusescu L.	1922	Varnav Sc.	1919
Saligny Alphons	1903	Văsescu D.	1909
Saligny Anghel	1925	Văsescu G. A.	1925
Samitca E.	1923	Vilardi P.	1921
Săvulescu A.	1901	Vizin G.	1921
Săvescu I.	1896	Vlaicu A.	1913
Sion G.	1925	Vlasopulo N.	1926
Slăniceanu N.	1918	Voiculescu V.	1923
Sorescu D.	1920	Vragniotti A.	1921
Soru S.	1924	Vragniotti L.	1887
Stamatescu St.	1898	Wolf Erhard	1915
Stanian Al.	1884	Yorceanu Sc.	1903
Stefănescu Nica G.	1925	Zahariade A.	1923
Sturza D. A.	1914	Zissu C.	1898
Sturdza C.	1899	Zlătescu G.	1889
Suciu P.	1912	Zottu I.	1902
Sutzu E.	1911		
Tămășescu C.	1914		

Tabloul numelor.

- Alexandrescu A. 198.
Alexandri V. 21, 45, 187.
Alexandridi A. 209, 216, 217.
Alexandrini O. 164.
Alexandru-cel-Bun. 42.
Alimănișteanu C. 80, 82, 157, 163, 164.
Angelescu C. 179.
Aninoianu K. 50.
Aninosianu C. 31, 50, 51.
Antim (Mitropolitul). 28.
Antonescu P. 7, 195, 199, 201, 202, 203, 205, 208.
Antoniou Al. 85, 198.
Antoniou St. 198.
Apollodor. 11, 28.
Arapu I. 198.
Arbenz E. 80, 106.
Arion (Colonel). 61.
Asachi Gh. 17, 29, 35, 39, 43, 46.
Asachi L. (preot). 43.
Assan Gh. 35, 85.
Atanasescu T. 5, 84, 102, 103, 157, 198.
Aurelian P. 128.
- B**
Bacaloglu E. 47, 50.
Bădescu A. 5, 84, 105.
Baer, 39.
Baiulescu I. 85, 152.
Baiulescu R. 119.
Balaban E. 80, 84, 95, 98, 119, 152, 157, 178.
Baș G. 5, 84.
Baș T. 5, 84, 102, 103, 105.
Barberis, 198.
Batemberg, 186.
Béchamp. 19, 43.
Bedreag Șt. 198.
Beldiman A. (vornicul). 21.
Beleş A. 70, 84, 190.
Beleş I. 153.
Beller E. 61, 85.
Beloianu St. 61.
- Berendei (colonel). 61.
Berendei D. 60.
Bernath (Doctor). 61, 85.
Bertollero. 197.
Berzelius. 49.
Bibescu-Vodă. 18, 20.
Bocklin. 52.
Boerescu C. 222, 225.
Bogdan Gh. 43.
Bogdan N. 14.
Boiarolu Al. 52, 53, 88, 123.
Bois-le-Comte. 24.
Bordeianu V. 217.
Boris (Principele Bulgariei). 185.
Boroczin. 31.
Boscovici. 20, 37.
Bosnief Paraschivescu. 197.
Botez T. 84, 198.
Bothe. 52.
Botinelli R. 197.
Bottea C. 61, 77, 84, 101, 103.
Brăiloiu C. 44.
Brâncoveanu. 15, 33, 37, 42.
Brânză C. 61.
Brătescu I. 197.
Brătianu C. 82, 163.
Brătianu C. (General) 157.
Brătianu I. 25, 26, 27, 55.
Brătianu I. I. 84, 92, 98, 119, 128, 146, 163, 174, 175.
Brătianu V. 7, 84, 98, 157, 164, 200, 202, 205.
Bruckner V. 198.
Bucaty G. 61.
Budu P. 197.
Buescu S. 198.
Bujoiu I. 206, 209, 216, 217, 219, 221, 222, 225.
Bunescu A. 153.
Bunescu C. 171.
Bușilă C. 5, 7, 84, 98, 113, 117, 125, 150, 151, 152, 197, 200, 205.
Bușilă I. 98, 153, 198.

- Cair D. 197.
 Calimachi. 32.
 Calimachi Sc. (Domnitorul). 17.
 Cambureanu V. 198.
 Cananău T. 197.
 Cantacuzino B. I. 84.
 Cantacuzino G. I. 54, 59, 60, 61,
 69, 70, 84, 88, 89, 93, 103, 105,
 124, 152, 156, 171, 195.
 Cantacuzino Gr. G. 64, 80, 84, 88, 90.
 Cantacuzino M. (Spătarul). 28.
 Cantemir Dumitru, 38.
 Capriel D. 197.
 Capriel I. 198.
 Capșa. 22.
 Capuțineanu M. 22, 60, 61, 85.
 Caracostea G. 84, 90, 98, 135, 164,
 181, 187.
 Caragea. 16, 41.
 Caravelli V. 14.
 Carcalechi S. 52, 84, 171.
 Carol I, 24, 38, 42, 55, 57, 58, 63,
 64, 94, 95, 109, 136, 157, 176,
 184, 189, 228.
 Carp Gh. 198.
 Casimir Gr. 7, 72, 84, 96, 105, 146,
 152, 157, 190, 200, 205.
 Cassini. 15.
 Catargiu Barbu. 23.
 Catz J. 197.
 Cerchez Gr. 52, 61, 84, 152, 190, 197.
 Cerchez N, 60, 61, 84, 105, 125, 158.
 Cezianu D. 61, 77, 84, 103, 163.
 Chirișescu Gh. 187.
 Chiru C. 52, 85.
 Cihac. 49.
 Cihodariu C. 5, 84, 198.
 Cioc M. 199.
 Ciocăltău P. 85, 197.
 Ciugolea C. 198.
 Coandă C. 84.
 Columb Cristofor. 29.
 Constanda Gr. 42.
 Constantinescu A. 198.
 Constantinescu G. 60, 84, 179.
 Constantinescu Gr. 198.
 Uonstantinescu T. 85, 149, 219, 221,
 222, 225.
 Cornea I. 164.
 Cosmovici A. 85.
 Cosmovici G. 163.
 Costinescu A. 45.
 Cottescu A. 7, 10, 70, 75, 84, 95,
 105, 131, 149, 152, 157, 176, 178,
 184, 186, 188, 197, 200, 205,
 222, 225.
 Crăiniceanu Gr. 85.
 Crawley. 26.
 Cristea C. 198.
 Cristescu I. 85.
 Cristescu V. 84, 150, 197.
 Cristodorescu P. 84.
 Cristodulo St. 84, 117, 198.
 Cucu N. 77, 80, 84, 103, 105, 106,
 157, 163, 164, 197.
 Cuțarida N. 84, 101, 103, 119.
 Cuza Al. Ion. I. 22, 45.
 Dabija N. (colonel). 57, 59, 61, 62,
 63, 86, 112, 162, 171, 172.
 Dacosta A. 197.
 Daniel M. 198.
 Danielescu D. 84.
 Darius A. 197.
 Dârzeanu Ion. 41.
 Davidelu Petre. 51.
 Davidescu A. 152.
 Davidescu C. 85.
 Davidescu Em. 85.
 Delateișani 198.
 Del Chiaro. 34.
 Demetrescu I. 198.
 Demetriade N. 198.
 Demidoff. 21, 36.
 Dima D. 197, 198.
 Döbel. 21.
 Dobre N. 84.
 Dobrescu I. 198.
 Dobrovici E. 198.
 Dobrovici I. 85.
 Don I. 61.
 Donici Panait, 23, 46, 47, 48, 61, 76,
 80, 106, 156, 176.
 Dositeu (Mitropolit). 43.
 Doussault. 28.
 Dragu T. 61, 84, 96, 97, 102, 105,
 131, 152, 157, 179, 197.
 Duca Gh. 25, 47, 48, 54, 61, 66, 84,
 87, 90, 91, 114, 123, 144, 153,
 158, 162, 171, 172, 193.
 Duca-Vodă. 14.
 Dumitrescu A. 85, 197.
 Dumitrescu F. 198.
 Dumitrescu-Tassian Gr. 60, 61, 85,
 89, 98, 144.
 Duperrex E. 181, 190, 197.
 Einstein. 164.
 Eliad P. 14, 29.
 Eliade. 17, 39.
 Eliade Manase. 15.
 Eliescu G. 197.
 Elisabeta (Regina). 55, 58, 95, 189.
 Emmanuel D. 85.
 Ender. 52.
 Enc P. 61, 85, 98, 176.
 Erbiceanu C. 14.
 Erbiceanu L. 199.
 Ermie T. 85, 108, 152, 197.
 Escalopier. 18.
 Euler 164.

- Fălcoianu I. 51.
 Fălcoianu St. (Colonel). 59, 60, 61, 86, 176.
 Ferdinand (Regele). 95, 96.
 Ferdinand (al Bulgariei), 186, 188.
 Fernic G. 197.
 Filipescu G. 5, 84, 98, 115, 152, 197.
 Filiti A. 198.
 Finkelstein H. 80, 156.
 Flachat. 15.
 Florescu (Colonel). 23.
 Florinescu P. 198.
 Fotin G. 64.
 Frank A. 61.
 Frunză Dumitru. 48, 55, 59, 60, 61, 80, 85, 86, 87, 101, 105, 174, 176.
 Gafencu Al. 61, 62, 64, 84, 91, 92, 95, 116, 124, 174, 194.
 Gaicu M. 135.
 Galeriu C. 85.
 Gallea N. 10, 72, 75, 84, 101, 102, 103, 157, 198.
 Galleriu G. 163.
 Gărdescu (Căpitan), 85.
 Gavrilescu R. 152.
 Georgescu A. 90.
 Georgescu C. 197.
 Georgescu M. 198.
 Georgescu N. 5, 7, 154, 177, 200, 201, 205.
 Gheorghiu (Colonel), 61, 85.
 Gheorghiu I. 164.
 Gheorghiu M. 5.
 Gheorghiu St. 84, 98, 105, 125, 152, 157, 195, 197.
 Ghețu Fotaki. 18.
 Ghica Grigore (Vodă). 34.
 Ghica Ion. 21, 28, 43, 45, 46.
 Ghica Ș. 5, 84, 98, 102, 103, 197, 200, 201, 205.
 Ghiță Ion. 195.
 Godini S. 60, 61, 62.
 Gogu C. 81.
 Golescu C. 29, 43.
 Gologan R. 198.
 Gottercau. 52, 85.
 Grădișteanu I. 92, 119, 128, 175, 177.
 Grămăticescu (colonel). 84, 105.
 Grant E. 60, 61, 62.
 Grigorescu C. 197.
 Grigorescu Tr. 199.
 Guran C. 70, 84, 98, 101, 103, 113, 116, 123, 124, 163.
 Gusti. 58.
 Guțu V. 85, 164.
 Hajdeu P. B. 39.
 Hălăceanu I. 198.
 Hallier. 174.
 Haret Spiru. 47, 61, 62, 80, 84, 93, 115, 165.
 Hartel. 19, 20, 29.
 Hechter S. 198.
 Hepites Sc. 61, 73, 80, 84, 98, 156, 163.
 Herjeu N. 80, 84, 98, 177.
 Herman I. 198.
 Holthaus. 21.
 Hottelet. 52.
 Hristodorescu (Dr.) 197.
 Hublin E. 164.
 Humboldt. 49.
 Iacob Despotul. 42
 Iacob Stamate (Mitropolitul). 15.
 Iconomu I. 198.
 Iliescu Pandeale. 113, 198.
 Ioachimescu A. 5, 7, 84, 98, 105, 115, 152, 197, 200, 205.
 Ioanovici A. 152.
 Ionescu A. 64, 196.
 Ionescu C. 198.
 Ionescu Gama. 75.
 Ionescu—Gion. 14, 30, 32.
 Ionescu I. 3, 5, 7, 9, 11, 84, 98, 113, 115, 119, 120, 121, 125, 129, 135, 152, 157, 164, 190, 195, 197, 200, 205.
 Ionescu N. 198.
 Ionescu St. 199.
 Iorga N. 14.
 Istrati C. (Doctor). 14, 80, 81, 84, 105, 145, 174.
 Jijie A. 198.
 Kiseleff, 33, 49.
 Kleemann. 24.
 Kogălniceanu M. 32, 46.
 Kowacs Aladar. 191.
 Kuchnowschy. 52.
 Lahovari J. (Colonel). 61, 85.
 Lahovari Sc. 85, 149.
 Lalanne. 20, 46.
 Lalescu Tr. 115, 164, 198.
 Lăpușeanu. 37.
 Lazăr Gh. 17, 29, 44.
 Lăzărescu A. 198.
 Lăzărescu C. 199.
 Lazarovici E. 115, 199.
 Lescovar. 198.
 Lespezeanu. 23.
 Lessel E. 52.
 Letourneur Ch. 198.
 Liebrich. 41.
 Lindley. 128, 129, 130.

- Lintescu S. 85, 190, 197.
 Lupașcu L. 61.
 Lupu C. 85.
 Lupulescu I. 52, 54, 60, 61, 66, 81, 158.
- Macarie (Călugărul).** 39.
 Maltezeanu V. 210.
 Maimarolu D. 85.
 Maiorescu T. 123, 172.
 Manega P. 43.
 Manega R. 85, 163.
 Mănescu C. 24, 47, 61, 62, 84, 115.
 Manoilescu M. 5, 84.
 Manovici D. 43, 52, 54, 59, 60, 61, 62, 85, 98, 176.
 Manu Gh. (General). 64.
 Mareș A. 157.
 Mareș C. 85.
 Mareș N. 197.
 Marghiloman A. 64, 116, 171, 172.
 Margulius S. 198.
 Mariu H. 60, 61, 157.
 Marino S. 219, 221, 222, 225.
 Matak D. 61, 84, 101, 103.
 Mateescu Sc. 198.
 Mateescu St. 197.
 Matei-Basarab. 37, 39.
 Mavrocordat C. (Voevod). 16.
 Mavrocordat (Colonel). 188.
 Mavrogheni. 34.
 Maxențianu N. 20, 46, 52, 60, 73, 85, 115.
 Maxim A. 197.
 Mayer C. 225.
 Melanchton. 42.
 Melchisedec (Episcop). 42.
 Meran F. 165.
 Mereuță C. 5; 84, 105.
 Miclescu E. 60, 61, 84, 98, 101, 103, 131, 152, 157, 198.
 Miclescu N. 198.
 Mihai I (Regele României) 227.
 Mihăilescu A. 198.
 Mihalache I. 84, 198.
 Mihalescu St. 143.
 Mihalopol C. 199.
 Mihanovici 24.
 Militeanu D. 60.
 Mincu I. 81, 84, 171, 194.
 Mircea cel Bătrân. 38.
 Mirea St. 5, 84, 98, 117, 197.
 Miron Cristea (Mitropolitul). 90.
 Mironescu C. 84, 90, 115, 121, 162.
 Moldoveanu I. 198.
 Monkton C. 60.
 Mori 43.
 Morțun V. 177.
 Moruzi 32, 39.
 Moțoi I. 197.
- Neagoe Basarab. 14, 28.
 Neculcea I. 198.
 Negretzu I. 197.
 Negruzzi C. 46, 85.
 Negulici I. 197.
 Nicolau G. 5, 84.
 Nicolescu A. 199.
 Nicolescu N. 198.
 Niculescu Cr. 164.
 Niculescu Plotina. 210.
 Notara Crisante. 15.
- Olănescu C.** 5, 7, 51, 52, 53, 54, 59, 60, 61, 64, 66, 75, 76, 77, 84, 87, 88, 91, 103, 106, 116, 124, 128, 156, 162, 173, 174, 176, 177, 197, 200, 203, 205, 209, 216, 217, 219, 221, 222, 225.
Olănescu Gr. 88, 156
 Oppenheim. 26.
 Opran G. 60.
 Opran I. 61, 62
 Opreanu A. 198.
 Orașanu C. 198.
 Orăscu A. 29, 52, 60, 61, 85.
 Orghidan C. 5, 84, 105, 109, 206, 209, 216, 217, 218, 219, 220, 221.
 Orzescu C. 198.
 Osman Pașa. 187.
 Oswald Sc. 18.
 Otolescu M. 90.
 Ottolescu Sc. 60, 70, 75, 77, 80, 84, 98, 101, 103, 105, 124, 152, 156, 157.
- Paciurea M.** 60, 61, 85, 172,
Palade S. 198.
Panait G. 85, 157,
Panaitescu N. 198.
Panaitescu Sc. (Capitan). 85, 152.
Pancu L. 52, 53,
Pandeli. 43, 44.
Pangrati E. 7, 84, 98, 152, 176, 178, 184, 198, 200, 201, 205.
Papadopol M. 52, 61, 62, 84, 98, 105, 146, 156, 157,
Paraschivescu C. 60.
Parfenie N. 216, 217, 225, 226.
Pariset (de). 52.
Pașcanu F. 198.
Pâslă I. 85, 181.
Pellerini A. 106.
Pencer Luciniu Gaspar. 42.
Pencovici. 23.
Peretz G. 84, 101, 103.
Perieteanu Al. 84, 135, 157, 190.
Perieteanu D. 165.
Petculescu N. 125.
Petrache Poienaru, 23, 24, 36, 44.

- Petrescu D. 198.
 Petrescu I. 125.
 Petrescu I. B. 198.
 Petru Cercel 14.
 Petru Rareș. 14.
 Petru Schiopul. 14.
 Philiphe. 198.
 Pinchis A. 120.
 Pișca M. 198.
 Pleșoianu V. 85.
 Poenaru (Colonel). 61.
 Poenaru D. 11, 85, 163, 164.
 Poenaru-Iatan N. 197.
 Poincaré R. 174.
 Polizu Paul 217, 221, 225.
 Pomponiu E. 90.
 Pomponiu Fl. 75, 85, 105.
 Popescu C. C. 59, 60, 61, 80, 84, 98,
 100, 103, 156
 Popescu Gh. 7, 84, 98, 102, 103,
 105, 117, 152, 164, 165, 190, 195,
 196, 200.
 Popescu I. 5, 152.
 Popovici P. I. 198.
 Porumbaru E. 174.
 Poteca. 43.
 Prager E. 153.
 Pretorian St. 5, 84.
 Proca Al. 80, 84, 147, 148, 149.
 Protopopescu M. 199.
 Puckliki A. 197.
 Puissant 44.

 Radovici P. 198.
 Radu M. 198.
 Radu Elie 5, 7, 75, 84, 94, 95, 96,
 116, 123, 125, 148, 152, 174, 195,
 200, 205.
 Rădulescu C. 198.
 Rădulescu Ion Heliade 44.
 Rădulescu M. 85.
 Raicevici 34.
 Raileanu C. 5, 84, 98, 117, 135, 150.
 Ralian 39.
 Radanoff 184, 189.
 Rheticus Ioachim 42.
 Riedinger 197.
 Robescu F. C. 95, 174, 195.
 Roiu G. 197.
 Romașcu G. 197.
 Râmniceanu Mihail 47, 60, 70, 75,
 80, 84, 95, 98, 115, 116, 123, 124.
 Rosdol A. 198.
 Rosianu I. 198.
 Roșianu G. 153.
 Rossetos I. 80, 156.
 Roșu V. 198.
 Russo 15.

 Sabner Tuduri (Dr). 64.
 Saligny Alphons 80, 84, 105, 114,
 145, 157.
 Saligny Anghel 11, 25, 52, 61, 62,
 68, 77, 84, 86, 90, 91, 92, 93,
 94, 96, 98, 113, 115, 116, 117,
 126, 121, 132, 136, 146, 152, 153,
 172, 174, 175, 176, 177, 178, 189,
 190, 194, 195, 196, 197, 199, 200,
 201, 202, 204, 205.
 Saligny M. 84, 197.
 Samitca 39
 Săpunaru G. 197.
 Sarafoff 185, 189.
 Scheller C. 198.
 Schlawe H. 70, 84, 105.
 Scia I. 164.
 Serafim 43.
 Șerbănescu N. 85.
 Sinescu C. 85, 116, 143.
 Sion G. 198.
 Slăniceanu N. 80, 81, 198.
 Slonisky L. 59, 60, 61.
 Smântănescu A. 198.
 Socolescu I. 85, 171.
 Solacoglu 36.
 Sommer Ioannes 42,
 Soru I. 113.
 Stan D. 5, 152, 154.
 Stănescu V. 198.
 Stanian A. 61, 62.
 Stavăr G. 197.
 Ștefan-cel-Mare 20.
 Ștefănescu E. 64.
 Ștefănescu Gr. P. 198
 Ștefănescu Nica C. 198.
 Ștefănescu P. N. 5, 7, 11, 72, 84, 90,
 94, 96, 97, 98, 102, 105, 130,
 131, 152, 197, 200, 201, 203, 204,
 205, 206, 209, 216, 217, 219, 221,
 222, 225.
 Ștefănescu R. 198.
 Ștefănescu V. 198.
 Ștefanovici 191.
 Steinberg R. 197.
 Steopoe D. 85, 156.
 Stinghie B. 198.
 Stirbei N. 198.
 Stirbey-Vodă 20, 24, 31, 36.
 Stoicescu C. 174.
 Stratilescu Gr. 5, 84, 90, 135, 152,
 157, 164, 197.
 Strussberg 26.
 Sturdza D. 175.
 Sturza C. 85, 98, 124.
 Sturza Mihai 20.
 Șultzter F. 31, 42.
 Suțu E. 48.
 Szilla V. 61.

- Tacu D. 85, 149.
Țamblac Grigore 42.
Tănăsescu I. 198.
Tăutu Ionică 16.
Teișanu 85, 171.
Teodor I. D. 84, 98, 142, 157, 198.
Teodorescu V. N. 197, 206, 209, 216, 217.
Teodoroff A. 199.
Tilea E. 198.
Țițeica Gh. 5, 84, 115, 152.
Tonola 37.
Toroceanu C. 198.
Toussaint A. 120.
Traian 20.
Tudor-Vladimirescu 44.
Tzoni Miltiade 48, 61.
- Urechă N. 14.
Ursache V. 198.
Urseanu V. 85.
- Văleanu G. 198.
Vardala Ion. 5, 197.
Vărnăv Sc. 47, 60, 61, 62, 69, 84, 91, 158, 169.
Vasilco Costin Ion. 41.
Vasile Lupu. 34, 39.
Vasilescu Karpen N. 90.
Vasilescu M. C. 197, 205.
Venert I. 198.
- Veniamin (Mitropolit). 43.
Vilardi P. 199.
Vișin G. 198.
Vlad Vodă. 31.
Voiculescu V. 84, 105, 157, 197.
Vulcănescu M. 209, 216, 217, 219, 221, 222, 225.
- Wagner A. 197.
Wapner. 198.
Winkler. 162.
Wöhler. 162.
Wolff E. 152, 197, 198, 219, 221, 222, 225.
- Yarca D. 72, 98, 101, 103, 106.
Yorceanu Sp. 30, 46, 48, 79, 80, 85, 89, 106, 176, 196.
Ypsilante Al. 14, 15, 16, 31, 32, 33, 34, 42.
- Zahariade Al. 80, 198.
Zahariade N. 60, 61, 84.
Zahariade P. 94, 152, 198.
Zanne N. 7, 70, 84, 98, 105, 131, 157, 178, 195, 197, 200, 201, 205.
Zăucănu C. 60.
Zefirescu Costache. 45.
Zilot Românul 33.
Zota 49.

LISTA FOTOGRAFIILOR

M. S. Regele Mihai I.	5
C. P. Olănescu	7
N. P. Ștefănescu	9
Semnăturile Domnitorului Al. I. Cuza și a membrilor din Consiliul tecnic superior pe actul de concesionare a construcției primelor poduri metalice	23
Regele Carol I.	55
Regina Elisabeta	59
Panaït Donici	61
I. G. Cantacuzino	87
Sp. Yorceanu	89
Gh. Duca	91
A. Saligny	93
Regele Ferdinand	97
Regina Maria	97
Localul Societății din str. Episcopiei No. 2	142
Palatul Soc. Politecnice	205
Plan de situație al locului din calea Victoriei, 118	207
Planul Subsolului	209
Planul Parterului	211
Planul etajului I.	213

8/6

T A B L A D E M A T E R I I

	<u>Pagina</u>
Comitetul și Biourul pe anul 1927	5
Comisiunea permanentă a Localului	7
Introducere	9
Câteva date privitoare la dezvoltarea ingineriei în România	13
Primele încercări de Societăți științifice și tehnice	49
Inițiințarea Societății Politecnice	55
Statute. Regulamente. Dispozițiuni	65
Dezvoltarea Societății	75
Conducerea Societății	83
Starea financiară a Societății	99
Lucrările Societății	111
Garantarea titlului de inginer	119
Legea corpului tehnic	123
Angajarea streinilor pentru proiectarea și executarea lucrărilor publice sau pentru exploatarea serviciilor Statului și Comunelor	127
Atacurile aduse inginerilor	135
Buletinul	139
Biblioteca și Cabinetul de lectură	155
Conferințe	161
Excursiuni	167
Banchete	171
Serate	181
Relațiuni între Societatea Politehnică și Societăți similare streine	183
Localul Societății	193
Convențiune	209
Act de ratificare	219
Act de vânzare—cumpărare, adițional	222
Incheere	227
Lista membrilor Societății	229
Lista membrilor decedați	237
Tabela numelor	241
Lista fotografiilor	247
Tabla de materii	248

